

...

Dana 10. 04. 1992. godine otvara se žestok front na Bivolju Brdu. Tenkovska jedinica pokreće se sa Pijesaka i kreće prema Bivolju Brdu i Bivolje Brdo tuče artiljerijom. Toga dana oko 10,00 sati ujutro otvorena je artiljerijska vatra po Bivolju Brdu iz tenkova i minobacača koja je neprekidno trajala do uveče do 19,30 sati bez ijedno prekida. Taj dan bio je paklen na Bivolju Brdu, ali zbog blizine i na Ševač Njivama i u Ševač Polju.

Toga dana, 10. 04. 1992. godine oko 15,00 sati na Ševač Njive dolazi Jozo Popović i Andrun Drago i traže ispomoć za kopanje rovova, za prvu vatrenu liniju na Bivolje Brdo. Na Domanoviće odlaze Šabanović Zulfo i Musair i Zijo Veleđar u kuću Vinka Andruna i dogovaraju se gdje kopati, kome se javiti i dr. Dogovoreno je da Dadić Luka i Toni Andrun dođu kod harema na Ševač Njivama i preuzmu ljude i odvedu ih na mjesto gdje će se kopati. Šabanović Musair sa svojim kamionom odvodi ljude i to, iz Počitelja su bili: Merdan Alija zv. Heroj, Dizdar Zijo i Alagić Alaga, a sa Ševač Njiva su bili: Šabanović Musair, Džemil, Kemo, Enver, Rijad, Bojčić Ibraga, Rahić Ibro (Salke).

Ovog dana 10. 04. 1992. godine na Bivolju Brdu poginuli su Beno Frano i Beno Martin sa Hotnja, te Raguž Dragan sa Bivolja Brda.

...

Svi članovi Kriznog štaba u Počitelju su prezauzeti. Trebalo je velikom broju ljudi pružiti ljekarsku pomoć, narod je u velikoj panici, trebalo je obezbijediti gorivo za motore za čamce na Neretvi, trebalo je smjestiti na prenočište veliki broj ljudi, te noći – 11./12. 04. 1992. godine i narednih noći. Krizni štab organizuje prihvata djece-dojenčadi u Počitelju, organizuje mlađe žene na muženju seoskih krava po zaseocima Gradina, Ševač Polje, Hodanj i kod Veleđara, te u kuhinje restorana «Staklenik» u Počitelju kuhaju mlijeko i dijeli majkama male djece. Ove noći, 11./12. 04. 1992. godine narod masovno i neprekidno pristiže. Sutradan, 12. 04. 1992. godine dr Esad Boškailo iz Kriznog štaba u Počitelju dogovara se sa vlastima u Čapljini i čelnicima Srba u Tasovčićima da se u Počitelju i Ševač Polju formira konola vozila i da budu propušteni kroz Tasovčice i prođu prema jugu. Dogovor uspjeva, formira se ogromna kolona vozila punih izbjeglica u Počitelju i Ševač Polju i kreće prema Tasovčićima. Čelo kolone dolazi do nove raskrsnice i tu nailazi na barikadu koji Srbi ne žele skinuti. Kolona se tu zaustavlja. Pregovori traju neko vrijeme. Uslijedila je prijetnja srpskih ekstremista da će na kolonu otvoriti vatru i cijele kolona se ponovo vraća u Počitelj i Ševač Polje, ostavljaju se vozila i ide preko Neretve. Procjena je Kriznog štaba da je tada bilo oko 10.000 ljudi u Počitelju i Ševač Polju.

...

Dana 13. 04. 1992. godine četnici napadaju Čapljinu. Ovo je prvi napad na Čapljinu. Sa Modriča i Muminovače tenkovima gađaju bunkere na Gradini, te gađaju po cijeloj Čapljini.

U Ševač Polju bio je dogovor da sa ostalim izbjeglicama iz Dubrava, iz sela idu i stariji mještani Ševač Njiva, a da svi mlađi ljudi, sposobni za borbu ostanu u selu. Tako ovih dana – 12, 13, 14, 15, 16, i 17. 04. 1992. godine iz sela odlazi najveći broj, gotovo sve stanovništvo koje je starije. Sa danom 17. 04. 1992. godine sve izbjeglice prevežene su preko Neretve. U Ševač Polju ostalo je ogromno mnogo vozila. Po našoj procjeni oko 3.000. Smješteni su bili od tunela u Hauzu, do tunela koji je bio oboren, bliži restoranu «Sunce», i to sa obadvije magistralne strane puta. Osim ovog, mnogo vozila je bilo ispred privatnih kuća u polju, na svim mjestima gdje se vozilo moglo ostaviti, cijelom dužinom puta od ulice na seoskom prelazu preko magistralnog puta, pa do čamca na Barama, a na Barama je po livadama bilo jako puno vozila.

Sa prestankom davanja straže kod «Atrija» i po dogovoru da mladići ne idu iz sela, u selu se organiziraju nove straže. Naime, sa danom 17. 04. 1992. godine prevežene su sve izbjeglice, one koje su došle, ali i većina starijih ljudi iz Ševač Njiva, brda i polja. Toga dana, 17. 04. 1992. godine bio je drugi veliki napad na Čapljinu. Sa ovim danom zastaje prelaz preko Neretve nekoliko dana, ali ponovo počinju dolaziti nove izbjeglice iz Dubrava i one se počinju prevoziti.

...

U međuvremenu u valovima, zavisno od prilike u Dubravama, te zavisno od mogućnosti prelaska putevima od Dubrava do Počitelja, preostale izbjeglica iz cijelih Dubrava pristižu i prevoze se preko Neretve, i oni i njihova vozila. Prevoz izbjeglica i vozila sa povremenim prekidima traje sve do 22. 05. 1992. godine...

Željko Ostojić

A OSOBNI PODACI

1. Zovem se Željko Ostojić, rođen sam 25.08.1960. god. u Mostaru, [REDACTED]
[REDACTED]
2. Osnovnu školu završio sam u Međugorju. Srednju elektrotehničku školu završio sam u Zagrebu gdje sam završio i Višu elektrotehničku školu.
3. Trenutno radim u HT Mostar.

B OPTUŽNICA PROTIV JADRANKA PRLIĆA I DRUGIH

Od strane odvjetnika koji radi na pripremanju obrane Slobodana Praljka, a povodom optužnice protiv Jadranka Prlića, Brune Stojića, Valentina Ćorića, Slobodana Praljka, Milivoja Petkovića i Berislava Pušića, pred Haškim tribunalom, zamoljen sam da dam izjavu, a u svezi prihvatanja i zbrinjavanja većeg broja prognanika Bošnjaka-Muslimana, na području Bijakovića i Međugorja tijekom 1992. god., povodom čega dajem sljedeću:

IZJAVU

1. U razdoblju od rujna 1991. god. do konca kolovoza 1992. god. obnašao sam dužnost zapovjednika satnije Bijakovići, koja je bila u sastavu bojne "Brotnjo", koja je djelovala u sastavu HVO-a HZ-HB.

Satnija kojom sam zapovijedao imala je zonu odgovornosti u jugoistočnom dijelu općine Čitluk, odnosno na području naselja Bijakovići, Krućevići i Šurmanaci, tj. neposredno uz rijeku Neretvu, pri čemu je zona odgovornosti bila proširena i na rubno naselje Šurmanci koje je teritorijalno pripadalo susjednoj općini Čapljina. Satnija je brojala 180 vojnika i kroz cijelo razdoblje rata u svom sastavu je imala najmanje 3 i više Bošnjaka-Muslimana.

2. U drugoj polovini travnja 1992. god. bio sam pozvan na jedan sastanak glavnog stožera HVO-a u Čitluku. Sastanak je sazvao i predsjedavao mu zapovjenik glavnog stožera Slobodan Praljak, a na satanku je bio i moj neposredni zapovjednik bojne "Brotnjo" Pero Pehar. Pored mene na satanku su bili nazočni i drugi satnici iz bojne "Brotnjo", ali nisam siguran da li su bili nazočni satnici svih satnija.

Nakon što smo mi satnici iznijeli kratke raporte po satnijama, zapovjednici Slobodan Praljak i Pero Pehar upoznali su nas da je u tijeku priprema velike ofanzive JNA i vojske Republike Srpske na istočnoj strani rijeke Neretve, odnosno na području općina Stolac, Ravno i Čapljina, te da se ta ofenziva poduzima radi

progona i etničkog čišćenja Bošnjaka-Muslimana sa područja tih općina, odnosno sa kompletnog prostora istočno od rijeke Neretve. Kako je JNA i vojska Republike Srpske još tijekom 1991. god. protjerala sve Hrvate koji su živjeli na tom protoru zapovjednici Slobodan Praljak i Pero Pehar upozorili su nas da već sutra ili narednih dana možemo očekivati veliki val prognanika Bošnjaka-Muslimana, nakon čega su izdali zapovijed da se organizira prihvati i zbrinjavanje svih prognanih Bošnjaka, te da se pri tom koriste svi raspoloživi smještajni kapaciteti u Bijakovićima, Međugorju i Čitluku.

Posebno nam je skrenuta pozornost da se prognanima stave na raspolaganje najkvalitetniji smještajni kapaciteti, osigura hrana i druga potrebna skrb, te da se poštuje volja svakog pojedinca u pogledu namjere da ostane na području općine Čitluk ili da bude zbrinut na nekom drugom mjestu.

3. Kako sam je bio zapovjednik satnije u čijoj zoni odgovornosti tj. u naselju Šurmanci je postojala improvizirana "skela" na rijeci Neretvi, koja je preko rijeke mogla prevoziti ljude, automobile i stoku, izdata mi je zapovijed da zajedno sa vojnom policijom iz Čapljine organiziram prihvati svih prognanika koji na tom mjestu prijeđu rijeku Neretvu, dok je zapovjedniku civilne zaštite izdata zapovjed da organizira smještaj, osigura hranu i drugu skrb za prognanike.

U narednih 10-15 dana, odnosno od 15.05.1992. god. moja satnija je prihvatila više tisuća prognanika Bošnjaka, a nakon prihvata, brigu o smještaju ishrani i skrbi prognanika preuzela je Civilna zaštita koja je prognanike smjestila u mobiliziranom turističkom naselju "Kompas-Međugorje" i više privatnih pansiona u Međugorju. Znam da je više od 200 prognanika smješteno u mobiliziranom turističkom naselju "Kompas-Međugorje", 40-tak u pansionu "Europa", određeni broj u privatnim kućama Ivana Ivankovića, Nade Čilića i Žarka Ostojića, dok za ostale ne znam u koje kuće su bili smješteni. Postupak prihvata i zbrinjavanja prognanih Bošnjaka na području općine Čitluk pratili su zapovjednici stožera Slobodan Praljak, zapovjednik bojne "Brotinjo" Pero Pehar, do- zapovjednik bojne Zoran Buntić i zapovjednik Civilne zaštite, koji nisu imali nikakvih primjedbi na zadatak koji je obavila moja satnija.

Pouzdamo znam da je određeni broj prognanika odnosno jedna vojna postrojba čiji su zapovjednici bili Bajro Pizović i gosp. Mahmutčehajić izrazili želju da se priključe "Daidžinoj" vojnoj postrojbi, iz razoga što sam tu grupu ja osobno i po njihovoj izričitoj želji, odveo u Vrgorac, gdje su se priključili "Daidžinoj" postrojbi. Isto tako znam da je određeni broj prognanika uglavnom žene, starci i djeca, izrazio želju za odlazak u Hrvatsku ili treće zemlje, što im je i omogućeno, dok su uglavnom vojno sposobni muškarci ostali na području Međugorja i Čitluka, sve do završetka vojne akcije "Čagalj" poznate pod nazivom "Lipanjске zore" u kojoj je HVO oslobodio zauzeta područja općina Stolac, Ravno i Čapljina.

Od prognanika Bošnjaka koje sam tada prihvatio mogu se sjetiti imena Bajre Pizovića, kasnijeg zapovjednika brigade "Bregava", Mahmutčehajića i Šabanovića koji je bio smješten kod Ivana Ivankovića i sa kojima sam tom prilikom kontaktirao, dok se ostalih imena i prezimena ne mogu sjetiti.

4. Već navedeni dan nakon što je HVO oslobodio područje općina Stolac i Čapljina, prognanici Bošnjaci-Muslimani su na oslobođenom području ili konkretno u Počitelju u Fikinoj kući osnovali komandu brigade "Bregava"

Nakon što je HVO u označenoj vojnoj akciji oslobodio zauzeta područja općina Stolac, Ravno i Čapljina, prognanici Bošnjaci-Muslimani vratili su se svojim kućama, zajedno s prognanim Hrvatima.

5. Tvrdim da je ova izjava data u dobroj vjeri, da je isinita i data prema mom najboljem sjećanju.

Čitluk, _____

Željko Ostojić

Potvrđuje se da je Željko Ostojić
 vlastoručno potpisao ovu izjavu. Istovremeno
 imenovanog utvrđeno je na osnovu osobnog prenavanja
 svjedoka _____ i na osnovu osobne
 karte _____

4.00 KM
 09.11.05

Izvjješće

O aktivnostima promatrača EZ-a i UNPROFOR-a tijekom rata u Mostaru do njihovog napuštanja općine Mostar

Mostar, svibnja 1992.

I

Osobno smatram potrebnim, da trajno ostane zabilježen i boravak mirovnih misija EZ i nenaoružanih promatrača Ujedinjenih naroda – UNPROFOR-a u ovom nezapamćenom agresorskom i nametnutom nam imperijalističkom ratu srbočnogorske armije na Mostar, i naše prostore i nedužno pučanstvo, treba da ostane i ovo izvješće.

O tijeku svih ratnih događanja postoje i dnevna izvješća Centra veze HVO Mostar, koja segmentarno spominju i učinkovitost promatrača EZ i UNPROFOR-a i koja se uglavnom odnose na djelovanje neprijatelja i druge činjenice.

Sa svih značajnijih susreta promatrača i predstavnika Općinskog stožera HVO Mostar pravodobno su sudionicima tih sastanaka dostavljeni zapisnici, tako da ovo izvješće i ne dodiruje sadržaje takvih susreta, osim u slučaju kada zbog uvjeta u kojim su razgovori vođeni ili kratkoće vremena nisu činjeni zapisnici, pa je to obuhvaćeno ovim izvješćem.

Ovo izvješće dotiče samo najbitnije dnevne događaje tijekom napada na Mostar, a u vezi s boravkom i ulogom promatrača UNPROFOR-a, naših zahtjeva prema njima i uglavnom njihove nemoći da utiču na bilo što bitnije u ovom ratu iz prostog razloga što ih neprijatelj nije uvažavao i što se kroz njihovu aktivnost osjećao strah od agresora za vlastite živote. Zato su češće odlagali svoje dnevne planove i naše zahtjeve čekajući prekid napada neprijatelja, a da istodobno na prekid vatre nisu mogli utjecati. Slobodan sam ocijeniti minornim usluge UNPROFOR-a, jer bitnu stvar koju smo očekivali od njih nisu mogli učiniti, a to je da spriječe zločinačko razaranje grada. U ostalom, tek njihovim napuštanjem grada, Mostar je ubrzo oslobođen.

Uz to, svakodnevno smo gosp. Jozo Kraljević i ja satima objašnjavali promatračima EZ i UNPROFOR-a tko je neprijatelj, zašto smo napadnuti, što su agresorski ciljevi, da Srbi teže hegemoniji, da Srbija vodi imperijalistički rat i slično.

Dalo se zaključiti da su promatrači i EZ-a i UNPROFOR-a došli u Mostar bez ikakvog povjesnog predznanja o našim prostorima, odnosima, kulturnim, etničkim i drugim specifičnostima, kao i o tome kako je nastala i zbog čega se morala raspasti bivša Jugoslavija. Odnosno, ta njihova znanja o nama su ili skromna ili neistinita. Možda se time može tumačiti njihova neodlučnost, nedorečenost, česta sumnjičavost, neodređenost i uopće nemoć da učine ono što smo od njih očekivali.

Tijekom boravka EZ i UNPROFOR-a svoje usmene naloge i

stavove za razgovor sa UNPROFOR-om uglavnom su davali: g. P. Zelenika, g. J. Topić, general S. Praljak, g. R. Bošnjak, g. D. Slezak i g. Primorac. Uvijek je o svim bitnim pitanjima na sastanku sa UNPROFOR-om netko od njih prisustvovao.

Određenim porukama preko UNPROFOR-a uvijek je pravodobno informiran prisutni član Općinskog stožera ili Centra veze koji bi to prenosio Zapovjedništvu.

Svesrdno angažiranje i osiguranje svih potrebnih veza sa svim relevantnim osobama u gradu, pa i onda kada su bile uništene telefonske komunikacije, pružali su: g. Čuljak, g. Mabić, g. Lovrić, g. Vendo i drugi i uopće sustav veze i sam Centar veze funkcionirali su veoma dobro i bez njih se ovaj dio posla što je sadržan u Izvješću, ne bi mogao uspješno obaviti, niti bi smo našu kooperativnost prema Međunarodnim organizacijama mogli iskazati na traženoj razini.

Posebno je UNPROFOR upozoravan da neprijatelj tijekom cijeloga rata sustavno krši pravila Međunarodnog ratnog prava i Ženevske konvencije jer je, među ostalim, ometao ili nije dopuštao evakuiranje civila i ranjenika iz ugroženih područja grada i zbog zločinačkog razaranja grada civilnih ciljeva. No, da bi to spriječili iskazali su totalnu neučinkovitost i kako je agresor više isticao svoju bestijalnost UNPROFOR je prema njem učvršćivao svoje strahopoštovanje i bila je razumljiva njihova sreća kada su dobili naredbu za definitivno povlačenje prema zapadu.

Slijedi kronološki pregled događanja za svaki dan, od dolaska UNPROFOR-a do dana njihovog napuštanja naših prostora.

II

21. 04. 1992.

- Šef promatračke misije EZ XAVIER de CHAMBORD (Fr) prenosi obavijest da za četiri do pet dana u Mostar dolaze promatrači UN.

- Dogovor da se istog dana u vremenu od 11 sati i 30 min. Do 15 sati u pratnji EZ učine interventni radovi na dalekovodu u TS Čule. Postignut dogovor i sa jugoarmijom o nesmetanom radu. Očekivali smo, konačno, da električnu energiju dobiju neke općine Zapadne Hercegovine. No iza 12 sati u Čulama su četnici ubili promatrača EZ (belgijanac) i ta aktivnost je trajnije odložena, kao i mnoge druge, a ubrzo iza toga promatrači EZ napustili su Mostar.

- Istog dana prenio sam Općinskom stožeru – Centru veze HVO izrečenu prijetnju gen. Perišića da će „svim sredstvima udariti po gradu ako mu ne vratimo dete“. Naime, četnici su sa lokacije Konak, uputili u grad srpskog snajperistu u pratnji dvanaestogodišnje djevojčice Slavice Petrović, čija je majka Gordana bila na službi kao građansko lice u kasarni Konak. Snajperist je uhićen, a zbog neprijateljskog topničkog djelovanja po gotovo cijelom gradu, dijete je zaštićeno u jednom podrumu u Titovoj ulici. Da prijetnja ludog generala nema osnova dao sam im, po odobrenju, broj telefona na koji

mogu čuti dijete, ali to je bio samo jedan od niza izgovora za razaranje grada što je agresor činio tijekom cijelog rata.

22. 04. 1992.

– Dijete sam, uz obrazloženje prljavosti neprijateljske borbe i zloupotrebe djece za ostvarenje ubilačkih ciljeva nedužnog civilnog pučanstva u Mostaru, predao promatračima EZ, osobno šefu promatračke misije u Mostaru, da ga predaju majci Gordani, jer nisam pristao da ja osobno ili netko iz Stožera to čini, da se primopredaja djevojčice izvrši na Starom mostu, zbog sigurnosti bilo koga od nas po vlastiti život.

– Ostvaren kontakt sa Međunarodnim crvenim križom u kome traže da posjete zarobljenike. Preneseno Stožeru i dalje postupano po uputama dok tu obvezu nije preuzela druga osoba.

23. 04. 1992.

– S promatračima EZ-e su nastavljeni razgovori o potrebi izvlačenja oko 200 radnika Aluminijskog kombinata, jer se stanje razaranja južne zone grada pogoršavalo iz sata u sat.

– Utjecaj na EZ da se spriječi pljačka kombinata i da se spasi milijunska dolarska vrijednost gotovih proizvoda – ostao bezuspješan.

– Ukazivano na najalarmantniji način da eventualno razaranje Aluminijskog kombinata sobom nosi ekološku katastrofu grada i okolice. No, jugoarmija i pukovnik Ljubotina nisu uvažavali poruke što ih je donosio EZ, kada su bili u pitanju naši zahtjevi.

– Preko promatrača EZ-e najavljen dolazak promatrača UNPROFOR-a za područja: Mostar, Čapljina, Stolac i Trebinje, koji bi došli 30. 04. 1992. god.

24. 04. 1992.

– Preko promatrača EZ-e obaviješten sam da osam promatrača UNPROFOR-a sa šefom za sektor Mostar, dolazi oko 13 sati putom iz pravca Nevesinja prema Mostaru (preko mosta Hasana Brkića do Doma penzionera) o čemu sam obavijestio Stožer, a vezisti su spomenutu trasu dolaska UNPROFOR-a prenijeli našim postrojbama. Kasnije je odložen njihov dolazak o čemu su sve relevantne osobe obaviještene.

– Istodobno od promatrača EZ-e zatraženo da utiču na prestanak neprijateljske vatre sa pozicija Hum, Fortica, Konak i Šehovina, te oštro protestirano zbog njihovog nedovoljnog utjecaja na agresorsku stranu, što su gospoda prihvatila.

– Zatraženo posredovanje da se na relej „Velež“ dostavi nafta za agregat, jer nije bilo drugog napajanja – što je obećano.

– Prihvaćena pratnja EZ-e autobusima sa našim građanima prema zapadu, što su promatrači činili više puta.

25. 04. 1992.

– Promatračka misija EZ-a najavila dolazak promatračke grupe UNPROFOR-a iz pravca sjevera oko 10 sati i predložili susret UNPROFOR-a sa zapovjedništvom HVO-a

i gradonačelnikom isti dan u 16 sati.

Iz razloga cjelodnevnog topničkog napada po gradu, odložen je ovaj susret, o čemu su svi dobili pravodobnu informaciju, a drugi termin nije perfekuiran.

26. 04. 1992.

– Kao i prethodnog dana promatrači EZ-e su pravodobno imali naša izvješća o agresorskom otvaranju vatre sa svih njihovih položaja: Sjevernog logora, Fortice, Huma i Orlovca, a posebno iz Sjevernog logora i sa Fortice po civilnim ciljevima u naseljima Cim i Ilići, kao i po južnoj zoni grada.

Pošto je dan prije agresor prekršio kratkotrajan prekid vatre, uz suglasnost iz Stožera preko EZ je utvrđen obostran i istodoban prekid vatre u 18 sati. Kao po pravilu sva ugovorena primirja i prekidi vatre su kršeni od strane agresora, a uz pokušaj EZ-a i moj osobno da se sa jugoarmijom stupi u kontakt tijekom njihovih artiljerijskih napada – kontakt telefon je u pravilu bio blokiran ili se nije nitko javljao. Tako su postupali sve dok topnički nisu razorili mnoge gospodarske i kulturne objekte, kao i zgradu Pošte, do kada su telefonski ugovarani prekidi vatre.

– EZ uložio protest da se stave pod kontrolu postrojbe HVO (kako kažu individualci) koji pucaju oko objekta sjedišta UNPROFOR-a što ih ugrožava.

Preneseno im je da je grad pun srpskih snajperista koji ugrožavaju civilno pučanstvo kao i promatrače EZ i da naši ljudi moraju čistiti grad od ubačenih četnika, za šta imamo informaciju da su se ubacili i u objekat Hotela penzionera. Zamoljena je gospoda iz EZ-a da to ima u vidu, kao i to da je naša obveza čuvati sve objekte u gradu, posebice Carinski most koji je u blizini sjedišta EZ-a te da to moraju uvažiti.

– Preko EZ jugoarmija saopćava da ima ranjenih i stoga prijeti napadom na Bijelo polje, te traži da se uklone neke zapreke. Prenio sam da je to izmišljotina, da nema nikakvih zapreka već da su to njihove namjere za razaranje tog naselja i upitao promatrače EZ-a: „Zašto se puca iz pravca Vrapčića po Bijelom polju i po objektu samostana časnih sestara? Zar je to vojni cilj?“ Promatrači EZ na to nisu odgovorili, ali su to kao naš upit prenijeli jugoarmiji na što nismo dobili odgovor.

– UNPROFOR-ov zvanični prevodilac, g. Lero, najavio za 27. 04. 1992. susret zapovjedništva HVO i gradonačelnika sa UNPROFOR-om. Utvrđeni su, dogovorno sa sudionicima susreta, termin i mjesto sastanka.

27. 04. 1992.

– Prvi sastanak sa promatračima UNPROFOR-a održan je u zgradi Rektorata na kome su u ime HVO bili nazočni: g. Topić, g. Slezak, i g. Zelenika, gradonačelnik g. Gagro, g. Ismet Hadžiosmanović, g. Filipović i uz suglasnost Stožera naš prevodilac g. Kraljević (pošto je UNPROFOR-ov prevodilac bio srpske nacionalnosti). O ovom susretu sa UNPROFOR-om Općinski stožer je dobio pravodobno zapisnik, što je

činjeno i sa kasnijih sastanaka.

– I ovaj dan, poslije sastanka UNPROFOR-a sa jugoarmijom, neprijatelj je otvorao vatru po cijelom gradu pravdajući se pred promatračima UNPROFOR-a da se grupiraju hrvatske snage u Iličima kako bi napale Orlovac.

– Prvog dana boravka UNPROFOR-a u gradu, po njihovom povratku sa sastanka na aerodromu, tražio sam da posreduju u prekidu vatre, ali su to prebacili na promatrače EZ, što je i učinjeno.

28. 04. 1992.

– UNPROFOR posredovao u transportu bolesnika iz Blagaja za Mostar.

– G. Lundgren, komandant UNPROFOR-a za sektor Mostar prenio je obavijest da je sa gn. Perišićem ugovorio prekid vatre u 10 sati i 30 min. i tražio mišljenje zapovjedništva HVO, što je odgovoreno potvrdno.

Unatoč tome, po gradu djelovano topnički, iz pravca Bjelušina snajperski i došlo do pokreta neprijateljskih tenkova u južnom logoru – o čemu je odmah obaviješten UNPROFOR.

– Zatraženo od UNPROFOR-a da posreduje na hitnim radovima oko popravke vodovoda i struje i da se u neka naselja dostavi hrana gladnom stanovništvu.

29. 04. 1992.

– Naše postrojbe obaviještene o dolasku promatrača EZ iz pravca sjevera i o odlasku druge grupe promatrača EZ prema Sarajevu, po utvrđenoj trasi.

– Održan sastanak zapovjedništva HVO i UNPROFOR-a u 10 sati o čemu je Općinskom stožeru dostavljen zapisnik odmah poslije sastanka.

– EZ promatrači omogućili pratnju za 25 radnika „Sokola“ sa osobnim vozilima koji su se iz tvornice ... grad.

– O stravičnom četničkom napadu po Bijelom polju pravodobno prenesena informacija promatračima EZ i UN da utiču na neprijatelja. Prenesena i naša saznanja da se iz pravca Sjevernog logora prema Fortici kreće pet neprijateljskih kamiona sa topništvom.

– Uspješno sa promatračima UNPROFOR-a dogovoreno i obavljeno evakuiranje djece i časnih sestara iz Bijelog polja sa dvojicom nepokretnih i bolesnih svećenika.

30. 04. 1992.

– Na zahtjev UNPROFOR-a održan sastanak sa zapovjedništvom HVO, o čemu je sačinjen i dostavljen zapisnik Stožeru.

– Neprijatelj imao velike gubitke u južnoj zoni grada i preko UNPROFOR-a tražio prekid vatre kako bi pokupio poginule i ranjene četnike. Zapovjedništvo HVO-a je to prihvatilo, sa zadovoljstvom.

– Ukopava se neprijatelj na Fortici, preneseno UNPROFOR-

u kao i četnička vatra sa Huma i Bjelušina. Pogoden niz vitalnih objekata u gradu, o čemu su obaviješteni promatrači.

– EZ i UN se žale na nesigurnost u Hotelu penzionera, ponuđena im alternativa što nisu prihvatili, ali im je rečeno da mi moramo štiti grad na svim njegovim dijelovima, pa i u blizini Hotela penzionera.

01. 05. 1992.

– Preko UNPROFOR-a najavljen dolazak u Mostar gen. S. Nambijara – komandanta UNPROFOR-a, g. G. Santosa – šefa promatrača EZ, g. Miljenka Brkića i drugih visokih dužnosnika. Gen. S. Nambijar nije stigao, a neprijatelj preko EZ prenosi prijetnje gradu i mitraljeski i topnički tuče po Balinovcu i cijelom gradu.

Na jugozapadu neprijatelj bacio „krmaču“, a s Fortice granatiran put prema Žovnici – što su sve istodobno znali i promatrači.

– Oko 18 sati na traženje neprijatelja utanačen jednovremen prekid vatre.

02. 05. 1992.

– Ispratio sam tri promatrača EZ i naš stručni tim za popravku TS „Čule“.

– EZ i UN u 12 sati i 30 min prenose da je gen. Perišić spreman na razgovor sa zapovjedništvom HVO i gen. Praljkom i traže direktni kontakt sa našim generalom – o čemu je obaviješten Stožer.

– Oko 13 sati neprijatelj smrtno pogodio promatrača EZ u Čulama u vrijeme kada je promatrački tim EZ pratio naše električare do oštećenog stuba u Čulama.

– EZ obustavio sve svoje aktivnosti toga dana, a neprijatelj nastavlja sa razaranjem grada, o čemu je obavještavan UNPROFOR, ali toga dana nije reagirao na naše zahtjeve prema agresoru.

03. 05. 1992.

– Prenio sam UNPROFOR-u uvjete gen. Praljka za razgovor sa gen. Perišićem.

1. Nema tripartitnog sastanka, nego načelo odvojenih soba za razgovor (čime ne dopuštamo legitimitet neprijatelju).

2. Da se demilitariziraju: Hum, Orlovac, Fortica i Brkanovo brdo i to za 24 sata.

3. Da se oslobode prometnice: prema Lištici, Čitluku i Ljubuškom.

4. Da se u južnoj zoni grada omogući normalan rad poduzeća.

5. Da je nositelj razgovora Općinski stožer HVO Mostar.

– Žestoka vatra neprijatelja, gotovo cijeli dan iz pravca aerodroma prema Kruševu i Krivodolu, te prema Slipčićima i Tepčićima. Sa Huma, Bjelušina i Brankovca artiljerijski tučeni Luka, Donja mahala, Cim i Iličići.

– G. Santos komandant promatrača EZ za BiH saopćio da je dobio izričitu naredbu o povlačenju EZ misije iz BiH, te da će doći kad se stiša situacija – što je preneseno Stožeru.

04. 05. 1992.

– Na traženje UNPROFOR-a u 11 sati održan sastanak sa zapovjedništvom HVO o čemu je sačinjen zapisnik.

Najavljen dolazak 06. 05. 1992. u Mostar g. M. Guldinga, g. S. Nambiaru, gen. Mekenzija i g. Solberia.

Detalji posjete bit će kasnije saopćeni. Preneseni način, trasa i vrijeme dolaska.

– G. Lundgren, na naše insistiranje, prihvatio da sa svojim timom obiđe Aluminijski kombinat, ali UNPROFOR-u to nije dozvolila jugoarmija, dok ne dobije suglasnost iz Beograda.

05. 05. 1992.

– Za obilazak Aluminijskog kombinata UNPROFOR-a dat spisak osoba iz kombinata koje je oredilo rukovodstvo kombinata (Petković Marko i Jambrešić Marijan).

Jugoarmija izbjegava ulazak u Aluminijski kombinat pod isprikom da mora dobiti dozvolu iz Beograda.

– UNPROFOR saopćava da se odlaže dolazak visoke delegacije UN i da će umjesto u Mostar otići u posjetu Osijeku i Sisku.

– Cjelodnevno traje, od jutra, topnička paljba neprijatelja po neselektivnim ciljevima po gradu, sjevernom i južnom dijelu bojišta.

– EZ i UN imali ulazak i izlazak iz grada iz pravca zapada.

06. 05. 1992.

– U 9 sati UNPROFOR javlja da je Perišić zaprijetio napadom na grad u 10 sati. Razlog: „Uznemirava se JNA“, i vrše se pripreme HVO da će napasti njihove ciljeve.

– UN hitno traži naše posredovanje preko centra veze da se zaustavi konvoj UN i EZ u Grabovici dok ne prestane prijetnja jugoarmije. (Učinjeno našom vezom da gospoda Joko i Pero zaustave promatrače do daljnje naredbe.)

– UNPROFOR užurbano radi na prekidu vatre poglavito zbog svojih ljudi na putu.

– Jugoarmija prijeti zrakoplovima, a istodobno grupira pješake i vrši pokret tenkova u južnoj zoni grada.

UN, na naše traženje, zahtijeva od jugoarmije obustavu svih pokreta i prekid vatre. Dvije trećine grada nema vode. Stravičan napad na grad sa svih neprijateljskih položaja. Obostrano utanačen prekid vatre u 16 sati.

Prenio sam UNPROFOR-u poruku gen. Praljka da neprijatelj ne poštuje prekid vatre i da zbog ugrožavanja položaja naših postrojbi moramo uzvratiti vatrom. G. Lundgren prenio poruku zahvale gen. Praljka na suradnji.

– Iza 17 sati UN prihvatio da izvuče 50 ljudi iz RK „Razvi-

tak“.

– Oko 18 sati ranjen promatrač UN-a u Hotelu penzionera. Dojavljeno zapovjedniku Zeleniki. Gen. Praljak traži da se UNPROFOR-u ponudi sve što treba pa i transport ranjenog promatrača u Split. G. Lundgrenu odmah preneseno – na čemu se zahvalio.

– Oko 19 sati i 45 min. – dok UN prati ljude iz RK „Razvitak“ pucano s Malog kuka na osobe UN.

– U 22 sata obavijestio sam UNPROFOR taksativno o svim razaranjima koje je Mostar doživio od svog postanka. Ovo je za grad do tada bio najteži ratni dan.

07. 05. 1992.

– UNPROFOR s negodovanjem prihvata naše zahtjeve da se ide na lijevu obalu i uopće da se kreće po gradu.

– Četnički snajperisti stalno pucaju po civilima prema Titovom mostu. Rano, na mostu pogođena jedna žena, kojoj se ne može prići.

– G. Zelenika traži da se UNPROFOR obavijesti o gomilanju novog naoružanja na Fortici i drugim neprijateljskim pokretima.

– UNPROFOR javlja da sa jugoarmijom ne može uspostaviti vezu jer su blokirali liniju, a kasnije: „Da se radi o smjeni ljudstva.“

– Od UNPROFOR-a tražim da prati naše ekipe za popravke električnih vodova, izvlačenje civila i dovod vode u grad. Oni inzistiraju da se pod prioritarno dovede struja u njihov hotel. Protestirao sam zbog neselektivnosti prioriteta.

– Javljeno don. Luki Pavloviću o dolasku hrane i lijekova za „Caritas“.

– UN traži oslobađanje g. Andrića. Prenio sam im protest g. J. Topića. I dalje su na tome više puta inzistirali pod pritiskom neprijatelja. Uvijek im je prenesen naš protest na koji nisu vraćali odgovor.

– Na pitanje g. Lundgrenu: „Da li je osobno optužio tzv. JA za ranjavanje svog čovjeka“, odgovorio je: „Optužio sam ih što bacaju granate blizu Doma penzionera“.

– Oko 19 sati nastaje totalna komunikacijska blokada, jer u gradu ne radi nijedan telefon.

U 19 sati i 48 min. Sa prevodiocem g. Kraljevićem došao sam do Doma penzionera pod kišom granata, radi pokušaja dogovora o prekidu vatre.

UNPROFOR odbija da pod vatrom izvlači ranjene osobe. Postavljaju uvjet: bar tri sata obostran prekid vatre. UN nema kontakta sa tzv. JA i na prekid vatre ne može utjecati.

08. 05. 1992.

– UNPROFOR održava sastanak sa gen. Praljkom, g. Zelenikom i g. Topićem. (sačinjen zapisnik)

Poslije ovog sastanka UNPROFOR otišao na sastanak sa tzv.

jugoarmijom.

– UNPROFOR javlja da je utanačen prekid vatre u 13 sati i da će trajati minimum 3 sata, a da se u tom periodu uradi niz ranije dogovorenih aktivnosti. (Popravci, pratinje, razmjene i sl.).

(Od 13 sati do 13 sati i 38 minuta neprijatelj je točno šest puta prekršio dogovor o prekidu vatre – što je i za UNPROFOR bilo očigledno, jer su tukli topnički i VBR-om po Cimcu, Iličima i cijelom gradu. Tako se neprijatelj ponašao uvijek kad bi bio dogovoren prekid vatre.)

– UNPROFOR se interesira gdje je pogubljen sin Sejde Bajramovića i traže izručenje tijela. Ostali smo u obvezi pružiti odgovor, ako bi smo što saznali.

Na pitanje odakle im ta informacija, odgovorili su da to od njih traži puk. Ljubotina.

09. 05. 1992.

– UNPROFOR-u prenesena poruka gen. Praljka da u Dom penzionera neće ulaziti naoružane osobe.

– UN uzvratilo potvrdno da su ugovorili sa četnicima da neće otvarati vatru u vremenu od 8 do 16 sati istog dana. UN popratio 40 žena, djece i staraca sa lijeve na desnu obalu.

– Pokušaj da naši ljudi odu u Opine radi popravke TS – UNPROFOR nije uspio ugovoriti s neprijateljem.

Prenesena poruka UN-u gosp. Zelenike da imamo snimljeno djelovanje neprijatelja u vrijeme polaska g. Lundgren na Aerodrom.

– UN do 12 sati imao nekoliko pojedinačnih ispraćaja iz grada, a onda je neprijatelj prekršio primirje i sve druge planirane aktivnosti su odložene.

– Neprijatelj preko UN traži prekid vatre da može pokupiti svoje ranjene i mrtve četnike. Zapovjedništvo prihvata.

– Istog dana, kao i nekoliko ranijih dana, iznad Mostara i cijele Hercegovine pojavljivali su se zrakoplovi koji su najčešće dolazili iz pravca juga, ali i sa sjevera.

10. 05. 1992.

– Oko 2 sata i 30 min. neprijatelj topnički pogodio Hotel penzionera – sjedište UNPROFOR-a.

– Promatrači UN su tada tvrdo spavali pa sam im to osobno saopćio oko 8 sati i 30 min. Što ih je iznenadilo.

– Za ovaj dan je ugovoren prekid vatre od 9 do 16 sati, ali neprijatelj djeluje po gradu već u jutarnjim satima. Protestirali smo kod UNPROFOR-a zbog postavljanja haubice na Fortici, zbog napada iz pravca Rodoča, zbog pokreta neprijateljske pješadije sa Bjelušina i stalnog neprijateljskog djelovanja sa svih položaja po civilnim ciljevima Mostara.

– Na inzistiranje kod UNPROFOR-a da protestira i zahtijeva od neprijatelja prestanak razaranja grada prenijeli su nam odgovor puk. Ljubotina da ne mogu prestati dok ne dostignu

„svoju liniju“, ali nisu rekli o kojoj je liniji riječ. To sam prenio Zapovjedništvu HVO.

– Tek oko 17 sati i 30 min. Dogovoren prekid vatre na traženje neprijatelja uz naš uvjet: bez pomjeranja jedinica i tehnike. Ni to agresor nije poštivao. Imali su pokret pješaka prema Donjoj mahali i kretanje kamiona prema Fortici uz stalnu vatru po gradu.

11. 05. 1992.

– Neprijatelj otpočeo svoje djelovanje nešto iza 9 sati bacajući zapaljive metke i suzavac sa područja Bjelušine i sa svih neprijateljskih položaja cijeli dan, do iza 24 sata tukao po gradu. Posebno je inteziviran topnički napad iza 20 sati po južnoj zoni, a s vozilima i tehnikom kretao se i prema Bijelom Polju. Sa Fortice i iz Sjevernog logora tukao je i VBR-om.

UNPROFOR je pravodobno obavješten o svim neprijateljskim djelovanjima, ali bez ikakvog uticaja na smanjenje četničkog napada.

– Istog dana u 15 sati 55 min. UNPROFOR traži od Zapovjedništva HVO odobrenje kako bi neprijatelj na lokaciji Šarića harem pokupio svoje mrtve četnike. Razlog traženja obustave vatre posebno nam je godio, pa je Zapovjedništvo to i prihvatilo.

12. 05. 1992.

– Planirane neke značajne aktivnosti, na koje su prethodnog dana pristali i promatrači UNPROFOR-a.

a) evakuirati cca. 800 djece i žena na zapad preko Goranaca;

b) običi pozicije Luka, Donja mahala, Mazoljice i Brankovac zbog naših boraca i civila;

c) započeti radove na popravci vodova za struju;

d) sa Međunarodnim Crvenim križom poslati dvojicu naših ljudi u Podveležje (Dobrč i Kružanj) da odnesu nužne lijekove i obave druge poslove.

– Jutarnji četnički napadi na grad – odložili su tačku a) i smišljeno su tukli baš put prema Gorancima, a i Dom kulture na Rondou gdje smo sklonili žene i djecu.

– UNPROFOR nije mogao uticati na prekid vatre, a kad je neprijatelj na to pristao i UN pošao na realizaciju tačke b) četnici su granatirali UNPROFOR-ovo vozilo na Titovom mostu i ranili jednog promatrača UN.

Promatrači UN su odmah odložili sve planirane aktivnosti za ovaj dan.

– U 14 sati i 10 min. Major Turien saopćio mi je poruku puk. Ljubotina da bi bilo najbolje povući hrvatske snage sa lijeve obale kako bi se došlo do primirja, barem na toj obali.

Upitao sam: „Da li Vi to nama preko puk. Ljubotina sugerirate predaju Mostara na lijevoj obali? I što mislite da taj zahtjev rješava?“

G. Lundgren i Turien su slegli ramenima.

Upitao sam dalje želi li g. Lundgren osobno to saopćiti zapovjedništvu HVO jer osobno nemam ovlasti dati odgovor na takav zahtjev.

Odgovorio je potvrdno.

Zbog kalkulantskih i zlonamjernih glasina na račun Stožera HVO Mostar o ovom događaju, prenosim u ovom izvješću autentični tijek razgovora zapovjedništva HVO Mostar sa UNPROFOR-om o zahtijevu agresora za povlačenje hrvatskih postrojbi s lijeve obale Neretve.

G. J. Topić: Tu poruku mi znamo odavno. Mi ne možemo pristati na takve uvjete, jer JNA nije predstavnik ni nekog naroda ni neke države. Naša poruka je: da se oni pridržavaju 15. 5. 1992. god. do kada ih je Srbija pozvala da dođu u svoju državu. Oni su ovdje agresor. Takav ultimatum, je za nas neprihvatljiv i nezamisliv. Ne znam što oni traže na lijevoj strani. Jesu li oni to Vama gospodine objasnili?

G. Lundgren: Oni su više puta upozoravali da ih uznemiravate na njihovim pozicijama i da puno puta hrvatske i muslimanske snage narušavaju prekid vatre.

G. J. Topić: Mi smo se čak povukli jednim dijelom i to sa željom da ne izazivamo krvoproliće. Danas su dva kilometra napredovali, a mi smo uzimali jer nismo htjeli uzvraćati.

Mostar je nedjeljiva cjelina i postoji granica do koje to možemo tolerirati. Pitajte narod, da li želi da se dijeli: Neretva nije Drina, i Mostar nije Berlin. Nećemo zid.

G. J. Jaganjac: Ja bih Vam nešto želio reći: Ja sam ovdje jedini profesionalac – časnik, a gosp. Topić je poznati nogometaš, a gosp. Petar je poznati radnik.

Ovdje se narod brani i cijena nam nije važna.

G. Lundgren: Prenijecu sljedeće: zahtjev da se povučete je neprihvatljiv!

G. J. Jaganjac: Neka se on (Ljubotina) povuče, jer to što on radi to rade teroristi.

Ljubotina i njegova vojska nas ne obvezuje ni po kojem pitanju, a kamo li da mi dajemo ono što je naše.

G. Lundgren: Prenijet ću također: da njegov zahtjev nije prihvatljiv, da JA nije predstavnik države i potsjetiti ga na 15. 5. 1992. god. – zahtjev Srbije da se vrte u Srbiju.

G. J. Topić: Pitajte ga: U ime koga, u ime čega to traži. Tko mu je dao legitimitet. Pitao bih Vas i u vezi ranjenih i mrtvih.

G. Lundgren: To sam radio ovih dana. Da se izvuku civili i ranjeni, i srpske porodice da se izvuku na desnu stranu. Imam i jedno posebno pitanje: imam jedno oštećeno vozilo na istočnoj strani Titovog mosta. Ako imate neke jedinice u blizini da se to izvuce, a pitat ću i Ljubotinu.

G. J. Topić: Kako je povrijeđeni gospodin?

G. Lundgren: Dobro. Samo noga i šrapnel u leđa u pancirku.

G. J. Topić: Što možemo učiniti za auto i kada?

G. Lundgren: Između 16 i 18 sati. Ako imate šlep službu da se podigne prednji trap, da se dovede ispred Hotela penzionera?

Dobro, sada idemo prenijeti poruke Ljubotini.

(Razgovoru prisustvovali: g. J. Topić, g. J. Jaganjac, g. P. Zelenika; zabilježio Ilija Filipović, prevodilac Jozo Kraljević)

– Istog dana agresor preko SDS-a BiH jednostrano proglasio petodnevno primirje, počevši od 13. 5. '92.

13. 05. 1992.

– UNPROFOR je u Općinskom stožeru informirao g. Jaganjca i g. Zeleniku o planovima svog rada dok traje «primirje».

G. Jaganjac je prenio g. Lundgrenu da je to prividno stanje neprijateljskog ulaženja na istočnu stranu. Istodobno je ztraženo od agresora da nema nikakvog pomjeranja, ako žele primirje. G. Lundgren obećao prenijeti Ljubotini.

– Izvukli smo UN vozilo sa Titovog mosta.

– Tijekom dana, kola Međunarodnog crvenog križa agresor nije propustio u Rodoč.

– Oko Titovog mosta česta pucnjava, povremena topnička paljba na južnu zonu grada, a Luka i Donja mahala u gustom dimu.

14. 05. 1992.

– UNPROFOR u 8 sati najavio dislokaciju prema zapadu, u narednih 12 sati, prema nalogu iz Njujorka.

G. Lundgren: «Izmičemo se, jer neprijatelj ne štedi ni naše ljude, a i dalje ćemo nastojati obavljati svoju posredničku i humanitarnu ulogu u gradu.

Zatim, nema govora o bilo kakvim akcijama u gradu što smo ih planirali, jer Ljubotina nije dao pristanak za naš siguran prelaz na lijevu obalu.»

O tome odmah obaviješten Petar Zelenika.

U Općinskom stožeru osobno je g. Lundgren to saopćio g. R. Bošnjaku, rekavši da idu prvo u Međugorje, a onda će tražiti druge mogućnosti.

G. R. Bošnjak se u ime stožera HVO zahvalio na trudu i želji da pomognu i izrazio nadu da će i dalje kontaktirati sa Mostarom. Za njihov smještaj na zapadu zadužio g. Filipovića i g. Kraljevića.

– U 13 sati i 30 min. UNPROFOR preko Goranaca napustio Mostar.

15. 05. 1992.

Široki Brijeg

– UNPROFOR primio gosp. Primorca iz Općinskog stožera HVO Široki Brijeg. On ih je upoznao, vrlo opširno, o stanju u općini, o odnosima među pučanstvom, o namjerama neprijatelja, o plaćenicima u njihovim redovima, šarolikosti

njihovih vojski i konfuziji u agresorskim redovima.

Stavio im na raspolaganje sve što im treba u općini. (Naime, upozorio sam g. Primorca da oni razmišljaju i o Grudama kao svom smještaju. Zato smo im predlagali lokaciju Šaškur, da bi se odlučili za Široki Brijeg, kako je i bilo.)

Za sve usluge općine Široki Brijeg za njihov smještaj određen je g. Kožul i g. V. Lasić.

16. 05. 1992.

– UNPROFOR traži kontakt sa g. Čavarom i želi upoznati komandanta zone Grude.

O tome je obaviješten Stožer u Širokom Brijegu.

17. 05. 1992.

– G. Lundgren protestira: Dom penzionera je pun hrvatskih vojnika i to smeta radu Međunarodnog crvenog križa, jer to odudara od njihovih pravila rada.

Objasnio sam: Hotel penzionera je na samoj obali Neretve i u blizini Carinskog mosta, a nama su važniji naši položaji i obrana grada.

Međunarodni crveni križ možemo preseliti na Bijeli brijeg ili drugdje. Ocjenjujemo da je primarnije da branimo grad.

Također sam prenio g. Lundgrenu: na Luku, Donju mahalalu i Slipčiče neprijatelj je bacio bojne otrove, bombardirani su:

Općine:

1) Mostar

– Bijelo Polje: topnički i pješadijski napad, i bačene su kasetne bombe;

2) Široki Brijeg

– Kočerin (četiri puta)

– Mamići

– Mokro

3) Posušje

– Vranić

– Broćanac

4) Ljubuški

– Grljevići

– Lipno

5) Metković

UNPROFOR nije mogao uspostaviti vezu sa jugoarmijom, pa je svoj protest Ljubotini prenio na misiju UN-u Stolac da oni prenesu jugoarmiji.

Da UN ode u Mostar, Lundgren je odbio.

18. 05. 1992.

– Predao sam UNPROFOR-u uz pomoć Općinskog stožera Široki Brijeg dostavljene uzorke gas-maske i bojnih otrova bačenih na Bijelo Polje, što zbog brzog odlaska nisu analizirali.

19. 05. 1992.

– G. Lundgren saopćio da je dobio naredbu sa najvišeg mjesta da već narednog dana njegov sektor i drugi promatrači UN-a (Stolac, Trebinje, Međugorje) napuštaju BiH.

– O tome su odmah obaviješteni Općinski stožeri Mostara i Širokog Brijega.

20. 05. 1992.

– Promatrači UNPROFOR-a – Sektor Mostar otputovali u Split, pa u Zagreb.

Izvjeshće sačinio:

Koordinator Zapovjedništva HVO Mostar sa promatračima EZ i UNPROFOR-a

Ilija Filipović dipl. iur.

Slijede prilozima uz Izvjeshće (10)

III

– PRILOZI UZ IZVJEŠĆE: (10)

1. Zapisnik sastanka sa promatračima EZ održan 24. 04. 1992. g. u Hotelu penzionera s početkom u 17 sati.
2. Zapisnik sastanka sa promatračima UNPROFOR-a, održan 27. 04. 1992. g. u Rektoratu s početkom u 10 sati.
3. Zapisnik sastanka sa promatračima UNPROFOR-a, održan 28. 04. 1992. g. u Rektoratu, s početkom u 10 sati.
4. Zapisnik sastanka sa komandantom UNPROFOR-a, za sektor Mostar, održan 29. 04. 1992. u Rektoratu s početkom u 10 sati.
5. Zapisnik sastanka sa promatračima UNPROFOR-a, održan 30. 04. 1992. g. u Rektoratu s početkom u 10 sati.
6. Zapisnik sastanka sa promatračima UNPROFOR-a, održan 04. 05. 1992. g. u Rektoratu s početkom u 10 sati.
7. Autorizirani tekst saopćenja g. Ismeta Hadžiosmanovića u povodu potpisane Odluke o stavljanju svih naoružanih formacija u Mostaru pod komandu i zapovjedništvo Općinskog stožera HVO Mostar.
8. Spisak telefaksa Međunarodnih organizacija i uvaženih osoba u svijetu na čije adrese su poslali brojni apeli o agresorskom napadu na Mostar (tekstovi apela u arhivi g. Franje Šimunovića, tajnika općine Mostar).
9. Tekst prijedloga plana komandanta Lundgrenu o eventualnom dolasku M. Guldinga i S. Nambiara sa suradnicima u Mostar.
10. Tekst objavljenog razgovora sa koordinatorom Zapovjedništva HVO sa UNPROFOR-om («Slobodna Dalmacija», od 08. 06. 1992. g.).

...

Kako je već rečeno, prvi međustranački sastanak održan je u Bruxellesu, sljedeća tri sastanka održana su u Lisabonu. Peti je sastanak održan u sarajevskom Konaku 16., 17. i 18. ožujka 1992. Na tom su sastanku usuglašena načela o ustavnopravnom uređenju BiH, a o ponuđenom zemljovidu, kojemu je temelj bila apsolutna i relativna nacionalna većina za svaku općinu, trebalo je dalje razgovarati. Šesti sastanak održan je 30. i 31. ožujka 1992. ponovno u Lisabonu. I na tome je sastanku zemljovid triju konstitutivnih jedinica ostao spornim i o njemu se trebalo razgovarati najdalje do 15. svibnja iste godine. Međutim, nakon povratka iz Lisabona, a pod pritiskom svoje stranke, Alija Izetbegović se odrekao svoje suglasnosti s Cutilleirovim planom. Nakon toga su i druga dva sudionika povukla svoju suglasnost. Ubrzo zatim počeo je opći sukob širom BiH između srpske vojske s jedne te hrvatske i muslimanske s druge strane. U svezi s Izetbegovićevim odbijanjem Cutilleirova plana u svom kasnijem intervjuu beogradskom Blicu Cutilleiro je potvrdio da je tadanji lider bosanskih muslimana Alija Izetbegović najprije prihvatio plan «samo da bi udovoljio Europi, a onda je od njega odustao da bi zadovoljio Amerikance koji su ga ohrabrivali da to uradi». «On (Izetbegović) je vjerovao da Washington podržava njegovu ideju o unitarnoj Bosni. Dayton je pokazao da griješi», kazao je portugalski diplomat ističući i da je Europska unija bila protiv unitarne Bosne.⁶³

Sukladno zaključku s međustranačkoga sastanka u Lisabonu od 31. ožujka, razgovori o Cutilleirovom planu nastavljeni su 23. travnja između svih triju stranačkih delegacija s jedne i delegacije Europske zajednice s druge strane. Razgovori su se vodili u zgradi zračne luke Butmir – Sarajevo koja je bila opkoljena srpskim vojnim snagama. Tročlanu delegaciju EZ-a predvodio je ministar vanjskih poslova Portugala Pineiro, a članovi su bili Cutilleiro i lord Carrington. Srpsku delegaciju predvodio je Radovan Karadžić, muslimansku Alija Izetbegović, a hrvatsku Franjo Boras. Hrvatsku delegaciju predvodio sam ja zato što Mate Boban nije mogao doći u opkoljeno Sarajevo, a Miljenko Brkić, koji je u to vrijeme bio v.d. predsjednika HDZ-a, imao je nekih obiteljskih problema u Sarajevu. Uz mene je u hrvatskoj delegaciji bio Mile Akmadžić koji je u to vrijeme bio generalni tajnik Ratnoga predsjedništva BiH.

Pri kraju razgovora s hrvatskom delegacijom obratio mi se lord Carrington sljedećim riječima: «Gospodine Boras, ukoliko se ne dogovorite, mi ćemo vas pustiti da se međusobno poubijate, pa ćemo vam mi nametnuti svoja rješenja.» Odgovorio sam mu: «Lorde Carringtone, kako i s kim da se dogovorimo, srpski agresor ima sve na raspolaganju, uzeo je svu vojnu opremu JNA i sami čujete jeku topova i minobačaca s okolnih brda. Kad s njima razgovaramo, to je razgovor gluhi. Predstavnici muslimanskog naroda drže se pasivno, ništa ne poduzimaju za obranu BiH i još uvijek se

nadaju pomoći JNA.» Nakon završenih razgovora vratio sam se kroz kišu granata živ i zdrav u zgradu Predsjedništva. Na kraju razgovora Cutilleiro nam je dao do znanja da se sve tri nacionalne delegacije trebaju pokušati međusobno dogovoriti o teritorijalnom razgraničenju triju konstitutivnih jedinica unutar BiH bez prisustva predstavnika međunarodne zajednice.

Razgovori u Grazu

U svezi sa zaključkom iz Sarajeva održan je 6. svibnja 1992. sastanak u Grazu između hrvatske i srpske delegacije. Hrvatsku delegaciju predvodio je Mate Boban. U njoj smo bili još Vlado Šantić i ja. Na čelu srpske delegacije bio je Radovan Karadžić, a pratili su ga Momčilo Krajišnik i Branko Simić. Razgovori su se vodili u zgradi zračne luke Graza. Predmet razgovora bile su tri ključne točke: Kupres, bosanska Posavina i lijeva strana Neretve, od Jablanice do Metkovića. Srpska je delegacija predlagala da Srbima pripadne Kupres, s tim da Hrvati imaju nekakav zaobilazni put prema Bugojnu, lijeva obala rijeke Neretve od Jablanice do Metkovića, uključivo i Mostar te koridor kroz bosansku Posavinu širine 20 km. Hrvatska je delegacija predlagala obrnuto: Kupres treba pripasti hrvatskoj konstitutivnoj jedinici u BiH kao i jugoistočna Hercegovina, zajedno s Mostarom sve do uključivo općine Stolac, a da se o koridoru kroz bosansku Posavinu može razgovarati, ali o mnogo užem dijelu. O održanim razgovorima nije napravljen nikakav protokol. Dogovorili smo se da će obje delegacije razgovarati i s muslimanskom stranom. Razgovori su počeli oko 11 a završili oko 16 sati. Hrvatska se delegacija vratila kolima u Zagreb, dok je srpska otputovala zrakoplovom, meni u nepoznatom pravcu. Kasnije se o održanim razgovorima u Grazu pojavilo nekakvo priopćenje za javnost o kojemu na samome sastanku nije bilo govora. To sam priopćenje našao u knjizi Zdravka Tomca koji u cijelosti prenosim:

«Odlučni da sva sporna pitanja, uključujući razgraničenje dviju konstitutivnih jedinica – hrvatske i srpske u Bosni i Hercegovini riješe miroljubivim sredstvima i dogovorom, predstavnici hrvatske i srpske nacionalne zajednice utvrdili su da u odnosu na radnu mapu o razgraničenju postoje nesuglasnosti u sljedećim slučajevima:

1. U gradu Mostaru srpska strana smatra da granicu predstavlja rijeka Neretva, a hrvatska strana smatra da je cijeli grad Mostar u hrvatskoj nacionalnoj jedinici.
2. Južno od Mostara hrvatska strana smatra da u hrvatsku nacionalnu jedinicu spada područje određeno 1939. godine, tj. granica Hrvatske Banovine. Srpska strana smatra da je granica između hrvatske i srpske jedinice granica rijeke Neretve.
3. Obje strane su suglasne da se u razgraničenju dvije kon-

⁶³ Dnevni list, Mostar, 19. 7. 2005., str. 5.

stitutivne jedinice na području Kupresa, kao i u Bosanskoj posavini (Derвента, Bosanski Brod, Bosanski Šamac, Odžak, Orašje, Modriča i Brčko) vodi računa o kompaktnosti prostora i komunikacijama.

4. Obje strane su odlučne ustrajati na principima usvojenim na konferenciji Europske zajednice o Bosni i Hercegovini, te temeljem toga suglasne su da u određivanju spornih i drugih područja štiju dogovorene kriterije za definiranje nacionalnih teritorija uz arbitražu Europske zajednice.

5. Ovim dogovorom prestaju razlozi za prekid Konferencije Europske zajednice o Bosni i Hercegovini, te obje strane traže hitan nastavak konferencije.

Inzistira se da se arbitražno razgraničenje izvrši u dogovorenom roku do 15. svibnja 1992. godine.

6. Slijedom naprijed dogovorenog prestaju razlozi za oružane sukobe između Hrvata i Srba na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine.

Objavljuje se sveopće i trajno primirje pod kontrolom Europske zajednice, koje stupa na snagu dana 06. svibnja 1992. u 24.000 sata.

Predstavnik Srpske državne zajednice
Radovan Karadžić

Predstavnik Hrvatske nacionalne zajednice
Mate Boban»⁶⁴

Tijeku razgovora u Grazu nisu se vodile nikakve zabilješke niti je na kraju napravljen bilo kakav protokol. Također smo se dogovorili da se ne izdaje nikakvo priopćenje za javnost. Unatoč tome, nakon dva-tri dana u domaćoj i inozemnoj javnosti pojavilo se priopćenje do kojega sam došao u navedenoj knjizi Zdravka Tomca. Uslijedila je oštra reakcija u svijetu, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Taj su, naime, sastanak politički protivnici i neistomišljenici prikazali kao tajni sastanak hrvatske i srpske delegacije o podjeli Bosne i Hercegovine. Može li se iz samoga priopćenja što ga je srpska strana zlonamjerno objavila iščitati bilo kakva podjela Bosne i Hercegovine?

...

Franjo Boras: «Bosanskohercegovački kaos»
Izdavač M. Hrvatska Mostar, 2006.

⁶⁴ Isto, str. 36.-37.

U drugoj polovici travnja/aprila 1992. godine pristižu izbjeglice i prognanici iz Sarajeva i dijelova Bosne oko Sarajeva. Na slobodnu teritoriju su već prispjeli lokalni prognanici iz prigradskih naselja: Gnojnica, Blagaja, Bune, Rodoča, Jasenica, Vojna i Bijelog Polja. Mostar postaje prenapučen. Krizni štab organizira masovno smještanje izbjeglica u hotele i privatne smještaje u Republici Hrvatskoj. Ovim izbjeglicama i prognanicima se pridružio i veliki broj Mostaraca. Nažalost, među njima je bilo puno vojno sposobnih koji su sabotirali odbranu i napustili Mostar. Koristili su sve moguće metode da pobjegnu na more u Republiku Hrvatsku. I dok su branitelji grada krvarili, oni su bezbrižno provodili dane uživajući na moru, misleći da će se rat ubrzo završiti.

Lokalni Srbi su se masovno pridružili agresorskoj vojsci, a preostalo srpsko civilno stanovništvo je organizirano napuštalo Mostar, preko cestovnih komunikacija od Mostara prema Nevesinju i Stocu. Samo je mali broj Srba ostao u gradu.

IX. 4. Odluka Kriznog štaba Mostar o novom ustroju obrane Mostara

Dokument 011: Odluka
Kriznog štaba br. 427/92,
29. 4. 1992. godine.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA SKUPŠTINA OPĆINE MOSTAR

Krizni štab općine

Broj: 427/92

Datum: 29.04.1992. godine

ODLUKA

Na temelju Naredbe Republičkog štaba za civilnu zaštitu, kao i zaključka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine donesenih 04.04.1992. godine i 10.4.1992. godine i Odluke o proglašenju neposredne ratne opasnosti na području općine Mostar broj 1/92 od 09.04.1992. godine, kao i Odluke o povlačenju jedinica JNA sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine, koju je donijelo Predsjedništvo Republike BiH od 27.04.1992. godine, Krizni štab općine Mostar, polazeći od činjenice da se općina Mostar nalazi u stanju djelimične okupacije od strane jedinica takozvane Jugoslavenske narodne armije i paravojnih formacija koje u sadašnjem stanju sa njom vrše oružana dejstva po civilnim objektima, istovremeno pljačkajući privredne subjekte i porodične kuće i odvođeći u zarobljeništvo stanovnike ove općine, kao i činjenicu da takozvana JNA i druge paravojne formacije koje djeluju skupa s njom ne priznaju legitimne i legalne organe vlasti Republike Bosne i Hercegovine niti općine Mostar donosi sljedeću

ODLUKU

I
Takozvana Jugoslavenska narodna armija i druge paravojne formacije koje djeluju skupa s njom proglašavaju se kao neprijateljske i okupatorske formacije na području općine Mostar.

II

Zaštita i odbrana grada Mostara od formacija iz člana 1. povjerava se Hrvatskom vijeću obrane - Općinskom stožeru Mostar, te pripadnicima Ministarstva unutrašnjih poslova - centar Mostar.

III

Hrvatsko vijeće obrane čine pripadnici muslimanskog i hrvatskog naroda, te pripadnika drugih naroda i narodnosti koji priznaju legalne or-

gane vlasti Republike Bosne i Hercegovine i kojima iskažu svoju lojalnost.

Muslimani mogu formirati sopstvene oružane formacije koje se stavljaju pod jedinstvenu komandu HVO Općinski stožer Mostar.

IV

Nacionalni sastav komandnog kadra Hrvatskog vijeća obrane će odgovarati nacionalnom sastavu aktivnih vojnika.

Kod formiranja novih obrambenih snaga komandni kadar će biti zastupljen na paritetnom principu. Ova odredba važi za snage koje se formiraju poslije 1. maja 1992. godine.

V

Zadatak Hrvatskog vijeća obrane - Općinskog stožera Mostar je oslobađanje cjelokupnog prostora općine. Hrvatsko vijeće obrane - Općinski stožer Mostar će radi izvršenja zadataka iz predhodnog stava koordinirati sa ostalim obrambenim snagama susjednih općina.

Hrvatsko vijeće obrane - Općinski stožer Mostar dužno je izvršiti ustrojstvo i organizaciju svojih oružanih snaga koje će garantirati građanima mir, slobodu i sigurnost.

Ovu funkciju obavlja vojna policija.

VI

Radi ostvarenja funkcije pravosuđa iz domena Ratnog prava Hrvatsko vijeće obrane - Općinski stožer Mostar dužno je osnovati i ustrojiti, te organizirati rad vojnog tužilaštva i vojnog suda za područje općine Mostar.

Nacionalni sastav u ovim institucijama će odgovarati nacionalnom sastavu aktivnih vojnika.

VII

Radi obrane općine Mostar Hrvatsko vijeće obrane - Općinski stožer Mostar dužno je koordinirati sa općinskim kriznim štabom, Mini-

starstvom unutrašnjih poslova i drugim legalnim organima Republike Bosne i Hercegovine kada to okolnosti nalažu.

Na zajedničkim sjednicama Kriznog štaba Skupštine općine Mostar i Hrvatskog vijeća obrane, Općinskog stožera Mostar rješavati će se problematika od zajedničkog interesa.

Sva dokumenta za kretanje ljudi i roba izdaje Hrvatsko vijeće obrane - Općinski stožer Mostar.

VIII

Krizni štab općine Mostar se obavezuje da u najkraćem roku formira privremeni izvršni odbor koji će obezbijediti funkcionisanje organa uprave Skupštine općine Mostar.

IX

Po prestanku ratnih dejstava odnosno oslobađanja općine Mostar i stvaranja uvjeta za normalno funkcionisanje legalnih organa vlasti regulisat će sva ostala pitanja i politička rješenja u pogledu kompetencije rješenja koja budu donesena u legalnim organima Republike Bosne i Hercegovine.

ČLANOVI KRIZNOG ŠTABA:

1. Matijević, Gabor
2. Ismet Hadžiosmanović
3. Zijad Demirović
4. Borislav Puljić
5. Josip Skutar
6. Mehmed Bahmen
7. Ilija Filipović
8. Fikret Bajrović
9. Jole Musa

Dana 29. 4. 1992. godine Krizni štab Općine Mostar donosi odluku br. 427/92 o novom ustroju obrane Mostara čiji sadržaj donosimo u cijelosti:

Ovoj odluci prethodio je cijeli niz sastanaka Kriznog štaba i predlagača odluke, tj. Glavnoga stožera HVO i njegova predsjednika Jadrana Topića. Ovi razgovori su trajali više dana, a temelj razgovora je bilo prvo pismo kojim se definiraju polazišta za uređenje odluke.

OBRANA MOSTARA I REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

51

Političku opciju i rješenje situacije oko grada treba tražiti na razini razgovora i rješenja u okviru Konferencije o BiH pod patronatom EZ-a.

Vojno angažiranje za obranu grada Mostara zajednički obavljaju Hrvati i Muslimani.

Vojni zapovjednik obrane grada Mostara je Hrvat-sve zapovjedi idu od njega

Dokument 012:
Početni uvjeti
za usklađivanje
konačnog
prijedloga odluke
Kriznog štaba

Jadran Topić

Dokument 012: Početni uvjeti za usklađivanje konačnog prijedloga odluke Kriznog štaba

Spomenutom odlukom se utvrđuju temeljna načela očuvanja državnosti Republike Bosne i Hercegovine.

- poštuju se važeće odluke legalnih organa vlasti,
- JNA se proglašava agresorom,
- zaštitu i obranu građana preuzima HVO Mostar,
- HVO čine pripadnici hrvatskog i muslimanskog naroda, a komandni kadar će se imenovati na paritetnoj osnovi,
- uvode se pravosudni organi za suđenja u ratnim uvjetima, imenovani na paritetnoj osnovi,
- HVO je dužan koordinirati sve akcije sa legalnim organima vlasti u R BiH i
- po prestanku ratnih djelovanja i oslobađanju Mostara, prihvatiti će se rješenja donesena od organa legalne vlasti.

Sutradan, predsjednika Kriznog štaba Milivoja Gagra pozvao je telefonom Ejup Ganić, član Predsjedništva R BiH i tražio objašnjenje u vezi donesene odluke prethodnog dana. Ponuđenim objašnjenjem je bio zadovoljan i nije tražio nikakve konsekvence ili eventualno ukidanje odluke. Dana 29. 4. 1992. godine ja, kao član Kriznog štaba, izdao sam priopćenje koje je u cijelosti pročitano na Radio Mostaru, kao i cjelovit tekst odluke u emisiji u 18 sati.

Na ovu odluku nikada nije zvanično reagiralo Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine.

Interesantno je napomenuti da su na tadašnjim slobodnim prostorima R BiH, a naročito u srednjoj Bosni, organizirani krizni štabovi koje nisu osnivale legalne vlasti, već su ih osnivale uglavnom bivše komunističke vlasti. Takve odluke nisu smetale vlastima u Sarajevu.

...

Dokument 017: Odluka
o imenovanju Hrvatskog
vijeća obrane br.: 01-227 od
21. 5. 1992. godine

**HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNE
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE**

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 01-227/92
Mostar, 21.05.1992.

Temeljem Statutarne odluke o privremenom ustrojstvu izvršne vlasti i uprave na području IZ H-B, predsjednik HVO općine Mostar predlaže

O D L U K U

o imenovanju Hrvatskog Vijeća obrane općine Mostar

ČLANAK 1.

Hrvatsko Vijeće obrane općine Mostar imenuje se u sastavu:

1. Jadran Topić - predsjednik
2. Stojan Vrljić - dopredsjednik
3. Mumin Isić - predstojnik odjela za opću upravu
4. Milenko Musa - predstojnik odjela za financije
5. Senad Kazazić - predstojnik odjela za privredu
6. Sejo Maslo - predstojnik odjela za društvene djelatnosti
7. Miro Pandža - predstojnik odjela za snabdjevanje
8. Hamdija Jahić - predstojnik odjela za komunalno-stambene poslove i obnovu
9. Franjo Golemac - predstojnik odjela za promet telekomunikacije i informacije
10. Drago Zovko - predstojnik odjela za socijalnu i zdravstvenu zaštitu i izbjeglice
11. Roko Markovina - predstojnik odjela civilne zaštite
12. Jasmin Jagunjac - predstojnik odjela za obranu
13. Viktor Stojkić - predstojnik odjela unutarnjih poslova

ČLANAK 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Mostar, svibnja 1992.

PREDsjedNIK:

Jadran Topić
Jadran Topić

IX. 7. Arkanovi zločinci dolaze u Mostar

Sa ukupnog aspekta vojnih i političkih zbivanja u Mostaru predočit ćemo jednu važnu i veoma interesantnu poruku.

Handwritten note in Cyrillic script. The text reads: "Hitao! Zvaao Omer Behmen! Arkan kreće za Mostar".

Dokument 018: Sadržaj telefonske poruke od 17. 4. 1992. primljena od Omera Behmena.

Ova poruka primljena je 17. travnja/aprila 1992. godine telefonom iz Centrale SDA BiH u Sarajevu. Poruku je telefonom uputio Omer Behmen, član Izvršnog odbora SDA BiH, koji je po stranačkom programu bio zadužen za Hercegovinu.

U poruci stoji:

«Četnici – vojska kreću na Mostar, blokirati Mostar, poruka Hadžija.»

Ovom depešom se puno toga poručilo. Svježe su nam slike sa TV zločina koje su ove postrojbe učinile diljem Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Zločini su, prije svega, imali psihološku poruku, da budemo svjesni što nas čeka. U to vrijeme u Mostaru su užurbano pojačavane linije obrane. Interesantno je istaći da je vjerodostojnost ove poruke koju je poslao Omer Behmen u cijelosti kasnije potvrđena. Ali, ostalo je nerazjašnjeno kako je Omer Behmen doznao za ove pokrete?

IX. 8. Razgovori Slobodan Praljak – Momčilo Perišić

Josip Jole Musa je bio član Kriznog štaba Općine Mostar i to je bio jedini član štaba sa kojim su željeli razgovarati oficiri agresorske vojske. Dana 3. 5. 1992. godine javio se u Krizni štab Momčilo Perišić, zapovjednik Užičkog korpusa, izrazivši želju da razgovara sa zapovjednikom HVO. Mi smo kontaktirali Slobodana Praljka, zapovjednika zbornog područja Mostara HVO i prenijeli mu poruku. Sutra dan oko 14 sati uspostavljen je telefonski razgovor i M. Perišić je bez uvijanja predložio da njegova vojska i hrvatska vojska dođu na obale Neretve i da svaka od vojski čuva svoje nove pozicije, čekajući mirno rasplet političke krize u Jugoslaviji. Na takav prijedlog S. Praljak mu je odgovorio: «Izvesti ćemo mi bilancu u Nevesinju». Poslije toga razgovora, Mostar je pretrpio do tada najveće granatiranje i razaranja.

Povijesni dokumenti koji su predočeni nedvosmisleno ukazuju na veoma tešku vojnu i političku situaciju u Mostaru, a tome su posebno doprinijeli pregovori u Gracu između Mate Bobana i Radovana Karadžića koji su održali zajednički sastanak 7. i 8. 5. 1992. godine. Na tom sastanku raspravljalo se o budućem uređenju. Ti razgovori su obavljeni na zahtjev lorda Caringtona.

...

Događaji u Grazu, u Austriji nisu mogli proći bez oštih reagiranja. Regionalni odbor SDA za Hercegovinu tom prilikom je izdao priopćenje i uputio ga zainteresiranim stranama, te upozorio na svu pogubnost tih pregovora bez prisustva predstavnika Muslimana iz RBiH.

...

«Cijeneći izuzetno tešku vojnu i političku situaciju u Mostaru i Hercegovini, SDA kao većinski legitimni predstavnik muslimanskog naroda, kao i Muslimani iz drugih opozicionih stranaka prihvatili su i dali svoju političku suglasnost za formiranje jedinstvene obrane u Mostaru koji su povjerali Hrvatskom vijeću obrane u čiji sastav su ušli Hrvati, Muslimani i jedan dio ostalih građana. Takvu odluku prihvatili smo pod jednim uvjetom, a to je da se ne prihvaćaju nikakva politička rješenja dok traje zajednički rat protiv istog agresora. Na ovu činjenicu morali smo upozoriti Matu Bobana i Radovana Karadžića koji su pregovarali u Grazu»¹⁵.

¹⁵ strana br. 2 spomenutog priopćenja.

Okupacija lijeve obale Mostara

... Dana 11. 5. 1992. godine u ranim jutarnjim satima agresor je krenuo u silovit napad na slamanje otpora i potiskivanje branitelja na desnu obalu Neretve. U napad su uključene sve raspoložive snage koje su po našim informacijama iznosile oko pet hiljada/tisuća vojnika, potpomognutih artiljerijskim i tenkovskim oružjem. Napad su izveli iz pravca Sjevernog logora, obilaznicom na istočnoj strani grada, iz pravca Južnog logora, aerodroma Ortiješ, heliodroma Rodoč. Artiljerija je tukla nemilosrdno po lijevoj i desnoj strani Mostara, a naročito sa brda Hum, Stolac i aerodroma Ortiješ. Takvom silovitom napadu branitelji Mostara su odolijevali više od dvanaest sati.

Poslije toga, uslijedila je komanda da se civili i vojnici povuku na desnu obalu kako bi izbjegli opći masakr.

Poslije toga nastupa period općeg uništavanja lijeve obale Mostara. Organizirano se pljačkaju kuće, gospodarski objekti, ruše džamije, pali se nemilosrdno sve što čini osmansku i austrougarsku kulturu. U tim pljačkama posebno se ističu mostarski Srbi, koji su bili organizirani u srpske paravojne skupine.

U tom periodu bilanca stradanja Mostara je: izvršen je genocid nad Muslimanima i Hrvatima koji su zatečeni u svojim kućama i stanovima, pronađene su dvije masovne grobnice na Uborku – gradskom odlagalištu otpada u naselju Vrapčići. U jednoj grobnici je pronađeno oko 80, a u drugoj oko 40 Muslimana i Hrvata.

U periodu okupacije lijeve obale od 11. 5. 1992. godine pa do 13. 6. 1992. godine, srušene su ili oštećene sve džamije na lijevoj obali. Već ranije je zapaljen franjevački samostan i kripta u Podhumu, Biskupski ordinarijat, katedrala na Balinovcu i tako redom.

Opljačkane su tvornice Soko, Aluminijski kombinat, Hepok, Vrapčići, Kompresori i oštećen je i opljačkan cijeli niz manjih poduzeća. Odnosno je silno bogatstvo iz obiteljskih kuća i stanova. Nikada se neće utvrditi kolika je vrijednost opljačkanih i uništenih bogatstava Mostara.

Poslije ove vojne akcije agresor je zauzeo vojnu poziciju od HE Salakovca na sjeveru Mostara, pa sve do Doljana i Stoca. Sličnu sudbinu su doživjeli prostori južno od Mostara.

Cijelo muslimansko i hrvatsko stanovništvo je protjerano na desnu obalu Neretve. Pokrenuto je cca. 40 000 stanovnika. Mnogi se ni do danas nisu vratili svojim kućama.

Već 13. 5. 1992. godine Krizni štab Općine Mostar sačinio je prvi preliminarni izvještaj i upoznao cjelokupnu svjetsku javnost o stradanjima Mostara i Hercegovine. Svi ti očajnički potezi ostali su bez bilo kakvog reagiranja i pomoći.

Poslije oslobođenja Mostara u ljeto 1992. godine, grupa eksperata iz Mostara sačinila je cjelovit nalaz o agresiji i stradanju Mostara i to objedinila u knjigu pod nazivom «Urbicid Mostara 1992. godine».

Ova knjiga je upućena na mnoge adrese u svijetu. Grad Mostar je organizirao cijeli niz javnih prezentacija diljem svijeta kako bi se šira svjetska javnost mogla upoznati sa stradanjima Mostara.

Mostar još nije došao na red da se sudi pojedincima za učinjeni zločin nad Mostarom. Stradalnici Mostara su strpljivi, jer znaju da će počinitelje stići pravedna kazna.

U periodu okupacije lijeve obale Mostara, agresor je srušio miniranjem: Carinski most, Titov most, Lučki Most, most Hasana Brkića, most u Vojnu, most u Žitomislčićima, most u Čapljini, željezničke mostove u Raštanima i Bačevićima. Avijatički most u rodoču je agresorska vojska srušila prilikom povlačenja sa lokaliteta Heliodroma u Jasenici.

Svi mostovi preko rijeke Neretve su minirani na osnovu tehničke dokumentacije koju je izradila komunistička vlast u bivšoj Jugoslaviji. Ti projekti su bili pohranjeni u arhivi Oblasnog štaba teritorijalne obrane za Hercegovinu.¹⁶

¹⁶ Jovan Divjak je u oktobru/listopadu 1992. godine bio pritvoren u Konjicu pod optužbom da je izazvao sukobe između Hrvata i Muslimana u Prozoru. Cjelokupnu istragu vodili su istražni organi IV Korpusa Armije BiH na čelu sa Arifom Pašalićem. U toj istrazi je potvrđeno da je on bio informiran o načinu miniranja mostova, ali da nije nikakve informacije dostavio obrani Mostara, iako su još postojale komunikacije sa Sarajevom. Centralna zgrada PTT Mostara granatirana je početkom petog mjeseca, tako da je mogao dati upute kako pokušati spasiti mostove od rušenja.

IX. 12. Naoružavanje Patriotske lige

U prethodnom dijelu objasnili smo kako je naoružan rezervni sastav policije. Jedan dio naoružanja iz kontingenta rezervnog sastava policije dodijeljen je Patriotskoj ligi u Mostaru.

Najveći dio naoružanja došao je od Hrvatske vojske koju je osobno podijelio Mate Šarlija Daidža i Krizni štab Hrvatske za pomoć Muslimanima BiH.

Poslije zaustavljanja agresora u Čepikućama u oktobru/listopadu 1991. godine i prvog poraza agresora, Daidža prebacuje svoje komandno mjesto u Vrgorac, malo pogranično mjesto u Hrvatskoj gdje nastavlja dalje djelovati braneći Republiku Hrvatsku i organizirati obranu Bosne i Hercegovine.

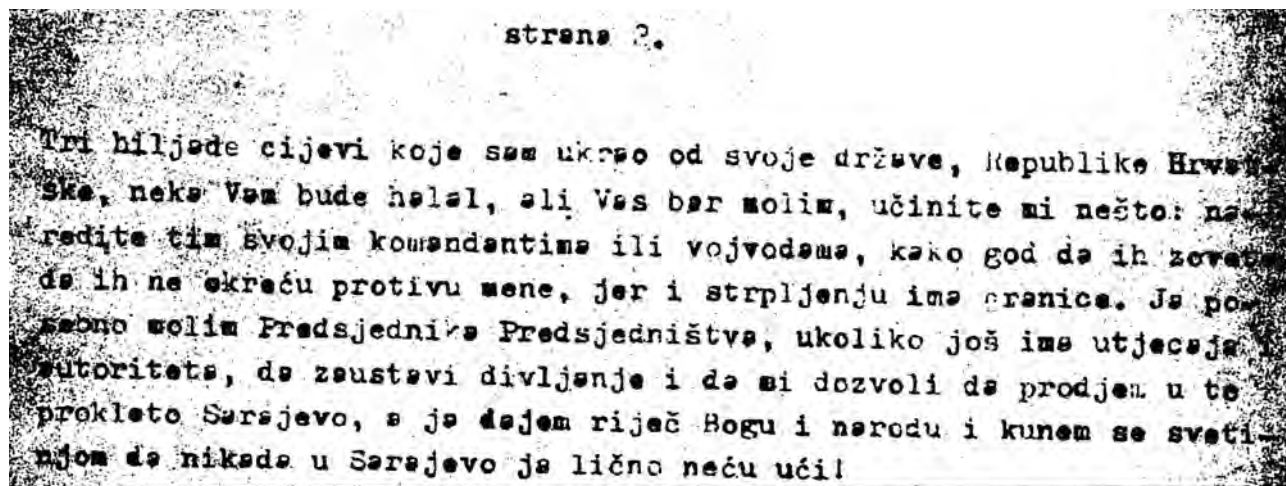
Po odobrenju Gojka Šuška, Daidža obavlja razgovor sa Mustafom Hadžiosmanovićem kako bi on bio garant da će se oružje isporučeno Muslimanima pravilno rasporediti. Mustafa i Daidža su se znali iz dana zajedničkog robijanja u komunističkim zatvorima. Poslije obavljenog tajnog sastanka, prve kontingente naoružanja iz Vrgorca preuzeli su Arif Hadžiosmanović, Suad Čupina, Nail Nožić Pinca. Sigurnost transporta osiguravao je Zikrija Džonko, Sejo Čelebić i Omica Đukić.

Transporti naoružanja provedeni su u najvećoj tajnosti i uz velik rizik po osobne živote. Najčešće su korišteni kamioni braće Husić iz Podveležja. Naoružavanje je dijeljeno sukcesivno od Stoca, Dubrava, Gubavice, Bune, Blagaja, Podveležja, Gnojnica, Mostara, Bijelog Polja, Jablanice, Konjica pa sve do sela Bijelimići prema Boračkom jezeru.

Naoružanje je kontinuirano otpremeno u manjim količinama. Ukupno je Daidža isporučio cca. 4.500 pušaka i znatne količine municije. Svaki transport je imao svoje osiguranje, jer Daidža nije dozvoljavao transport dok nije dobio garanciju za sigurnost. Za svaku isporučenu količinu ispostavljala se uredna dokumentacija koju je kod sebe zadržavao Daidža.

Ovaj proces je trajao otprilike tri mjeseca. Od Daidže su na sličan način dobivali naoružanje i Hrvati u Mostaru.

Iz istog kontingenta to jest od Hrvatske vojske dobili su naoružanje Sarajevo i Foča. Za preuzimanje naoružanja za Sarajevo i Foču garanciju je prethodno dao Omer Behmen koji je osobno posjetio Daidžu u Vrgorcu. Na tajne sastanke sa Daidžom

Dokument 027: Dio pisma koje je Daidža uputio Aliji Izetbegoviću, 6. 7. 1992. godine, kojim potvrđuje da je Sarajevo poslao tri hiljade/tisuće cijevi. Radi povijesnih činjenica kasnije će se prikazati cijeli tekst ovog pisma u kome se oslikava veliki doprinos Daidže za oslobađanje BiH.

dolazio je i Hasan Cengić. Daidža i Alija su se tajno sastali u Sarajevu, koncem 1991. godine. Sastanak je u najvećoj tajnosti organiziran uz maksimalne mjere opreza. Pratlju Daidže do Sarajeva osigurao je Zikrija Đonko i Nail Nožić Pinca.

Oko tri hiljade/tisuće pušaka otpremljeno je u Sarajevo. Približno isto toliko je dobio i Senad Šahinpašić Šaja za Istočnu Bosnu.

Kasnije, u ljeto 1992. godine, u pismu koje je Daidža poslao Aliji Izetbegoviću 6. 7. 1992. godine, pored ostalog, stoji da je on poslao 3.000 pušaka da se može braniti Sarajevo.

Radi rasvjetljavanja povijesne istine dat ćemo samo jedan insert iz količina naoružanja i opreme koje je SDA Mostara osigurala Prvom mostarskom bataljonu kojim je zapovijedao najprije Suad Čupina, a potom Arif Pašalić.

Priloženi dokument 028 predstavlja izvještaj o nabavi i opremi koju je SDA isporučila Samostalnom bataljonu (kasnije Prvoj mostarskoj brigadi) u periodu od 1. 4. – 1. 9. 1992. godine.

- I Z V J E Š T A J -

**O nabavi i prevozu oružja i
opreme u periodu 1.4.'92 do 1.9.'92**

- 1)Automatske puške 10 komada (predate Luci) Daidža
- 2)Ručne bombe 100 komada (predate Luci, Garini)
- 3)Automat "SAGI" 10 komada (I Brigada) Daidža
- 4)Streljive 7,9 5000 komada (I Brigada) Daidža
- 5)Streljive 7,62 x 34 10000 komada (I Brigada) Daidža
- 6)Kolje 20 komada (Luka + Garina) Daidža
- 7)Eksploziv 200 kg (I Brigada) Pag.

- 2 -

- 32)Kompjuterski sistem VHSX (I Brigada) SDA
- 33)Ručnih radio stanica 50 komada (I Brigada) SDA
- 34)Ručnih radio stanica 30 komada (I Brigada) SDA
- 35)Čizme komplet 100 komada (I Brigada) SDA
- 36)Lanser (I Brigada) Herceg Stjepan
- 37)Rakete sa Lanser 80 kom (I Brigada) Herceg Stjepan
- 38)Montažni kreveti 150 komada (I Brigada) SDA
- 39)Čoban 200 komada (I Brigada) SDA

Izvještaj sastavio:
Hadžićević Karim

NAPOМЕНА: Otpremnice pohranjene u arhivu SDA Mostar.

Dokument 028: Izvještaj o nabavi i isporuci opreme koja je dana za obranu Mostara i Hercegovine od SDA Mostara.

U dokumentu 029 prikazano je naoružanje koji su samoinicijativno osigurali Emir i Tarik Bijedić, a dokument 030 predstavlja također spisak naoružanja i opreme koju su samoinicijativno osigurali Emir Bijedić i Hivzo Kazazić.

Interesantan je dokument 030 kojim se pokazuje dio naoružanja koje je Krizni štab Muslimana Hrvatske isporučio obrani Mostara, tri dana nakon oslobađanja Mostara, a ono je čamcima u Donjoj mahali prevezeno preko Neretve i otpremljeno na prvu liniju obrane u Podvelež, gdje je predano komandi čete Podvelež. Naoružanje je odobrio Šefko Omerbašić, a prevezao Miralem Batlak, predsjednik SDA Bileća.

Primopredaja naoružanja i opreme u početku je vršena direktno komandirima četa, a kasnije je zaprimao Mujo Koro ispred Prve mostarske brigade i Adil Krgo.

...

Akcija je nastavljena i dan poslije; kada je linija sukoba pomaknuta duboko prema planini Velež i komunikaciji prema Nevesinju. Oslobođeni su Buna, Blagaj, Podvelež, Vranjevići, Bijelo polje, Dubravska visoravan, Čapljina, Stolac i zaleđe Neuma. Ofanziva započeta 12. 6. je trajala više dana i neprijatelj je stalno potiskivan u dubinu svojih položaja.

Poslije toga, formirana je linija obrane koja je otprilike išla padinama planina Prenj, Velež, Hrguda i Stoca. Na toj liniji se formirala zajednička obrana koja je povremeno pomjerana u korist branitelja i tako je otprilike ostalo do muslimansko-hrvatskog rata 9. 5. 1993. godine.

U ovoj dobro izvedenoj akciji branitelji Mostara su ipak imali žrtve. U redovima Samostalnog bataljona i u HVO-u, poginulo je oko 15, a lakše ili teže ranjeno oko 30 ljudi.

Nakon slavlja i proslave pobjede i stišavanja euforije oslobađanja Mostara, bilo je stravično običi i utvrditi koji je zločin počinjen Mostaru. Uistinu, to je bio grad strave i užasa.

Protjerani Mostarci sa lokaliteta Jasenice, Rodoča, Carine, Zalika, Mazoljica, Brankovca, Luke, Šehovine i tako redom, polako su počeli obilaziti svoje spaljene i opljačkane domove i stanove. Bile su to teško lječive rane, pogubne za dalji oporavak Mostara, koji se i poslije 14 teških godina nije uspio oporaviti. Bog zna hoće li se sve to i kada povratiti. Zauvijek je otišao u povijest jedan svjetski poznati grad, po pjesnicima, umjetnicima, liskama, skakačima sa mosta, veslačima i plivačima sa Neretve, koji su činili njegovu dušu. Nestalo je tradicionalno korzo i ljepote ambijenta Staroga grada. Budućim naraštajima će ostati jedna tužna i neizreciva bol.

Bilanca prvog dijela rata bila je užasna, mislili smo da je to kraj i da ćemo sa svim tegobama koje smo prihvatili kao realnost, smoći snage i ponovo graditi svoj grad i domovinu. Nažalost, to je bio samo prvi dio scenarija koji je doživio Mostar. Drugi dio scenarija je počeo 9. 5. 1993. godine kada je došlo do muslimansko-hrvatskog rata na ovim prostorima.

Za učinjeni genocid i urbicid privremene vlasti Mostara podnijele su tužbu Međunarodnom sudu u Hagu protiv Momčila Perišića, komandanta agresorske vojske i njegovih pomagača.

Poslije oslobađanja Mostara i dijelova Hercegovine počinju se izvoditi političke igre oko budućeg statusa Mostara. O toku tih zbivanja bit će puno više napisano u daljem tekstu ove knjige.

X. 2. Pripreme za oslobađanje Sarajeva

U pripremi i provođenju akcije širokih razmjera pri oslobađanju Mostara i širih prostora Republike Bosne i Hercegovine, direktno je učestvovao general bojnik Mate Šarlija Daidža (Nijaz Batlak), čiji je doprinos nemjerljiv.

Odmah nakon oslobađanja Mostara i zahvaljujući tome, Alija Izetbegović, predsjednik Predsjedništva RBiH i Vrhovni zapovjednik Armije RBiH, ukazom ga raspoređuje za glavnog zapovjednika Južnog ratišta, sa ciljem daljeg oslobađanja Republike Bosne i Hercegovine. Tim ukazom se stavljaju pod njegovu komandu sve aktivne postrojbe HVO-a i Mostarskog bataljona, kao i Armije RBiH na prostorima Mostara, Jablanice i Konjica.

...

Prije polaska u ofanzivu za oslobađanje Sarajeva, Daidža je stvorio sve preduvjete da Hrvati i Muslimani zajedno krenu u odlučnu bitku za oslobađanje Sarajeva. Pri prvoj prozivci javilo se dobrovoljno oko šest stotina Muslimana i Hrvata, među njima i ja osobno. Bilo je stvoreno izvanredno ozračje za ovu akciju.

Shodno dobivenim ovlastima, Daidža izdaje cijeli niz naredbi kojima, u vojnom smislu, ojačava borbenu gotovost Mostara i Bosne i Hercegovine. Naveo bih dvije: zapovijed br. 11057/92. od 16. 5. 1992. god. o prikupljanju hrane iz oslobođenih sela za ishranu vojske i izbjeglica i zapovijed broj 11562/92. od 16. 5. 1992. godine kojom se naređuje stavljanje pod jedinstvenu komandu mještana sela Podveležje.

Dokument 038: Posebna naredba Podveležju,
16. 5. 1992. godine, br. 11562/92.

ZAPOVJEDNIK SEKTORA
MOSTAR - SARAJEVO
BROJ: 11562/92
DATUM: 16.05.1992.god.

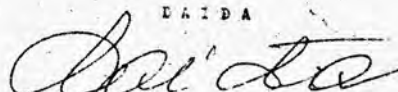
POSEBNA NAREDBA PODVELEŽJU

U koliko ne pristupite i ne izvršite naređenje da se uklopite u naše formacije, s oružije ste dobili, sve i jedan biće razoružan. Zapovjednik Vaš posebno, snosiće najveću odgovornost.

Vi ste dužni sa ostalima jedinicama stupiti u akciju ili ćete svi biti protjerani iz Podveležja.

Mi svi zajednički možemo protjerati neprijatelja za 24 sata, ali tskv: kao vi koji čekaju i gledaju se provući ispod žita "smetaju našoj okoliš i mi vas moramo očistiti."

ZAPOVJEDNIK POSRUČIJA
MOSTAR - SARAJEVO
DAIDA

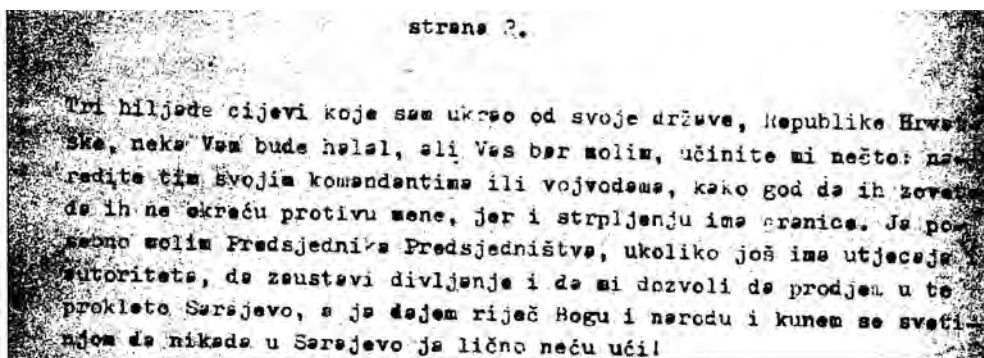

Predsjedništvu Republike Bosne i Hercegovine

Poštovana gospodo!

Nakon moje dogovora sa Vama, tj. nakon Vaših želja i molbe, a u sporazumu sa Predsjednikom Republike Hrvatske, gospodinom Tudjmanom, meni je odobreno da učinim ono što tražite. Ja sam spreman od Vaših ljudi da pomognem Vama da se otvori obruč i da se Sarajevu doturi malo hljeba, oružje i što je najvažnije, da uđu u grad hiljadu i petstotine ljudi, koji sada, duboko u pozadini čekaju da bi se uveli u grad i učestvovali u zajedničkoj razbijenju obruča iz ruke neprijatelja sa Pala. Ne znam kakav cirkus Vi vodite sa snagom, ili vodite cirkus sa tom islamskom sirotinjom koje neće moći još dugo da izdrže. Protibanje obruča bilo je odredjeno za 28. juni ove godine, kako je i predložio gospodin Alije Isaković. Taj dan zaustavio je gospodin Zekir Delić sa svojim ležnim pismom, koje je uputio Vama, a i meni kopiju, pa Vi ocijenite zašto ste me, na osnovu tog pisma, stavili pod komandu nekog gospodina koji se zove Polutak Mustafa. Vi meni oprostite što ću reći kao vojnik, da nikada neću pristati da jedan pričuvni, bivši oficir JNA, koji je pomogao na dvoru kod skidanja kaputa i otvaranja vrata, daje meni lekciju o strategiji, a koji nije pomekao svoje položaje niti jedan meter. Vi snosite odgovornost zašto jedan čovjek iz predsjedništva nije izašao van da bude uz mene živi svjedok benediktina nastupe međunarodnih švercera, drumskih razbijača, koje ste Vi postavili za kojekakve komandante ili su se oni sami postavili. Ja ću objaviti javno narodu u Bosni i Hercegovini sve detalje divljenja tih ljudi, a staviti na hrvatsku radio i TV, jer ja ne mogu više kriti bruku. Navesti ću jedan prijaer: U Jablenici postojao je komandant koji se zove Hindić Safet zv. "Božidar", koji je baš večeras naredio svojoj vojsci da podignu oružje na mene i pucaju, jer sam počeo da prihvatim 300 friške pristiglih muhadžera, na našu nesreću, kao i nekada, iz istočne Bosne. Muhadžere sam nazajeravao odmah uputiti u Beške Polje, hotel "Alem", gdje bi bar imali mir, kruha, higijenu, a djeca i kupanje na moru. Ja Vas molim, ja Vas opominjem i izjavljujem slijedeće: Ukoliko u roku od tri dana ne izađe do mene "mali A", da ću zaustaviti svaki mogući priliv hrane, medicine i bilo kakve pomoći, koji je već dobro organiziran van granica BiH.

Dokument 039: Prva stranica, pismo Daidže A. Izetbegoviću zašto nije deblokirano Sarajevo 28. 6. 1992. godine, druga stranica nosi šifru Dokument 027, a u vezi je sa naoružavanjem branitelja Sarajeva.

Dokument 027: Druga stranica istog pisma kojim Daidža potvrđuje naoružavanje branitelja Sarajeva.

U svome pismu kojeg Daidža piše A. Izetbegoviću navodi razloge zašto nije došlo do realizacije probijanja obruča oko Sarajeva 28. 6. 1992. godine. Originalni dio pisma sa obrazloženjem dat je u dokumentu 039.

Iz predočenog pisma se jasno vidi kako se razvijala akcija oko sprječavanja probijanja obruča oko Sarajeva. Za aktere ovih događaja ostaje da odgovore na postavljena pitanja.

Zašto nisu dozvolili oslobađanje Sarajeva? Iz tog vremena zapamćena je izjava Sefera Halilovića «neće nas ustaše oslobađati».

Dr. Ismet Hadžiosmanović,
Bošnjačko-hrvatski politički obračun
Mostar, 2004.

Alija imenuje Daidžu

Daidži i Zejnibu (odgovor na telex
od 9.06.1992)

Treba da idete zajedno. Zejnib
staje komandant svoje jedinice,
ili dok ova operacija traje treba
da sluša Daidžina naredenja.
Dakle, Daidža objedinjuje akci-
ju. Ostalo ćemo regulirati kad
se vidimo u Sarajevu. Alija
Sar 10. 6. 1992

Dan-dva prije nego što je oslobođena lijeva obala Neretve (istočna strana Mostara) – pripadnici ili JNA, ili VRS, ili paravojnih srpskih postrojbi poubijali su 114 osoba muslimanske i hrvatske narodnosti.

U selu Vrapčići – sjeverni dio Mostara, u masovnoj grobnici Uborak nađeno je 88 ubijenih, a u masovnoj grobnici Sutina 26 ubijenih Hrvata (Hrvatica) i Muslimana (Muslimanki).

Pišem Muslimani, Muslimanke s velikim početnim slovom M – jer je tada tako pisalo. Od ukupnog broja pronađenih tijela 107 je identificirano, a 7 tijela nije identificirano. Ispraćaj posmrtnih ostataka bio je ispred Sveučilišta u Mostaru.

Ispraćaju su nazočile politička i vojna izaslanstva muslimanskog i hrvatskog naroda – HDZ-a, SDA-a, HVO i Mostarskog bataljuna A BiH.

Istrage nema, počinitelji nepoznati!

Snage HVO-a i HV-a angažirane u oslobađanju Dubravske visoravni i Stoca**Snage angažirane u prvoj fazi**

A) BG-1 sastava: 1. i 2. satnija/1 br. HVO-a, vod HVO Čitluk VP HVO Čitluk, div. vod Čitluk, diverzantska grupa Našice, diverzantska grupa Zadar, HOS

Snage u napad kreću sa crte: Most u Čapljini – Šurmanci. Cilj u ovoj fazi – sa snagama BG-2 razbiti neprijatelja na prvoj crti obrane (r. Neretva) i ovladati širim prostorom Domanovića.

Očistiti oslobođeni prostor.

B) BG-2 sastava: 1 sat. 156 br. HV, ojačani vod 156. br. HV,

1 sat./1 br. HVO, grupa HOS-a, Vukovi,

POG/156. br. HV, inž. odjeljenje/156. br. HV, div. grupa Pilot

Snage u napad kreću sa crte: selo Struge – s. Čeljevo – s. Gnjljište – Tasovčići.

Zadatak: razbiti neprijatelja u prostoru – s. Prebilovci, s. Tasovčići, Hotanj, te izbiti na komunikaciju Domanović – Bivolje brdo.

Očistiti oslobođeni prostor.

Snage angažirane u drugoj fazi 13. 6. – 20. 6. 92.

A) Snage HVO (dio snaga OZJH) čisti prostor Dubravske visoravni, težište je na smjeru s. Domanovići – s. Gubavica i s.

Domanovići – s. Rotimlja.

B) Snage HVO: «L. Pavlović» i grupa HOS produžavaju djelovanje smjerom s. Aladinić – s. Maslin – Stolac, potiskuju snage neprijatelja i sa snagama «Stolačke bojne» oslobađaju Stolac i uspostavljaju sigurnu obranu Stoca.

C) Snage TG-2 HV i «Stolačka bojna» HVO djeluju južno duž toka rijeke Bregava, oslobađajući grad Stolac i južne dijelove stolačke općine.

Uspostavljaju suradnju sa snagama «L. Pavlović» i snagama HOS-a.

Organiziraju čvrstu obranu grada Stoca.

13. 4. 92.

IZVIJEŠĆE

o rasporedu neprijateljskih jedinica i sastava u širem rejonu Mostara od Orlovca-Slipčiči-Tasovčići-Prebilovci, kao i o vojarni u gradu Čapljina

Operativnom obradom šireg rejona linija obrane i vizuelnim osmatranjem utvrđeno je slijedeće stanje:

1. Na brdu Hum tt 436 u toku dana bila su neka pomjeranja koja su protumačena da se napušta pomenuti trigonometar ali se je radilo o smjeni snaga na Humu. Dosada su smjene vršili helikopterima, a sada zbog blizine borbenih dejstava pješke. I dalje se na Humu nalaze snage jačine 50 četnika. Na pomenutoj koti postavljeno je tri ZIS, 3 Bst 2 MB-120mm. Teren oko tt 436 je od prije miniran. Pored dva bunkera i starih utvrda na Humu je izgrađen i još jedan armirano-betonski bunker.
2. U rejonu Brkanovo Brdo-Orlovac-Vokodol nalaze se snage jačine oko 60 četnika, sa ciljem kontrole prometnice Čitluk-Mostar i Široki Brijeg-Mostar. Od teškog oružja imaju top 130mm i 4 minobacača 82mm. U toku dana i noći četnici iz ovog sastava silaze u kuće u s. Miljkovići koje su napuštene i vrše pljačke.
3. U rejonu Varda tt 331 – Humac nalaze se snage jačine 50 četnika ojačane sa 3 Bst 82mm. U ovom sastavu ima dosta snajperista koji često drže naše snage na položajima u Čulama pod snajperskom vatrom.
4. U rejonu Košaruša-tt 315 ima snage jačine i satnije oko 80 četnika. Na dominantnim visovima postavio je snajperska gnijezda, a ima izgrađen vatreni položaj odjeljenja MB-82mm. Poslije više uzastopne žestoke obrane naših snaga u Krivodolu ne usuđuju se više napadati, pa je već odavno ova linija mirna, ako se ne spominje sporadična pucnjava.
5. Između s. Milićevići i kote 342 ukopana su dva komada PAT 20/3 i cca 60 četnika (posada i osiguranje).
6. U rejonu Slipčiči na liniji Gradina 274 – Škore – Vlake ima snage jačine jedne satnije cca 80 četnika, a liniju Slipčiči tt 281 – Škore – Vlake – tt 313 – Milićevići – tt 342 isključno Krivodol vrši osiguranje i kontrolu prilaza sa 9 punktova i snagama jačine cca 300 četnika, koje pomaže srpski živalj iz zaseoka Škore, kojih ima 7 kuća i 30 stanovnika.
7. Kota 302 Gubavica smješten je rezervni komandni toranj aerodroma Ortijež, rezervno komandno mjesto i centar veze. Osiguranje vrši sa snagama jačine voda oko 30 četnika, a u blizini džamije na Gubavici utvrđen je vatreni položaj dvije haubice 155mm, koje svakodnevno otvaraju vatru po našim položajima u Slipčičima, a često i po samom gradu Čitluk.
8. U s. Pijesci imaju stacionirane snage jačine cca 120 četnika, 6 tenkova i 7 oklopnih transportera, pored ove tehnike ima jedan VBR plamen. Dana 10.04.92. sa ovim

snagama izvršio je napad na naše jedinice na širem rejonu Dubrava, da bi dana 12.04.92. u rane jutarnje sate zaposjeli širi rejon Tasovčića.

U Tasovčićima ima 6 tenkova i 3 oklopna transportera sa slijedećim rasporedom: ispod kote 83 nalaze se jedan tenk, a oko 50m južno od njega razmješten je drugi tenk, iza kote 83, oko 100 m istočno, nalazi se treći tenk. Četvrti tenk nalazi se uz samu katoličku kapelicu, a ostala dva tenka razmještena su između kote 142 i kote 241. Na samom Hotnju kota 241 postavljen je jedan top B1, a drugi top B1 smijestio ispred magacina TO u Tasovčićima. Sve cijevi ovih oruđa okrenuta su prema Čapljini. Oklopne transportere razmijestio je u ulicama u Tasovčićima. Raskrscnicu kontroli- ra s poslugom RB, a osiguranje sa 10 mitraljeza i neutvrđeni broj snajpera. Jačina snaga u Tasovčićima pored tehnike ima oko 200 četnika.

Ove snage su dejstvovale po Čapljini, nanijevši veću materijalnu štetu na gospodarskim objektima, a srušili su i stari most u Dretelju.

9. Prebilovci: pored dosada uočenih ciljeva, 2 VBR Plamen 2 haubice 155 mm, 3 mitraljeza, 1 RB nema promjena osim u ljudstvu. Jedan dio ljudstva oko 140 četnika prebacio je u Tasovčiće, a sada u Prebilovcima ima oko 150 četnika.

10. U s. Klepcima nisu uočene jače snage četnika, već samo pojedine patrole.

11. Skladište Gabela: u toku noći 11/12.04.1992. osvojeno ljudstvo oko 15 mladih vojnika predalo se bez borbe.

12. Garnizon Grabovina: oko 120 četnika dobro ukopanih za kružnu obranu od tehnike imaju 2 tenka, T55, 7 ZIS 76mm i 7 PAM 12,7mm.

13. Skladište pogonskog goriva Dretelj: već odavno ispražnjeno čuva ga oko 20 vojnika koji čekaju na predaju.

14. Naša obrana od Kozice do Dobrog Sela je dobra i žilava, sa dobrim zaklonima i odvažnim borcima mahom mješteni. Veliki problem predstavlja obrana Slipčiča jer uopće nije utvrđen, nema skloništa za dejstvo i zaštitu, što bi pod hitno koristeći sve potencijale i materijalno tehnička sredstva trebalo izgraditi i pored dovođenja svježih snaga i iskusnih boraca ova linija se neće moći zadržati ako se pomenuti zakloni ne urade.

15. Snage u Čapljini trebalo bi preformirati a pojedine pripadnike ovih sastava dati uhititi zbog samovoljnog napuštanja jedinica i širenja glasina.

Na terenu ima dosta civilnih i vojnih lica koji šire glasine o desantima i nemogućnosti naše obrane i da treba bježati. Policija na punktovima koja sluša ove glasine ništa ne poduzima pa u tom cilju Stanicama javne sigurnosti trebalo bi napisati uputstvo kako postupiti u ovakvim i sličnim slučajevima.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA HVO
NAČELNIK ZA OB. POSLOVE ZA J/Z HERCEGOVINU

Č i t l u k

Dana, 22.04.1992. godine

OBRANA
SLUŽBENA TAJNA
STROGO POV-
KURIROM

OBAVJEŠTAJNO IZVJEŠĆE

Oper. br. 1-1/92

– Podaci od 25.04.1992. godine «izvor» iz Mostara

– Sjeverni logor 680 četnika

4 tenka i 6 oklopnih transporter. Ova sredstva su u stalnom pokretu. Kreću se od Sjevernog logora do pravoslavne crkve na Bjelušinama gdje se nalazi oko 200 četnika.

– Južni logor ima oko 6 tenkova i 3 oklopna transporter i 300 četnika. Jedan tenk operativan dat crnogorskim rezervistima ostali nisu u funkciji zbog nekompletnih posada.

– Na Buni se nalazi oko 150 belih orlova. Svi Srbi s druge strane Neretve (Buna, Ortijež, Bjelušine itd) su pod oružjem.

– U Jasenici se nalazi oko 100 padobranaca koji imaju zadatak osiguranje komandnih mjesta i nekih specijalnih poslova.

(Primjer izvlačenje jugovojnika iz skladišta Dretelj.)

– Avijatičarski most: stanje nepromjenjeno 2 tenka i 1 transporter.

– Mostar se tuče najviše sa zaobilaznice oko grada lijevo od pravoslavne crkve za što se koriste tenkovi i auta na kojima su postavljeni minobacači i PAT 120/3 mm – sve pokretno.

– U Mostaru kod naših jedinica nedostaje protuoklopnih sredstava.

BST top – nema dovoljno mina (sasvim malo).

– Prema Tasovčićima je otišla izviđačka četa kap. Mihaljevića i specijalni izviđački vod koji je formirao na Pijescima major Batinić.

NAČELNIK

Frano Primorac

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEGOVINA HRVATSKO VOJNO OBRANJE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Broj: 05/92.

Mostar, 30.04.1992. god.

Na temelju Odluke predsjednika HVO-a općine Mostar, br.1-1/92, od 29.04.1992. godine, imenujem zapovjednike po - rojbi HVO-a Općinskog stožera Mostar:

- I bojna - Bijelo Polje - Marko Radić
- II bojna - Rudnik - Mario Mikulić
- III bojna - Cim - Ilija Vrljić
- IV bojna - Balinovac - Tihomir Nišić
- V bojna - Ilići - Marinko Bošnjak
- VI bojna - Kruševo - Mile Pušić
- VII bojna - Gnojnice - Jadranko Lovrić
- VIII bojna - Radoč - Nino Vidović
- IX bojna - Jasenica - Vjeko Cutura
- Mostarski bataljon - Suad Čupina
- Samostalna satnija "Zalik" - Vinko Grubišić
- Samostalna satnija "Goranci" - Pero Raič
- Samostalna satnija "Drežnica" - "Vrđi" - Karlo Marić
- Samostalna satnija "Buna" - Mate Brljević
- Samostalna satnija "Orlac" - Mladen Jurić
- Vojna policija HVO Mostar - Željko Džidić

Imenovanje stupa na snagu danom donošenja.

Zapovjednik

H V O

KOMANDA SAMOSTALNOG BATALJONA ODBRANE

MOSTAR

Pov.broj 165-1

Povjerljivo

Mostar, 16.05.1992.godine

REDOVNI DNEVNI

OPĆINSKOM STOŽERU

IZVJEŠTAJ

MOSTAR

1. U toku 15/16.05. 1992 godine neprijatelj je svoje aktivnosti ispoljavao kroz snajpersku vatru tokom čitavog dana, da bi u popodnevnim časovima počela i artiljerijska i topovska vatra po rejonima D.mahala, Cim,Ilići,kao i minobacačka vatra po širem rejonu grada.

2. J-ce SBOM su izvršavale zadatke i bile raspoređene po sljedećem:

I četa obuka i odmor

II četa posjećuje područja D.mahala

III četa odmor i obuku do 20časova, od 20.časova posjćuje položaje D. mahala

3. Brojno stanje bataljona

a. Komanda bataljona	79
b. I četa	109
c. II četa	139
d. III četa	102
e. IV četa	80
f. protiv oklopni vod <i>DDAED</i>	40
g. minobacački vod	12
h. vod mitraljeza	8

4. U toku 15.05.1992.godine nije bilo povrijeđenih niti poginulih boraca.

Komandant
Arif Pašalić

H V O
 Komanda Samostalnog bataljona
 odbrane grada Mostara
 Pov.broj: 27-3/92
 Mostar: 31.05.1992.god.

01-286/196
 31.05.1992.

Izvještaj o stanju
 naoružanja i MES.-

HVO OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Destavljamo Vam Pregled naoružanja i MES sa kojima trenutno raspelažemo.
 Molimo Vas da nam dostavite sredstva koja smo tražili od Vas po dopisu pov.broj 21-4/92 od 27.05.1992.godine.
 Nadamo se da ćete sagledati naše probleme i povoljne ih riješiti.

S poštovanjem!

ZM/ZM

Prilog:

-Pregled tehničkih
 sredstava u postrojbi, 1x

KOMANDANT
 Arif Pašalić

.broj: _____
 tar, 02.06.1992.g.

im aktom broj 01-286/166 od 31.05.1992.godine zabranili smo uvećanje postrojbi bez suglasja org. mob. odjela. Natakav način formiranje postrojbe Općinski Stožer nije u mogućnosti niti se smatra eznim opremati.

ZAPOVJEDNIK
 bojnik,
 JASMIN JAGANJAC

**HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE**

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 01-286/165/92

Mostar, 31.05.1992.g.

PREDMET: Zahtjev za dostavu informacije

HVO Samostalni bataljon
obrane grade Mostar

Po zadnjim izvješćima brojnog stanja Samostalnog mostarskog bataljona i izvješćima tehničkih sredstava, dolazi do velikog razmimoilaženja. Brojno stanje se drastično povećalo što formacijski i logistički ne može u ovoj situaciji da se prati.

Dostavite nam informaciju zbog je došlo do oavkvih povećanja.

Izvjestite nas danas 31.05.1992. godine do 18.00 sati.

Dostavljeno:

- naslovu
- arhiva
- operativni odjel

Z A P O V J E D N I K

Bojnik

Mr Jasmin Jaganjac

Petar Zelanića
zapovjednik HVO

(u) Jaganjac

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 02-243/92

Mostar, 08.6.1992. godine

BAJRANSKA ČEŠTITKA MUSLIMANSKIM VJERNICIMA HVO-e OPĆINSKOG STOŽERA MOSTAR

Na kraju smo godine 1412 po hidžri ili u proljeće 1992. god. po novom kalendaru, u jednom raspamećenom vremenu, vremenu bezumlja, krvi i nade.

U vremenu kad nam zlotvor uništava sve što nam je sveto i vrijedno, nužno za goli život i egzistenciju, vrijeme kad nam nož sumanutog koljača svima koji ne pripadamo njegovom plemenu, hordi, stoji pod grlom, željan naše nedužne krvi, vrijeme koje i pored svega budi nadu i ljepše i sretnije sutra, donosi nam ovo, i ove Bajramske blagdane ispunjene nadom.

Svekoliki islamski svijet dočekuje ove blagdane sa očima uprtim u Nekku i Medinu, gdje se upravo završavaju obredi ovogodišnjeg hadža, a dobro nam je znano da je osnovna svrha hadža preporod vjernika koji ga obavljaju, ali ni njegova socijalna dimenzija prinošenja žrtve životinja čije se meso najvećim dijelom treba dati siromasima, nije beznačajna.

Braćo Muslimani! Onemogućeni ste ovom ratnom dramom na našim prostorima da iskažete sve vrline ovih blagdana kako Vam ih propisuje Islam i da pred Allahom i svijetom iskažete svu plemenitost koja resi vjernike Muslimane. Kurban-bajram, blagdan preporod uvjereni smo stiće u sve Vaše domove u bolu i nadi i čvrstom uvjerenju da ćemo sljedeći dočekati i slaviti u miru, slobodi, novom kvalitetu zajedničkog življenja, oslobođeni zauvijek straha i sulude mržnje zajedničkog nam dušmanina. U to ime HVO Općinski stožer

Mostar želi sretan Kurban-bajram ssvim Muslimanima Mostara,
naše Herceg-Bosne i cijelog svijeta.

Bajram mubarek olsum!

2. ZA ZAPOVJEDNIK
bojnik

[Handwritten signature]
Mr. Jasmin Jaganjac

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
OPĆINSKI STOŽER MOSTAR
Str.pov.br: 01-286/354
Mostar, 08.06.-08.06.1992.god.

izujice za Otkuk operacij

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
G L A V N I S T O Ž Z E R
OPERATIVNA GRUPA
"JUGOISTOČNA HERCEGOVINA"

CC I T L U K

Predmet: Izvjesisce

1. Podaci o neprijatelju

1.1. Neprijateljske snage tijekom 07./ 08.06.1992.god. su aktivno djelovale tukucei po ciljevima i to:

- u 17:00 sati 07.06.1992. neprijatelj je tukao po Kozici i Galcu.
- u 19:10 sati po gradu se ocula povremena topniccka paljba.
- 08.06.1992. u 12:30 sati neprijatelj je djelovao sa Velike Fortice po Djubranima (Sveta Gora).
- u 12:35 sati neprijatelj je gadjao tenkom put ispod Kozice.
- u 15:35 sati Cim i Vrelo Radobolje su bili izlozteni topnicckom napadu
- u 18:05 sati agresor je djelovao VBR-om oko okuke prema Gorancima, a zatim je vrssio korekturu na Hadrovicce.
- u 18:45 sati su tukli Galac
- u 18:55 sati iz pravoslavne crkve su zvali "vojvodu" i priopccili mu da padaju granate svuda oko njih iz njima nepoznatog pravca.
- u 17:05 sati neprijateljski VBR je djelovao sa cetiri granate po Zovnici.

1.2. Occigledno je da neprijatelj koncentrira najveći dio svojih snaga na sjevernom dijelu mostarskog ratissta - Rujisste, Zijemlje - ocime vjerojatno osigurava lakssu odstupnicu i dominantne kote. CCestim pokretima tenkova pokussava stvoriri utisak da ih ima visse od stvarnog stanja, pa isti tenk ide na Forticu, zatim na jug magistralom, pa na sjever kroz grad. Otkrivena je poveccana koncentracija neprijateljskih snajperista u objektima uz lijevu obalu Neretve.

1.3. Prislusskivanjem neprijatelja otkrivena je pometnja u njegovim redovima, zbunjenost, pa i panicno ponassanje gdje na svojim vezama govore o vecem broju mrtvih i ranjenih.

2. NASSE SNAGE

2.1.

- 08.06.1992. u 15:10 sati otpocelo je nasse djelovanje VBR-om po Humu. Uhvacena je poruka da neprijatelj ima dosta ranjenih i poginulih.
- u 15:45 sati neprijatelj medjusobno komunicira da je nassa haubica u Gornjem Pologu.
- u 16:00 sati neprijatelja je ponovo uhvatila panika jer je imao mnogo ranjenih i mrtvih.
- u 16:20 sati iz reona Djubrana i Domaseta nasse snage su djelovale po reonu SSehovine.

2.2. Nasse snage su joss uvijek u fazi pregrupiranja i znaccajnim pokrivanjima sjevernog sektora fronta. Na dijelu fronta u gradu cevrsto drzze svoje polozzaje.

2.3. Tijekom 05.06.1992.g. nassa TG iz Djubrana je uputila 3 snajperista, 2 izvidjaca i jednog vodicca da izvide reon Rasstana, saccine skicu neprijateljskih snaga, eventualno u pogodnom momentu djeluju sa 2 - 3 hica po neprijateljskim ciljevima i da se izvucce u reonu razmjesstaja TG Samostalne bojne. Prilikom akcije nassa tri (3) vojnika nestala (vjerojatno 2 poginula i 1 ranjen). Nisu izvucceni zbog jake neprijateljske vatre iz Rasstana.
Po pitanju ovog sluccaja zapovjednik je formirao ekipu od vojne policije i operativnog odjela da ispita sluccaj ssto je i uccinjeno. U ovoj akciji su ubijena najmanje 3 cctnika.

ZAPOVJEDNIK
bojnik
mr. Jasmin Jaganjac

HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
 OPCINSKI STOŽER MOSTAR
 Str. pov. br: 01-286/366
 Mostar, 09.06.1992. god.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG - BOSNA
 HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
 GLAVNI STOŽER
 OPERATIVNA GRUPA
 JUGOISTOCNA HERCEGOVINA
 C I T L U K

Predmet: Izvješće

1. PODACI O NEPRIJATELJU

1.1.- 08.06. u 19:40 sati neprijateljska artiljerija je dejstvovala po položajima 1. bojne - Pometenik iznad Orlac a Cordina kula;
 - u 22:00 sata gadana cesta za Gorance što je ponovljeno u 22:30 sati;
 - 09.06. u 05:00 sati je palo nekoliko granata na Vrelo Radobolje;
 - 11:20 sati četnici su otkrili naše minobacače na Balinovcu (4. bojna) i tukli su Balinovca;
 - 11:25 sati četnici su PAM-om sa položaja ispod Željezničkog mosta Raštani tukli Orlac i Rudnik;
 - 11:30 naše topništvo otkriveno je na Kozici (haubica) te su četnici prenijeli vatru sa Balinovca na Kozicu.
 - 11:35 četnici su izvukli minobacač i tenk na Humu po red kule, što je dojavljeno našim postrojbama;
 - 13:45 izvučen je top na Orlovcu, te su sa njime četnici tukli pješaćki put kroz Drinovu dragu.

1.2. Raspored OMJ i topništva neprijatelja u toliko da zavara naše snage i stvori utisak o velikoj moći i brojnosti artiljeriskog oruđa.

1.3. Agresorske snage ne odustaju od namjere da zadrže PZT na lijevoj obali rijeke Neretve. Cijenimo da samo upotreba sile može osloboditi PZT.

2. NAŠE SNAGE

2.1.- sa položaja na Planinici, 08.06. u 17:10 sati, naše snage su djelovale sa minobacačima MB-82 i 120 mm po ciljevima u Sjevernom logoru. Pogodeni su CV, skladišta i živa sila. Napad je bio silovit a pogoci precizni. Četnike je uhvatila panika.

- 18:20 sati naš VBR sa položaja na Planinici je uspješno djelovao po ciljevima na Bjelušinama. Pogodjeni je sa nekoliko raketa dvorište Pravoslavne crkve.

- 19:15 naša haubica 105 mm na Planinici djelovala je uspješno po ciljevima na Bjelušinama.

- pored navedenog bili su i aktivni naši minobacači i ostala orudja sa VP u gradu i snajperisti sa prednje linije obrane. Prisutna je činjenica da branioči grada svakim danom postaju aktivniji i da se približava trenutak ofanzivnog djelovanja.

- zapovjednik 2.bojne izvješćuje: sa položaja na Carijskom mostu otvorena je vatra iz RPG-a i PAM-a eksplozivnim zrnima. Izvješćuje o više ranjenih i poginulih neprijateljskih vojnika (što zaključuje po stalnom angažovanju kola saniteta). Uništen je jedan neprijateljski kamion " Dajc " koji je zapaljen.

2.2.- Naše snage se nalaze u fazi pregrupiranja i priprema.

2.3.- Sto-er sva pitanja rješava (komandiranjem) zapovjedanjem a i dogovorom sa ostalim institucijama u gradu koji još funkcioniraju.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 01-44792
09, lipnja 1992. godine
Mostar,

VOJNA TAJNA!
STROGO POV. I

01-286/383
10.06.92 fl

Prema zapovijedi Gl. Stožera Grude Pov. 01-476/92 od 03, lipnja 1992. godine Gl. stožera Grude vojnici, dočasnici i časnici ("Mostarci") iz postrojbi drugih stožera bit će otpušteni i unučeni u naš stožer, te u svezi s tim

Z A P O V I J E D A M

zapovjednicima svih postrojbi da sve takve koji pristignu iz postrojbi drugih stožera primite u svoju postrojbu.

O svakom prispjelom vojaku, dočasniku i časniku dužni ste me pismeno izvijestiti sa potpunim osobnim podacima prispjelog i vrsti naoružanja i opreme koju posjeduje.

DOSTAVLJENO:

- Svim postrojbama,
- a/a.

29 ZAPOVJEDNIK
bojnik

mr. Jasmin Jaganjac

mr. Jasmin Jaganjac

J.B.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 01-286/395/92

Mostar, 11. lipnja, 1992. godine

VOJNA TAJNA!

STROGO POV!!!

I Z V J E Š Ć E

10. lipnja, 1992. godine

- U 19,20 sati iznad male stare pravoslavne crkve neprijatelj je djelovao po gradu iz MB, dojava samostalne bojne
- U 19,50 sati neprijatelj je djelovao PAM-ovima po Cimu, dojava iz V-e bojne
- U 19,52 sati neprijatelj je tukao oko Avenije, Projektanta i Gradjevine škole, dojavili su iz samostalne bojne
- U 20,40 sati su VBR-ovima gadjali po Cimu i Iličima, dojavili su V-a i III-a bojna
- U 20,40 sati po Rudniku su gadjali MB, dojavili su iz II-e bojne
- U 20,45 sati djelovali su sa Svetigore po Galcu, dojavili su sa Planinice naši izvidjači, zatim su neprijatelji djelovali iz Dobrča s topničkim rafalom, iz Pojaka PAM-om
- U 21,55 sati je pogođen MUP, iskočili su specijali, dojavili su iz MUP-a

11. lipnja, 1992. godine

- U 00,00 sati neprijatelj je tukao flakovima po gradu, dojavili su iz "LIKE"
- U 06,00 sati su tukli iznad Ilića, a nakon toga po Galcu, dojavili su iz III-e bojne
- U 03,45 sati je počela akcija čišćenja Orlovca snagama HVO Široki Brijeg i HVO Mostar. Izvršena je žestoka topnička priprema, a zatim je pješništvo HVO Široki Brijeg i Mostar oslobodilo Orlovac - Orlovac je u našim rukama u 06,30 sati
- U 09,30 sati primjećen je tenk iznad željezničke stanice, prema njemu su krenule naše ekipe s maljutkama, a ranije u 09,15 sati, dio postrojbi je bio u punoj bojnoj spremnosti da krene kroz D. Mahalu i očisti Stotine
- U 09,45 sati dato je stanje pripravnosti za II-u i IV-u bojnu za čišćenje Huma i Rodoča. Prethodno je izvršena žestoka topnička priprema

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj/92

Mostar, 11. lipnja, 1992. godine

VOJNA TAJNA!
STROGO POVI!!!

-- 2 --

- U 10,05 sati General je zapovjedio da naše postrojbe i postrojbe Širokog Brijega krenu prema "Sokolu"
- U 10,10 sati je zapovjedjeno IV-oj bojni da sa pola snaga krene na Hum, a sa polovinom kroz Mahalu na oslobadjanje Rodoča
- U 10,20 sati bojnik Jaganjac je naredio stanje pripravnosti V-oj bojni. Zapovjedjeno je II-oj samostalnoj satniji (Buna) sa Bila da za 1 (jedan) sat budu kod Univerziteta sa kompletnim ljudstvom
- U 10,25 sati sa Fortice neprijatelj tuče Hum i Kobilovaču, a paralelno s tim zločinci u povlačenju su palili kuće u Rodoču i Jasenici, a neprijatelj je i dalje tukao po našim snagama na padinama Huma
- U 10,55 sati zločinci su digli u zrak most u Ulogu na rijeci Jablanici
- U 10,57 sati četnički zlikovci su digli u zrak i Carinski most
- U 11,10 sati je zapovjedjeno V-oj bojnoj da krene za Rodoč preko Kobilovače, a u 11,05 sati je naredjeno Planinici da djeluje po Sjevernom logoru
- U 11,30 sati II-a bojna je dobila zapovjed da sa 50 (pedeset) ljudi krene ka bojni "Tihomir Mišić" - na Hum, a u 11,40 sati je naredjeno "UMAGU" da krene ka Rodoču
- U 11,50 sati naše snage su stigle do Aluminijske i do prvih hangara na aerodromu Jasenica
- U 12,03 sati s Planinice naši su javili da su Četnički Zločinci srušili željeznički vijadukt preko Neretve kod Raštana
- U 12,25 sati i stalno neprijatelj pokušava da tuče topničkom vatrom naše snage, a naše topništvo je snažno uzvraćalo
- U 14,00 sati agresori su srušili most "Hasan Brkić"
- U 14,45 sati su Stotine bile u našim rukama kao i raskrsnica za Rodoč, uništen je jedan tenk T - 55
- U 15,07 sati naše snage su zauzele Hum sa strane Balinovca
- U 15,17 sati zapovjedjeno je vojnoj policiji da krene u Rodoč u čišćenje
- U 15,45 sati naše snage su već čistile Rodoč i Jasenicu, a neprijatelj je bježao u panici u strahu uništavajući sopstvenu tehniku i napodna dobra

**HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE**

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj/92

Mostar, ...11. lipnja, 1992. godine

VOJNA TAJNA!

STROGO POVI!!!

-- 3 --

- U 15,40 sati su dojavili iz samostalne bojne: "Zvao je pukovnik Pušara okorijeli zločinac, Raštane i zapovjedio da opljačkaju još što mogu, pšenice iz silosa i goriva, a što ne mogu da noćas poliju herozinom i zapale."

Ofanzivno djelovanje naših snaga se nastavlja.

TP/MM

DOSTAVLJENO:

- GS ČITLUK
- ZAPOVJEDNIKU
- NAČELNIKU STOŽERA
- a/a

²⁹ ZAPOVJEDNIK
bojnik

mr. Jasmin Jaganjac
/mr. Jasmin Jaganjac/

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 01.286/39692
12. lipnja 1992. godine
Mostar,

VOJNA TAJNA!
STROGO POV.!

I Z V J E Š Ć E

1. PODACI O NEPRIJATELJU

1.1. Aktivnosti neprijatelja

1. lipnja 1992. godine

- u 16,15 sati neprijateljski minobacači su tukli iz Konaka, a haubice iz Gostine šume, dojavili su iz Samostalne bojne,
- u 16,55 sati tenk je tukao iz S. Logora. Pronadjen je mrtav naš vojnik u "Velmosu" (Cernica), dojavili su iz II bojne i Samostalne bojne,
- u 17,10 sati uništen je tenk pored heliodroma u Rodoču. Diverzantski vod je izvijestio da situaciju drže pod kontrolom,
- u 17,35 sati iz S. Logora neprijateljsko topništvo je djelovalo po Orlovcu,
- u 17,50 sati je uočen VBR u Mazoljicama ispod litica u dnu livade u maloj šumi, dojavili su iz Samostalne bojne,
- u 18,00 sati dojavila je naša postrojba iz Djubrana da se Raštani iseljavaju,
- u 19,10 sati primijećena je neprijateljska grupa koja se krije na Vardi, gdje je bio njihov šator, dojavili su iz bojne "Tihomir Mišić",

12. lipnja 1992. godine

- u 00,30 sati primijećena je aktivnost kamiona i tenkova u S. Logoru i njegovoj okolini, dojavili su iz II bojne,
- u 04,32 sati čula se jaka detonacija iz južnog dijela općine, srušen je vojni most od strane agresora,
- u 09, 50 sati primijećena su tri transportera agresorskih snaga u pokretu ka Nevesinju, javili usu iz III bojne,

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj/92

Mostar,

- 2 -

- u 12,45 sati je djelovao neprijateljski tenk iz S. Logora po Žornici i Iličima, javili su iz V i III bojne,
- u 12,47 sati neprijatelj djeluje po našim snagama u Orlacu, javili su iz II bojne,

1.2. Raspored snaga (OMJ i topništva)

11. lipnja 1992. godine prelaskom naših snaga u ofanzivno djelovanje, neprijateljske snage su izgubile veći broj značajnih položaja, pa je samim tim bitno izmjenjen raspored njihovih snaga.

U bitkama tijekom jučerašnjeg dana između agresora i snaga MVO Mostara i Širokog Brijega, neprijatelj je izgubio vatrene položaje na Mumu, Orlovcu i na liniji Miljkovići - Krivodol - Slipčiči, kao sve položaje koje je držao oko aerodroma Jasenica i jaseničkom polju i Rodoču. Prema tome, sada je ukupan raspored agresorskih snaga na lijevoj obali rijeke Neretve.

Ima niz pitanja u tijeku rješavanja što su u svezi sa daljnjim ofanzivnim djelovanjem na lijevoj obali Neretve.

Te aktivnosti su u tijeku.

Međutim, s obzirom na dobivenu bitku 11. lipnja 1992. godine, naše snage su na Orlovcu, Mumu, aerodromu Jasenica i ostalim neprijateljskim položajima zarobili dosta naoružanja i MTS čiji broj, vrsta i kvalitet nisu još utvrđeni.

Bitno je da su naše snage iz ove bitke izašle kao pobjednici, moralno ojačane i materijalno - znatno poboljšane.

- 1.3. Vjerovatno je da će neprijatelj nastojati da konsolidira svoje redove, da izvrši pregrupiranje i da se utvrdi za "obranu" lijeve obale Neretve.
- S obzirom da je u moralnom pogledu dotužen u svojim redovima, na širem planu naše javnosti i u svijetskoj javnosti, nema šansi da se još dugo održi u mostarskoj općini, pa ni dalje.

2. NAŠE SNAGE

- 2.1. Naše snage drže čvrsto novu liniju obale duž desne obale Neretve od Bačevića do Raštana i staru liniju obrane od Planinice preko Djubrana do Drežnice.
- Nakon jučerašnjeg (11. lipnja 1992. godine) uspješnog ratnog dana, moral naših vojaka je dostigao maksimum sa kojim se može uspješno oduprijeti neprijatelju i po potrebi preći u ofanzivnija djelovanja radi oslobadjanja PZT.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj/92

Mostar,

- 3 -

- I površnom analizom proteklog ratnog dana može se konstatirati:
- da praktično nije bilo propusta u vodjenju ratne operacije,
 - uspješno se krenulo sa diverzantskom akcijom na brdu Orlovac (Diverzantsku grupu sačinjavalo je 2/3 diverzanata iz Mostara), a isto tako uspješno se koordiniralo akcijom iz svih centara jugo-istočna Hercegovina, tokom cijele operacije na jugo-zapadnom Mmostarskom ratištu, Orlovac - Mum - Jasenica - Mahala - Rodoč - vojni aerodrom.
 - vrlo brzo i odgovorno se pristupilo zaposjedanju i utvrđivanju za očuvanje oslobođenih prostora zapljenjenih MTS.
 - rad Vojne policije i MWP-a na očuvanju mira i sigurnosti građana, te na očuvanju objekata, odvijao se praktično bez grešaka.
Nije bilo bespotrebne pucnjave, nije bilo panike, nismo imali dojava o pogibiji i ranjavanju civilnih osoba.
Imali smo samo jednu dojavu o djelovanju snajperiste, prostor je lociran, ali nažalost nakon pretresa snajperista nije uhvaćen.
 - od grešaka mogla bi se istaći samo jedna koja nije uticala na tok operacije.
Jedna od postrojbi nije radila na centralnoj radio-frekvenciji, pa se zapovijedanje odvijalo uspješno kurirskom vezom, ali smo nažalost imali jednog lakše i jednog teže povrijedjenog kurira.

2.2. TRENUTNI RASPORED

Trenutni raspored naših snaga je na desnoj obali rijeke Neretve od sela Bačevići do sela Raštani i od sela Raštani do sela Drežnica.

Pregrupirani s tendencijom daljih ofanzivnih djelovanja.

- 2.3. Dalje materijalne probleme ćemo uspješno rješavati oslanjajući se između ostalog, i na otetu i zarobljenu tehniku od neprijatelja.
- 2.4. U čitavoj operaciji imali smo dva poginula vojaka i četiri ranjena od mostarskih branitelja.
Napominjemo da je jedan branitelj MVO Široki Brijeg poginuo o čemu će se izvijestiti postrojba Širokog Brijega.

OTISKANO:

- GS Čitluk,
- Zapovjedniku
- Načelniku Stožera
- a/a.

Je ZAPOVJEDNIK
bojnik

[Signature]
/mr. Jasmin Jaganjac/

H.V.O HERCEG BOSNA
O.G. JUGOISTOCNA HERCEGOVINA
CCITLUK 13.06.92

H.V.O. MOSTAR ZA GENERALA PRALJKA

Bivolje brdo, Pijesci i Gubavica prazni, Bozzan zauzima iste.

Nasse snage ussle djelomicno u Stolac, glavnina nassih snaga u pokretu prema Stocu.

Marin Karaccic.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG – BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
OPĆINSKI STOŽER MOSTAR
Str.pov.br. 01-286/419
Mostar, 14. 06. 1992. godine

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG – BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
GLAVNI STOŽER
OPERATIVNA GRUPA
«JUGOISTOČNA HERCEGOVINA»
ČITLUK

Predmet: Redovno izvješće od 14. 06. 1992. – kronologija

02:58 sati – Čula se topnička paljba po gradu. To je bio trenutaka četka našeg ofanzivnog djelovanja u cilju čišćenja istočne obale Neretve.

03:00 – 04:15 sati – Naše topništvo je pokrivalo prelaske naših snaga preko Starog mosta i rijeke Neretve.

05:45 sati – Počelo je prebacivanje naših snaga kod ušća Bune u Neretvu, a neprijateljsko djelovanje nastavljeno je gradu (06:20 po Rondou).

06:50 sati – General je zapovjedio topništvu sa Planinice da stalno pokriva vatrom po Bjelušinama.

07:20 sati – Kolona neprijateljskih vozila se kretala iz Sjevernog logora ka jugu magistralnom cestom.

07:40 sati – Borbe su se vodile u Fejićevoj ulici kod kina Zvijezde i oko Starog mosta.

07:45 sati – Neprijatelj iz Južnog logora tuče naše snage oko Starog mosta. General je naredio Širokom Brijegu da djeluje ko pravoslavne crkve, zaobilaznicu, Južni i Sjeverni logor.

07:47 sati – Četnici su zatražili pomoć iz Vrapčića.

07:52 sati – Naređeno Đubranima da tuku Vrapčiće.

08:05 sati – U četničkim redovima javila se panika.

08:07 sati – Tenk se kretao magistralnom cestom prema pravoslavnoj crkvi.

08:10 sati – Dva tenka sa pješadijom su se kretala iz Južnog logora prema gradu.

08:12 sati – Topništvo Širikog Brijega je tuklo Bjelušine, Južni logor i Mazoljice.

08:14 sati – Neprijatelj najavljuje vatru po Starom mostu i gradu.

08:30 sati – Među četnicima je opća panika, nemaju ljudstva i traže pojačanje.

08:35 sati – Počele su, navodno, borbe u Podveležju što nije potvrđeno.

08:37 sati – General je naredio našim snagama na Čitluku da krenu sa južne strane preko mostova na rijeci Buni i da ih spasu.

08:50 – 08:55 sati – Granate su padale po Cimu.

09:10 sati – Gorili su dijelovi Južnog logora (barake) a kolone vozila su bježale iz grada. Naša vojna policija je na tri rejonu stočne obale ulica Braće Fejića, područje oko Starog mosta i Luka. General je zapovjedio Samostalnoj bojnoj da na koncu renu naprijed napuštajući obalu.

09:15 sati – Neprijateljsko topništvo tuklo je po gradu.

09:20 sati – Dva tenka i top su ušli u VTI u Vrapčićima.

09:20 sati – General je naredio snajperistima bojne «Tihomir Mišić» da djeluju po rejonu oko pravoslavne crkve i Konaka ako bi učtkali neprijateljske snajperiste, da bi dio naših svježih snaga prešao preko Starog mosta.

09:36 sati – Neprijatelju stiže pomoć preko Zalika, potrebno naše topničko djelovanje po njima.

09:50 sati – Potrebno je našom vatrom pokriti Južni logor što je naređeno Stožeru na Širokom Brijegu.

09:58 sati – General naredio da krene i Samostalna bojna jer treba uvoditi svježe snage.

10:00 sati – Da je most preko rijeke Bune na magistralnoj cesti u našim rukama.

10:10 sati – Neprijatelj će tući područje oko Starog i Titovog mosta dojavljeno Stožeru na Širokom Brijegu.

10:11 sati – Dva PAM-a su tukla od Vrapčića prema gradu. Vatrom ih je pokrilo naše topništvo sa Planinice.

10:15 sati – Proradila je žična veza sa Aerodromom Jasenica.

10:17 sati – Neprijatelj je PAM prebacio prema Fortici. Vatrom ih je pokrilo naše topništvo sa Planinice.

10:45 sati – Pukovnik Pušara je išao po pomoć u Nevesinje, obećana je navodno pomoć Šešeljevaca.

10:46 sati – Djelovao je neprijatelj sa velike Fortice, te je pokriven našom vatrom topništva sa Širokog Brijega.

11:00 sati – Bojna «Tihomir Mišić» je zatražila mine za MB-82 mm.

11:10 sati – Trideset naših branilaca trebalo je prebaciti kroz Cernicu na lijevu obalu rijeke Neretve – realizacija Petar Zele-nika.

11:14 sati – Naše topništvo sa Planinice je bilo u intenzivnom djelovanju.

10:18 sati – Lovrić Jadranko je od generala dobio zapovjed da sa svojom postrojbom djeluje na Buni.

11:20 sati – Dobijena dojava o pokretu naših tenkova iz pravca Stoca.

11:21 sati – Naše topništvo imalo šest direktnih pogodaka u Konak.

11:23 sati – Rudnik je tučen VBR-om iz Dobrča.

11:26 sati – Prenešeno Stožeru na Širokom Brijegu da pokrije VBR na Merdžan glavi.

11:40 sati – Tenk je djelovao ispod podvožnjaka u Zaliku a drugi tenk je djelovao iz Opina i kretao se prema gradu.

11:45 sati – Po gradu djelovao tenk sa Šehovine iznad harema.

11:50 sati – Pogoden neprijateljski VBR na Fortici od strane topništva Širokog Brijega.

11:53 sati – Tenk iz Vrapčića je tukao prema Raškoj gori – Planinica.

11:54 sati – Tenk je kod nadvožnjaka u Zaliku.

11:55 sati – Tri tjedna je neprijatelj vukao topove iz VTI prema Rujištu.

12:07 sati – Zapovjedom je Domanovićima da prebaciti jednu satniju prema Buni (satnija sa Širokog Brijega).

12:09 sati – Neprijatelj sa Fortice koordinirao vatru po gradu. General naredio Širokom Brijegu da pokrije koordinatore.

12:23 sati – Na cesti za Gorance poginuo jedan čovjek od posljedica djelovanja neprijateljskog djelovanja. Vjerojatno civil. Organiziran prihvata.

12:30 sati – Jedan tenk uništen i pobijena desetina četnika na Carini.

12:35 sati – Naređeno policiji da organizira izvlačenje poginulog na cesti za Gorance.

12:48 sati – Neprijatelj je sa Bjelušina tukao FLAK-ovima i minobacačima. General je naredio našem topništvu na Planinici da ih pokrije.

KRAJ PRVOG DIJELA U 13:00 SATI.

Dostavljeno:

1. Stožeru HVO Čitluk
2. Zapovjedniku HVO Mostar
3. Načelniku Stožera
4. Arhivi

ZAPOVJEDNIK

Bojnik,

Mr Jasmin Jaganjac

H V O

SAMOSTALNI BATALJON ODBRANE MOSTAR

Strogo povjerljivo

Mostar, 14. 6. 1992.

REDOVNI IZVJEŠTAJ Op. Br. 1

1. Zadatak prelaska rijeke i uspostavljanje mostobrana na lijevoj obali r. Neretve u potpunosti je izvršen.

a) Na lijevoj obali r. Neretve uspostavljen je mostobran na prostoru CARINSKI MOST – TEKIJA po dubini Ul. M. TITA.

b) Na lijevoj obali r. Neretve nalaze se jedinice:

– Samostalni bataljon – 1 č.

– 1/4 bojna «TIHOMIR MIŠIĆ»

– snage MUP MOSTAR

c) Ukupno ljudi: 580.

2. U toku izvršenja postavljenog zadatka gubici su:

– Samostalni bataljon: 5 poginulih

1 nestao

12 ranjenih

– Ostale jedinice 1 poginuli

2 ranjenih

3. Tok izvršenja zadatka bio je planski sa nedostatkom u planu prevoženja na čamčanim mjestima prelaza (radio samo jedan prelaz) radi visokog vodostaja rijeke koju je neprijatelj podešavao preko brane.

4. Postavljen bliži i sljedeći zadatak je izvršen.

5. ZAHTJEVI:

a) obezbijediti potrebe municije i ostalih b/s po datom zahtjevu 14. 06. 1992. Logistici HVO,

b) obezbjeđenje ekipe za sanaciju bojišta,

c) logističko obezbjeđenje života i rada u ratnim uslovima bez vode i struje.

6. Za 15. 06. 1992. godine planiran je zadatak na izvršenju narednih dejstava i dostizanja linije magistralnog puta.

KOMANDANT
Arif Pašalić

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR
Dj. broj 01-286/420
Mostar, 15. lipnja 1992. godine

VOJNA TAJNA I
STROGO POV. I

P R E D M E T ; DRUGI DIO REDOVNOG
IZVJEŠĆA OD 14/15 LIPNJA
1992. GOD.

- 12,51 sati - Zapovjedjeno Širokom Brijegu da proba poskidati one tenkove iz Bjelušina.
- 13,25 sati - Primjećeni ljudi u okolini Strelišta iznad Zalika i javljeno Planinici da djeluje.
- 13,27 sati - Transporter koji je šetao Zalikom sklonio se i parkirao uz zid k o m p r e s o r a .
Prenešeno II bojnoj i IV bojnoj "Tihomir Mišić" da djeluju.
- 13,37 sati - Jedan tenk kod Rošovića gostjonice, a drugi ide prema K o n a k - u .
Zapovjedjeno P O O d i Širokom Brijegu da ih smire.
- 13,42 sati - Transporter od Kompresora kreće prema Vrapčićima pošto ga je zasula vatrom II bojaa.
- 13,55 sati - Tenk kod Rašovića uništila IV bojna "T. M."
- Drugi tenk se zaglavio - javljeno Širokom Brijegu.
- Treći tenk i pješadija bježe prema Duvanskoj stanici.
- Dosta mrtvih i ranjenih.
- 13,59 sati - Planinica javlja da je djelovala VBR-om po Strelištu.
Pola ljudstva zatrpano, a druga polovina će kad se dignu.
- 14,00 sati - Jedan tenk kod Bulića kavane, a dva idu prema mostu M. Brkića - zapovjedjeno da POOd djeluje.
- 14,01 sati - Jedan tenk na benzijskoj crpki sa desne strane pravcem Mostar-Čapljina.
- 14,05 sati - Primjećena četnička osmatračnica na Merdžan glavi.
Dojavljeno Širokom Brijegu.
- 14,15 sati - Dva tenka se vratila u krug Duvanske stanice. Naredjeno IV bojnoj "Tihomir Mišić" i Samostalnoj bojnoj da djeluju.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEGOVINE HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 92
Mostar, 15. lipnja 1992. godine

- 2 -

- 14,26 sati - Planinica dojavila da dva oklopna vozila idu od Vrapčića prema gradu.
Zapovjedjeno da djeluje IV bojna "Tihomir Mišić".
- 14,27 sati - IV bojna "Tihomir Mišić" javila da se veća grupa četnika nalazi oko Fabrike duvana. Zapovjedjeno Širokom Šrijegu da djeluje po njima.
- 14,35 sati - Široki Šrijeg djelovao po Fabrici duvana. Četnici se razbježali a general naredio da ih "p o t p r a š e".
- 15,17 sati - Planinica dojavila da četnici djeluju sa Čobanovog polja ili sa nekog nama malo bližeg mjesta.
- Dojavljeno da četnici djeluju iz pravca Gnojnica.
- 15,18 sati - Četničko topništvo ponovno djeluje sa Bjelušina, zapovjedjeno da ih vatrom pokrije IV bojna "Tihomir Mišić".
- 15,50 sati - Širokom Šrijegu javljeno da je četnička osmatračnica kod Kričana - Merdžan Glava, treba da djeluju.
- 16,45 sati - Posmatrači iz Djubrana dojavili da je oštećena kruna brane KM Mostar pa preko nje ne mogu prelaziti vozilima.
- 18,33 sati - Javljeno da Malijević traži da se oba mosta na Buni dignu u vazduh.
- 18,45 sati - General naredio da se iznadje način da se ljudima na ratištu osiguraju protu-oklopna sredstva.
- 18,56 sati - Prisluškivanjem četnika saznali da namjeravaju tući Slapčiče jer su saznali da će odatle djelovati naše topništvo.
- 19,26 sati - General traži informaciju šta je sa Čapljinskim postrojbama, zašto ne štite zaledje.

Dalje djelovanje neprijateljskih snaga je bilo orjentirano na sprječavanje i ometanje naših snaga pri prelasku na lijevu obalu Neretve i njihovog zauzimanja povoljnijih vatrebnih položaja za napad i čišćenje grada.

Naše snage su do jutarnjih sati 15. lipnja 1992. godine izbile na linije; Lakševina-isključno Blagaj na južnom sektoru ratišta.

U gradu orjentirno Luka-isključno P D S - Titova ul.-Carina-Autobusni kolodvor.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOVNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj/92
Mostar, 15. lipnja 1992. godine

- 3 -

Na sjevernom sektoru ratišta; Carinski most-O uključno Orlac i Planinica-Drežnica.

Snage MVO-Mostar na sjevernom području mostarskog bojišta su pregrupirane i u 09,00 sati 15. lipnja su bile u spremnosti za prelazak u ofanzivno djelovanje pravcem Drežnica-Ravni-Porim s ciljem čišćenja Bijelog polja od neprijateljskih postrojbi.

Aktivnost naših pješačkih postrojbi snažno podržava topništvo MVO-e Mostar i MVO-e Široki Brijeg i Čitluk.

Ofanzivno djelovanje naših snaga tijekom 14. lipnja i 15. lipnja 1992. godine za sada daje dobre rezultate.

Neprijateljske snage gube moral, traže pomoć iz svoje dublje pozadine i nalaze se u rasulu, pa čak i dijelom i u bjegstvu.

14. lipnja 1992. godine smo imali dva (2) poginula branitelja i četvoricu (4) ranjenih.

RM/AZ

OTIPKANO

1. Glavni Stožer Čitluk,
2. Zapovjedniku,
3. Načelniku,
4. a/a.

ZAPOVJEDNIK
bojnik

Petar Zelinka
zapovjednik MVO

mr. Jasmin Jaganjac

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA
HRVATSKO VIJECCE OBRANE
OPCCINSKI STOZZER MOSTAR
Str.pov.br: 01-286/
Mostar, 16. 06. 1992.

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA
HRVATSKO VIJECCE OBRANE
G L A V N I S T O Z Z E R
OPERATIVNA GRUPA
«JUGOISTOCCNA HERCEGOVINA»
C C I T L U K

Predmet: Izvjessce

16:00 Tenk silazi sa pjesaka prema gradu.
16:05 Samostalna bojna unisstila jedan transporter kod Pasjaka, tom prigodom djelovao je topnisstvo SSirokog Brijega.
17:45 Samostalna bojna dojavila da je «Konak» opkoljen ali cctnici necce da se predaju na ssto je general zapovjedio: Zapaliti bocama benzina jer je to jedino rjessenje».
18:15 CCetnici se skupljaju oko pravoslavne crkve.
19:00 Pravoslavna crkva je zapaljena (vjerojatno su je zapalili cctnici pri povlaccenju).
19:15 Borci 4. bojne «Tihomir Missic» ussli u vojarnu Sjeverni logor.
19:30 «Konak» se predao, u isto vrijeme jedan tenk se povlacci u usjek za Nevesinje, jrd predpostavljaju da nassi imaju tenkove koji bi djelovali po njihovim snagama.
Data zapovijed 2. bojni da uputi 50 ljudi za pojacanje i ispomoc 4. bojni u osvajanju Sjevernog logora.
Data zapovjed vojnoj policiji da uputi 10 policajaca za osiguranje Sjevernog logora.
20:50 CCetnici uputili 2 granate u Gurance na Djinkica kucce.
21:10 Ispod Velike Fortice djeluje tenk koji se povukao iz Male Fortice.
21:20 Nassa sluzzba za prislusskivanje uhvatila je niz cctnicckih poruka iz kojih se vidi da im je ljudstvo na liniji obrane slabog morala. Spominju Turkovicca Milog koji locira svoje mjesto i naredjuje povlaccenje i utvrđivanje na sljedeccoj liniji obrane Hum-Kula.
23:00 CCetnici djeluju iz PAM-ova sa igralissta u Vrapcciccima op muslimanskom naselju u Sutini.
Zapovjednik 2. bojne izvjesscuje dozapovjednika Petra Zeleniku da su njegova 64 vojnika pressla na lijevu obalu i sada sa 224 vojnika osiguravaju liniju od Doma JNA do Sjevernog logora.
23:30 Dojavljeno da cce cctnici djelovati topnisstvom sa CCobanovog polja.

16. 06. 1992.

U roku od pola sata 25 cctnicckih vozila sisslo niz Porim.

01:15-03.10 Nasse postrojbe na juzznom dijelu bojissta vrse radnje oko logisticcke podrške.

.....

05:20-05:30 Primjeccena grupa cctnika ispod Velike Fortice. Nasse topnisstvo djelovalo po Nevesinju a cctnici trazze da se tucce Podvelezze.

50 vojnika 5. bojne upucceno prema Juzznom logoru.

05:50 CCetnici se povlaccce prema Lijessccu.

Petar Zelenika zatrazzio da SSiroki Brijeg tucce po Velikoj Fortici.

Pukovnik Grubor naredio da se minira raskrsscce iznad Blagaja, te trazzi pomoc u ljudstvu i tehnicu.

07:00 Dojavljeno P. Zeleniki da su se dva sela u Podvelezzeju, navodno, aktivirala.

07:30 Paniccan razgovor izmedju Hadzzovicca i komande na CCobanovom Polju koji dojavljuje da se komanda povukla prema njemu te da se aktiviralo jedno selo u Podvelezzeju, da su zzene i djeca pobjegli u ssumu u brdo a da su musskarci uzeli oruzze.

Naredjuju mu da tucce po njima, a on odgovara: «CCIM K..... tucite vi» ja moram sstititi odstupnicu Fortici.

2 vojna vozila kreccu od benz. Stan. INA prema Vrapcciccima, jedno skreccce ispred HEKOM-a.

08:20 Iz razgovora vodjenog na nivou cctnicckih komandi saznajemo da medju njima vlada rasulo i dezinformacije, dole jedni javljaju o lojalnosti podvelezgara, a s druge strane dojavljeno je da je vojsci postavljena barikada na k-680 gdje je bio

policijski punkt.

Ovo se desilo u fazi pregovora izmedju cctetnika i podvelezzaca kako bi vojska prossla bez otpora seljana.

09:20 Peta bojna i cctetvrta bojna «T. Missicc» dojavljaju da su occistili Juzzni logor i Opine.

10:00 Samostalna bojna dojavljuje da su cctetnici trazzili zrakoplovnu podrsku iz pravca CCobanovog polja.

NASSE SNAGE

Nasse snage su u gradu ovladale Sjevernim logorom, lijevom obalom reon zaobilaznice sa pravoslavnom crkvom zakljucno a Opinama i Juzznim logorom.

Nemamo tocnih informacija o djelovanju nassih snaga na sjevernom sektoru B. Polja.

Nasse snage na juzznom sektoru bojissta djeluju na linijama: Lakissevina prema Ortijessu, Lakissevina prema Blagaju i Hodbina prema Malom polju.

Tijekom operacije unisstena je i zaplijenjena znatna koliccina MTS i unisstena brojna zziva sila.

Z A P O V J E D N I K

Bojnik

Mr. Jasmin Jaganjac

**HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE**

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR
Dj.br. 02-298 / 92
17. lipnja 1992. g.

VOJNA TAJNA
STROGO POV!

IZVJEŠĆE INSTRUKTORA I VODJE AKCIJA II SAMOSTALNE
SATNIJE - BUNA

Dana 14. lipnja 1992. god. u 04,00 sati, postrojbe II Samostalne satnije - Buna ušle su na područje Bune.

Prilikom ulaska na Bunu od strane ove Satnije zauzeti su mostovi, a na lokaciji benzinske crpke ubijeno je 20 četnika.

Istoga dana u 16-17 sati na područje Bune ušla je i prva grupa IV Splitske Bojne. Nakon njihova priključenja došlo je do još žestćih okršaja sa četnicima. Navećen istoga dana i 15. lipnja 1992. god. u jutarnjim satima, pripadnici IV Splitske Bojne pljačkali i otudjivali stvari i predmete iz hrvatskih i muslimanskih kuća na Buni.

Isto tako, od strane IV Splitske Bojne došlo je do otudjenja zaplijenjenih MTS od nastradalih četnika i to osobnog naoružanja i municije.

Takodje pripadnici iste Bojne otadjili su i osobno vozilo marke "MERCEDES" 300 D i vozilo marke "FIAT CROMA" a ujedno i teretno vozilo marke "ZASTAVA" 2 (dvije) tone.

Dana 16. lipnja 1992. god. Zapovjednik IV Splitske Bojne gosp. Krstićević postavlja za zapovjednika Bune i II Samostalne satnije Gosp. Franju Zlomislić!

17. lipnja 1992. god.
RM/RE

TVRDI I OVJERAVA
Gosp. Ivan Kovačević

Ivan Kovačević

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj III - 1 /92

Mostar, 18.06.1992.

Postrojba II-a bojna

Glavni zapovjednik

Mario Mikulić

VOJNA TAJNA

INTERNO POV!

U završnim operacijama prilikom osvajanja i čišćenja četničkih uporišta u Mostaru i okolici učešće II-e bojne je sljedeće:

12.06.1992. godine sudjelovali u čišćenju zloglasnog četničkog uporišta Hum, koje je detaljno očišćeno i na kojem se zavijorila naša zastava. Ta akcija je izvršena bez ikakvih gubitaka.

12.06.1992. godine u 18,00 sati sudjeluje u čišćenju Rodoča i Jasenice među prvim jedinicama. Ni u toj operaciji nije bilo gubitaka.

14.06.1992. godine u 02,00 sata prelazi se preko Starog mosta i zauzimaju položaji Pozorište - Konak koje su naši borovnici očistili i držali u zoni odgovornosti do 14,00 sati idućeg dana.

16.06.1992. godine prelaze u novu zonu odgovornosti kod INE (Sutin) i desno Trg Ivana Krndelja po dubini do obilaznice. U toj operaciji je sudjelovalo 224 borovnika.

Istoga dana u jutarnjim satima naši izviđači ulaze u zonu Raštana gdje vrše detaljna izviđanja da bi istog dana u 14,20 sati ušli naši borovnici i oslobodili i očistili od četnika mjesnu zajednicu Raštani. Tom prilikom uhićeni četnici su privedeni na daljnji postupak i ispitivanje.

Istoga dana u 14,20 dobio sam novu zapovjed i jedna satnija kreće pravolinijski uz brdo Forticu po čitavoj širini u strijelce do Podveležja. Tom prilikom II-a bojna je uhitila grupu četnika u Podveležju selo Svinjarina. Napominjem da su borovnici II-e bojne prvi prešli ovo zloglasno četničko uporište i pobili barjak sa natpisom "II-a bojna" na samom vrhu Fortice.

Četnici su bježeći i napuštajući svoje utvrde susreli staricu od 72 godine i naprosto je zaklali, u predjelu Gostinih kuća.

- 2 -

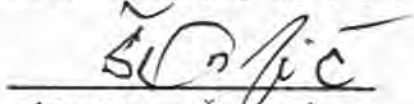
Prilikom susreta sa mještanima Podveležja zadivile su nas prave ovacije mještana i izrazi oduševljenja zbog našeg dolaska i ujedno su nas upoznali sa trenutnom situacijom o neprijateljskim položajima. Zarobili smo više transportera pingauera i teških kamiona tegljača kao i više artiljerijskog orudasa projektilima za iste. U toj akciji smo sproveli i predali policiji 24 četnika.

ZAKLJUČAK:

II-a bojna je ispoštovala sve dobivene zapovjedi za protekli period, kao i to na što smo izuzetno ponosni mi, svi bojovnici II-e bojne, da ni jedno četničko uporište u okolini Mostara, nije osvojeno ni očišćeno bez prisustva naše postrojbe.

BOG I HRVATI!

REFERENT ZA I.P.D. II-e BOJNE

(Krešimir Šukjić)

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Dj. broj 06-055/92

Mostar, 23.06.1992. godine

TAKTIČKA GRUPA

Izvješće o oslobadjanju
prostora Ravni i Bijelo
Polje.-

Na temelju zapovjedi zapovjednika TG, djelovodni broj 06/047 od 18.06.1992. godine, postrojbe TG su nastupale po unaprijed razradjenom planu.

- 1.-Inženjerska grupa je u toku noći u 24,00 sata 18.06.1992. godine postavila skelu preko porušenog mosta na rijeci Bijela.
- 2.-3.bojna je iz rejonu razmještaja Vrđi privukla svoje snage-satnije na relaciji Drežnica-most na r.Bijela i u 01,30 sati 19.06.1992.godine,krenula preko skele pravcem:Mandića draga-plato Ravni,osiguravajući se borbenim osiguranjem izvidjačke grupe od 7 ljudi na vrhu Mandićeve drage koji su ubačeni 18.06.1992.godine u 21,00 sati.
- 3.-1.bojna je ubacila diverzantsku grupu tijekom noći u rejon samostana časnih sestara-Potoci a postrojbe privukla u Vojno i izvršila pripreme za forsiranje rijeke Neretve gumenim čamcima.
- 4.-3.samostalna satnija u rejonu s.G. Jasenjani je osiguravala lijevi boč sa sjeverozapada.
- 5.-Grupa PZO sa FAM 14,5/4 je iz rejonu tunela sjeverno od mosta na r.Bijela osiguravala prelazak postrojbi preko mosta.
- 6.-Topnička grupa sastava VBR,desetina MB 120 mm i desetina MB 82 mm iz rejonu Pometenik je izvršila pripremu za topničku paljbu u 04,00 sati po rejonima :Lojpuri,Bresnica i k.511.
- 7.-Vod MUP-a i 2-3/5.bojne na pravcu pokreta 3.bojne odvojio se u lijevo i djelovali pravcem:Mandića draga -Zeleni D6-Nazdrajić-Mahala-Lojpuri-Kripote.
- 8.-POG je posjela PO rejon u tunelu sjeverno od Salakovca u spremnosti za POB na pravcu Salakovac-r.Bijela.
- 9.-3/5.bojne (bez 2.voda) u rezervi u rejonu s.Grabovica.
- 10.-Diverzantski vod u rejonu Drežnica u rezervi i spremnosti za

- 2 -

intervenciju na ugroženom pravcu.

11.-Glavni pravac napada je bio na pravcu napada 3.bojne obuhvatom Mandića draga-s.Bresnica-s.Taška a pomoćni pravac TG u cjelini forsiranje r.Neretve na pravcu Vojno-Potoci.

Opis tijeka djelovanja

Postrojbe su počele sa prelaskom mosta na r.Bijela u 01,30 sati uz približavanje liniji za napad bez topničke pripreme.U 04,30 sati počela je vatrena priprema sa zakašnjenjem od 30 minuta iz donekle opravdanih razloga (magla).

Vod SUP-a i 2-3/5.bojne kojima je zapovjedao Bender Nikola se razvio tek na insistiranje zapovjednika TG i usporenim tempom išao na zadanom pravcu a nisu ni bili odlučni u borbi sa četnicima.Nije sprovedena odluka o blokiranju sela Lojpur i dijelom snaga za prodor u selo,već se stupilo u frontalni prelazak s.Lojpuri te je time omogućeno bjegstvo četnika na obronke planine Prenj.

3.bojna je osiguravajući se interventnim vodom i grupom NOS-a vršila snažan prodor pravcem:s.Bresnica-s.Lijeska-s.Otolež na glavnom pravcu svog napada sa 3 satnije (1.,2.,3.) razbila neprijatelja i posjela položaje Tasovčina-Humac.Za to vrijeme je 4.satnija izvršila prodor na pomoćnom pravcu napada i zauzela položaje na liniji:Manina-Koviljača iznad Salakovca a 5.satnija je bila u rezervi u rejonu Kuci.

Diverzantski vod 1.bojne je izvršio napad na grupaciju četnika oko samostana časnih sestara na krivini puta u Potocima a sama bojna sa 3 satnije je pod neprijateljskom vatrom izvršila forsiranje,ostvarila mostobran i orjentirala se ka najužem dijelu Bijelopoljske ravnice,prema Vrapčićima gdje je bilo veliko grupiranje četnika kako bi presjekla dolinu.

Budući da je izvršen cio zadatak planiran za dva dana za 3.bojnu a poučeni postignutim uspjehom,zapovjedništvo TG je donijelo odluku da se izvrši pregrupisanje snaga,eksploatira uspjeh i nastavi sa obuhvatom pravcem:s.Podgorani-s.Dolac-s.Zelenika-s.prekine komunikacija i spriječi izvlačenje četnika na pravcu Potoci-Zijemlje-Nevesinje.

Kako su postrojbe bile umorne i postigle do 12,00 sati planirani dnevni marš,u konsultaciji sa dozapovjednikom Ademom Zulov.

- 3 -

grupa od 12 ljudi osiguranja zapovjedništva teaktičke grupe (zapovjednik TG Slavko Puljić, koordinator stožera Tvrtko Miloš, Pero Raič, Melimir Puljić, Damir Jovanović, Ivan Dinčir, Senad Kendić, Marin Zovac, Drago Sertić, Miroslav Jelković, te organi sigurnosti Ivan Kutor i Djenko Zikrija pošli su na čelu kolone iz s. Otolež preko Podgorana, Dolca, mimo Zelenike i u 16,30 sati izbili na put Potoci-Nevesinje u Humima.

U istom sastavu ne čekajući postrojbe spustili se u Humi-Lišane i naišli na nepušteni oklopni transporter, odakle su izvučena 3 FN 7,9 mm M-53 i odmah postavili dvostranu zasjedu s tim da je postavljena na čelu zasjede RPG-7 radi eventualnog nailaska oklopnih vozila. U zasjedu su upala 3 vozila od kojih drugo vozilo nije htjelo stati već se iz njega djelovalo na postrojbu te je postrojba borbeno djelovala i ubila dva četnika. Iz prvog auta je jedan četnik pokušao bjekstvo i nakon kratkog okršaja je bio ubijen. Naišao je treći auto sa dvojicom četnika koji su zarobljeni i razoružani. Trojica zarobljenih četnika su pravedeni u Humi-Lišane gdje su čuvani. Posjednut je položaj dubinom na putu Potoci-Nevesinje iznad Humi i tijekom noći je zarobljena grupa četnika i to 2 muškarca i jedna žena. Svima su oduzeti dokumenti i predati organima sigurnosti. Kako nije uspostavljan kontakt sa l. bojnom situacija je bila nejasna a postrojbe su ušle duboko u dubinu za ledja četnika pokušalo se sa pojedinačnim transportom zarobljenika. Tijekom transporta prvi zarobljenik je pokušao bjekstvo i pored opomene nije htio stati te su stražari bili prisiljeni pucati i ubiti ga. Poučeni ovim iskustvom ostavljeno je osiguranje uz ostale zarobljenike i kasno popodne je upućena vojna policija nakon oslobodjenja Potoka i Vrapčića da preuzme zarobljenike.

Jednom satnijom na čelu sa 12 ljudi se krenulo od s. Humi ka Potocima a na putu je likvidiran jedan četnik koji je pokušao baciti bombu na vojnike prethodnice. Iko 2 km sjevernistočno od Potoka su se spojile 3. i l. bojna. Time je akcija obuhvata bila završena a dozapovjednik je izdao zapovjed da se sa 3. i 5. satnijom izvrši pretres terena koji nije bio na pravcima prodora. Težište je pri tome dato na branu Salakovac i tunele da bi se razminirali. Položaje prema Zijeplju na liniji Zelenika-Jedina su preuzele postrojbe l. bojne a 3. bojna je upućena na odmor zbog velikih naprezanja tijekom borbenog napredovanja.

U svim djelovanjima je ranjeno naših 5 vojnika od čega dva lakše.

Z A P O V J E D N I K T G

Slavko Puljić

H V O
 Samostalni bataljon
 odbrane Mostara
 Pov.broj: 53-2/92
 Mostar: 13.07.1992.

VOJNA TAJNA
 POVJERLJIVO

Zahtjev za stre-
 ljivom.-

HVO OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Obzirom da smo ostali u potpunosti bez streljiva molimo Vas da nam dodijelite streljiva kako bismo mogli nastaviti sa izvođenjem borbenih dejstava.

Potrebno streljivo bi nam bila potrebna u sljedećim količinama a prema vrsti i broju naoružanja i to:

1. Streljivo 9mm PARA	3.000 kom,
2. Streljivo 7,62mm x 19 za Automate	17.100 " ,
3. Streljivo 7,62mm - 43 /za AP,PAP,PM/	126.250 " ,
4. Streljivo 7,9mm	32.850 " ,
5. Streljivo 14,5mm x 114 Traser /BZT/	10.000 " ,
6. TTM za 7,62mm /Trombl.trenutna mina/	400 " ,
7. TKM za 7,62mm /Trombl.kumulativna mina/.....	300 " ,
8. Bomba "Pijani ustaša"	300 " ,
9. Bombe ručne M75 ili M52 R	300 " ,
10.Mina kumulativna za RB M57	200 " ,
11.Mina PG-7 za RPG-7	90 " ,
12.RBR 64mm "ZOLJA"	ŠTO VIŠE ,
13.RBR 90mm M79 "OSA" /Granata za "OSU"/.....	48 kom,
14.Mina 60mm za MB 60mm	600 " ,
15.Mina 82mm za MB 82mm	600 " ,
16.Mina 120mm za MB 120mm	600 " ,
17.DRNČ za čišćenje naoružanja	20 kg,
18.ZUON za podmazivanje naoružanja	40 " ,
19.Krpa za čišćenje naoružanja /otpací od krpa/....	50 " ,
20.NAORUŽANJA /Streljačko:AP,PAP,RB/ ŠTO SE VIŠE MOŽE DOBITI.	

S poštovanjem!

Dostavljeno:
 -Zepovjedniku lx,
 -Općinski Stožer lx,
 -Arhiva lx.

KOMANDANT
 Arif Pašalić

H V O

STROGO POVJERLJIVO

SAMOSTALNI BATALJON ODBRANE MOSTAR

Strogo pov. broj: 1252-1Mostar, 19. 07. 1992.

REDOVNI IZVJEŠTAJ.-

dostavlja

OPĆINSKOM STOŽERU HVO MOSTAR

a) Brojno stanje:

1. po spisku	<u>1265</u>	7. ranjenih	<u>55</u>
2. na položaju	<u>87</u>	8. na odsustvu	<u>46</u>
3. u pripravnosti	<u>466</u>	9. bolesnih (na oporavku)	<u>12</u>
4. u otkomandi	_____	10. u bjekstvu	_____
5. na odmoru	<u>47</u>	11. u zatvoru	_____
6. poginulih	_____	12. ostalo	_____

b) Podaci o poginulim - ranjenim:

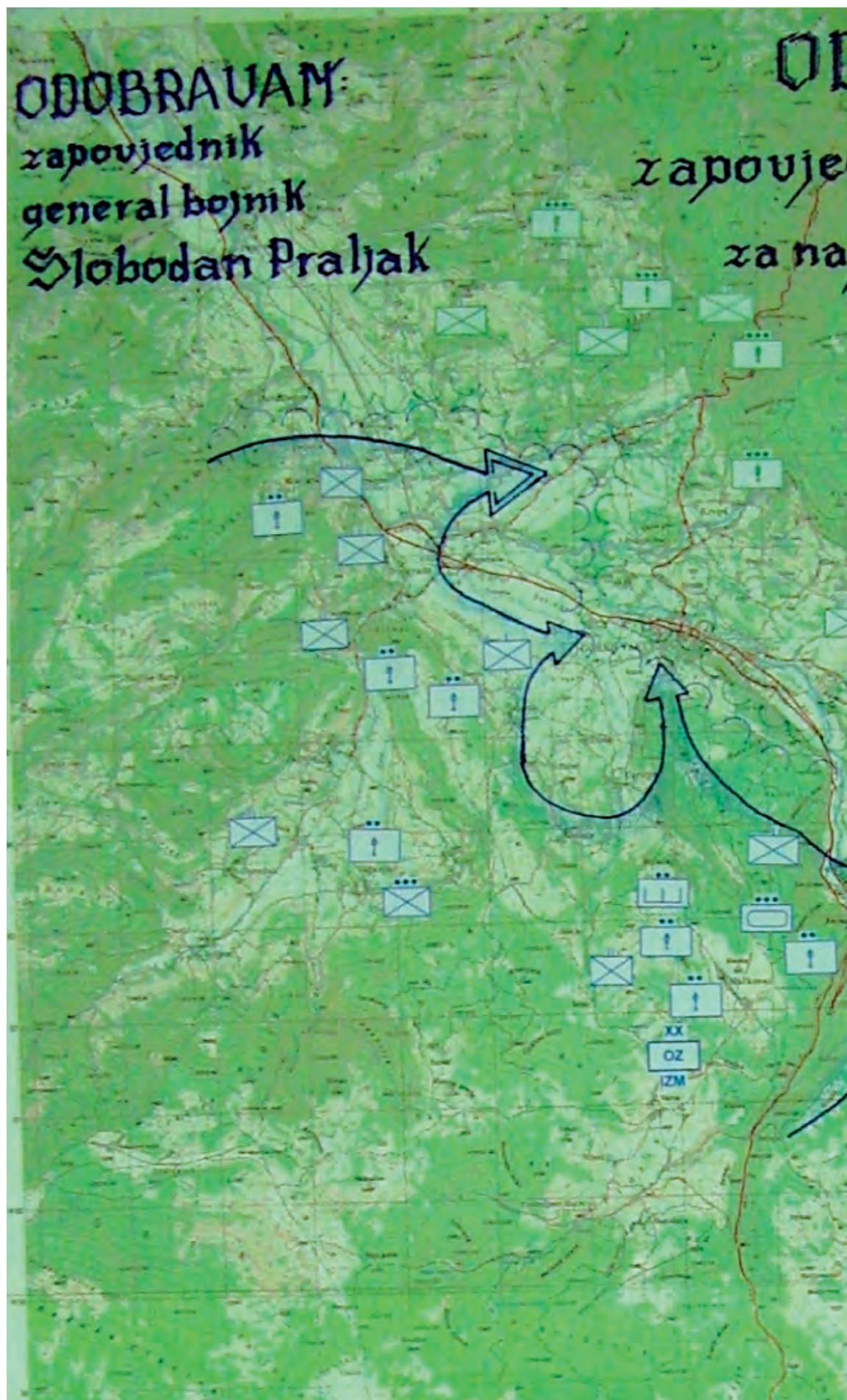
1. Ime (ime oca) prezime	_____
2. Datum i mjesto rođenja	_____
3. Datum stupanja u jedinicu	_____
4. Dužnost u jedinici	_____
5. Mjesto pogibije-ranjavanja	_____
6. Datum i sat pogibije-ranjavanja	_____
7. Upućen na liječenje	_____
8. Kratak opis povrede	_____
9. Podaci o najbližem srodniku koga treba obavijestiti	_____

c) Podaci o neprijatelju u zoni odgovornosti: _____

Karte su crtane po sjećanju i moguće su neke nepreciznosti i manje netočnosti.

Ispričavam se svojim ratnim drugovima – to je njihova pobjeda ; nisam i ne želim preuveličavati ulogu zapovjednika, ali nije dobro da o tome sude i govore oni koji nisu bili u akciji.

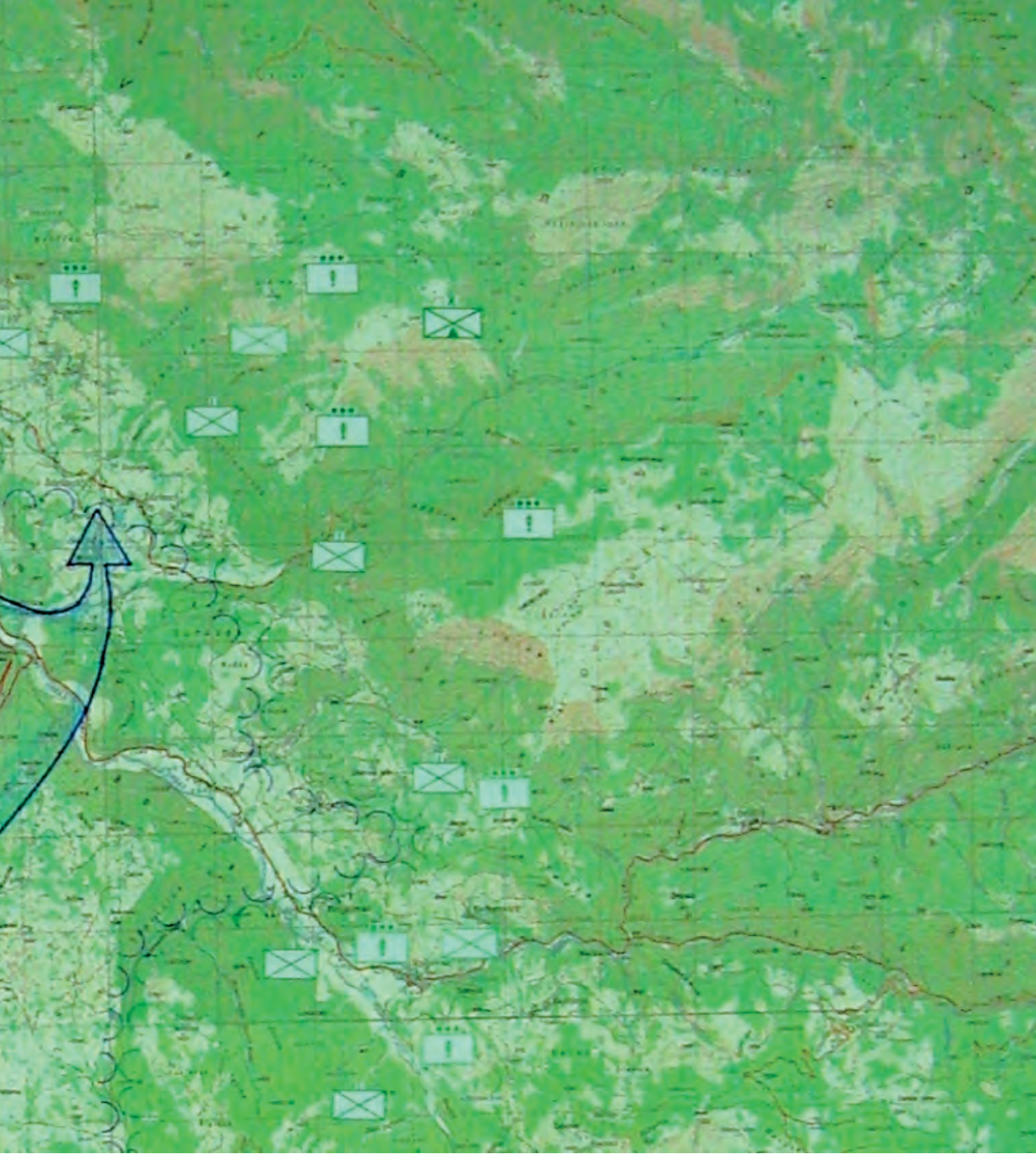

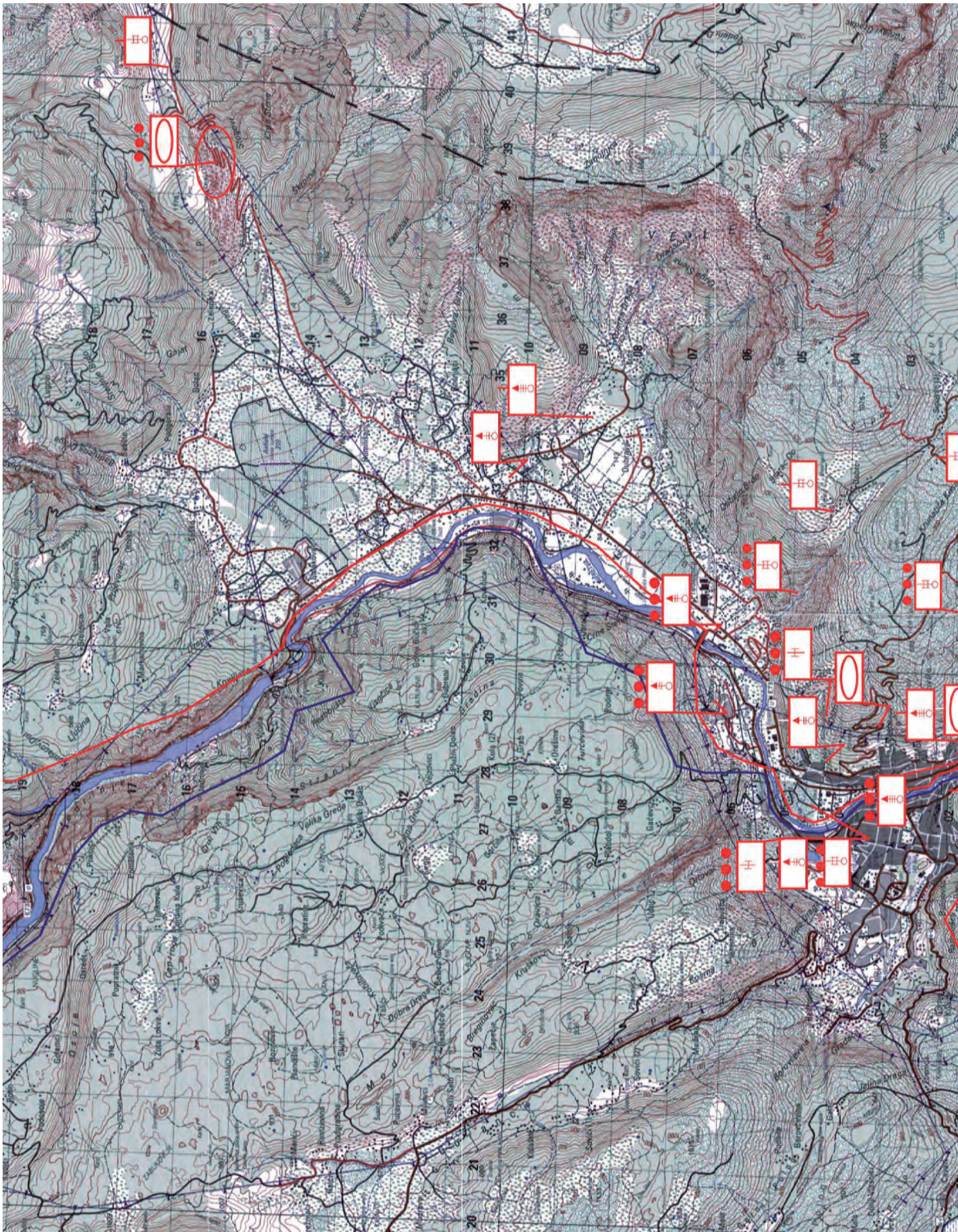
OLUKA

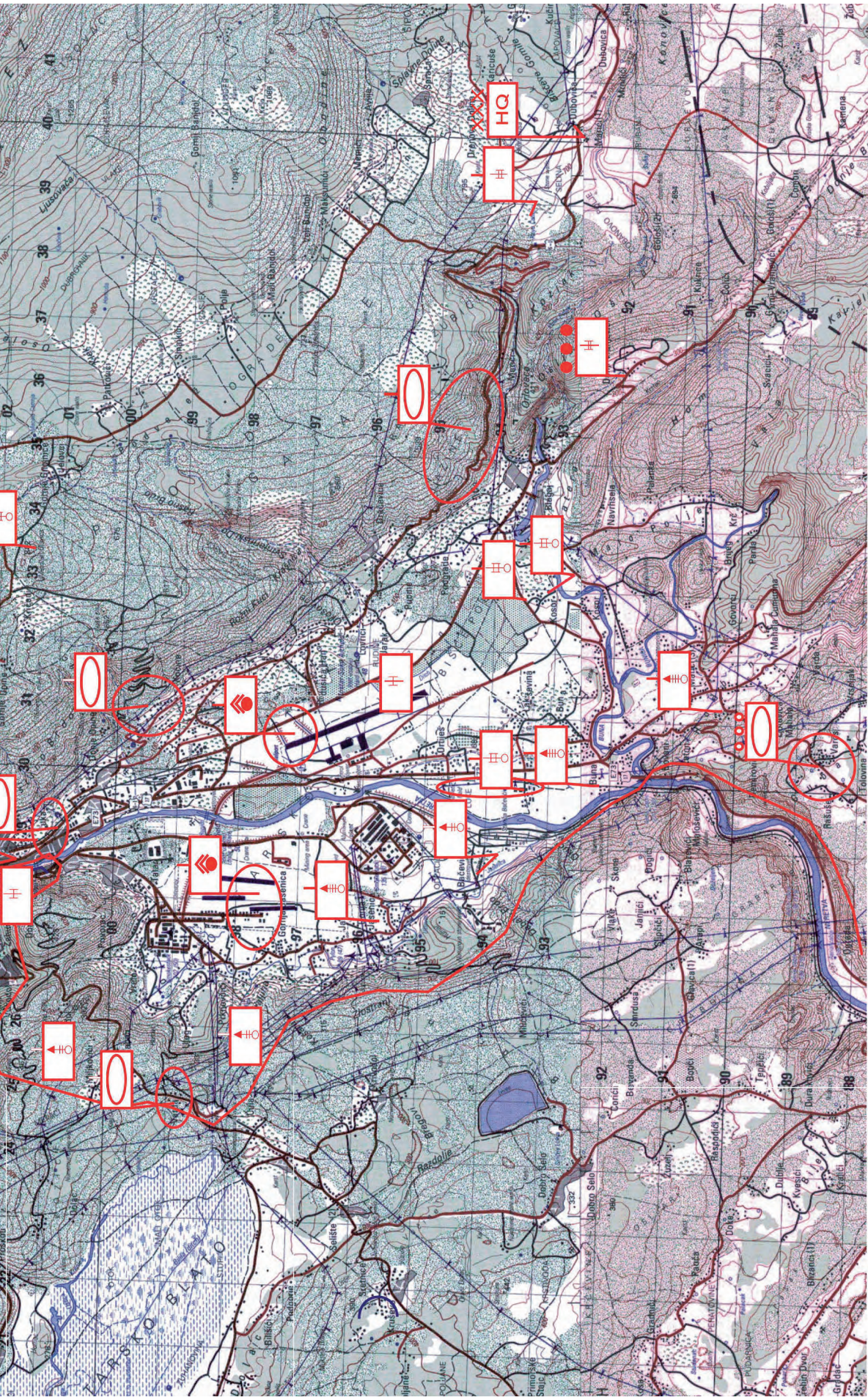
dnika OZ SZ H

padna djelovanja

OBRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.

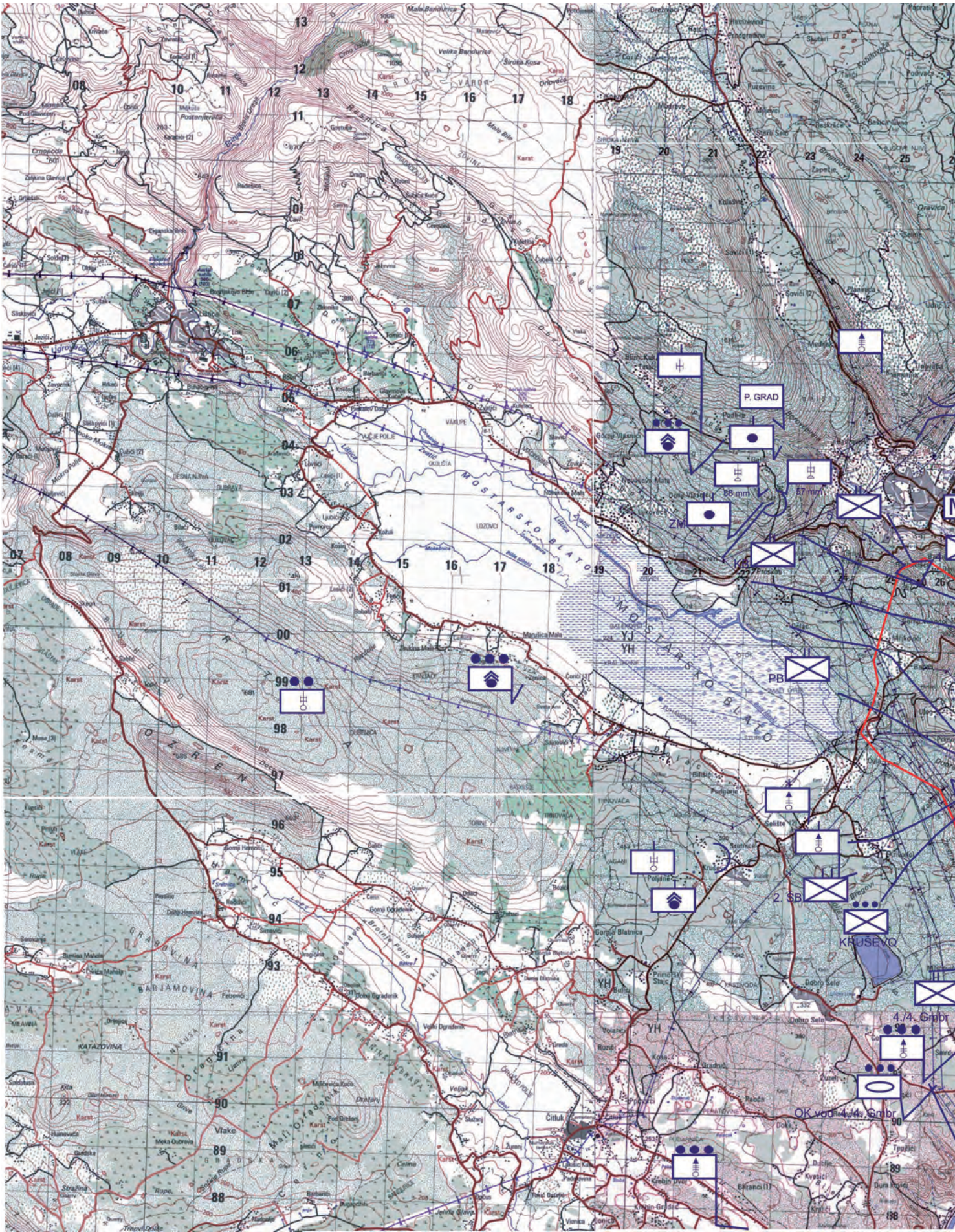

KAZALO:

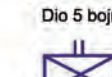
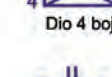

- XXX
- HQ Zapovjedništvo divizije
- ☒ Pješačka postrojba
- VLR
- Topništvo
- ☐ Haubica preko 105 mm
- ☐ Haubica do 105 mm
- ☐ Top do 100 mm
- ☐ Top preko 100 mm
- ☐ PZO top 57 mm
- ☐ Minobacači 120 mm
- ☐ Minobacači 82 mm
- Oklopne postrojbe

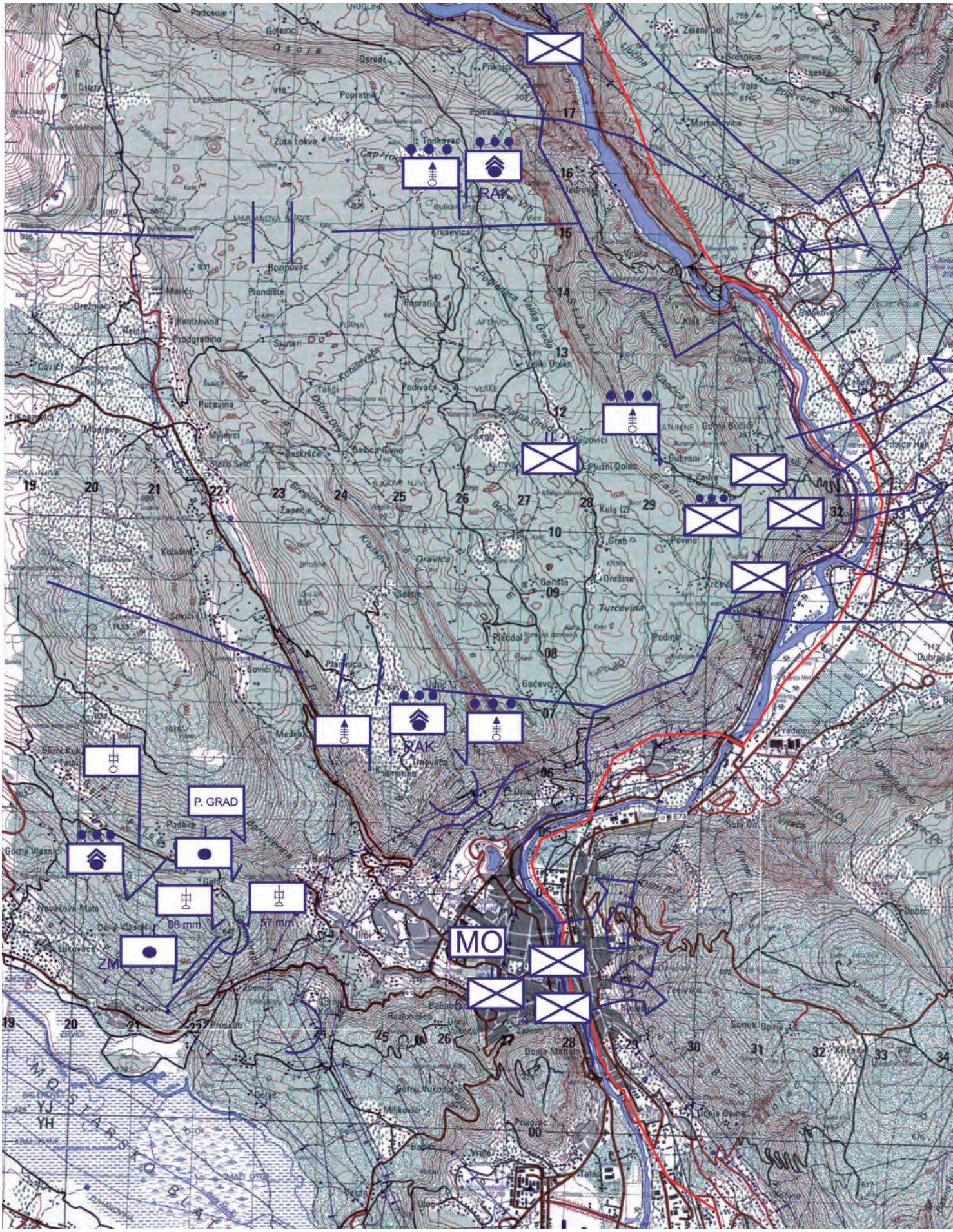

KAZALO:

- Općinski stožer Mostar
- Pješačka postrojba
- Protugradne rakete
- VLR
- Topništvo
- Top 130 mm
- Top 76 mm
- PZO top 57 mm
- Obalski top 88 mm
- Minobacači 120 mm
- Minobacači 82 mm
- Topnički izvidnici
- Glavni pravac napada
- Pomoćni pravac napada

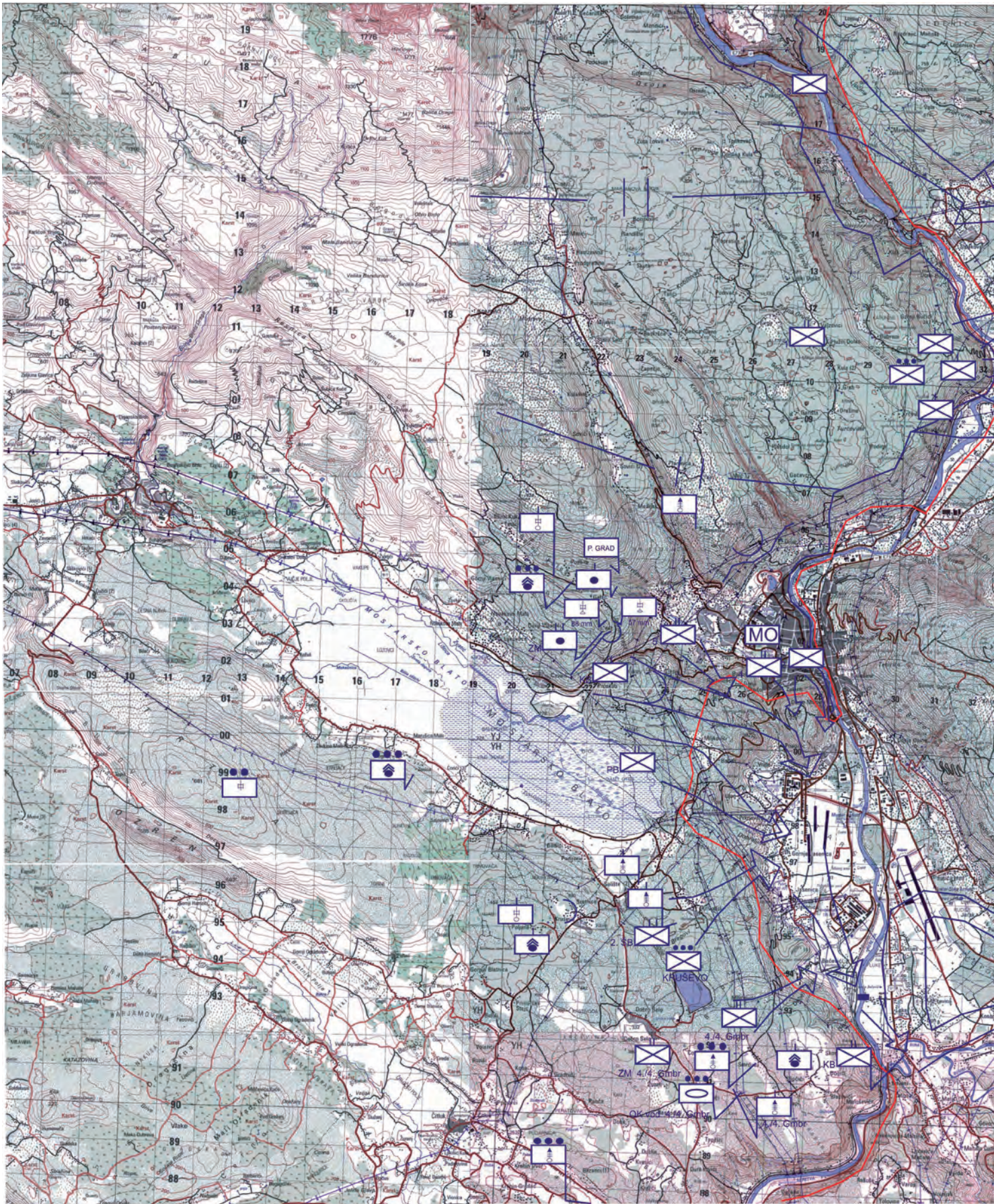
- KB
Dvije borbene skupine Kažnjičke bojne
- 5
Dio 5 bojne Iličke HVO Mostar
- 4
Dio 4 bojne Balinovac HVO Mostar
- 2
Dio 2 bojne Rudničke HVO Mostar
- PB
Dio Poskok bojne Široki brijeg
- 4./4. Gmbr
Dio 4. Bojne 4. Gmbr.
- ZM 4./4. Gmbr
Zapovjedno mjesto 4. Bojne 4. Gmbr.
- OK vod 4./4. Gmbr
Oklopni vod (T-55) u sastavu 4. Bojne 4. Gmbr.

KAZALO:

- Općinski stožer Mostar
- Protugradne rakete
- Pješačka postrojba
- VLIR
- Topništvo
- Haubica preko 105 mm
- Haubica do 105 mm
- Top do 100 mm
- Top preko 100 mm
- PZO top 57 mm
- Minobacači 120 mm
- Minobacači 82 mm
- Oklopne postrojbe
- Topnički izvidnici
- Glavni pravac napada
- Pomoćni pravac napada
- 1 Dio bijelopoljske bojne HVO Mostar
- 5 Dio 5 bojne Iličke HVO Mostar
- 4 Dio 4 bojne Balinovac HVO Mostar
- 2 Dio 2 bojne Rudničke HVO Mostar
- 3 Dio Cimske bojne HVO Mostar

KAZALO:

- Općinski stožer Mostar
- Protugradne rakete
- Pješaka postrojba
- VLR
- Topništvo
- Haubica preko 105 mm
- Haubica do 105 mm
- Top do 100 mm
- Top preko 100 mm
- PZO top 57 mm
- Minobacači 120 mm
- Minobacači 82 mm
- Oklopne postrojbe
- Topnički izvidnici
- Glavni pravac napada
- Pomoćni pravac napada
- Dvije borbene skupine Kažnjičke bojne
- Dio 5 bojne Ilčke HVO Mostar
- Dio 4 bojne Balinovac HVO Mostar
- Dio 2 bojne Rudničke HVO Mostar
- Dio Poskok bojne Široki brijeg
- Dio 4. Bojne 4. Gmbr.
- Zapovjedno mjesto 4. Bojne 4. Gmbr.
- Oklopni vod (T-55) u sastavu 4. Bojne 4. Gmbr.
- Otporna točka HVO (repetitor Velež)
- Dostignute crte HVO
- Uporišne crte Neprijatelja (VRS)

GLAVNOM STOŽERU
HVO OPĆINE MOSTAR
ORGANU ZA IPD

PRIJAVE ZA UČEŠĆE U
RASPODJELI STANOVA

DOSTAVLJA

U prilogu akta, dostavljam Vam prijave obitelji poginulih boraca za učešće u raspodjeli stanova koji se dodjeljuju na privremenokorišćenje, a koje su raniji korisnici bez osnova napustili.

Podaci sa prijavama su tačni i provjereni od strane organa Komande i molimo da uvažite nepotpune prijave.

PRILOG:

- spisak poginulih boraca čije su porodice stambeno nezbrinute
- prijave za učešće u raspodjeli stana

KOMANDANT:

Mir Pašalić
Mir Pašalić

Spisak poginulih boraca Prve mostarske brigade čije su obitelji predale prijave za učešće raspodjeli stanova koji se dodjeljuju na privremeno korišćenje, a koje su raniji korisnici bez osnova napustili:

Red. br.	PREZIME	(IME OCA)	IME	DATUM POGIBIJE
1.	SPAHIC,	OSMAN,	MUHAMED	12.05.1992.
2.	VOLJEVICA,	IBRO,	MUJO	23.06.1992.
3.	GOSTO,	AVDO,	HUSO	16.06.1992.

44.	KARIĆ,	FADIL,	FADIL	06.05.1992.
45.	LETUKA,	MEHO,	FADIL	25.05.1992.

Z A P O V J E D N I K

Arif Pašalić

06.12.91

GLAVNOM STOŽERU
HVO OPĆINE MOSTAR
ORGANU ZA IPD

PRIJAVE ZA UČEŠĆE U
RASPODJELI STANOVA
DOSTAVLJA

U prilogu akta, dostavljamo Vam prijave teških ranjenika, boraca za učešće u raspodjeli stanova koji se dodjeljuju na privremeno korišćenje, a koje su raniji korisnici bez osnova napustili.

Podaci sa prijavama su tačni i provjereni od strane organa Komande i molimo da uvažite nepotpune prijave.

PRILOG:

- spisak teško ranjenih boraca čije su porodice stambeno nezbrinute
- prijave za učešće u raspodjeli stan

ZAPOVJEDNIK

Arif Pašalić

Spisak teško ranjenih boraca Prve mostarske brigade čije su obitelji ppedale prijave za učešće u raspodjeli stanova koji se dodjeljuju na privremeno korišćenje, a koje su raniji korisnici bez osnova napustili:

Red. br.	PREZIME	(IME OCA)	IME	DATUM
1.	REBAC	IBRAHIM	ADIS	
2.	DELILOVIĆ	IBRAHIM	TOFIK	
3.	ČESIR	HASAN	HALIL	

7.	MARIĆ	IBRO	HADŽE
8.	NIŠTOVIĆ	MUHAREM	OSMAN

Z A R O V J E D N I K

Atif Pašalić

6.10.92

GLAVNOM STOŽERU
HVO OPĆINE MOSTAR
ORGANU ZA IPD

PRIJAVE ZA UČEŠĆE U
RASPODJELI STANOVA
DOSTAVLJA

U prilogu akta, dostavljamo Vam prijave lakših ranjenika, boraca za učešće u raspodjeli stanova koji se dodjeljuju na privremeno korišćenje, a koje su raniji korisnici bez osnova napustili.

Podaci sa prijavama su tačni i provjereni od strane organa Komande imolimo da uvažite nepotpune prijave.

PRILOG:

- spisak lakše ranjenih boraca čije su porodice stambeno nezbrinute
- prijave za učešće u raspodjeli stana

Z A P O V J E D N I K

Arif Pašalić

Spisak lakše ranjenih boraca Prve mostarske brigade čije su obitelji predale prijave za učešće u raspodjeli stanova koji se dodjeljuju na privremeno korišćenje, a koje su raniji korisnici bez osnova napustili:

Red. br.	PREZIME	(IME OCA)	IME
1.	PAJEVIĆ	HASAN	HADŽE
2.	GOSTO	RAMO	SENAD
3.	VUK	ASIM	FADILA

21.	HAMZAI	AZEM	RAMADAN
22.	ŠALJA	ADVLJA	FATIHA

ZAPOVJEDNIK:

Erif Pašalić

357-45
N. 10. 72GLAVNOM STOŽERU HVO
OPĆINE MOSTAR

354

Prijave za učešće u
raspodjeli stanova
D O S T A V L J A . -

Dopuna spiska ranjenih boraca pripadnika Prve mostarske brigade koji su predali prijave za dodjelu stanova a čije su obitelji stambeno nezbrinute.

PREZIME	IME	IME OCA
1. Omanović	Muharem	Ahmet
2. Fišić	Duran	Ahmet
3. Ljeljak	Nafija	Omer
4. Zukić	Adem	Mehmed
5. Mikulić	Jadranko	Marko

ZAPOVJEDNIK

gosp.

AKIF Pašalić

357-44
15.10.92

GLAVNOM STOŽERU
HVO OPĆINE MOSTAR
ORGANU ZA IPD

357-44

15.10.1992

Prijave za učešće
u raspodjeli stanova.

D O S T A V L J A

U prilogu akta dostavljamo Vam prijave boraca čiji su stanovi uništeni ili ošteđeni u mjeri koja onemogućava dalje stanovanje, za raspodjelu stanova koji se dodjeljuju na privremeno korišćenje a koje su raniji korisnici bez osnova napustili.

PRILOG:

- spisak boraca čije su porodice stambeno nezbri-
nute
- prijave za učešće u ras-
podjeli stanova

Z A P O V J E D N I K

Mir Pašalić

Red. br.	Priime	Ime	Ime oca
1.	Kotlo		Mustafa
2.	Mušinović	Kenan	Omer
3.	Količić	Kenan	Mustafa
4.	Marin	Kenan	Adem
5.	Husenid	Iuso	Omer

682.	Pobrić	Salko	Hasan
683.	Dvizac	Habib	Hamdija
684.	Šabić	Sead	Mustafa
685.	Kevelić	Jasmin	Hamid

Z A P O V J E D N I K

Pašalić

Iz knjige:

Dr. Ismet Hadžiosmanović: Bošnjačko-hrvatski politički obračun, Mostar, 2006. god.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

Dokument 050

RATNO PREDsjedništvo OPŠTINE GACKO
SA PRIVREMENIM SJEDIŠTEM U MOSTARU

REGIONALNOM ODBORU S D A HERCEGOVINE
M O S T A R

PREDMET: ZAHTJEV ZA POMOĆ PROGNAJIM GAČANIMA
SMJEŠTENIM U M O S T A R U

Molimo Vas da u vašim mogućnostima pomognete prognanim
Gačanima u Mostaru privremeno smještenim.

Zahvaljuljući Vam na dosadašnjoj pomoći i suradnji u prilogu
vam dostavljamo spisak gatačkih prognanika u nadi daćete nam i
dalje pružati pomoć kroz plemenitu humanitarnu misiju.

MAHSUZ SELLAM!

Mostar, 27. Io. 1992.

RATNO PREDsjedništvo:

Memić Dževad

(Otsak prijemnog štambilj.)

Int. dost. knjiga br. _____

PREDMET: SPISAK PROGNANIH GATAČKIH MUSLIMANA
nastanjenih u MOSTARU

SOUR "Veselin Masleša" Sarajevo
IRO Obrasci i nastavna sredstva
Oznaka za narudžbu 15/30 Izdanje 1/88

Obrazac broj 14

SPISAK PROGNAVIG LICA SA PODRUČJA OPŠTINE
GACKO A NASTANJENI SU NA PODRUČJU OPĆINE
MOSTAR

Red. br.	Ime i prezime	Ime oca	JMBG	Adresa
1.	ARIF SUKIĆ	HAMID		BRANILOVIĆI G.
2.	AMRA SUKIĆ	TAHIR		BRANILOVIĆI G.
3.	RAZA SUKIĆ	ZULFO		BRAN. - GACKO
4.	SEJDA SUKIĆ	BEĆIR		BRAN. - GACKO
5.	AMEL SUKIĆ	TAHIR		BRAN. - GACKO

⊙ ⊙ ⊙

- 33 -

1702. ČUSTOVIĆ AHMET
1703. ČUSTOVIĆ NEFA
1704. TALOVIĆ DŽEMO
1705. TALOVIĆ ZIBA
1706. TALOVIĆ SABRINA
1707. TALOVIĆ ZINETA

MUJO
BEĆIR
HUSO
ALIJA
DŽEMO
BRVO

KLJUČ - GACKO

"

1. septembar bb-GAC

"

"

"

POPISNA LISTA STANOVA – evidencija društveno-stambenog fonda općine Mostar

Digitalni podaci su na listu 1 pod imenom «Ukupno» u Microsoft Office Excel dokumentu naziva «Popisna lista stanova»

Na temelju prezimena i imena nosioca stanarskog prava u gradu Mostaru po popisu iz 9. mjeseca 1992.g. su određene nacionalnosti nosioca stanarskog prava i nacionalnosti novo useljenih stanara. Podaci su obrađeni iz dokumenta «Popisna lista stanova» koje je na zahtjev odvjetničkog ureda «MARINKO ŠKOBIĆ» koje je izdao «URBING d.o.o», Mostar a koji se sastoji od ukupno 5 knjiga sa ukupno 518 stranica formata A3 u kojima se nalaze podaci o nosiocima stanarskog prava u gradu Mostaru iz 1992.g. Dokumente pripremila: Staka Matković. U tih 5 knjiga je obrađeno 13701 zapisa tj. stana od ukupno 13844 stana, a od toga su 143 zapisa bila nečitljiva.

Svaka knjiga se sastoji od 16 stupaca i to redom:

- NAZIV ULICE I KUĆNI BROJ
- PREZIME I IME NOSIOCA STANARSKOG PRAVA
- EVIDENCIONI BROJ STANA
- m² KVADRATNI METRI
- VLASNIK STANA
- STAN I KAT
- VRSTA STANA
- PREZIME I IME NOVOUSELJENOG STANARA
- PRAVNI OSNOV KORIŠTENJA STANA SA DATUMOM USELJENJA
- ADRESA RANIJEG STANOVANJA
- GDJE JE BIO ZAPOSLEN
- PRIPADNIK POSTROJBE
- BROJ ČLANOVA
- STAN PRAZAN UVJETAN/NEUVJETAN
- IME I PREZIME LICA KOJE JE DALO PODATKE SA JMBG ILI OK. UZ ČITAK POTPIS
- PRIMJEDBA

U obradi su korišteni stupci: EVIDENCIONI BROJ STANA, PREZIME I IME NOSIOCA STANARSKOG PRAVA, PREZIME I IME NOVOUSELJENOG STANARA.

Podaci su uneseni u Microsoft Office Excel tablicu koja ima slijedeći izgled:

idencioni br. ana	nosioc stanarskog prava prije rata				novo useljeni stanar				tko je iselio			
	s	h	m	nepoznato	s	h	m	nepoznato	s	h	m	nepoznato

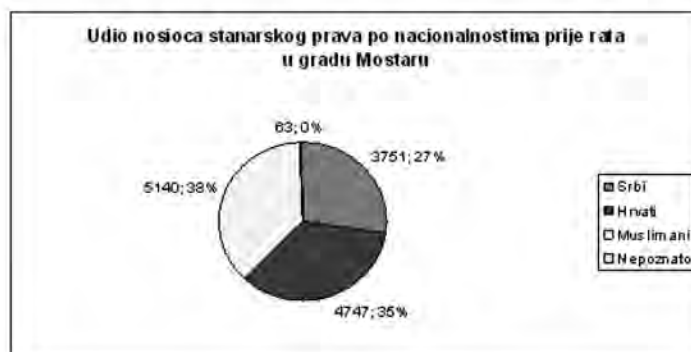
gdje su s, h, m kratice za redom Srbin, Hrvat, Musliman, a nepoznato označava da se nije mogla utvrditi nacionalnost stanara.

Za svaki zapis je evidentiran evidencioni br. stana i nakon utvrđene nacionalnosti stanara po njegovom prezimenu i imenu u odgovarajući stupac je upisan broj 1 u rubriku «nosioc stanarskog prava prije rata» a ako je netko uselio u neki stan u rubriku «novo useljeni stanar» je također upisan broj 1 u stupac koji odgovara nacionalnosti novo-useljenog stanara. 3 rubrika («tko je iselio») je preslika rubrike 1 («nosioc stanarskog prava prije rata») za stanove u koje je useljen novi stanar. Polja na kojima se nalaze evidencioni brojevi stanova su obojani u 5 boja i označavaju podatke iz pojedine knjige: ev. br(zelena). – knjiga 1, ev. br(žuta). – knjiga 2, ev. br(roza). – knjiga 3, ev. br(plava). – knjiga 4, ev. br(crvena). – knjiga 5.

Na kraju su podaci obrađeni i dobiveni su slijedeći rezultati:

- strukturu stanovništva po nacionalnostima prije rata:

Ukupno:	13701;	100%
Srbi:	3751;	~27%
Hrvati:	4747;	~35%
Muslimani:	5140;	~38%
Nepoznato:	63;	~0%

- useljeni stanari za vrijeme rata po nacionalnostima

Ukupno:	1880;	100%
Srbi:	79;	~4%
Hrvati:	609;	~32%
Muslimani:	1176;	~63%
Nepoznato:	16;	~1%

- iseljeni stanari za vrijeme rata po nacionalnostima

Ukupno:	1880;	100%
Srbi:	1237;	~65%
Hrvati:	479;	~26%
Muslimani:	151;	~8%
nepoznato:	11;	~1%

Legenda:

Na grafovima su prikazane i brojčane vrijednosti i to u sljedećem formatu:
broj nosioca stanarskog prava; postotak od ukupnog iznosa(%)

POPISNA LISTA STANOVA – lista bespravno useljenih stanova u gradu Mostaru

Digitalni podaci su na listu 2 pod imenom «Bespravno» u Microsoft Office Excel dokumentu naziva «Popisna lista stanova»

Na listi se nalazi popis stanova koji su bespravno useljeni.

Podaci su obrađeni iz liste koja je napravljena u 12. mjesecu 1992.g. u gradu Mostaru.

Izgled tablice u Microsoft Office Excel-u je isti kao i u prethodnom slučaju. Obradeno je 1930 podataka. Dobiveni su sljedeći rezultati:

- strukturu stanovništva po nacionalnostima prije rata za stanove koji su bespravno useljeni:

Ukupno:	1930;	100%
Srbi:	1289;	~67%
Hrvati:	455;	~24%
Muslimani:	178;	~9%
Nepoznato:	8;	~0%

POPISNA LISTA STANOVA – lista bespravno useljenih stanova u gradu Mostaru

Digitalni podaci su na listu 2 pod imenom «Bespravno» u Microsoft Office Excel dokumentu naziva «Popisna lista stanova»

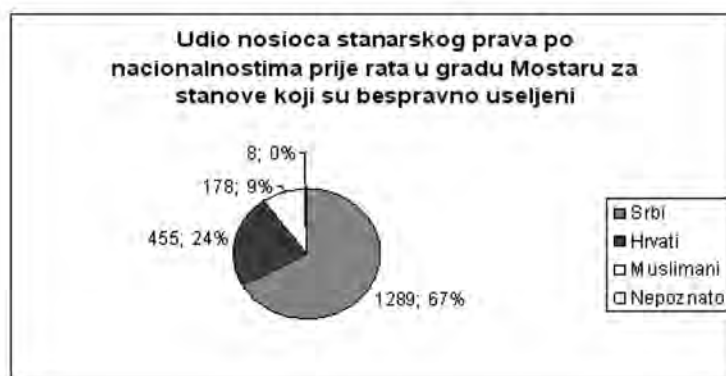
Na listi se nalazi popis stanova koji su bespravno useljeni.

Podaci su obrađeni iz liste koja je napravljena u 12. mjesecu 1992.g. u gradu Mostaru.

Izgled tablice u Microsoft Office Excel-u je isti kao i u prethodnom slučaju. Obradeno je 1930 podataka. Dobiveni su slijedeći rezultati:

- strukturu stanovništva po nacionalnostima prije rata za stanove koji su bespravno useljeni:

Ukupno:	1930; 100%
Srbi:	1289; ~67%
Hrvati:	455; ~24%
Muslimani:	178; ~9%
Nepoznato:	8; ~0%

- bespravno useljeni stanari za vrijeme rata po nacionalnostima

Ukupno:	1930; 100%
Srbi:	69; ~4%
Hrvati:	645; ~33%
Muslimani:	1155; ~60%
Nepoznato:	61; ~3%

- bespravno iseljeni stanari za vrijeme rata po nacionalnostima

Ukupno:	1930; 100%
Srbi:	1291; ~68%
Hrvati:	453; ~23%
Muslimani	178; ~9%
nepoznato	8; ~0%

Legenda:

Na grafovima su prikazane i brojčane vrijednosti i to u slijedećem formatu:

broj nosioca stanarskog prava; postotak od ukupnog iznosa(%)

POPISNA LISTA STANOVA – evidencija stambenog fonda bivše «JNA»

U popisu se evidentirana 1772 stana s time da nije evidentiran evidencioni broj stana tako da nam ovi podaci nisu od referentnog značaja te nisu obrađivani.

HERCEGOVAČKI VOJNIK

LIST 4. KORPUSA ARMIJE REPUBLIKE BiH, MOSTAR, FEBRUAR 1993. BROJ 1.

Iz ratnog dnevnika Četvrtog korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine.

22. januar 1993.

Nakon duže pauze četnici granatama zasipaju sve dijelove Mostara. U dva napada 20 ranjenih civila koji su se zatekli na gradskim ulicama, od toga 7 teže, jedan, nažalost, mrtav.

Na konjičkom ratištu još jedan uspjeh branitelja. Uništili su bestrzajni top sa posadom na četničkom uporištu Dijeve. Sve linije odbrane stabilne.

23. januar

Da nisu zaboravili Mostar, četnici pokazuju i danas. Zasipaju grad teškim projektilima iz svih artiljerijskih oruđa. Topništvo HVO-a uzvraća. Među borcima nema stradalih ali stradaju civili. Ukupno 16 ranjenih.

Na stolačkom ratištu. Četnici koriste sve vrste naoružanja ali nemaju nekog naročitog uspjeha. Jedan borac brigade "Bregava" lakše i jedan teže ranjen. Linije odbrane stabilne.

24. januar

Četnička ofanziva na cijelom hercegovačkom prostoru ne jenjava. Granate padaju po Mostaru, Stocu, Konjicu i linijama odbrane. U Mostaru petoro ranjenih civila, jedan nažalost podlegao. Branitelji uzvraćaju i čvrsto drže položaje.

25. januar

Granatiranje jenjavaju, četnička ofanziva slomljena.

26 i 27. januar

Ofanziva je slomljena, ali kao po pravilu nakon četničkog sloma slijedi osveta. Granate najvećih kalibara usmjeravaju se na gradove. Stradaju civili.

30. januar

Odgovarajući na žestok neprijateljski napad borci Treće bojne HVO i Prvog pješadijskog bataljona brigade "Bregava" uništili jedan četnički bunker i dva zakona za tenk. Četnički tenk se, nažalost, izvukao.

1. februar

Žestina neprijateljskih napada seli se na stolačko ratište. Preko 500 granata pada po linijama odbrane, 20 - tak na grad Stolac, a pokušani su i pješački proboji četnika. Epilog: tri ranjena branioca, a četnicima uništen jedan tenk i jedna samohotka.

2. februar

Ofanziva četnika na stolačkom ratištu se nastavlja. Jedan borac brigade "Bregava" teže, a četiri lakše ranjena.

U sadejstvu sa postrojbama HVO svi napadi odbijeni, a linije odbrane učvršćene.

4 i 5. februar

Borbe kao da jenjavaju, ali je primijećeno dovlačenje i utvrđivanje novih neprijateljskih snaga. I naše snage utvrđuju svoje položaje.

8. februar

Opet najžešće na konjičkom ratištu gdje su četnici nakon artiljerijske priprema pokušali pješadijski proboj.

Odbijeni su, ali na našoj strani nažalost dva poginula i jedan ranjen borac. Posada je uništena, a top znatno oštećen.

U podužem prijatnom razgovoru, Mirsad Zuhrić nam je pričao o proteklim događajima:

- ☐ **...Za isti cilj**
O položaju ove jedinice Mus-

MIRSAD ZUHRIĆ

limana u Hrvatskom vijeću obrane naš sagovornik govori na slijedeći način:

"Svojim zalaganjem stekli smo veliki ugled u HVO, a za nas se zna i u Armiji BiH, ko smo i koliko vrijedimo. Mislim da nas smatraju jednom od boljih jedinica sastavljenih od Muslimana. Time smo stekli veoma solidnu logističku podršku, kao i pomoć u naoružanju, mada je, 60 posto "cijevi" privatno vlasništvo.

Svi moji vojnici nose ljljane od samog početka i što se toga tiče nemamo nikakvih problema sa str. ne HVO-a. Na kraju krajeva - svi smo mi borci države Bosne i Hercegovine.

Ovdje je još zanimljivo napomenuti da su nas redovito prije akcija obilazili vjerski radnici - hodže i s te strane imamo poseban tretman u HVO". Shvatajući ugled koji ova jedinica ima među Muslimanima i Hrvatima ovoga kraja zamolili smo M.Zuhrića da nam

U prvim danima rata, dok smo se još pitali: "Šta se ovo dešava", u tim presudnim i najtežim danima poginuli su:

Šaćir Šaćirović, poginuo u Donjoj Mahali, 20.4.1992.

Nadija Pašić, poginula u Donjoj Mahali, 19.4.1992.

Edin Kajić, poginuo na Carini, 26.4.1992.

Alija Kajan, poginuo na Mazoljicama, 30.4.1992.

Perica Karaul, poginuo u ul.B.Krpo, 3.5.1992.
Ozren Vrtikapa, poginuo u Ul.B.Fejlića, 3.5.1992.

Fadil Karić, poginuo na Starom mostu, 6.5.1992.

Jasmin Brekalo, poginuo na Starom mostu, 6.5.1992.

Muhamed Spahić, poginuo u Donjoj Mahali, 12.5.1992.

Erman Ćorda, poginuo u Donjoj Mahali, 4.6.1992.

Sve Yvo Karabeg, poginuo u Donjoj Mahali, 6.1992.

Alija Maksumić, poginuo na Merdžan glavi, 27.6.1992.

Zoran Galuza, poginuo na Starom mostu, 14.6.1992.

Meho Husnić, poginuo na Podveležju, 16.6.1992.

Za svaki broj lista pripremit ćemo nekoliko razgovora sa porodicama poginulih boraca. Ukoliko mognemo doći do autentičnih podataka o pogibiji pojedinih boraca i to ćemo objaviti. ****

HDZBIH

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE

Datum prijema	3. 8. 1992
Vrsta	potpisan
Spisnik	46/92
Priloga	1
VAS ZNAK	Verz. f. b. i.

USTAVNI SUD
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

VAS DOPIS OD

BIH-71000 Sarajevo

VAS ZNAK 207-im/92

DATUM 26. srpnja 1992. godine

PREDMET: Vaš dopis br. U 46/92 od 22. srpnja 1992. godine

PREDMET : Vaš dopis br. U 46/92 od 22. srpnja 1992. godine

Štovani gospodine Dautbašiću,

Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine dobila je 23. srpnja 1992. godine dopis Ustavnog suda Republike Bosne i Hercegovine br. : U 46/92 od 22. srpnja 1992. godine a s Vašim potpisom. Međutim, dopis je pisan na memorandumu pisma i ovjeren pečatom nepostojeće države - bivše SR BiH, - s petokrako u sredini.

Budući je Hrvatska demokratska zajednica Bosne i Hercegovine učinila sve za stvaranje jedne nove države - neovisne, suverene, Demokratske i međunarodno priznate države Bosne i Hercegovine -Ovaj dopis zbog nevažećih obilježja držimo eo ipso nevažećim i na njega nećemo odgovarati.

Takodjer, i Vaše Rješenje br. U 46/92 u svezi sa pokretanjem postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti smatramo neprimjerenim vremenu u kojem živimo a time, takodjer, nevažećim i za nas neobvezujućim, jer je i ono ovjerenost istim pečatom.

Nadam se da su Vama kao predsjedniku Ustavnog suda suverene Bosne i Hercegovine naša obilježja dostatna i ostajemo s punim štovanjem.

s punim štovanjem.

GLAVNI TAJNIK HDZBIH
I. r. Ivan Marković

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE, M. TITA TRAV. 71000 SARAJEVO. TEL: 071 277 188, 071 277 189, FAX: 071 517 576.
ŽIRO RAČUNI: DINARSKI: 10100-678-39609 kod PBS Kreditna banka d.d. Sarajevo. DEVIZNI: 10100-620-18-25731-1900201 kod PBS Kreditna banka d.d. Sarajevo i 10100-620-58-25731-1299344 kod JUGOBANKE JUBBANKA d.d. Sarajevo

From : STAB_VRHOVNE_KOMANDE

PHONE No. : 521500

Aug. 15 1992 4:44PM P01

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ŠTAB VRHOVNE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
 S A R A J E V O

VOJNA TAJNA
 POVJERLJIVO

Pov.broj: 02/340- 585
 Sarajevo, 15.08.1992.godine

Na osnovu ukazane potrebe za koordiniranje borbenih dejstava i aktivnosti,

N A R E D J U J E M

- 1.- Postrojbe HOS-a Konjic, Jablanica i Prozor pod komandom gospodina bojnika LUKIĆ ZVONKA predpočinjavaju se Komandi TG-1 Konjic.
- 2.- Predpočinjavanje izvršiti ODMAH.

DOSTAVITI:

- Gosp.bojniku Lukić Zvonku
- K-di TG-1 Konjic
- Arhivi

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
Kabinet Predsjednika

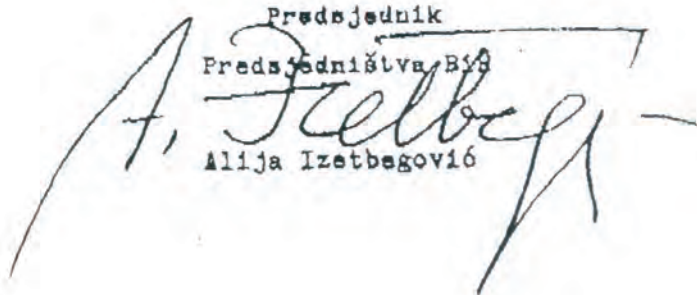
Po ukazanoj potrebi, a na osnovu odgovornosti i ovlašćenja koja imam kao predsjednik Savjeta za narodnu odbranu i predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine, donosim

N A R E D B U

1. Oružane snage Bosne i Hercegovine (Armija BiH i HVO) pristupiće odmah priprezama akcije za deblokadu grada Sarajeva vojnim sredstvima (u svim daljnim aktima: sarajevska akcija, okraćeno: operacija "S"). Akciju pripremiti i izvršiti u najkraćem mogućem roku.
2. Za zapovjednika akcije, sa punim ovlašćenjima, imenuje se JASMIN JAGANJAC, a za njegovog zamjenika Mirsad Čatić. Ostali članovi štaba akcija su: Zejnil Delalić i Ferid Buljubašić.
3. Ljudstvo i materijalno-tehnička sredstva za izvršenje akcije, kao i zone ovlašćenja i odgovornosti, utvrdiće se posebnom naredbom. Prijedlog naredbe pripremiće zapovjednik akcije u roku od sedam dana.
4. Sve radnje za izvršenje ove akcije smatraju se hitnim i prioriternim, te se nalaže svim komandama i štabovima OS Bosne i Hercegovine da ovu akciju pomognu u zahtjevanom obimu.

Konjic, 16. oktobra 1992.

Predsjednik
Predsjedništva BiH
Alija Izetbegović

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ŠTAB VRHOVNE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
S A R A J E V O

DT broj: 02/
Sarajevo, 10.09.1992. godine

ARMIJA RBiH
DRŽAVNA TAJNA
Primjerak br. _____

D I R E K T I V A

ŠTABA VRHOVNE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

I

SNAGE AGRESORA

Agresor – kombinovane oružane snage Srbije i Crne Gore, ostaci bivše JNA i ekstremne snage SDS, osloncem na planinske masive i ranije uređene vatrene položaje na Trebeviću, Romaniji, Zvijezdi, Majeveci, Ozrenu, Vlašiću, Motajici, Grmeču, Prosari, Kozari i Vitorog pl., pokušao je rasijecanje teritorije Republike Bosne i Hercegovine na više pravaca i ovladavanje Sarajevom i važnijim privrednim centrima, dolinom r. Drina i razdvajanje Republike Bosne i Hercegovine od Republike Hrvatske. U petomjesečnom ratu agresor nije ostvario ciljeve rata, pa je zbog snažnog otpora Armije RBiH i drugih naoružanih snaga primoran da se zaustavi na dostignutim linijama i otpočne dovođenje i pregrupisavanje snaga za naredna dejstva. Djelimično brani liniju: Džak–Modriča–Doboj–Teslić–Vlašić–D. Vakuf–Kupres–Šuica i s. Borci–Podveležje–Sniježnica–Hrgud. U blokadi drži gradove i veća naseljena mjesta: Sarajevo, Srebrenicu, Jajce, Gradačac, Cazinsku krajinu u cjelini. U dosadašnjim dejstvima ispoljio je neviđeni teror i genocid nad muslimanskim narodom, posebno u dolini r. Drina i na prijedorskoj regiji, nanio velike gubitke stanovništvu i razrušio privredne objekte, infrastrukturu i kulturna dobra, blokirao je i paralisao informativni sistem.

Na teritoriji RBiH raspoređene su snage ekvivalenta pet korpusa, pri čemu su u formaciji borbeni sredstva bivše JNA, i to: 900 tenkova i OT, 850 artiljerijskog oruđa i 48 aviona. Upotrebljava avijaciju za oko 30–40 a/p dnevno i hemijska sredstva (pretežno zagušljivci). Jake oklopno-mehanizovane sastave upotrebljava u Posavini, dolinom r. Bosna, r. Vrbas, r. Drina, r. Una i oko Sarajeva, Doboja, Brčkog, Tuzle i na Kupreškoj visoravni.

Organizaciji ujedinjenih nacija, Savjetu bezbjednosti i međunarodnoj javnosti poznata je istina o cilju i namjerama agresora, ali još uvijek nije energično stala u zaštitu žrtve i nije preduzela najstrožije sankcije prema agresoru. Međutim, srpsko-crnogorska diplomatija, uz pomoć ruskog, grčkog i izraelskog lobija, uspjela je amortizovati sve naše napore i spriječiti vojnu intervenciju. Zbog sve manje mogućnosti pljačke i podjele plijena, u redovima agresora došlo je do međusobnih sukoba, naročito kod vođa i vojvoda, što se prenijelo i na jedinice i znatno uticalo na borbeni moral agresora.

U dosadašnjim dejstvima, agresor je pretrpio značajne gubitke, u živoj sili oko 20% i tehničari 15–20%.

SARAJEVSKA REGIJA

Na prostoru ove regije angažovane su snage Sarajevsko-romanijskog korpusa (49. mbr rejon Sarajevo, 120. lpbr s. Vojkovići, 14. motbr Koran i 216. bbr Ustiprača), zatim brojni dobrovoljački odredi iz Srbije i Crne Gore, kao i brojne domaće četničke formacije, uz veliku koncentraciju artiljerijskih i raketnih jedinica i oklopno-mehanizovanih snaga. Glavne snage angažovane su na prostoru Sarajevo, Pale, Sokolac i Han Pijesak, a pomoćne na prostoru Foče, Goražda, Rogatice i Višegrada. Zadatak ovih snaga vjerovatno je držati Sarajevo u blokadi, odsjeći tzv. srpske opštine od centra, iznuditi kapitulaciju i primorati na podjelu grada i prihvatanje njihovih drugih uslova, a u dolini r. Drine uspostaviti sopstvenu vlast i braniti granice tzv. srpske republike.

MOSTARSKA REGIJA

U ovoj regiji i dalje su angažovane snage tzv. Hercegovačkog korpusa i dijelovi užičkog korpusa, sa ciljem ovladavanja prostorom do r. Neretva.

Na Tomislavgradskom – livanjskom prostoru dejstvuju glavne snage 9.K koje imaju zadatak odbrane granica tzv. srpske

republike i Kninske krajine sa pravca Zapadne Hercegovine.

II

NAŠE SNAGE

U početnom periodu rata TO BiH, a u narednom OS RBiH, u veoma nepovoljnim uslovima, uz znatne gubitke u ž/s, uspjele su spriječiti dublje prodore agresora, zauzimanje grada Sarajeva, Tuzle, Zenice i Bihaća.

Najznačajniji uspjesi ostvareni su u Sarajevu, Mostaru, Goraždu, Tuzli, Kalesiji, Gradačcu, Gračanici, Zenici, Žepi, Doboju i Tešnju. Oslobođeni su gradovi: Mostar, Stolac, Trebinje, Trnovo i Srebrenica. Stvorene su šire slobodne teritorije na prostoru tulanske regije (Srebrenica, Kalesija, Bratunac, Zvornik, Ugljevik, Srebrenik, Brčko); sarajevske regije (Višegrad, Goražde, Foča, Rogatica, Trnovo, Hadžići, Breza i Ilijaš) i mostarske regije (Čapljina, Mostar, Stolac, Trebinje i Ravno). Ipak, i pored ostvarenih rezultata, još uvijek su u odbrani širih gradskih regija angažovane značajne snage, čime su ograničene mogućnosti razvoja širih ofanzivnih dejstava.

Stečena su dragocjena iskustva: došlo je do ukрупnjavanja jedinica i njihova organizacijsko-formacijska dogradnja; poboljšana je materijalno-tehnička baza (sopstvenom proizvodnjom i ratnim plijenom), iznalaženjem i primjenom raznovrsnih oblika i postupaka u borbenim dejstvima, stvoreni su povoljni uslovi za sukcesivno uništavanje neprijatelja; u redovima OS i naroda RBiH porastao je moral i volja da se agresor dotuče i istjera iz Republike Bosne i Hercegovine.

III

SUSJEDI

Oružane snage Republike Hrvatske, izvodeći ofanzivna dejstva za oslobođenje teritorija Hrvatske, dijelom svojih snaga angažovanim u rejonu Dubrovnika, najneposrednije sadejstvuju našim snagama u oslobađanju Istočne Hercegovine, a posebno gradova Trebinje i Stolac.

Dejstvima u Posavini, posebno na prostoru Derventa i Odžak, te Brčko i Orašje, dio ovih snaga sadejstvuje našim snagama u razbijanju agresora i sprečavanju njihovog prodora na pravcu Brčko – Derventa – Banja Luka.

IV

O d l u č i o s a m: odsudnom odbranom grada Sarajeva, upornom odbranom okruženih gradova i slobodnih teritorija i napadnim dejstvima u dolini r. Drine, u Posavini, r. Bosna u Cazinskoj krajini i Istočnoj Hercegovini i masovnim diverzantskim dejstvima u pozadini agresora, spriječiti zauzimanje gradova, zadržati slobodnu teritoriju i nedozvoliti podjelu teritorije Republike BiH i stvoriti uslove za prelazak u ofanzivna dejstva širih razmjera.

Glavne snage imati na deblokadi grada Sarajeva, za odbranu slobodne teritorije i za ofanzivna dejstva, a pomoćne snage za diverzantska dejstva u pozadini agresora.

Cilj dejstva: nanijeti agresoru što veće gubitke u ž/s i TMS, lomiti mu napadnu moć, deblokirati gradove, širiti slobodnu teritoriju, sprečavati dovodenje svježih snaga i stvarati uslove za izvođenje ofanzivnih dejstava ka Podrinju, Posavini i dolini r. Una.

Operaciju izvesti u dvije etape, u trajanju od 30 dana.

– Trajanje prve etape od 10 – 15 dana,

– Trajanje druge etape od 15 – 20 dana.

U prvoj etapi: odbraniti slobodnu teritoriju, spriječiti stvaranje koridora u Posavini, deblokirati gradove, prikupiti slobodne snage, izvršiti pripreme za izvođenje ofanzivnih dejstava u bokove i pozadinu agresora.

U drugoj etapi: ofanzivnim dejstvima operativno-strategijskih sastava – udarima u bokove i dublju pozadinu, izolovati snage agresora i razbiti ih po dijelovima. Stvarati šire slobodne teritorije, spriječiti izvlačenje materijalno-tehničkih dobara van granica zemlje i stvoriti uslove za ofanzivna dejstva i konačno oslobođenje zemlje.

Operativni raspored: snage za deblokadu gradova, snage za odbranu slobodne teritorije, snage za diverzantska dejstva, snage za ofanzivna dejstva i snage podrške.

Gotovost za dejstva: ODMAH.

KM u sadašnjem rasporedu.

V

ZADACI OPERATIVNIH SASTAVA

PRVI KORPUS

Glavne snage angažovati u deblokati Sarajeva, i to: snage «Jug», osloncem na pl. Igman zabaciti na prostor Jahorina i Trebević, sa zadatkom: presjeći komunikacije Pale – s. Tvrđinići i Pale – s. Brus, odsjeći Pale od Lukavice na prostoru Pale – Lukavica, a u daljim dejstvima, u sadejstvu sa snagama iz grada, razbiti neprijatelja na prostoru Brus–Osmice, stvoriti uslove za izvlačenje snaga iz Sarajeva na širi prostor Trebevića i Jahorine.

Pomoćne snage u Sarajevu angažovati na vezivanju agresora i čvrsto držanje položaja. Snage na visočkom i hadžičkom dijelu bojišta angažovati na likvidaciji uporišta Hadžići, Blažuj, Butila, Ilijaš i Vogošća.

U drugoj etapi, glavne snage angažovati na pravcu Trebević–Pale, a pomoćne za dejstva pravcem Hreša–Brezovice–Mokro, sa zadatkom: razbiti agresora na pravcima napada, voladati širim prostorom Pale i izbiti na liniju: Sjetlina–Podvitez–Mokro–Kadino Selo.

Operativnom grupom Jugoistočna Bosna nastaviti dejstva po dosadašnjem planu.

KM u Sarajevu.

DRUGI KORPUS

I dalje upornom i aktivnom odbranom braniti slobodnu teritoriju, sa težištem na diverzantskim dejstvima u pozadini, sprečavati prodor agresora u širenju koridora na pravcu Brčko–Lončari–Modriča i odbraniti grad Gradačac. Razviti jača ofanzivna dejstva u dolini r. Bosna, osloncem na Tešanj i Crni Vrh, proširiti slobodnu teritoriju sa težištem na oslobađanju grada Doboja i spajanja sa snagama na prostoru Gračanica i time onemogućiti spajanje snaga agresora na Ozrenu.

Operativnu grupu Kalesija učiniti borbeno sposobnom za jača ofanzivna dejstva prema Zvorniku, sa zadatkom da presiječe komunikaciju Zvornik–Drinjača i Zvornik–Šekovići i time spriječi dovođenje svježih snaga iz Srbije na prostor Glasinac.

Ostale snage, a naročito iz rejona Banovića aktivnije angažovati na širenju slobodne teritorije sa težištem na izvođenju diverzantskih dejstava u pozadini agresora.

TREĆI KORPUS

Glavne snage angažovati na dijelu bojišta Travnik–Jajce–Bugojno. Deblokirati grad Jajce. Razbiti snage agresora na platou Vlašić, na prevoju Komar i na prostoru Donji Vukof, a zatim usmjeriti ofanzivna dejstva dolinom r. Vrbas i r. Ugar. U drugoj etapi razviti šira ofanzivna dejstva i izbiti na liniju: Maslovare – Skender Vakuf – Mrkonjić Grad. Pomoćne snage na prostoru Zenica, Busovača, Kakanj, Zavidovići i Žepče angažovati na odbrani slobodne teritorije i sadejstvovati snagama u odbrani Maglaja.

Na širem prostoru Banjalučke regije razvijati snažna diverzantska dejstva, posebno po komunikacijama.

ČETVRTI KORPUS

U sadejstvu sa snagama Republike Hrvatske, glavnim snagama preći u ofanzivna dejstva na pravcu Mostar – Nevesinje, Trebinje – Bileća, Tomislavgrad – Kupres – Šipovo.

Pomoćnim snagama braniti pravac Livno – Glamoč.

U drugoj etapi produžiti ofanzivna dejstva pravcem: Nevesinje–Kalinovik i Bileća–Gacko i u sadejstvu sa snagama Prvog korpusa ovladati sa Kalinovikom i prevojem Čemerno, s snagama na pomoćnom pravcu preći u ofanzivna dejstva ka Bosanskoj krajini (Glamoč – Drvar i Livno – Grahovo).

Novac, dragocjenosti i hartije od vrijednosti i slično, zarobljene i zaplijenjene u toku izvođenja borbenih dejstava, jedinice i štabovi dužni su, uz odgovarajuće zapisnike i potvrde, predati nadležnim finansijskim institucijama i o tome obavijestiti pretpostavljenu komandu.

g) Protivpožarno obezbjeđenje

Protivpožarno obezbjeđenje organizovati na nivou svih jedinica, sa težištem na zaštiti ljudstva i materijalno-tehničkih sredstava.

h) Ratni plijen

Sredstva zaplijenjena od agresora sakupljati na određeno mjesto, obavijestiti o tome nadležni štab i ista obezbijediti od otuđivanja. Ratni plijen prije upotrebe obavezno pregledati, koristeći za to stručno lice iz jedinica, kao i stručne organe sa teritorije. Upotrebnu ratnog plijena nepoznatog porijekla vršiti samo po pregledu i dobijenom odobrenju nadležnog organa.

i) Asanacija bojišta

Za asanaciju bojišta angažovati jedinice CZ i stanovništvo preko štabova CZ u opštinama. Sahranu boraca OS RBiH vršiti uz moguće počasti u pojedinačne grobnice, stavljanjem odgovarajućih obilježja. Evidenciju o sahranjenim borcima (lični podaci, datum pogibije i mjesto sahrane) vode komande četa i bataljona. Sahranu neprijateljskih vojnika vršiti u masovne grobnice koje na pogodan način obilježiti.

MASKIRANJE

Težište imati na korišćenju priručnih sredstava i pogodnosti zemljišta, noći i drugih vremenskih i prirodnih pogodnosti.

BORBENO OSIGURANJE

Težište imati na neposrednom osiguranju KM, CV, pokreta jedinica, pripreme i izvođenja borbenih dejstava, privrednih i javnih objekata, pri čemu koristiti prostorne odbrambene snage.

VIII

RUKOVOĐENJE I KOMANDOVANJE

Osnovno pozadinsko komandno mjesto u sadašnjem rejonu razmještaja.
Naredno KM u rejonu Igman.

Organizovati sve vrste veza, pri čemu težište imati na korišćenju veza PTT, kurirskim vezama i vezama radio-amatera. Na svim nivoima komandovanja izraditi i primjenjivati opšta i posebna dokumenta.

Izradio: ZS, MV, JD
Kucala: SC

SEFER HALILOVIĆ
SEFER HALILOVIĆ

Dj. broj: 01-22/02-R

Mostar, 12. rujan 1992. g.

n/r Predsjednika Vlade Republike
Bosne i Hercegovine

U prilogu Vam dostavljamo akte koji su donijeti od strane privremenog izvršnog i upravnog tijela vlasti, Hrvatskog vijeća obrane Hrvatske zajednice Herceg - Bosna za vrijeme neposredne ratne opasnosti i u vrijeme ratnog stanja, s ciljem normalizacije života i djelovanja pravnog sustava na oslobođenim područjima.

Uredbom Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine od 02. svibnja 1992. godine, preduzimaju se određeni pravni propisi bivše SFRJ, dok se ostali propisi stavljaju izvan snage. Stavljanjem izvan snage tih propisa stvorena je pravna praznina, pa zbog čega su kompletne oblasti, osobito gospodarske, ostale neregulirane.

Kako su potrebe života na oslobođenim područjima nalagale da se takve pravne praznine popune, Hrvatska zajednica Herceg - Bosna je bila primorana donijeti propise u tim oblastima, uz napomenu da su svi propisi donijeti kao propisi privremenog karaktera, da su ograničeni na vrijeme trajanja ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti.

U tim aktima, kao što je i vidljivo, nastojali smo biti maksimalno koegzistentni sa republičkim propisima. Suočeni sa stalnim ogromnim ratnim razaranjima, prometnoj i telekomunikacijskoj blokadi, izostankom svakog vida pomoći i podrške od strane republičkih organa, bili smo prinuđeni poduzimati određene radnje i donijeti odgovarajuća akte s ciljem

prevladavanja kaotičnog stanja i totalne anarhije.

U skladu s navedenim, ocijenili smo da poduzetim radnjama i aktima nije ugrožena neovisnost Republike Bosne i Hercegovine, što nam se često spočitava, već naprotiv, to je bio i jeste jedini način obrane, ne samo do sada slobodnih i oslobođenih područja, nego i cijele Bosne i Hercegovine.

Specifičnost uvjeta pod kojim su akti donijeti kao i hitnost postupka, odnosno kratkoća rokova, uvjetovali su potrebu za daljnju dogradnju određenih propisa.

Stoga, ako imate primjedbe i sugestije na pojedine akte, molimo Vas da nam ih dostavite, te kada se normalizira ono što je stvoreno i što se stvara, učinimo određene korekcije.

S štovanjem!

PREDSJEDNIK HVO HZ HB
Dr. JADRANKO PRLIĆ

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ŠTAB VRHOVNE KOMANDE ORUŽANIH SNAGA
 S A R A J E V O

Str.pov. broj: 02/340-190Y

Sarajevo, 06.10.1992. godine

VOJNA TAJNA
 Strogo povjerljivo!

U Štabu Vrhovne komande Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine, 30.09. 1992. godine, nakon šestomjesečnog rata, održano je prvo ratno Savjetovanje, na temu: "Organizacijsko-formacijske promjene OS u funkciji jačanja borbene gotovosti".

Učesnici:

- član Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine i član Vrhovne komande OS RBiH, gospodin Ejup Ganić,
- ministar u Vladi RBiH, gospodin Rusmir Mahmutćehajić,
- načelnik Štaba Vrhovne komande OS, gospodin Sefer Halilović,
- zamjenik načelnika Štaba Vrhovne komande OS, gospodin Stjepan Šiber,
- članovi užeg Štaba Vrhovne komande OS,
- komandant, zamjenik komandanta i načelnik Štaba Sarajevskog korpusa,
- komandant Okružnog štaba odbrane Sarajevo,
- komandanti brigada,
- komandanti opštinskih štabova odbrane Sarajeva,
- komandant Specijalnih jedinica Armije BiH,
- komandant Vojne policije, i
- načelnici rodova i službi.

Savjetovanje je otvorio načelnik Štaba Vrhovne komande, gospodin Sefer Halilović, pozdravio sve prisutne, a potom podnio kraće uvodno izlaganje.

Nakon uvodnog izlaganja, kroz diskusiju 22 učesnika dala su svoje vidjenje tretiranja problematike, na bazi čega su utvrdjeni sljedeći

ZAKLJUČCI

1. Rat protiv nezavisne, nedjeljive i slobodne demokratske države - Republike Bosne i Hercegovine - vode srpsko-crnogorske nacistički indoktrinirane snage, obilato potpomognute bivšom JNA. Cilj rata je nestanak Muslimana kao naroda sa ovih prostora, uništenje svega što nije srpsko i u krajnjem priključenje Bosne i Hercegovine "Velikoj Srbiji". Otpor ovom nečuvenom nasilju pružila je jedina organizovana snaga "Patriotska liga" koja je, donekle, probudila učmalu svijest muslimanskih masa, da im na vrijeme ukaže na sve opasnosti i da ih organizuje za oružanu borbu.

Tako su oružane snage Republike Bosne i Hercegovine veoma brzo narastale od brojnih grupa patriotski orijentisanih građana, kroz šestomjesečno ratovanje, izrasle u respektivnu oružanu silu oko 150.000 boraca, naoružanih uglavnom lakim pješadijskim naoružanjem. Klasičan genocid nad muslimanskim narodom bitno je

...

- 2 -

uticao na sastav boračkog i starješinskog kadra naše armije, tako da su u njoj Muslimani zastupljeni sa 80%.

Rat je sve više poprimao prave pogrome nad nedužnim muslimanskim i hrvatskim stanovništvom, što je imalo za posljedicu da je u našu armiju sve više pristupalo

Starješinski sastav dosadašnjih okružnih štabova treba da čini okosnicu za formiranje komandi korpusa. Time će operativna funkcija okružnog štaba prestati, a komandovanje svim brigadama prelazi u nadležnost komande korpusa.

4. Formirane vazduhoplovne grupe u cijelosti se oslanjaju na pozadinsko obezbjeđenje korpusa, sem po vazduhoplovno-tehničkoj grani. Upotreba avijacije je u nadležnosti Štaba VK.

Samo disciplinovana armija, nadahnuta patriotizmom i visokim borbenim moralom, uvjerena u pravednost ciljeva našeg oslobodilačkog rata, svojim ponašanjem, pravilnim međusobnim vojničkim odnosima, kulturnim i jednakim odnosom prema svim narodima, može biti garant njihove sigurnosti i povjerenja građana u njenu konačnu pobjedu nad agresorom.

Sa ovim zaključcima upoznati sve starješine naše armije, a za njihovo sprovođenje u život odgovorne su komande korpusa (okružnih štabova) i uprave Štaba Vrhovne komande OS RBiH.

MV/SČ

NAČELNIK
VRHOVNE KOMANDE OS RBiH
Sefer Halilović

IZVJEŠĆE O POKUSAJU PRUZANJA POMOCI JAJCU BOJNOM (VITEZ BOSNE SREBRENE)
OTPREMLJENOM IZ GRUDA 28.10.1992

Iz Gruda smo krenuli oko 23h pravcem: Imotski, Posušje, Tomislav-Grad sve je teklo po planu do izlaska iz Tomoslavgrada. Prvi problem ali ne krupan nastaje na kontrolnoj točki 7-8Km od Tomislavgrda prema Prozoru gdje vojna policija HVO ne uvažava dokument-propusnicu odnosno naredbu potpisanu po Gos. Petkoviću Nač. Stožera HVO. Nego traži da izvršimo prebojavanje i popis vojnika uz put me jedan od polcajaca pita "IMALI BALIJA? JA CU IH SVE POBITI" obzirom na sastav ove postrojbe pitanje je bilo vrlo neprijatno. A bilo je i razlog da ne dozvolim popisivanje vojnika nego sam inzistirao da se zove: Mostar, Grude ili bilo tko nadležan da potvrdi ispravnost i snagu naredbe (pismene) što je nakon čekanja oko 45 min. učinjeno. (Na sreću vodič iz Gruda imao je telefon dežurnog iz Mostara pozvao ga ovaj intervenirao i mi smo poropušteni)

U Prozor zbog izuzetno teški uvjeta za vožnju stižemo tek oko 7.00 sati tu kontaktiram sa Gospodom Glasnovićem koji me izvještava da su ovdje još dvije grupe spremne krenuti za Jajce i da me čekaju 30 ljudi spec. ant. teroristički vod sa Širokog Brijega i 20 mladića obučenih u Splitu a rodom iz Srednje Bosne. Čekamo oko 2 sata dok se ovi momci sprema naime čekanje je bilo dugo zbog traženja prevoznog sredstva za ovu 20-oricu. Oko 9.00 sati polazimo predvođeni policijom prema Vakufu kontrolne točke prelazimo bez problema sve do izlaska iz Bugojna. To kontrolu zajednički vrši Vojna Policija HVO-a i Armija BiH. HVO nas propušta ali Armija BiH traži pismeni zahtjev za propuštanje da bi oni isto tako pismeno na nega odgovorili. Odgovaram da je to nemoguće i bezkorisno te molim da zbog hitnosti što brže propuste no oni odbijaju nego me pozivaju da se vratim sa njima u grad, njihovom zapovjedniku na razgovor, što prihvaćam. Zapovjednik Gosp. Dautović me lijepo prima ali traži popis vojnika i časnika što odbijam upozorivši ga da kao vojnik mora znati da je nekorektno na ovakvom mjestu pregledavati popis vojnika. Na to on traži imena časnika koja ja nisam znao ja sam ljude tek prihvatio a neke i uz put, pa se vraćam u konvoj po ova imena da bi dostavio gosp. Dautoviću a on prenio u Novi Travnik svom nadređenom Gosp. "Lendi" na to mi predaje pismenu propusnicu čudnovata sadržaja naime pored policijske pratnje prati nas i antiteroristička grupa čiji je zadatak da nas štiti a u slučaju sumljiva prestrojavanja da nas uništi. Ja sam ovo gotovo bez pogovora prihvatio želeći što prije stići u Jace a i sprječiti nervozu kod ljudi. Međutim na ovo su vrlo oštro reagirali pripadnici policije HVO-a ocjenjujući nedopustivim da nas pored obostrane volje policije prati i div. Armije BiH, napominjem da je reakcija vojne policije HVO-a uslijedila u mom povratku iz Bugojna a tad smo se nalazili na djelu Bugojno Travnik u kotlini između dva brda. Temperatura raste do usijanja prilaze mi dvojica zapovjednika Šuvalić i Biloš te me informiraju da su za mog boravka u komandi u Bugojnu propadnici vojne policije i div. grupe Armije BiH prijeteci raskapali zolje prema konvoju. Uočavam da su div. Armije BiH opkolili konvoj sa sve četiri strane rasporedivši se svakih 10 metara. Pored napočetku sopmenutih antiterorističke 30-torke sa Širokog Brijega u mojoj postrojbi je bila još jedna takva grupa čiji mi zapovjednik prilazi i traži dozvolu da napadne pripadnike Armije BiH koji su nas opkolili. To slično čini i Predrag Mandić (Lija) predvodnik grupe sa Širokog Brijega rekavši mi da je spreman pa kad osjetim da je trenutak da dam znak. Ja sam oba puta odgovorio da budu potpuno mirni ali spremni Tad sam zapovjedio da se konvoj okrene na cesti i vrati u Bugojno dok HVO i A BiH ne usaglase stavove oko propuštanja i pratnje. Po povratku u Bugojno dolaze zajednički predstavnik Armije BiH Gosp. Dautović i predstavnik HVO Zivko sa usuglašenim stavovima iz spremni da nas propuste napominjem da je to bilo nakon 5 sati čekanja. Kod velikog broja ljudi uočljiva vidna nervoza, izražavaju sumnju u mogućnost prolaska prema Jajcu, željeli bi se vratiti. Zapovjednik sa Širokog Briga Mandić je

kategoričan kaže "JESAM ZA BORBU I NEBOJIM SE POGINUTI, ALI OVO JE SAMO UBILAČKA AKCIJA BEZ REZONA MENI JE TUTA (NJEGOVO ZAP. TUTA NALETILIC) naredio da dobro procjenim kud idem, ja procjenujem da je beskorisno i preopasno pa se vraćam a i u Hercegovini sam potreban. Tad održavam kratak sastanak sa preostalim zapovjednicima naređujem da ljude motiviraju te da krenemo. Oni to brzo uspijevaju i upravo kad ljudi sjedaju u autobuse stiže obavjest od Armije BiH da zabranjuje prolazak upravo odobrenom komunikacijom nego nam predlažu novu preko Vakufa-Pavlovice (u Vakuf se dakle treba vratiti) i ovo izaziva dodatnu veliku zbunjenost ali ipak polazimo, zbog topničkih napada na Bugojno koji je upravo uslijedio pred naš polazak neke smo ljude pogubili jer im je zap. policije lokalne naredio da idu u sklonište pa smo izgubili više od sat vremena tražeći ih. Kad smo ih našli formirali smo konvoj i oko 20 sati krenuli. prvi nekoliko barikada prešli smo bez problema. Tad nailazimo na kontrolnu točku Sebešić gdje je zapovjednik Ivica Čobanac čiji ljudi izražavaju veliki otpor prema muslimanima što muslimane iz moje postrojbe dodatno opterećuje. Odlazim u službene prostorije gospodina Čobanca gdje mi on obećava da će untoč toga što "Turke" mrzi gore nego "Srbe" (Jer su mu oni pobili više ljudi nego čenici) konvoj propusti ali tvrdi da to neće učiniti na naredne dvije muslimanske polprivatne barikade jer su to kako kaže kombinirano Hrvato-mrzci i kriminalci pa predlaže osama i zoljama prekrčiti put dio ovog razgovora su čuli neki od moji vojnika a i vidjeli kako su neki momci sa ove postaje sa oružjem kako rekoše zalegli sa strane što je neke od njih gotovo izbezumilo jer sad neznaju ni za koga se bore niti protiv koga se bore. Ovo o čemu sad govorim događa se oko pola noći. Po glavi mi se roje mnoge misli: Dali da odem sa pratnjom dvojice vojnika muslimana na muslimansku barikadu da im objasnim kakva smo postrojba i koje su nam namjere ali za to mi trebe minimalno sat dva vremena, pa što ako me puste ovi a nepuste oni iza nji pa više takvih nepovoljni kombinacija a sto se može dogoditi u konvoju dok ja budem pregovrao, pa sve to skupa povezavši sa činjenicom da mi je u Bugojnu obećan nesmetan prolaz uz zajedničku policijsku pratnju a nje nema odlučujem i zapovjedam povratak napominjem da se ovo događa u duboko u šumi na lošem šumskom putu uz pravu jesensku kišu, pokušavam preko policije naći smještaj u Bugojno ili Vakufu za ljude ali mi nedozvoljavaju ni parkiranje autobusa nego nas sprovode do Prozora gdje stižemo duboko poslije polanoći, tu također ne nalazimo smještaj za ljude nego ih ostavljam ostatak noći u autobusu. U jutro 29.10.1992 pozivam vojnike na jedno mjesto ulažem zadnje atome snage da ih motiviram da pokušamo još jednom jer nam se sad priključuje i jedan vod pripadnika Armije BiH iz Mostara. Dobivamo ponovo čvrste garancije da ćemo u pratnji ml.šovite policije biti sprovedeni do Travnika gdje je velika vojarna da se ljudi nakon 60 sati odmora i okrijepe. Ovaj put smo zaista uz sitne probleme (malo čekanja na nekoliko mjesta i u selu Opare namjerno od muslimana popriječen kamion preko ceste koji je za 20-tak minuta uklonjen) stigli do Travnika i to je bilo u redu, međutim sada nastaju nove muke trebam smještaj za ljude i istinite informacije o stvarnom stanju u Jajcu. Odvoze me u Vitez zapovjedniku OZ SB Gosp. Tihomiru Blaškiću tražim smještaj za ljude, razmišlja se o nekim prostorima gdje može stati od 20-50 ljudi i to međusobno udaljeni i 30 km. Tad predlažem (a budući su mi predhodno rekli da je vojarna iako velika "tijesna" jer je puna izbjeglica) da oslobodimo u vojarni potrebnih 260 mjesta za vojnike za samo jednu noć a neka izbjeglice ako treba smjeste u neki hodnik ili autobus jer vojska koja 60 sati provede u autobusu treba odmor da bi ujutro mogla na položaj.

S tim se slažu Gospodin Blaškić određuje Gospodina Filipovića da ode sa mnom u Travnik ovako postupiti međutim Gospodin Filipović u tom ne uspijeva umijesto da energično zapovjedi on moljaka i predlaže, a od toga nema ništa. Pošto u istoj vojarni ima i dio prostorija pod kontrolom A BiH to časnici A BiH obećavaju pomoći u smještaju ljudi bez ležaja ali sa slabim efektom. Uspijevaju osloboditi samo jednu prostoriju bez ležaja i pokrivača tako da većina ljudi ostaje u autobusu. Ovo o smještaju sam saznao tek sutradan jer sam uvečer tog dana ostavivši

ljude na brigu domaćinima sa dvojicom vođa (domaćih ljudi) i jednim mojim diverzantom krenuo prema Jajcu da osobno snimim stanje. Iako su mi u stožeru HVO odmah po dolasku rekli da je Jajce "palo". Nedugo po izlasku iz Travnika prema mjestu Turbe na naše vozilo izvršen je napad lakim pješadijskim oružjem što je kod jednog vođa koji je i vozio automobil izazvalo veliku nervozu pa je nekontrolirano sletio sa ceste na sporedan put još bliže četničkim položajima. Uvjeren sam da pucnjevi nisu dolazili sa veće udaljenosti od 200 metara. Vozača sam zamjenio te smo se oprezno izvukli da je tokom izvlačenja na nas još dva puta otvarana vatra. Putem od mjesta gdje smo napadnuti do mjesta Karaula naišli smo na veći broj automobila putničkih i teretnih koje su četnici vatrom uništili ili onesposobili. Također smo susretali veliki broj civila i vojnika kako pješade prema Travniku. Kod mjesta Karaula naišli smo na postavljene prepreke koje su sprečavale prolaz automobila prema Jajcu. Pa je iza prepreke krenuo niz automobila prvih 5 km. poredani, samo sa desne strane a kasnije sa obje strane tako da smo morali odustati od pokušaja dolaska do Jajca nego smo se vratili u Travnik sve viđeno iznijeli komandi A BiH (jer pripadnike HVO nismo mogli pronaći) te im sugerirali da put raščiste. Oni su obećali da hoće no u tom nisu uspjeli jer smo oko 3,4 sata još jednom pokušali ali ponovo nismo uspjeli no uspjeli smo nešto drugo. Vidjevši sad veliki broj vojnika kako se bez reda kreću prema Travniku iz pravca Jajca a i iz razgovora sa nekima od njih saznali smo da naši (HVO i A BiH) potpuno napuštaju i bočne linije. Tad mi je postalo jasno da više nema govora o organiziranoj obrani što se do jutra potvrdilo. Tokom narednog dana petak proveo sam duže vrijeme u razgovoru sa regionalnim čelnicima HVO

analizirajući događaje i tražeći najdjelotvorniji način pomoći čak smo planirali Gosp. Blaškić, Kordić, ja i još neki ugledniji borci uzeti sa sobom mojih 70-tak ljudi i jedno 40-tak domaćih boraca pa krenuti pješice prema Jajcu sa namjerom da uz put zaustavljamo naše borce i pokušamo ih vraćati na položaje. Da je to iluzija pokazalo je nekoliko inače dobrih boraca iz Jajca rekavši nam da se ostavimo čorava posla da se niti oni niti bilo tko drugi u ovom trenutku neće i ne može vraćati prema Jajcu stoga smo od pokušaja odustali.

Površan pogled na kartu na kojoj su ucrtane linije fronte i položaji naših i neprijateljskih snaga ukazuje na to da se Jajce nikakvom obranom nije moglo sačuvati osim vrlo agresivnom. Znači oštrim probojem neprijateljskih linija u rejonu grada Jajca i ništa manje značajno na izlasku iz Travnika prema Turbetu gdje je jedno stravično suženje koje su srbi mogli u svakom trenutku presjeći ali to po mojoj procjeni nisu namjerno činili da nas ne dovedu u potpuno

okruženje i prisile da u očaju upotrijebimo svu snagu koju smo imali i koju srbi očito nisu u potpunosti osjetili.

Mislim da nam Jajce treba biti zadnja pouka i upozorenje. Mi, ovako ratujući sa ovakvim neprijateljem rat ne možemo dobiti. Voditi obrambeni rat ne znači istodobno i isključivo se braniti. Moramo odustati od rovovske borbe, postati puno mobilniji i elastičniji te vještije koristiti prednosti koje imamo a to su prvenstveno veći broj motiviranih ljudi koje treba vojničkom stegom učvrstiti i mudrije voditi.

IZVJEŠĆE PODNOSI

ANTE PRKACIN

7. oktobar 1992.

Za danas je dogovoren razgovor sa predstavnicima HVO-a. Ujutro ubjeđujem Sefera Halilovića, jer sam obaviješten da će i Petković doći, da i on ide na razgovor. Sefer to odbija: «Neću da razgovaram sa ustašama. Svi su oni ustaše osim tebe.» Ispravljam ga: «Sefere, pazi šta govoriš. Ako misliš da ta tvoja izjava meni godi, onda si se grdno prevario.» «Dobro, samo sam se šalio», uzvratilo je uz cinični osmijeh. I dalje sam uporan i kažem da će prisustvovati i Ganić i Kljuić i drugi i nema smisla da on izostane. «Sláži Stjepane», kaže on, «šta znaš sláži, reci da sam bolestan i da imam temperaturu i izvuci me».

Na taj zakazani sastanak vodim Vehbiju Karića i Benu Fabijana.

Za zapaziti je da je ovo prvi put u toku rata i prvi put uopće da su predstavnici hercegovačkog HVO-a, podvlačim hercegovačkog HVO-a, došli u zgradu Predsjedništva RBiH, u Sarajevu, na razgovor sa predstavnicima Armije BiH i Vrhovne komande naše države.

Razgovoru prisustvuju u ime HVO-a Milivoje Petković, Tihomil Blaškić, Koštroman, neki Žarko i neki Bandić, koji su manje važni i manje poznati, a sa naše strane Ganić, Kljuić, Dahić, Hebib i moja ekipa. Razgovor je obavljen u tri dijela. Na početku smo bili sami, dakle, predstavnici BiH i HVO-a, zatim se priključio general Morion sa generalom Razekom, a poslije smo opet razgovarali bez prisustva Un-proforovih predstavnika.

Stjepan Šiber: Prevare, zablude, istina – ratni dnevnik 1992. Sarajevo 2000.

VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO
"B U R A"

Klasa:8/92-01/40
Ur. broj:3105-01-01-92-10

Floče, 20. listopada 1992. godine

Sekcije: 1 : 50000

- Mostar 2 i 4
- Nevesinje 1 i 3
- Ston 2
- Trebinje 1

1. NEPRIJATELJ

U istočnoj Hercegovini od Rupni Do - Trebinje do Borci - Konjic nalaze se snage Hercegovačkog korpusa ukupne jačine: oko 5 000 četnika, 30 tenkova, 40 samohodnih oruđa, 12 OT, 12 VBR, oko 60 različitih topničkih oruđa i 40 različitih sredstava PZO.

1.1. Raspored snaga

- 23. br TO Bileća raspoređena je u rajonu: Oštri Kuk tt. 494 - Ibrahim Do - Ljubinje.
- 13. mtbr Nevesinje raspoređena je u rajonu: Ravnice - Ljubljanica - s. Kameni Obor.
- 10. Hercegovačka brigada raspoređena je u širem rajonu Nevesinja od s. Ljubljanica - Rošci planina - Nevesinje.
- Odred TO Borci raspoređen je u širem rajonu Borci: s. Glavatičevo - Paklena tt. 907 - Sivadija tt 1967.
- 472. mtbr Trebinje nalazi se u širem rajonu Trebinja: Rupni Do - Popovo Polje - s. Donji Mionići.

1.2. Položaj i namjere

Nakon gubitka položaja na lijevoj obali r. Neretva neprijatelj je bio primoran na povlačenje. Nove položaje zauzeo je na bojišnici Podvelež - Ošljak - Kamena - Kotašnica - Drenovac - Dvorsnik - žegulja koje je dobro utvrdio, zapriječio, a prednji kraj osigurao MMP.

Naknadno prednji kraj obrane i dubinu bojišnice ojačava tehnikom i sredstvima sukladno povlačenju s Prevlake, pa je značajka neprijatelja da ima više tehnike nego ljudstva.

Pregrupiranjem snaga i daljnjim ojačavanjem sredstvima i ljudstvom s dubrovačkog bojišta neprijatelj će postupno težiti stvaranju uvjeta za napadno djelovanje s namjerom izbijanja na lijevu obalu r. Neretva, preko Dubravske visoravni.

15. ZAPOVJEDANJE I VEZA

Neprekidno poduzimati mjere glede povećanja sigurnosti zapovjedanja i veze.

Do početka borbenih djelovanja u najvećoj mogućoj mjeri koristiti žičane veze, a u nedostatku istih PTT.

Radio vezu koristiti samo tijekom borbenih djelovanja uz obvezatnu uporabu TKT.

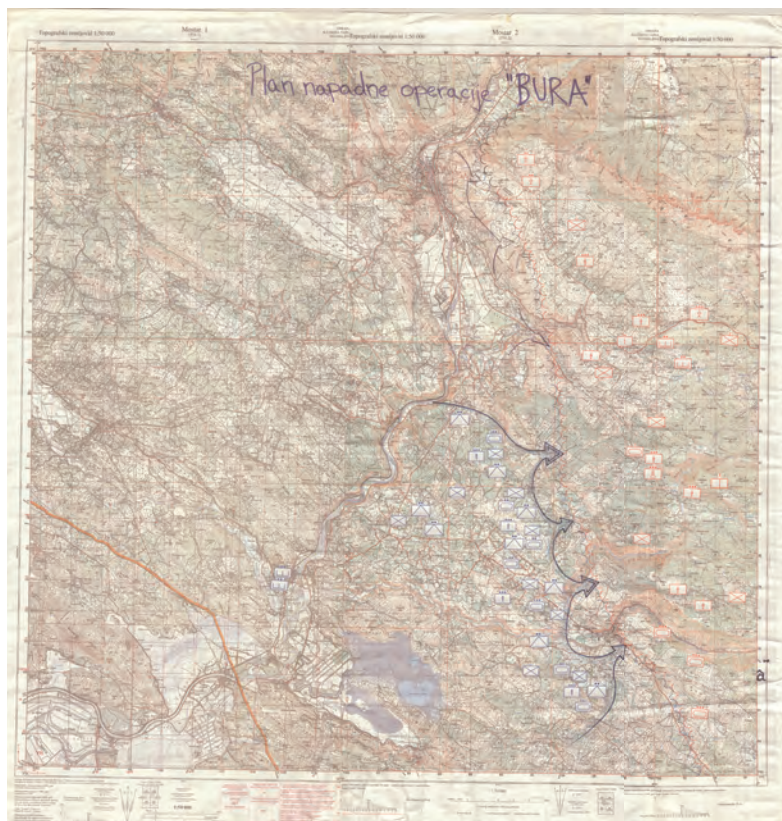
Redovna izvješća dostavljati svakog dana do 18.00 sati sa stanjem u 17.00 sati i do 06.00 sati sa stanjem u 05.00 sati.

Izvanredna izvješća dostavljati ODMAH.

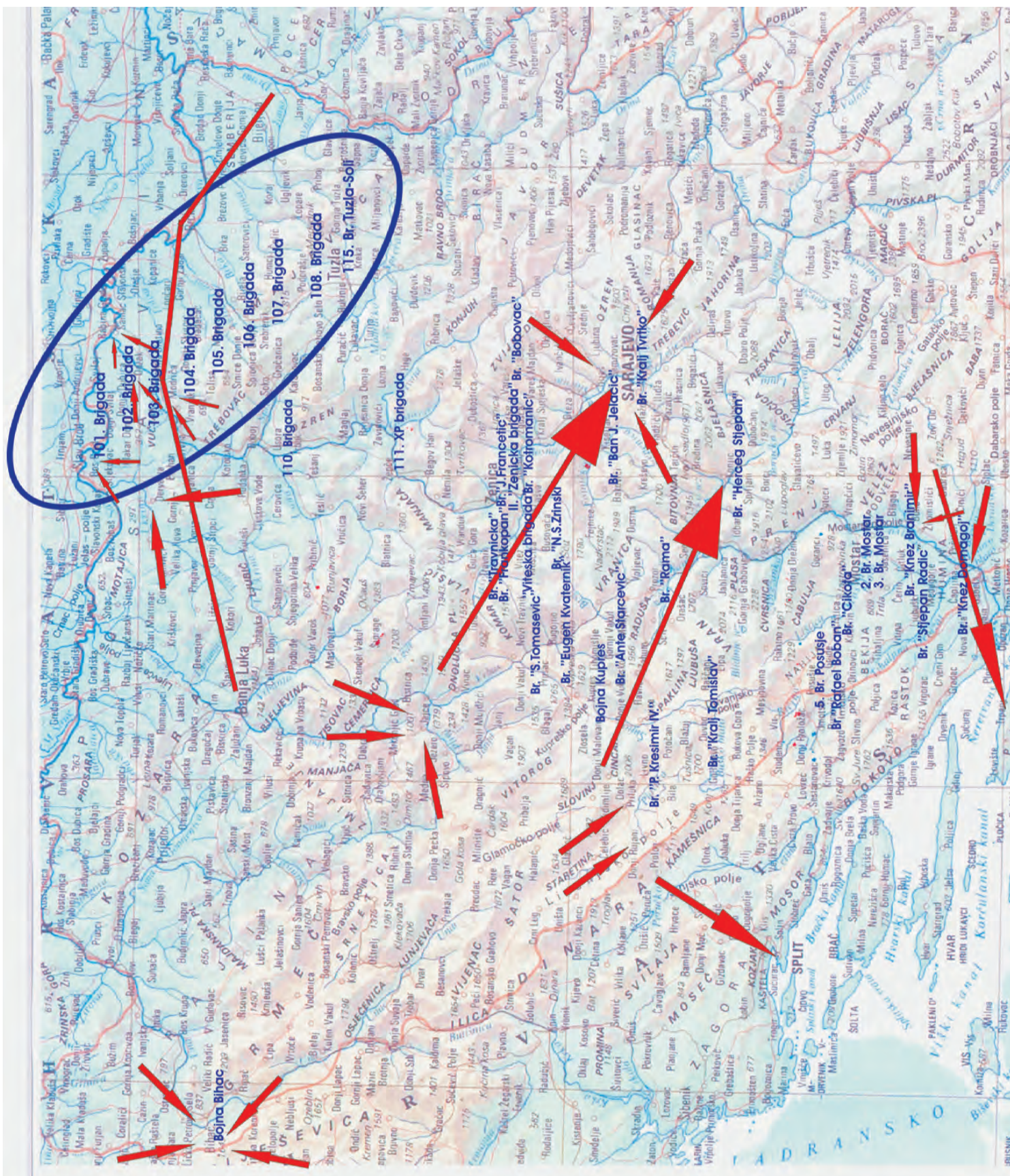
Tijekom izvođenja borbenih djelovanja prikupljati podatke o neprijatelju (VP, sastav, aktivnost, gubici i dr.), iste dostavljati odmah i otvoreno.

IZM - Capljina

ZAPOVJEDNIK
HVO HERCEG BOSNE
brigadir
MILIVOJ PETKOVIĆ

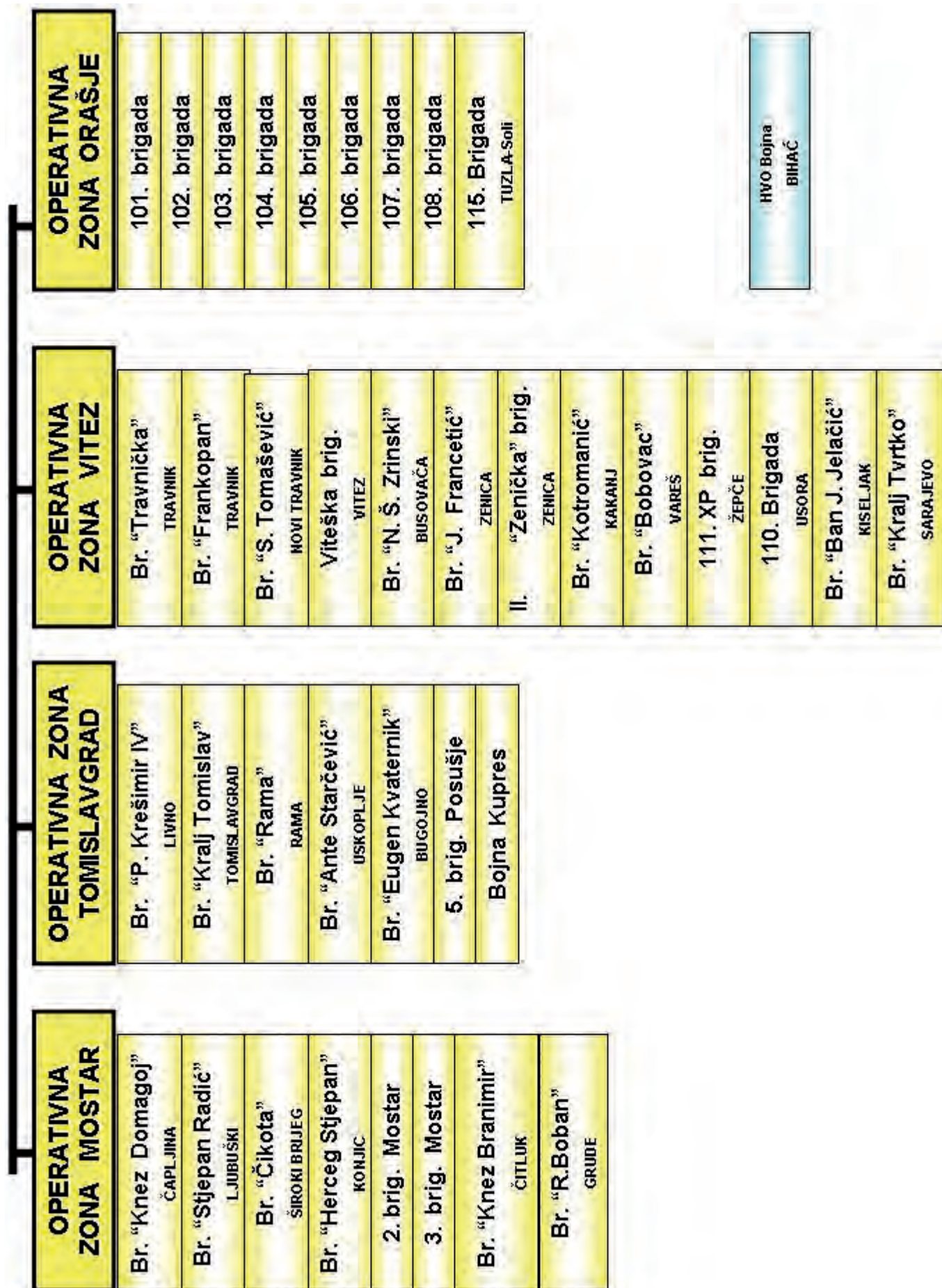
Legenda:

Pravci napada VRS

Plavi nazivi, npr. 105. brigada

Imena postrojbi HVOa

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
 PRVA MOSTARSKA BRIGADA

KOMANDA

Mostar, 14.11.92.

Obavještenje.-

HVO OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

U vezi jutrošnjeg razgovora između Marić Stanka i Zilić Mehmeda a vezano za događaje u Konjicu u saznanju smo o sljedećim elementima:

- Zajedno su jedinice Armije RBiH i brigada HVO HERCEG STJEPAN razradili plan dejstava do u detalje;
- Čekaju i ~~čekaju~~ Zapovjed od gospodina Praljka;
- Popunjeni su sa ljudstvom;
- Nepotpuna je popuna sa municijom, a posebno je loše stanje sa art.granatama;
- Odredili su pravce dejstva i KM;
- Već su poslali određene grupe na izvidjanje određenih pravaca radi prikupljanja podataka o agresoru.

Kad budemo nešto više saznali blagovremeno ćemo vas obavijestiti.

Nismo dobili nikakve obavijesti putem sredstava veze, a nadamo se da će nas izvijestiti.

ZM/MZ

ZAPOVJEDNIK
 gospodin
 Arif Pašalić

Arif Pašalić

ZAPOVJEDNIŠTVO OS I HVO

BUGOJNO, G.VAKUF

Bugejno, 01.12.92.

dj. 04-11/92

za gen. Praljka

I Z V J E Š Ć E

Zapovjedju o datej mi zadaći da preuzmem koordinaciju i zapovjedanje u svrhu zajedničkog zapovjedništva OS i HVO Bugejno i G.Vakuf dajem Vam izvješće na uvid te kao moguće usmjerenje u odlukama na višem nivou s obzirom da nadilazi moje kompetencije. Izdali ste mi i posebnu zapovjed o povlačenju snaga HVO Prezer i OS snaga G.Vakuf na Makljen. Na osnovu svaga izvješćujem Vas da je u Bugejnu ostvaren prvi stupanj koordinacije i zapovjedanja gdje se ne igneriraju u praksi postignuti dogovori. Malo je teže doći do dogovora jer OS Bugejna dobivaju instrukcije iz Zenice koje se ne poklapaju sa dogovorom o zajedničkom zapovjedanju na meni zadatj zeni odgovernosti.

Ocjenjujem da je berbena spremnost jednih i drugih postrojbi na zadovoljavajućem stupnju ali nemaju takav nivo koji držim realnim za situaciju u kojoj sa nalazi ovaj grad. Uvaden je i policijski sat i zajedničke patrole vojne i policije za koje postoji dobra volja za poštivanje istoga. Koordinacija u obrani pokazuje pozitivne pomake s tim da HVO Bugejno može u kraćem vremenskom periodu doći na nivo spremnosti za napadna djelevanja. OS Bugejno trebaju više poraditi na obrani, a za napadna djelevanja imaju manji broj spremnih boraca.

Postignut je dogovor o načinu i boljoj prepusnosti konvoja i drugih vozila prema Bugejnu, Travniku, Zenici i Tuzli. Odredjeni problemi postoje u Prezeru s kojima ste Vi već upoznati.

Što se tiče Vaše zapovjedi o razdvajanju suprestavljenih snaga Hvo Prezer i OS G.Vakuf na Makljenju izvješćujem Vas da sam pismeno

-2-

upeznat od brigade "Rama" o njihevoj zapovjedi za povlačenjem postrojbi sa tog područja kao i datumem izvršenja te zapovjedi (15.11.1992.).

24.11.92. sam se osobno uvjerio u istinitost zajedno sa zapovjednikom HVO G.Vakuf, dozapovjednikom brigade "Rama" i zapovjednikom OS G.Vakuf g.Fahrudinom Agićem.Nakon toga 25.11.92. izdao sam zapovjed OS G.Vakuf da povuku drugi bataljon iz sela Pridverci ,južne padine Crnog Vraha padine Cipeva i kote 1303.Nakon toga g. Agić me izvješćuje da je povukao svoje postrojbe sa navedenog područja. 28.11.92.u 23⁵⁰po izvješću zapovjedništva brigade "Rama" iz pravca Kesara iznad sela Jurića otvorena je pješaka vatra koja je trajala 45 minuta.Kontinuirano se čuje sporadična pucnjava iz tega pravca,a posebno iz sela Here.

Po mejoj zapovjedi o zatvaranju ugostiteljskih objekata u 15 sati HVO G.Vakuf se pridržava zapovjedi dok OS G.Vakuf se ne želi pridržavati izdate zapovjedi jer g.Agić kaže da mu je nadređeno zapovjedništvo u Zenici i kada mu ono te zapovjedi da će te i izvršiti.

ⁱⁿ
Zaključujem da g.Agić direktno ne želi provesti dogovoreno.

Zbog svega navedenog vezano za odnose i izvršavanje zapovjedi u zadanoj mi zoni odgovornosti problemi koji nadilaze moje kompetencije zapovjednik OS G.Vakuf g.Fahrudin Agić koji svojim obećanjima potpisima iz kojih ne stoji i zaobilaženju istine ne daje nadu u bolje rješenje odnosa unutar G.Vakufa,a niti između G.Vakufa i Prozera.Navedim te pogotovu što je drugi bataljon OS G.Vakuf upotrebljen prema Prozeru, a koji bi mogao rješenjem takvih odnosa biti upotrebljen na liniji obrane Bugonja.

Suradnja sa brigadom "A.Starčević" je korektna i osjeti se ozbiljnost u izvršavanju zadaća.Kvalitetu obrane nism bio u stanju provjeriti jer nije došlo do ugrožavanja linije neprijateljskim pješastvom.

Miro Anđrić

Miro Anđrić

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
ZAGREB

URED GLAVNOG VOJNOG SAVJETNIKA
PREDSJEDNIKA REPUBLIKE

Zagreb, 15. siječnja 1993.

(28)
AMH

**Predmet: Službena bilješka o susretu s
francuskom delegacijom
13. siječnja 1993.**

Upućujem Vam službenu bilješku o susretu i razgovoru s delegacijom Republike Francuske koju je vodio general Quesnot, šef Glavnog stožera Predsjedništva Francuske Republike, a koji smo imali u Ministarstvu obrane 13. siječnja 1993. godine.

Sa štovanjem.

General zbora Anton Tus

Dostavljeno:

1. Potpredsjedniku Vlade,
gosp. Ivanu Milasu
2. Ministaru obrane RH,
gosp. Gojku Šušku
3. Ministru vanjskih poslova RH,
gosp. Zdenku Škrabalu
5. Pomoćniku ministra obrane,
general-bojniku Slobodanu Praljku
5. Savjetniku predsjednika Republike,
dr. Željku Matiću

Tus h

BILJEŠKA SA SUSRETA GENERALA ZBORA ANTONA TUSA
I GENERAL-BOJNIKA SLOBODANA PRALJKA S FRANCUSKOM
DELEGACIJOM NA ČELU S GENERALOM QUESNOTOM

Zagreb, 13. siječnja 1993.

Članovi francuske delegacije: **general Quesnot**, šef Glavnog stožera Predsjedništva Francuske Republike, **kontraadmiral De Lussy**, **pukovnik Bastier**, **gosp. M. Parc** i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova: **gosp. Rouyer**, zamjenik direktora za Istočnu Europu, **gosp. Menat**, zamjenik direktora Uprave za UN, **gosp. Dana**, zamjenik direktora Uprave za stratezijske poslove, **Nj.E. gospodin Georges Marie Chenu**, ambasador Republike Francuske u Republici Hrvatskoj, **pukovnik George Ledeuil**, vojni izaslanik u Ambasadi Republike Francuske u Zagrebu, **gosp. Jean-Luc Faure**, prvi savjetnik u Ambasadi Republike Francuske u Republici Hrvatskoj.

U hrvatskoj delegaciji bili su: **general zbora Anton Tus**, glavni vojni savjetnik predsjednika Republike, **general-bojnik Slobodan Praljak**, pomoćnik ministra obrane Republike Hrvatske, **brigadir Krešimir Kašpar**, pročelnik Vojnog kabineta predsjednika Republike, **brigadir Željko Dobranović**, pomoćnik glavnog vojnog savjetnika predsjednika Republike i **pukovnik Josip Štimac**, savjetnik u kabinetu načelnika Glavnog stožera HV za suradnju sa stranim OS.

Prevoditeljica: gđa. Solange Barišić.

Nakon dobrodošlice i predstavljanja članova delegacija, general Quesnot je zamolio generala Tusa da iznese svoje dojmove o rezultatima konferencije u Ženevi.

General Tus je, prije iznošenja svojih dojmova o rezultatima konferencije u Ženevi, zahvalio francuskoj delegaciji na humanitarnoj i drugoj pomoći koju je Francuska u okviru Promatračke misije EZ, a kasnije i UNPROFOR-a, pružila Hrvatskoj za vrijeme domovinskog rata i kasnije u ublažavanju posljedica velikosrpske agresije.

U Ženevi je bilo vrlo dinamično, a sve se svodilo na prisiljavanje srpske strane da prihvati principe rješavanja sukoba na ovim prostorima, osobito u Bosni i Hercegovini. Srbi žele državu u državi, što ostavlja mogućnost priključenja Velikoj Srbiji i oni žele takvu mogućnost ostaviti otvorenom za neka, za njih, povoljnija vremena. I dalje će biti teških usklađivanja između Srba i Muslimana oko teritorijalnih razgraničenja pojedinih provincija. Na vojnom planu dokument je

- 2 -

prihvaćen, jer se radi o tehnologiji prekida neprijateljstava do demilitarizacije, iako će sama realizacija dokumenta biti teška. Općenito se može kazati da je konferencija uspjela i da smo bliži miru nego ranije, iako ostaje puno problema oko prihvaćanja svih dokumenata, posebno oko prostora gdje je izvršeno etničko čišćenje, a Muslimani ih smatraju svojim.

Generala Quesnota zanimalo je znači li to da će do poteškoća doći samo među Muslimanima i Srbima, a da je za Hrvate ovakvo rješenje, osim manjih modifikacija, zadovoljavajuće.

General Tus je pojasnio da su Hrvati ranije bili u neravnopravnom položaju u odnosu na druga dva naroda u BiH i da dovodenjem u ravnopravan položaj Hrvati općenito dobivaju. U ratu je hrvatski narod obranio svoj životni prostor, a ravnopravnost u suverenoj BiH postiže činjenicom da postaje konstitutivnim narodom sa svim pravima na centralnu vlast kao i druga dva naroda. Podrobnije objašnjenje situacije u BiH prepušta generalu Praljku.

Po mišljenju generala Praljka, ovakvo stanje u BiH će još dugo trajati. Srpske vođe obećale su svom narodu srpsku državu unutar Velike Srbije i to s 80% teritorija BiH. Radi toga su ginuli. Sada im treba reći da je to bilo uzalud. Muslimanima je obećana zajednička, dakle muslimanska država. I ono malo što su se borili bilo je za građansku, unitarnu državu. Imali su puno mrtvih u etničkom čišćenju, a sada pokušavaju kapitalizirati svoju žrtvu. Hrvatska je pozicija od početka jasna. Teritorij koji pripada Hrvatima poklapa se s granicama Banovine Hrvatske iz podjele Jugoslavije od 1939. godine, usklađeno s popisom stanovništva iz 1981. godine (popis 1991. nije priznat). Hrvati se zalažu za cjelovitu BiH kao državu i za prava Hrvata kao konstitutivnog naroda. Problemi između Muslimana i Hrvata u BiH rezultat su različitih ciljeva političke borbe. Hrvati se bore za državu BiH s autonomijom za Hrvate, a Muslimani se bore za građansku državu. Kako su Srbi zajednički neprijatelj, dobri međusobni odnosi se približuju ili udaljuju, ovisno o aktivnosti toga zajedničkog neprijatelja. Hrvati su bolje organizirani, bolje su se borili, ranije su počeli, zaštitili su svoj teritorij. Muslimani su izbjegavali borbu, išli u izbjeglištvo, simulirali postrojbe, što je među borcima stvaralo velike psihološke razlike.

General Quesnot je dobro razumio političke razlike između Hrvata i Muslimana, ali ga zanima mišljenje generala Praljka o mogućnosti zajedničkog nastupa Muslimana i Hrvata.

General Praljak je uvjeren da bi 80% Muslimana prihvatilo

zajednički nastup bez problema, kao i svi Hrvati. Problem je velik broj bivših oficira JNA Muslimana koji ne rade za svoj narod. Jovan Divjak, Srbin, bio je Mladićev čovjek u štabu Armije BiH.

Slijedeće pitanje generala Quesnota odnosilo se na izjavu gospodina Izetbegovića kako ima dovoljno ljudi ali nema oružja. Je li u pitanju samo tehnički problem - nedostatak oružja?

General Praljak je odgovorio da je problem djelomično tehničke naravi. Ima područja gdje se Muslimani bore, ali uglavnom su loši. Srbi imaju premoć u artiljeriji, ali ona nije presudna. Artiljeriju koriste za uništavanje gradova bez vojničkog cilja - nikada ne tuku po prvim linijama. Tako je u Sarajevu, Mostaru, Jajcu, Bosanskom Brodu, Slavonskom Brodu i drugdje. Njihova je taktika razaranje obrane mrtvom djecom, ženama i starcima.

Od generala Tusa general Quesnot je želio čuti njegovo mišljenje o "krajinama" u Republici Hrvatskoj.

Mišljenje generala Tusa je da se rješavanjem problema BiH rješavaju i "krajine". To pitanje ne smije ostati otvoreno. Mora se razjasniti sada, u ovom procesu rješavanja krize u bivšoj Jugoslaviji i to temeljito. Dati Srbima državu u BiH znači da nema mira. Na to neće pristati ni Hrvati ni Muslimani, jer bi tada agresor bio nagrađen, postigao bi svoj cilj. Ovdje se ne radi ni o vjerskom ni o građanskom nego o osvajačkom ratu, o srpskom pohodu na zapad. Tom ekspanzionizmu je u početku služila Jugoslavija, a danas je to Velika Srbija. Zbog toga su krenuli u rat. Za te je ciljeve upotrebljena bivša JNA. Kako se postavljeni ciljevi nisu ostvarivali raspadala se i JNA i SFRJ. Sada moramo na zdravim osnovama napraviti nove države i zaustaviti rat. Srbi moraju biti ili poraženi ili potpuno izolirani kako bi shvatili da su učinili zločin. Proces sazrijevanja takve svijesti kod Srba još nije dosegnuo razinu kada se mir može ostvariti samo političkim sredstvima. Ženevska konferencija nudi ravnopravno rješenje za BiH. Stvaranje srpske države u BiH bila bi greška koja ne bi pomogla rješenju srpskog pitanja u Republici Hrvatskoj.

Vanceov plan je blokiran od Srba jer očekuju mogućnost kada će se referendumom izjasniti za spajanje s takvom državom u BiH, a takav referendum nakon etničkog čišćenja za njih sada nije problem. Republika Hrvatska nudi Srbima, u Hrvatskoj pravedno rješenje nacionalnog pitanja po europskim kriterijima. Sada je vrijeme da život krene normalnim tokom, što znači otvaranje prometnica i integracija UNPA područja u RH. Iako žrtva agresije, Republika Hrvatska nudi normalizaciju odnosa,

- 4 -

što su gosp. Vance i Lord Owen podržali.

Srbi moraju shvatiti da je ideja o stvaranju Velike Srbije i njihovom prodoru na zapad propala. Moraju prihvatiti europske inicijative o internacionalnoj integraciji, i odbaciti svoje ideje homogenizacije unutar vlastite nacije. Bez poraza oni se u to neće uvjeriti. Gen. Tus ne očekuje potpuni vojnički poraz, jer bi to značilo rat sa Srbijom, ali im se ne smije dopustiti da političkim sredstvima uspiju ostvariti u Republici Hrvatskoj i BiH ono što nisu uspjeli ratom. Republika Hrvatska je za mirno rješenje, sa snažnim pritiskom na Republiku Srbiju i političkim i ekonomskim i vojnim, kako bi prihvatili ovakvo rješenje.

Generala Quesnota je zanimao stav Republike Hrvatske prema produženju mandata UNPROFOR-a u Republici Hrvatskoj.

General Tus je zahvalio na ovom pitanju. Razbijanje srpske blokade provedbe Vanceova plana pomoći će se okončanju rata u BiH i podići već poljuljani autoritet UN i EZ. UNPROFOR mora provesti Vanceov plan, a on je blokiran već u drugoj fazi. Razoružanje nije izvršeno, a demilitarizacija još nije ni započela. UNPROFOR nema mandat da prisili Srbe da predaju oružje. Oni to ne žele, računajući na povezivanje s "Republikom Srpskom" u BiH. Ključno pitanje mandata UNPROFOR-a nije vrijeme trajanja, nego mijenjanje stanja - provedba onoga što je planirano. Problema ne bi bilo kad bi UNPROFOR imao mandat da provede svoju zadaću, da ne čekaju na dogovor naše i srpske strane, jer je to nemoguće. UNPROFOR mora rješenje nametnuti. Novim odlukama i rezolucijama UNPROFOR-u treba omogućiti izvršenje ovih zadataka.

General Praljak također je ustvrdio da treba promijeniti ulogu UNPROFOR-a. On mora biti kontrolor provedbe ugovora. Ukoliko ovaj organ ne može izvršiti ugovor, treba ga promijeniti. Treba praviti razliku među kontingentima pojedinih zemalja u sastavu UNPROFOR-a. Ima tu normalnih, profesionalnih postrojba, koje u okviru mandata dobro obavljaju svoj posao, ali ima i takvih za koje se to ne bi moglo kazati. Republika Hrvatska neće rat, ako to izrazito ne bude morala, ali treba ispuniti ugovor i to u realnom vremenu. Ne možemo dopustiti ponavljanje Cipra. Igramo se s teritorijima, narodima. Kod nas se demokracija tek počela razvijati, a u UNPA se ponavljaju svakodnevna ubojstva, od početka primirja na tim područjima imamo 600 mrtvih civila i 500 vojnika. Netko mora za to biti odgovoran. Nećemo rat, ali do kada? UNPROFOR-u treba promijeniti mandat. Republika Hrvatska sa svoje strane poziva na kontrolu ispunjenja preuzetih obveza, ali o granicama nećemo razgovarati.

General Quesnot zahvalio je na kraju razgovora na iskrenim i iscrpnim odgovorima.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 KOMANDA 3. KORPUSA
 Str. pov. br. 02/33-181
 Zenica, 20.01.1993. godine

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO

38

Angažovanje snaga prema
 G. Vakufu, - odgovor -

Komandi staba odbrane Bugojno
 i 307. bbr

Uvažavamo vaša razmišljanja i prijedloge, ali skrećemo vam pažnju na obavljanje dobijenih zadataka u zoni odgovornosti. Nemojte se baviti poslovima koji nisu u vašem domenu. Izvjestaje pisite tako da odražavaju borbenu situaciju, a ne da budu političke lekcije.

Za sukob u svim gradovima HZ Herceg Bosna je preuranjeno, mada je i ta opcija predviđena. Nastojte da učinite sve što možete i pomognete Vakufu.

KOMANDANT
 Enver Hadžihasanović

Ovjereno pečatom

3. KORPUS

JASMIN JAGANJAC
Z A G R E B
12. 02. 1993.
18,45 h

NA RUKE G. PREDsjedNIKU
PREDsjedništva RBiH
Aliji Izetbegoviću

1. U toku današnjih kontakata sa generalom Praljkom i generalom Čermakom dogovorio sam da krene određena količina MTS za Pazarić (tj. Istočnu Bosnu) i to:

- a) metaka 7,62x31 komada 300.000
- b) RPG-7 komada 200
- c) maljutki komada 20

Sva količina stane u 2 kamiona – šlepera.

Kada stigne navedena količina krenut će slijedeće.

Sredstva su simbolična, ali ipak govore o popuštanju.

2. Dao sam g. Praljku i Šušku Vaš prijedlog IZJAVE koju ste predložili g. Bobanu.

Smatraju da je dosta približna i priznali da je nisu dovoljno proučili. Na moj upit da li su se odrekli HZ Herceg-Bosna gen.

Praljak je odgovorio da to ne postoji više i da je potreban jedan prelazni period.

JASMIN JAGANJAC
Z A G R E B
12. 02. 1993.
18,45 h

NA RUKE g. PREDsjedNIKU
PREDsjedništva RBiH
Aliji Izetbegoviću

1. U toku današnjih kontakata sa generalom Praljkom i generalom Čermakom dogovorio sam da krene određena količina MTS za Pazarić (tj. Istočnu Bosnu) i to:

- a) metaka 7,62x31 komada 300.000
- b) RPG-7 komada 200
- c) maljutki komada 20

Sva količina stane u 2 kamiona – šlepera.

Kada stigne navedena količina krenut će slijedeće.

Sredstva su simbolična, ali ipak govore o popuštanju.

2. Dao sam g. Praljku i Šušku Vaš prijedlog izjave koju ste predložili g. Bobanu.

Smatraju da je dosta približna i priznali da je nisu dovoljno proučili. Na moj upit da li su se odrekli HZ Herceg-Bosna gen. Praljak je odgovorio da to ne postoji više i da je potreban jedan prelazni period.

Kako Boban dolazi iz Njemačke tek sutra obećali su da će izvršiti pritisak na Bobana da se dođe do potpisa. Mislim da se zapelo na točki 5 a to su bila obilježja.

Praljak misli da ni to neće biti sporno, da pored BOSANSKE (državne zastave) stoji zastava provincije. Ukoliko bude što sporno izvjestit ću Vas sutra.

3. Kako general Praljak sutra putuje u Hercegovinu, a zatim put Srednje Bosne to je molio da Vam prenesem da odredite jednog do dva viđenija političara (muslimana) koji bi zajedno s njim obišli srednju Bosnu i uticali na daljnje smirivanje stanja. Ljude koje odredite neka se jave u Mostar. Veza bi trebao biti Zijo ili Safet.

4. Za onaj posao u Njemačku uradio sam pripreme radnje. Očekujem da u ponedjeljak POHARA dobije PASOŠ i u utorak ću Vam se javiti iz Kelna.

5. Iz određenih izvora dobio sam informaciju da je g. ADIL ZULFIKARPAŠIĆ prije tri dana bio na prijemu kod predsjednika SAD g. KLINTONA.

Također, da su u dnevnom kontaktu ADIL i SEFER ili ADIL i ŠIBER.

Kako Boban dolazi iz Njemačke tek sutra obećali su da će izvršiti pritisak na Bobana da se dođe do potpisa. Mislim da se zapelo na točki 5 a to su bila obilježja. Praljak misli da ni to neće biti sporno, da pored BOSANSKE (državne zastave) stoji zastava provincije. Ukoliko bude što sporno izvjestit ću Vas sutra.

3. Kako general Praljak sutra putuje u Hercegovinu, a zatim put Srednje Bosne to je molio da Vam prenesem da odredite jednog do dva viđenija političara (muslimana) koji bi zajedno s njim obišli srednju Bosnu i uticali na daljnje smirivanje stanja. Ljude koje odredite neka se jave u Mostar. Veza bi trebao biti Zijo ili Safet.

4. Za onaj posao u Njemačku uradio sam pripreme radnje. Očekujem da u ponedjeljak POHARA dobije PASOŠ i u utorak ću Vam se javiti iz Kelna.

5. Iz određenih izvora dobio sam informaciju da je g. ADIL ZULFIKARPAŠIĆ prije tri dana bio na prijemu kod predsjednika SAD g. KLINTONA. Također, da su u dnevnom kontaktu ADIL i SEFER ili ADIL i ŠIBER.

Gospodine predsjedniče, ja ne znam koje su to sve šeme, zato Vam i šaljem ove informacije. One su sigurno pouzdane. Izjave čelnih vojnika posljednjih dana nisu slučajne, nego imaju podršku od ADILA.

Navodno im je obećao dati veliki novac za oružje i opremu koja bi išla u Bosnu. Za ovo drugo znam jer se jedan trgovac naoružanjem u mom prisustvu pohvalio za taj posao. Posao je ipak propao jer ADIL nije DAO novac.

ZULFIKARPAŠIĆ je PRIJE SEDAM DANA u FRANKFURTU DAO INTERVJU Listu Globus (zagrebačko izdanje) koji se očekuje u slijedećem broju. U tom intervjuu optužuje Vas za stradanja našeg naroda i za probleme Bosne.

Ne znam njegov krajnji cilj, ali analize govore da mu nije stalo do dogovora i suživota između našeg Muslimanskog naroda i Hrvatskog.

U tom smislu nije zgoreg da vojni vrh SEFER-ŠIBER-DIVJAK držite na oku.

Šiberu je ADIL za držanje, koje ima, obećao da će uticati da dobije generalski čin i visoku poziciju nakon rata. Poznajući njegov (Šiberov) karakter za kratko vrijeme mislim da to nije daleko od istine.

Molim da moje informacije i briga za Vas budu shvaćene kao izraz podrške i iskrenih namjera da istrajete i uspijete.

Na Božjem ste putu.

Vi ćete uspjeti.

SELAM!

Jasmin

(Napomena: tekst podcrtao autor)

Gospodine predsjedniče, ja ne znam koje su to sve šeme, zato Vam i šaljem ove informacije. One su sigurno pouzdane. Izjave čelnih vojnika posljednjih dana nisu slučajne, nego imaju podršku od ADILA. Navodno im je obećao dati veliki novac za oružje i opremu koja bi išla u Bosnu. Za ovo drugo znam jer se jedan trgovac naoružanjem u mom prisustvu pohvalio za taj posao. Posao je ipak propao jer ADIL nije DAO novac. ZULFIKARPAŠIĆ je prije sedam dana u FRANKFURTU DAO INTERVJU Listu Globus (zagrebačko izdanje) koji se očekuje u slijedećem broju. U tom intervjuu optužuje Vas za stradanja našeg naroda i za probleme Bosne. Ne znam njegov krajnji cilj, ali analize govore da mu nije stalo do dogovora i suživota između našeg muslimanskog naroda i Hrvatskog. U tom smislu nije zgoreg da vojni vrh SEFER-ŠIBER-DIVJAK držite na oku. Šiberu je ADIL za držanje, koje ima, obećao da će uticati da dobije generalski čin i visoku poziciju nakon rata. Poznajući njegov karakter za kratko vrijeme mislim da to nije daleko od istine. Molim da moje informacije i briga za Vas budu shvaćene kao izraz podrške i iskrenih namjera da istrajete i uspijete. Na Božjem ste putu. Vi ćete uspjeti. SELAM!

Jasmin.

Republika Bosna i Hercegovina
Vlada
Predsjednik

24. veljače 1993.

Časni Senator
G. Joseph Biden
Predsjednik Pododbora Europskih Poslova
Odbora Vanjskih Poslova Senata
Kongres Sjedinjenih Američkih Država
205 Russell Office Building
Washington, DC 20010

Poštovani Senatore Biden:

Ovo pismo se odnosi na svjedočenje G. Harisa Silajdžića, Ministra Vanjskih Poslova Republike Bosne i Hercegovine, pred Pododborom Europskih Poslova Odbora Vanjskih Poslova Senata dana 18. veljače 1993. Kao Premijer Republike Bosne i Hercegovine želio bih Vam priopćiti da cijelo svjedočenje G. Silajdžića nije u potpunosti predstavljalo stav Vlade Republike Bosne i Hercegovine.

Taj stav je utemeljen na temelju programa iz studenog mišljenjem većine u Vladi i Predsjedništvu koje djeluje kao Parlament. Kao što je istaknuto u tom programu, Vlada u potpunosti podržava Međunarodnu Konferenciju o Bivšoj Jugoslaviji, supredsjednika Glavnog Odbora, G. Cyrus R. Vancea i Lorda Davida Owena, i njihovo nastojanje da riješe krizu u Bosni i Hercegovini putem pregovora. Putem ovog procesa nastojimo postići pravedni mir. Prema našem mišljenju, pravedni mir uključuje: (1.) povratak svih izbjeglica i prognanika koji se žele vratiti svojim domovima, (2.) uspostavljanje međunarodnog kaznenog suda u kojem bi se sudilo onima koji su optuženi za ratne zločine, (3.) nepriznanje promjena postignutih agresijom, uključujući etničko čišćenje; i (4.) plaćanje odštete onima koji su kao posljedice rata pretrpjeli štete.

Vlada je također odredila da Bosna i Hercegovina može biti politički ustrojena kao decentralizirana država. Prijedlozi koji se tiču osnivanja pokrajina su prihvatljivo rješenje ako se ne zasnivaju na etničkim načelima, nego radije na kombinaciji etničkih, geografskih, povijesnih, ekonomskih, i drugih načela nastalih putem pregovora. Naš program uključuje potpunu jednakost triju naroda Bosne i Hercegovine: Hrvata, Muslimana i Srba, priznatih Ustavom Republike Bosne i Hercegovine.

Vlada se također složila što se tiče delegacije iz Bosne i Hercegovine koja je ovlaštena da pregovara sa ostalim državama o svim pitanjima koja se odnose na naše vanjske poslove. Delegacija koja predstavlja Republiku u raspravama sa ostalim državama je delegacija koju čine dva Hrvata, dva Muslimana i dva Srba. O pitanjima koja se odnose na unutarnje probleme, uključujući unutarnji politički sporazum pod pokroviteljstvom ili sa potrebnom nagodbom međunarodne zajednice uz pomoć Ujedinjenih Naroda ili Europske Zajednice, tečaju pregovarati njezina tri naroda. To se odnosi na Vance/Owen mirovne pregovore, na kojima pregovaraju tri strane i niti jedna od njih nije Vlada.

Zato Vas molim imajte na umu da svjedočenje G. Silajdžića o trenutnoj fazi Vance/Owen pregovora i o nacionalnoj povijesti Bosne i Hercegovine predstavlja mišljenje nekih muslimanskih članova Vlade, ali ne i Vlade u cjelini.

Nadalje, budite obaviještene da je mandat G. Alije Izetbegovića kao Predsjednika Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine istekao 20. prosinca 1992. On trenutno nema zakonsku vlast da djeluje na tom položaju. Predsjedništvo, a ne sam predsjednik, je tijelo koje predstavlja Bosnu i Hercegovinu. Samo se Predsjedništvo može pozvati na ustavne krizne snage, a ne sam predsjednik. Predsjednik je tek primus inter pares. Poput G. Silajdžića, G. Izetbegović ne govori u ime Predsjedništva kao cjeline što se tiče trenutne faze Vance/Owen pregovora, već tek kao jedan muslimanski član Predsjedništva.

Želim što moram biti tako bezobziran u kontekstu neizmjerne patnje Muslimana u Bosni i Hercegovini. Usprkos tome ja sam prisiljen kao Premijer skrenuti Vam pažnju na prije spomenute činjenice.

Moja Vlada serečno dočekuje potporu Sjedinjenih Američkih Država i vrlo smo zahvalni za tu pomoć. Na raspolaganju sam Vam da raspravljamo o tim pitanjima i ostalim pitanjima koja su Vama od značaja.

Htio bih Vas ljubazno zamoliti da mi pomognete proslijediti ovo pismo Vašim časnim kolegama u Američkom Senatu i da ovo pismo unesete kao zapis Vašeg poštovanog Odbora.

Iskreno,

Mile Akmadžić
Premijer

Kopija:
Predsjednik Sjedinjenih Američkih Država
Predsjednik Vijeća Sigurnosti Ujedinjenih Naroda

Republika Bosna i Hercegovina
Vlada
Predsjednik

1. ožujak 1993.

Njegova ekscelencija Dr. Boutros Boutros-Ghali
Glavni tajnik
Ujedinjeni Narodi
New York

Ekscelencijo:

Imam Vam čast dostaviti priloženo pismo, napisano dana 24. veljače 1993., naslovljeno na Senatora Josepha Bidena, predsjednika Pododbora Europskih Poslova Odbora Vanjskih Poslova Senata Sjedinjenih Američkih Država.

Svrha mog pisma je obavijestiti Odbor o položaju Vlade Republike Bosne i Hercegovine vezano uz Vance/Owen mirovne pregovore, koji se obično zamjenjuje sa položajem muslimanske strane Vlade. Pitanja koja se odnose na unutarnje probleme Bosne i Hercegovine, uključujući unutrašnji politički sporazum pod pokroviteljstvom ili sa potrebnom nagodbom međunarodne zajednice, trebaju se pregovarati između njezina tri naroda: Hrvata, Muslimana i Srba. Dok Vlada kao cjelina podržava Vance/Owen mirovni proces, ne postoji jedinstveni položaj Vlade u vezi s trenutnom fazom Vance/Owen pregovora. Svaka od tri pregovarajuće strane ima svoj položaj u vezi sa tim prijedlogom takvim kakav je on trenutno.

Također sam obavijestio Odbor da je mandat G. Alije Izetbegovića kao Predsjednika Predsjedništva istekao. Time bih izrazio neposrednu potrebu da međunarodna zajednica prisustvuje, ne samo u zaštiti suverenosti i teritorijalnog integriteta, Bosne i Hercegovine nego također da se osigura da će se zemljom vladati u skladu sa njezinim demokratskim i ustavnim principima.

Bio bih Vam zahvalan da tekst ovog pisma i njegov dodatak pustite u opticaj kao dokument Glavne Skupštine, pod brojem dnevnog reda 143, i Vijeća Sigurnosti.

Molim Vas Ekscelencijo prihvatite jamstvo mojeg najvećeg štovanja.

Iskreno,

Mile Akmadžić
Premijer

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO ODBRANE - MINISTARSTVO OBRANE

Br: 13-42-14/93

Sarajevo, 25. 02. 1993. godine

VLADA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PREDMET: Stavljanje u funkciju okruga Mostar i Livno. -

Prema odredbama člana 19. Uredbe sa zakonskom snagom o obrazovanju i radu okruga ("Službeni list RBiH", br: 12/92, 14/92, 18/92 i 21/92), skupština okruga obrazuje predsjedništvo okruga. Istovremeno, članom 60. ove uredbe regulisano je da Predsjedništvo RBiH imenuje republička povjereništva za okruge čiji je osnovni zadatak da izvrše pripreme i organizuju konstituisanje skupštine okruga.

U skladu sa navedenim odredbama Predsjedništvo RBiH je donijelo Rješenje o obrazovanju republičkih povjereništva za okruge ("Službeni list RBiH", br: 16/92 i 19/92), u kojem je, između ostalog, naznačeno da republičko povjereništvo za okrug vrši funkciju predsjedništva okruga do konstituisanja predsjedništva okruga.

Prema posljednjim informacijama iz okruga, dobijenih do 25.02.1993. godine, formirani su okružni organi u okruzima: Bihać, Goražde, Tuzla i Zenica, s tim da u okruzima Banja Luka, Doboј, Sarajevo i Travnik imenovana republička povjereništva za ove okruge vrše funkciju predsjedništava tih okruga.

Okrug Mostar za područja opština: Bileća, Čapljina, Čitluk, Gacko, Grude, Jablanica, Konjic, Široki Brijeg, Ljubinje, Ljubuški, Mostar, Neum, Nevesinje, Posušje, Stolac i Trebinje, te Okrug Livno za područje opština: Glamoč, Kupres, Livno, Prozor i Tomislavgrad, još uvijek nisu stavljeni u funkciju.

Zbog poznatih razloga, prije svega, političke prirode koje se odnose na uspostavu vlasti tzv. "Herceg-Bosna" nije odmah pristupljeno konstituisanju okruga Mostar i Livno u skladu sa pozitivnim propisima Republike Bosne i Hercegovine.

Ipak, u cilju stavljanja u funkciju ovih okruga Vlada Republike Bosne i Hercegovine uputila je pismo g. Mati Bobanu 27.09.1992. godine u kome se po pitanju stavljanja u funkciju ovih okruga, između ostalog kaže: "...Početkom rata, u vrlo složenim uvjetima u mostarskoj i livanjskoj regiji formirani su privremeni organi vlasti Herceg-Bosne.

Sporazumom između Republike Hrvatske i Republike BiH od 21.07.1992. godine utvrđeno je da će se privremena vlast Herceg-Bosne uskladiti sa zakonodavstvom RBiH. Stoga predlažemo da u cilju ujednačavanja prakse organiziranja ratnih organa na cijeloj teritoriji RBiH pokrenete postupak preimenovanja privremenih organa vlasti Herceg-Bosne za regije Mostar i Livno u okružne organe okruga Mostar i Livno, u skladu sa pomenutom uredbom." Istovremeno, ovim pismom se traži od g. Bobana da predloži kandidate za najodgovornije funkcije u organima i tijelima tih okruga.

Prema saznanjima ovog ministarstva zvaničnog odgovora ili stava po ovom pitanju nisu dobijena od g. Mate Bobana. Iz tih razloga Ministarstvo odbrane, ponovo pokreće inicijativu, da se okruzi Mostar i Livno stave u funkciju i predlaže Vladi RBiH da, u skladu sa članom 56. i 50. Uredbe, uputi Predsjedništvu RBiH prijedlog donošenja

o d l u k e

1. Okruzi Mostar i Livno stavi se u funkciju sa 01.03.1993. godine;
2. U cilju konstituisanja skupštine okruga Mostar i Livno i drugih organa, Predsjedništvo RBiH imenuje republička povjereništva za navedene okruge, od tri člana, iz reda poslanika Skupštine RBiH sa područja ovih okruga.

ZAMJENIK MINISTRA

Munib Bisić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA

HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

Mostar, 27. veljače

PRIOPĆENJE SA IZVANREDNE SJEDNICE HVO HZ H-B

Hrvatsko vijeće obrane Hrvatske zajednice Herceg-Bosne na izvanrednoj sjednici, održanoj 27. veljače 1993. godine razmatralo je sigurnosno-vojnu situaciju, stvorenu novim incidentima pripadnika Armije BiH na području srednje Bosne, a koji mogu biti razlogom novih gruzanih sukoba između Hrvata i Muslimana kao i pogoršanje ukupne situacije u Republici BiH.

Ostajući na svojoj dosljednoj liniji borbe protiv srbočetničkog agresora, HVO HZ H-B prosudilo je da muslimanske snage incidente izazivaju na prostorima gdje one nemaju borbenog kontakta sa agresivnim postrojbama. To se, simptomatično je događa upravo na područjima, gdje se koncentriraju njihove velike snage u ljudstvu i materijalno-tehničkim sredstvima. Tako na području srednje Bosne muslimanske postrojbe broje oko 25 tisuća vojnika, dok, istodobno, manjka branitelja Sarajeva i čitave istočne Bosne, a nisu osigurani ni gradovi u dolini rijeke Bosne, koje su srpske snage već osvojile ili uporno napadaju.

Posudjujući ukupnu situaciju HVO HZ H-B konstatira:

1. Usporedno s incidentima Armije BiH, pojedini ministri iz Vlade R BiH, samostalno ili u udruzi s djelom vojnog zapovjedništva Armije BiH samovoljno preuzimaju kompetencije legalnih organa vlasti i čine poteze, koji, objektivno, predstavljaju elemente klasičnoga državnog udara. U tom cilju koriste se niže razine zapovjedanja u Armiji BiH, ali i neobavještenost građana s nakanom instaliranja paralelnih i apsolutno nelegitimnih organa civilne vlasti u pojedinim djelovima BiH. U okviru tih nastojanja čine se

2.

pokušaji uspostavljanja paralelnih organa vlasti i na prostorima , gdje već funkcioniraju privremeni organi vlasti kao što je to slučaj na prostoru HZ Herceg-Bosna. Pri tome nositelji takvih nastojanja zaobilaze i rukovodstva stranke SDA na terenu, pogotovo tamo gdje su ta rukovodstva osavnila potrebitu razinu suradnje s predstavnicima hrvatskog naroda, i s već uspostavljenim oblicima privremene izvršne vlasti što je slučaj u Mostaru i u više drugih mjesta na području HZ H-B. To se čini i pored evidentne činjenice da je takva suradnja rezultirala uspješnim otporom agresoru.

2. HVO HZ H-B upozorava ukupnu javnost, muslimanski narod i njegovo političko rukovodstvo da se takvi pokušaji pučističkih snaga unutra legalnoga rukovodstva R BiH, u pravilu, javljaju kada predsjednik Predsjedništva BiH i lider muslimanskoga naroda gospodin Alija Izetbegović nije u zemlji, odnosno kada sudjeluju u pregovorima, pod međunarodnim nadzorom, za mirno rješenje krize u BiH. Ta činjenica govori veoma mnogo.

Imajući u vidu zajednički cilj muslimanskoga i hrvatskoga naroda u BiH, glede slobode i suverenosti Republike BiH, HVO HZ H-B smatra da se, prvenstveno nositelji legalne vlasti u R BiH, a zatim svi subjekti političkog utjecaja unutar muslimanskog naroda i gosp. Alija Izetbegović osobno moraju očitovati o slijedećem:

-je li u tijeku državni udar kojega, u više pokušaja, nastoje izvršiti pojedinci iz vrha Armije BiH i njihovi istomišljenici iz pojedinih organa vlasti.

-mogu li se spriječiti incidenti i ponašanja pripadnika pojedinih postrojba Armije BiH, koji očividno razbijaju zajedničku borbu Hrvata i Muslimana i izazivaju ozbiljnu napetost između ova dva naroda (Posljednji takav incident dogodio se 26. ovoga mjeseca kod Bugojna kada su pripadnici Armije BiH i pored mješovite hrvatsko-muslimanske prethnje transporta-nasilno oduzeli veću količinu hrvatske, skupocjene opreme, naoružanja i 80 milijuna HRD

u gotovu novcu, što je, inače, bilo namjenjeno za branitelje srednje Bosne)?

-Do kada će mediji iz Sarajeva, prvenstveno, RTV BiH, ignorirati plodove zajedničke borbe Hrvata i Muslimana, kao i svaki uspješan potez na približavanju stajališta nacionalnih stranaka i političkih rukovodstva ova dva naroda?

3. HVO HZ H-B smatra bitnim za poboljšanje efikasnosti zajedničke borbe protiv agresora, i za daljnji razvoj hrvatsko-muslimanski odnosa da dodje do promjene u Glavnom štabu OS R BiH. U tom cilju predlaže se ministru obrane u Vladi R BiH da suspendira načelnika Glavnog štaba gosp. Sefera Halilovića.

4. HVO HZ H-B konstatira da se već dulje vrijeme u Vladi R BiH donose nelegitimne odluke, jer kod njihovog donošenja ne sudjeluju predsjednik Vlade ni ministri hrvatske nacionalnosti. Zbog toga, HVO i hrvatski narod ne priznaju odluke nepotpune Vlade BiH. Jedan od povoda za takav stav HVO je i nedavno obraćanje ministra za energetiku, rudarstvo i industriju u Vladi R BiH g. Rasmira Mahmutćehajića sa supotpisima ministra unutrašnjih poslova g. Jusufa Pušine i načelnika Glavnog štaba OS BiH g. Sefera Halilovića, naslovljeno na zapovjednika 4. korpusa Armije BiH u Mostaru. Upravo u tom pismu vidljivi su elementi klasičnog državnog udara jer se od vojnih postrojba-a sa bezazlenoga (gospodarskog) naslova - traži čak formiranje novih organa civilne vlasti i postavljanje rukovodećih ljudi u poduzećima.

5. HVO HZ H-B prosudjuje izuzetno štetnim i opasnim nastojanja takvih snaga da ^{Hrvate} okrive, ili u krivici izjednače srpska, agresorski faktor i Hrvate iako je svima poznat doprinos Hrvata i HVO, ne samo u zajedničkim oslobodilačkim akcijama nego i u pomoći muslimanskim postrojbama u pojedinim djelovima Republike. Tome u prilog zorno bi moglo svjedočiti zapovjedništvo tuzlanskog

1
 korpusa Armije BiH komu je i proteklih dana u uvjetima otežane prohodnosti kroz srednju Bosnu dostavljena vrlo značajna pomoć za obranu.

6. Sukladno novim dogadjenjima, HVO HZ H-B je odlučio zatvoriti granične prijelaze na svom području prema Republici Hrvatskoj za sve terete i osobe koji su u funkciji potreba Armije BiH. Ova odluka se donosi u dogovoru s rukovodstvom Regionalnog odbora SDA Mostar sa kojim će u dogovori i biti opezzvana.

7. Zbog stalno prisutne medijske blokade prema izvješćima HZ H-B i pozitivnim rezultatima suradnje Hrvata i Muslimana s područja Tuzle, Mostare i Usore u sarajevskim medijima HVO HZ H-B zahtjeva od republičkih sredstava priopćavanja profesionalan odnos prema takvim izvješćima, te također zahtjeva da ovo priopćenje bude objavljvano u cijelosti.

8. Ovi stavovi i mjere HVO HZ H-B usmjereni su na posticanje onih snaga unutar muslimanskog a naroda koje su za suradnju s Hrvatima. Istodobno njima se žele onemogućiti nositelji razdora i zastupnici isključivih političkih opcija, koje, sigurni smo, međunarodni faktor neće nikad prihvatiti niti podržati.

HVO HZ H-B i u ovoj prilici ističe punu spremnost za svestranu suradnju i dogovorno rješavanje svih spornih pitanja. U tom cilju pozivaju se humanitarne i druge organizacije oba naroda da svojim djelovanjem postiču mirotvorače aktivnosti i vraćanju povjerenja.

Predsjednik HVO HZ H-B
 Gor. Jadranko Prlić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

Vlada

Sarajevo, 3.3.1993.godine
Broj:

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
ZAPOVJEDNIŠTVO 4. KORPUSA
G. Arif Pašalić, zapovjednik
M O S T A R

G. Pašaliću,

Šaljemo Vam Zaključak Vlade Republike Bosne i Hercegovine o hitnoj provedbi radnji radi stavljanja u funkciju okruga Mostar i Livno. Molimo Vas da, u suradnji Centrom službi bezbjednosti Mostar i drugim političkim činiocima na tome području, obavite kontakte i dogovore o izboru po tri povjerenika iz redova zastupnika u Skupštini Republike Bosne i Hercegovine (spisak u prilogu), kako bi ti povjerenici proveli potrebne aktivnosti radi aktiviranja okruga Mostar i Livno.

Pored navedenog zaključka i spiska, šaljem Vam Instrukciju o primjeni propisa o organiziranju i funkcioniranju Vlasti Republike Bosne i Hercegovine u ratnim uslovima.

S poštovanjem,

Kopija dostavljena:

- CSB Mostar
(g.Ramo Masleša, načelnik)
- g.Jadranko Prlić
(opunomoćenik Vlade R BiH)

OTPREDSJEDNIK VLADE R BiH
Dr. Zlatko Lagumdžija

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA REPUBLIKE BIH
 ZAPOVJEDNIŠTVO 4. KORPUSA
 Djelov.broj: 01-1398/93
 Mostar, 26.02.1993.

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 POVJERLJIVO
 H I T N O !

Informaciju dostavlja
 odgovor na traženo.-

ŠTABU VK OS REPUBLIKE BIH
 n/r Seferu Haliloviću

Veza vašeg akta br. 14/75-14 od 25.02.1993. godine izvještavamo Vas slijedeće:

1. Komandant Prve mostarske brigade nije me upoznao sa formacijom koju je dobio od Vas. Na moje traženje iste odgovorio je da je to dobio od Vas i da je to njegovo.
2. Danas 27.02.1993. godine glavni koordinator 4. Korpusa Armije RBiH za logističko obezbjeđenje na relaciji 4. Korpus Armije RBiH SDA centrala u Zagrebu (Hasan Čengić) predao je dokumenta i ne želi više da koordinira radi paralelnog izdavanja novca od strane Štaba VK.
 Gospodin Oručević Safet nama je obavljao glavne poslove oko ulaska roba sa HVO i to uspješno do sada.
3. Molim Vas, nisste mi pismeno odgovorili u vezi mog razgovora sa Vama o postupku Komandanta Prve mostarske brigade.
4. U vezi Vašeg akta 02/16-104 od 24.02.1993. godine izvještavam Vas da je predsjednik Regionalnog odbora za Hercegovinu gosp. Zijo Demirović javno saopštio da se vojni rukovodioci bave politikom a to se odnosi na Komandanta Prve mostarske brigade koji javno iznosi da je dobio ovlasti od Sarajevo (Štaba Armije RBiH i Vlade) za organizaciju vlasti i privrede na području Mostara.

Mišljenja sam da trebate razjasniti situaciju i pismeno nam dostaviti šta stoji iza posjete gos. Hujdur Midhada kao Komandanta Prve mostarskebrigade koju je obavio u Štabu Armije RBiH i Vladi BiH.

Već komandanti brigada, 7.brigade "Suad Alić", brigade "Neretvica" i brigade "Neretva" izražavaju negodovanja za dodjelu priznanja "Zlatni ljiljan" i dodjelu novca Prvoj mostarskoj brigadi.

KOMANDANT
 gospodin
 Arif Pašalić

Izvod iz magnetofonskog snimka sjednice Predsjedništva R BiH, Vlade R BiH i parlamentarnih stranaka, odnosno predsjednika ili predstavnika stranaka, održane 10. marta 1993. godine. Rasprava je vođena povodom pripreme za zasjedanje Skupštine R BiH koja se trebala izjasniti o Vance-Owenovom planu.

IZETBEGOVIĆ: Želio bih da imamo jedan koristan razgovor. ... Je li vam, dakle, poznat sadržaj vojnog dokumenta koji je potpisan u New Yorku, ili smatrate da bi bilo dobro da se u uvodu pročita? Dobro, onda će biti donesen i pročitat ćemo ga. ...

HALILOVIĆ: Gospodine Predsjedniče, gospodo, ja bih ovdje samo iznio neke ocjene vezane za vojni papir. ...

Iz toga proizlazi da je jedan od osnovnih problema čitavog, pa i vojnog dijela sporazuma, u činjenici što rješenje rata ne bi uslijedilo kao posljedica temeljne vojne pobjede nad agresorom, zbog čega bi došlo do toga da realizator pokolja i drugih oblika genocida nad muslimanskim i hrvatskim narodom, ostane u ulozi i organizatora dijela vlasti u R BiH.

Posebno u trima provincijama. Oni bi kao takvi i dalje predstavljali veliku opasnost za sigurnost bosanskohercegovački opredijeljenih građana, a posebno Muslimana, pa i Hrvata.

2. Zamrznuti rad političkih stranaka i formirati patriotski front građana R BiH za odbranu suverene države.

4. Sa Republikom Hrvatskom, na političkom planu, konačno razriješiti najvažnije pitanje, a to je logistika za potrebe R BiH, odnosno OS.

5. Na međunarodnom planu animirati sve prijateljske zemlje da izvrše pritisak na Republiku Hrvatsku da odustane od porške «Herceg-Bosni», i raditi aktivno na njenom doki-danju.

6. Obezbijediti da luka Ploče i put Ploče – Mostar – Sarajevo – Zenica, bude u neprekidnoj funkciji za potrebe države BiH. Ako je nužno, za ovo angažovati međunarodne snage, a po potrebi i našim snagama taj prostor osigurati.

Charles R. Shrader: Muslimansko-hrvatski građanski rat u srednjoj Bosni, vojna povijest 1992 - 1994

Uvod

U listopadu 1992. godine Jajce, važan grad sjeveroistočno od Travnika na glavnoj cesti za Banju Luku, bio je pod opsadom Armije bosanskih Srba (ABS), već gotovo pet mjeseci. Zajedničke snage Hrvatskog vijeća obrane i vojnika Armije Bosne i Hercegovine branile su grad i njegove dvije važne elektrane. Opskrbljivanje je išlo iz Travnika, uskim krivudavim koridorom dugim tridesetak kilometara, kroz područje koje su nadzirali Srbi. Pojačanja, hrana, streljivo i druge životne potrepštine dovoženi su kamionima, obično noću. Neprekidno pod paljbom, noćni su se konvoji probijali iz Travnika tom lošom cestom kroz teški planinski teren, jedva dostatni da održe na životu opsjednuti garnizon u Jajcu i civilno stanovništvo. Prvi krajiški korpus Armije bosanskih Srba 27. listopada 1992. godine odlučio je okončati opsadu Jajca općim napadom kojemu je prethodilo nekoliko zračnih udara. Idućeg dana branitelji Jajca iz redova HVO-a evakuirali su svoje bolesne i ranjene, zajedno s civilnim hrvatskim stanovništvom, prije nego što su te večeri napustili grad. Ubrzo su za njima krenuli i muslimanski vojnici i civili kad je, 29. listopada, Armija bosanskih Srba ušla u grad i počela program «etničkog čišćenja» koje je dovelo do «najvećeg i najnesretnijeg pojedinačnog egzodusa» tijekom rata u Bosni i Hercegovini.¹

Mnogima od trideset tisuća izbjeglica koji su pobjegli preko planina ili niz tada poznatu «Vijetnamsku cestu» prema relativnoj sigurnosti Travnika to nije bio prvi put da su bili natjerani u bijeg pred Armijom bosanskih Srba. Mnogi su i ranije bježali u Jajce iz Banje Luke, Prijedora, Sanskog Mosta, Kotor Varoši i ostalih gradova i sela u području Bosanske krajine. Vojnici HVO-a i hrvatske izbjeglice koji su napustili Jajce najvećim su se dijelom spustili do relativne sigurnosti Hercegovine ili čak do same Hrvatske. S druge strane, oko dvadeset tisuća muslimanskih izbjeglica nije imalo kamo i stoga su ostali u Travniku, Novom Travniku, Vitezu, Busovači ili u selima nedaleko Bile i Zenice. Usred uzajamnih optužbi zbog napuštanja obrane grada, i HVO i ABiH bili su prisiljeni nadoknaditi velike vojne štete koje su pretrpjeli, dok su njihove civilne vlasti bile suočene s problemima koje je izazvao veliki priljev izbjeglica u područje srednje Bosne.

U tome je ležalo sjeme nadolazećeg sukoba. Za vladu Alije Izetbegovića muslimanski izbjeglice iz Jajca bili su istodobno i problem i prigoda. Problem je bio gdje ih smjestiti. Prigoda je bila vojna: veliki broj muškaraca u dobi za vojsku, dobro motiviranih za osvetu protiv Srba i jednako spremnih krenuti i na Hrvate, osiguravao je izvorište iz kojeg je ABiH mogla popuniti postojeće postrojbe i osnovati nove pokretne

¹ Edward Vulliamy, Seasons in Hell: Understanding Bosnia's War, str. 179-180.

postrojbe koje bi mogle poduzimati ofenzivne akcije. Do kraja 1992. nedostatak uvježbanih i motiviranih pokretnih postrojbi za napadajne operacije onemogućavao je ABiH da pokreće stalne ofenzivne akcije – protiv ABS-a ili bilo koga drugoga.² Međutim, priljev izbjeglica iz Jajca, zajedno s velikim brojem izbjeglica vojne dobi iz istočne Bosne, i dolazak fundamentalističkih muslimanskih boraca (mudžahedina) iz inozemstva, omogućili su ABiH-u da osnuje takve pokretne postrojbe i da prvi put počne razmišljati o velikim ofenzivnim akcijama.³

Tako je, suprotno uobičajenom prihvaćenom mišljenju, upravo pad Jajca krajem listopada 1992. – a ne objavljivanje dijelova Vance-Owenova mirovnog plana u siječnju 1993. – ubrzao muslimansko-hrvatski sukob u srednjoj Bosni. Muslimani su imali i sredstva i motive da udare na svoje donedavne saveznike. Vance-Owenov mirovni plan, poduprt od Ujedinjenih naroda, predložio je podjelu Bosne i Hercegovine na deset provincija, od kojih bi u svakoj – osim u onoj oko Sarajeva – prevladavala jedna od triju glavnih etničkih skupina. Detalji plana bili su obznanjeni u prosincu 1992. godine, a karte tog plana objavljene su sljedećeg mjeseca. Opće je prihvaćen, premda pogrešan, argument da je muslimansko-hrvatski sukob u srednjoj Bosni izbio zbog toga što su bosanski Hrvati prerano i nemilosrdno nastojali primijeniti plan u onim provincijama srednje Bosne koje im je plan dodjeljivao.⁴ Međutim, taj argument počiva na pogrešnom post hoc propter hoc razmišljanju, bez uvjerljiva činjeničnog dokaza glede sredstava, motiva i mogućnosti. Osim toga, taj argument ne uzima u obzir vrijeme potrebno za planiranje i provedbu ofenzivne kampanje. Otvoreni sukob između Muslimana i Hrvata u srednjoj Bosni izbio je 14. siječnja 1993., samo dva dana nakon što je u Ženevi dovršena kantonalna karta Vance-Owenova mirovnog plana, ali zato dva i pol mjeseca nakon pada Jajca.

S ruge strane, vremenska i uzročna povezanost masivnog priljeva muslimanskih izbjeglica u srednju Bosnu nakon pada Jajca i izbijanja muslimansko-hrvatskog sukoba posve je jasna. Remetilačka prisutnost tih izbjeglica u gradovima i selima srednje Bosne, njihovo uključivanje u nove pokretne ofenzivne postrojbe ABiH-a i žurna potreba da im se nađe životni prostor dobro su poznate i općeprihvaćene činjenice. Njihovu ulogu katalizatora muslimansko-hrvatskog sukoba istaknuli su Franjo Nakić, bivši načelnik stožera Operativne

zone Srednje Bosne HVO-a, te mnogi drugi svjedoci pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Haagu. Kao što je Nakić izjavio «lokalni Hrvati i Muslimani nikad ne bi ušli u sukob da nije bilo priljeva tih izbjeglica koji su za sebe tražili prostor, nakon što su svoj izgubili u zapadnoj i istočnoj Bosni».⁵

Charles R. Shrader
Muslimansko-hrvatski građanski rat u srednjoj Bosni
Vojna povijest 1992 – 1994
Golden marketing – Tehnička knjiga Zagreb – 2004.

² U obliku u kojem je postojala krajem 1992. ABiH je bila gotovo isključivo sastavljena od postrojbi ustrojenih po obrascu bivše Teritorijalne obrane JNA. Njezine su postrojbe u načelu bile vezane uz određeno područje i nisu bile «pokretne» u smislu mobilnosti američke ili britanske pješake bojne (tj. spremne djelovati izvan neposredne blizine svojeg domicilnog položaja).

³ Zloglasna Sedma muslimanska motorizirana brigada, sastavljena djelomice od mudžahedina i glavne napadačke postrojbe ABiH-a, utemeljena je 17. studenoga 1992., dok su 17. i 27. krajiške brdsko-planinske brigade bile osnovane od muslimanskih izbjeglica u Hrvatskoj, u studenome 1992. i lipnju 1993., te zatim prebačene u Bosnu i Hercegovinu.

⁴ Neutemeljena ocjena da je do muslimansko-hrvatskog sukoba u srednjoj Bosni došlo zbog ustrojavanja Hrvata na broj primjeni Vance-Owenova plana pojavila se već u početku sukoba. Naprimjer, potpukovnik Robert A. Stewart, zapovjednik UNPROFOR-ove bojne u Lašvanskoj dolini, zabilježio je u svoj dnevnik da je pobočniku princa od Walesa prenio svoje uvjerenje da «HVO izaziva probleme kako bi Muslimane natjerao da prihvate Ženevski plan» (Stewartov dnevnik, 29. siječnja 1993. sec. 3. 12. KC D56/1 i KC D104/1). Istu su ocjenu širili i novinari (npr. Peter Mass u članku *Love Thy Neighbor: A story of War*, 2786); humanitarne organizacije (npr. Helsinki Watch u *War Crimes in Bosnia-Hercegovina*) te u drugim zapadnim publikacijama (npr. *Jane's Information Group. «Jane's Bosnia Handbook»*, dio 2, 3-4).

⁵ Franjo Nakić, svjedočenje na suđenju Kordiću i Čerkezu. 13. travnja 2000. Nakić je bio načelnik stožera OZSB-a HVO-a od prosinca 1992. do prosinca 1996.

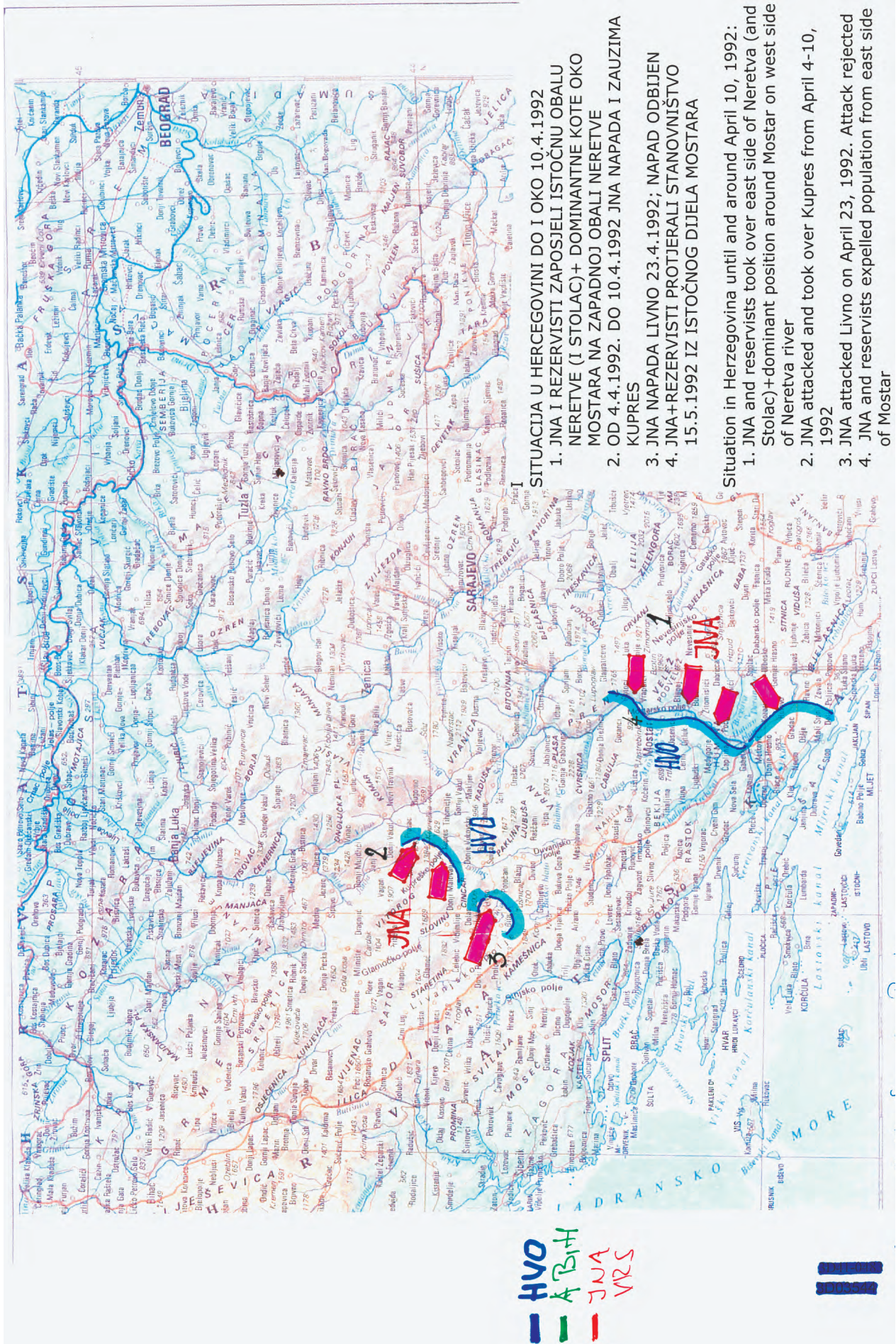

**Stanje u BiH
travanj – svibanj
1992 god.**

Teritorij pod
nadzorom VRS

Teritorij pod
nadzorom A BiH

Teritorij pod
nadzorom HVO-a

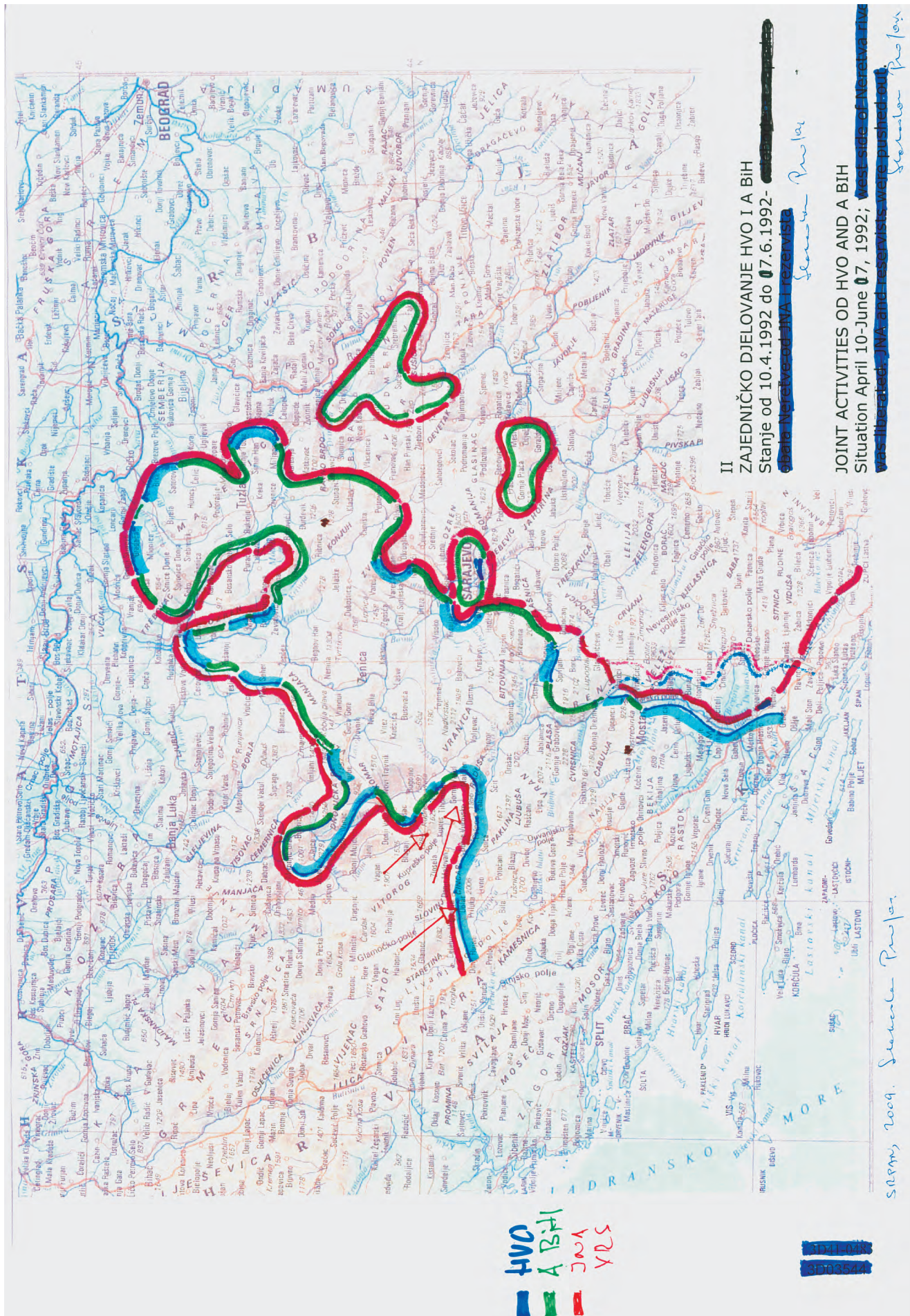

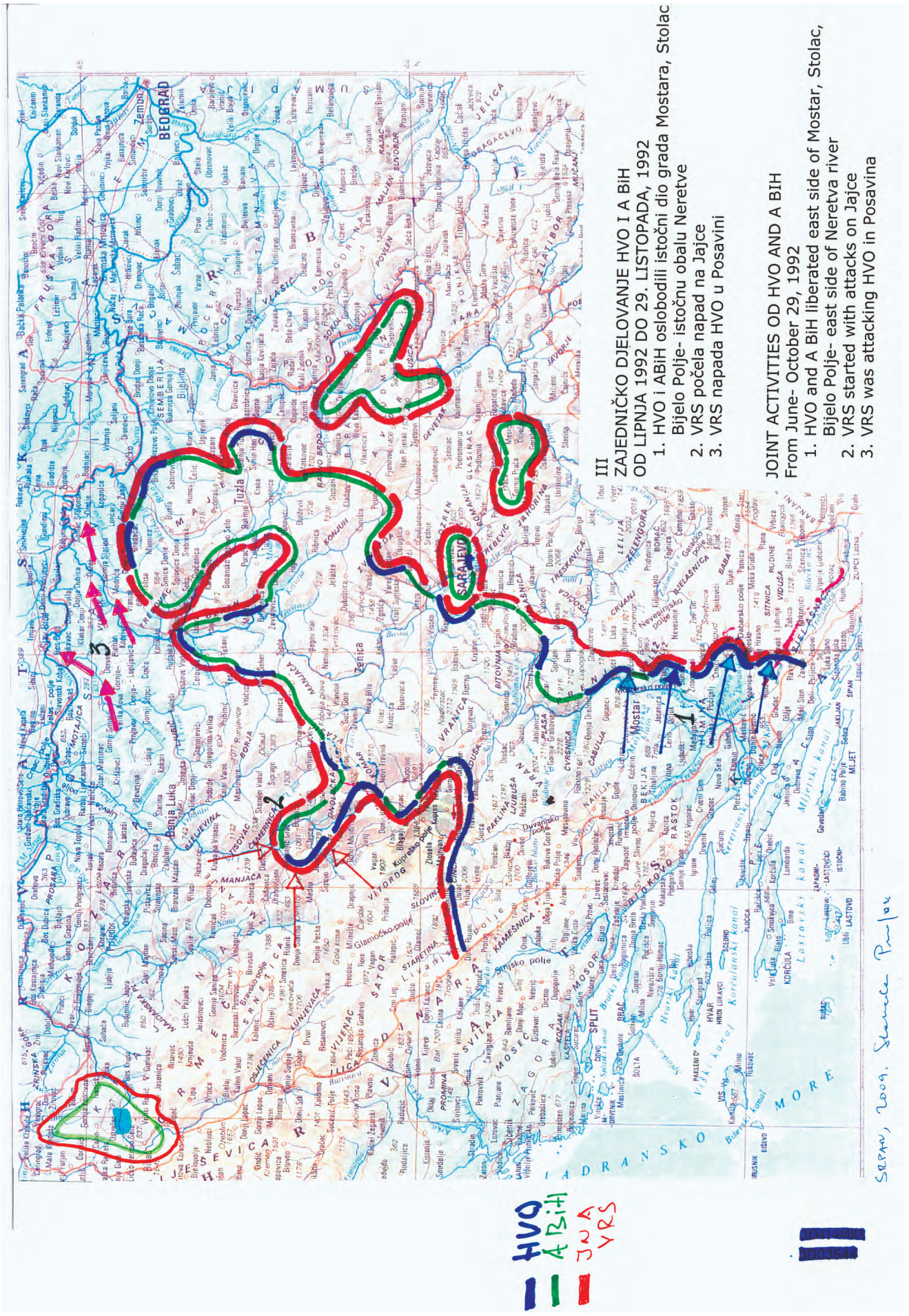
SITUACIJA U HERCEGOVINI DO I OKO 10.4.1992

1. JNA I REZERVISTI ZAPOSJELI ISTOČNU OBALU NERETVE (I STOLAC) + DOMINANTNE KOTE OKO MOSTARA NA ZAPADNOJ OBALI NERETVE KUPRES
2. OD 4.4.1992. DO 10.4.1992 JNA NAPADA I ZAUZIMA
3. JNA NAPADA LIVNO 23.4.1992; NAPAD ODBIJEN
4. JNA+REZERVISTI PROTJERALI STANOVNIŠTVO 15.5.1992 IZ ISTOČNOG DIJELA MOSTARA

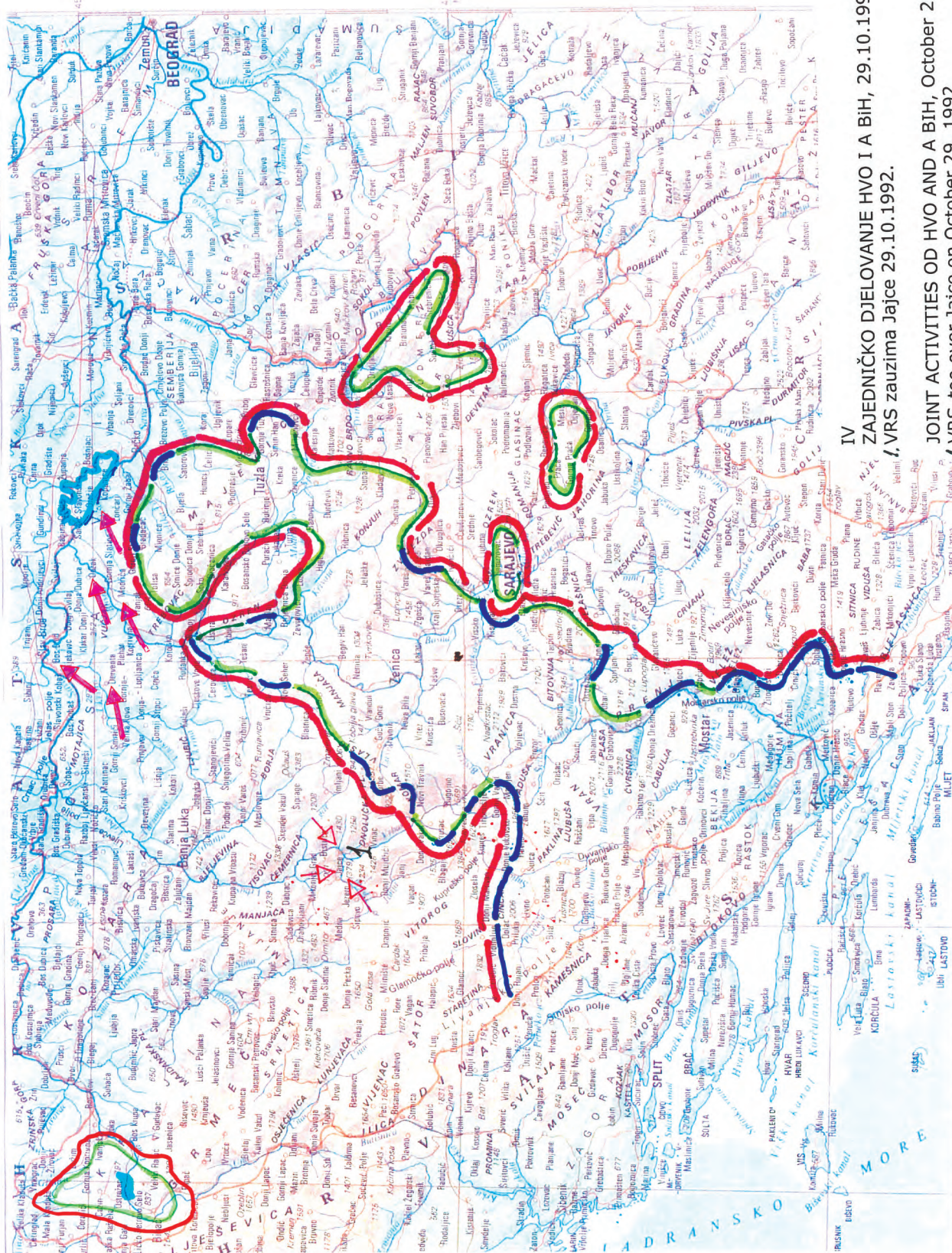
Situation in Herzegovina until and around April 10, 1992:

1. JNA and reservists took over east side of Neretva (and Stolac) + dominant position around Mostar on west side of Neretva river
2. JNA attacked and took over Kupres from April 4-10, 1992
3. JNA attacked Livno on April 23, 1992. Attack rejected
4. JNA and reservists expelled population from east side of Mostar

5. Zajedničko djelovanje HVO i A-BiH 29. X. 1992., VRS zauzima Jajce

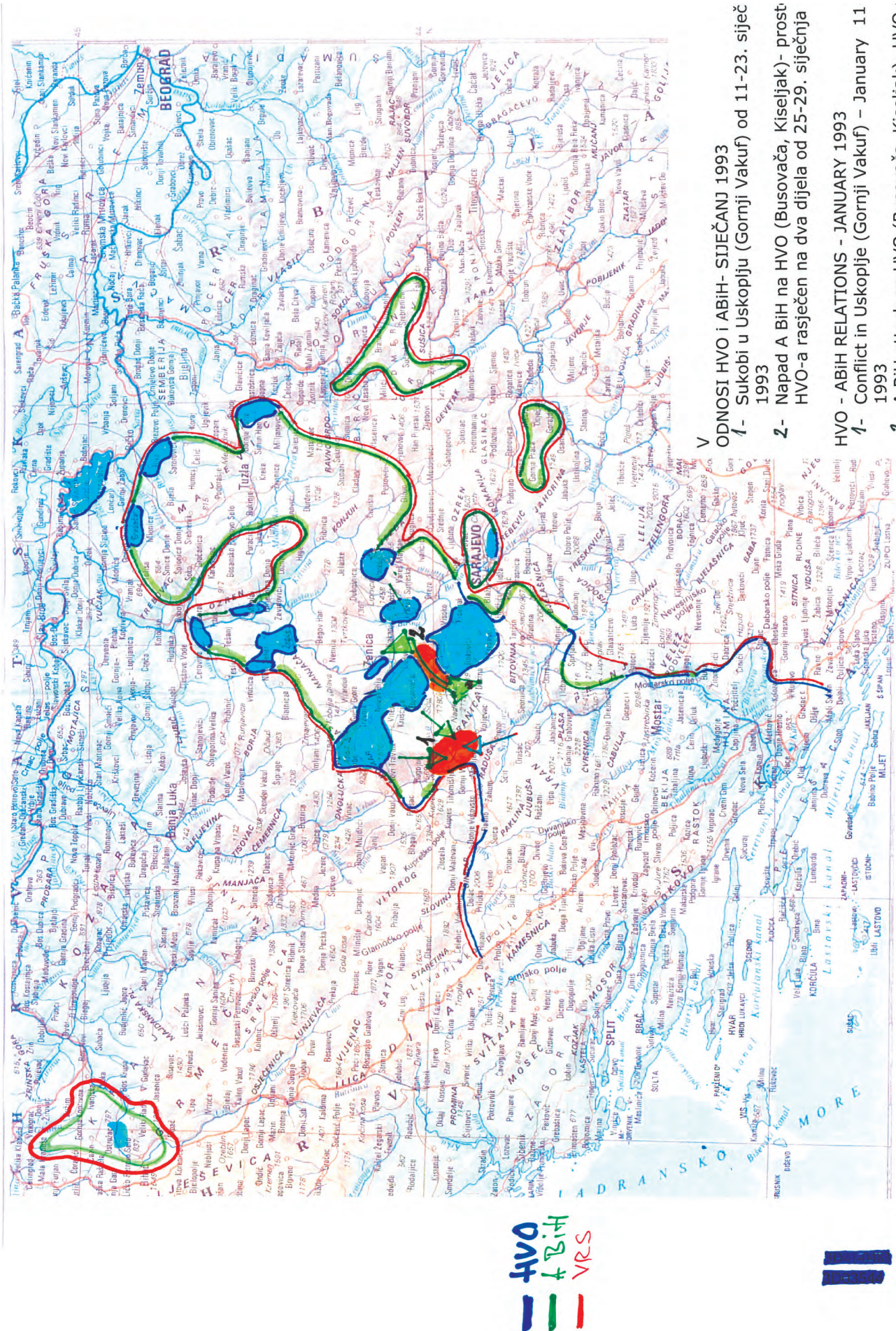

HVO
A-BiH
VRS

IV
ZAJEDNIČKO DJELOVANJE HVO I A BIH, 29.10.1992.
VRS zauzima Jajce 29.10.1992.

JOINT ACTIVITIES OD HVO AND A BIH, October 29, 1992
VRS too over Jajce on October 29, 1992

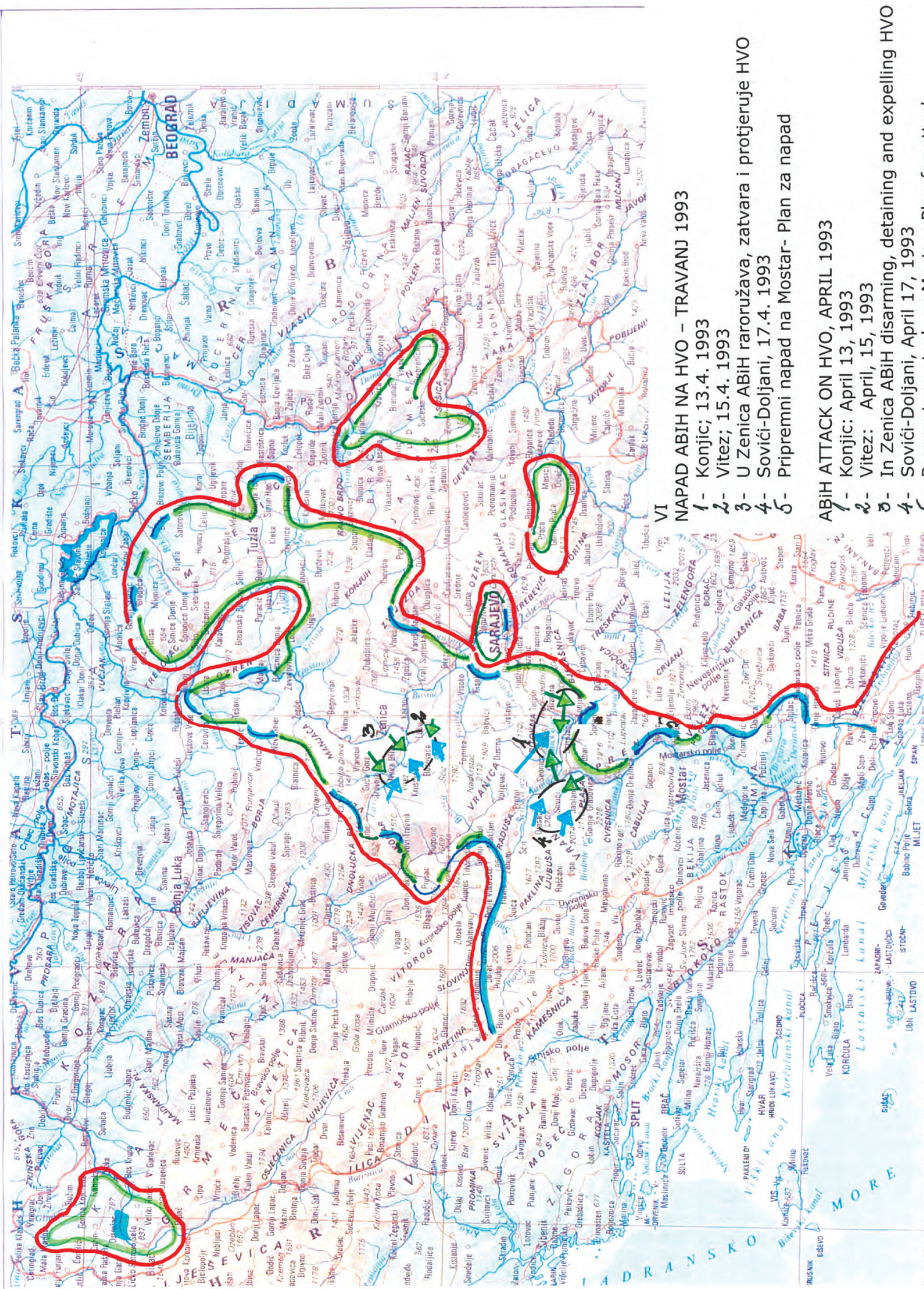
SRAPy 2009. Slobodan Praljak

V ODNOSI HVO i ABIH-SIJEČANJ 1993

- 1- Sukobi u Uskoplju (Gornji Vakuf) od 11-23. siječ 1993
 - 2- Napad A BiH na HVO (Busovača, Kiseljak)- prost HVO-a rasječen na dva dijela od 25-29. siječnja
- HVO - ABIH RELATIONS - JANUARY 1993
- 1- Conflict in Uskoplje (Gornji Vakuf) - January 11 1993
 - 2- A BiH attack on HVO (Busovača, Kiseljak)- HVO i cut in two pieces - January 25-29, 1993

SRTAN, 2009. Stanovnik Protop.

— HVO
— A-BiH
— VRS

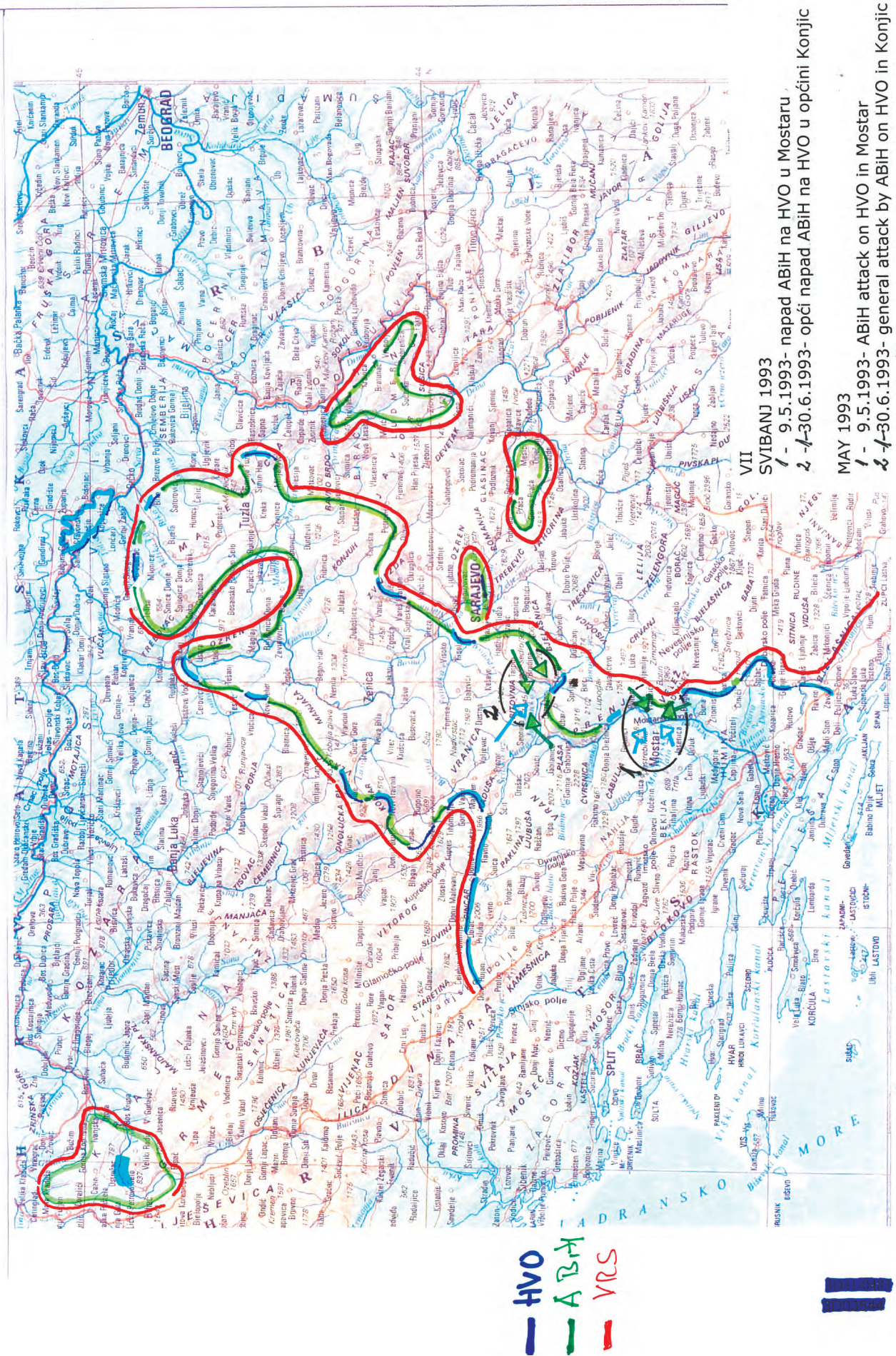
VI NAPAD ABiH NA HVO – TRAVANJ 1993

- 1- Konjic; 13.4. 1993
- 2- Vitez; 15.4. 1993
- 3- U Zenica ABiH araružava, zatvara i protjeruje HVO
- 4- Sovići-Doljani, 17.4. 1993
- 5- Pripremani napad na Mostar- Plan za napad

ABiH ATTACK ON HVO, APRIL 1993

- 1- Konjic: April 13, 1993
- 2- Vitez: April, 15, 1993
- 3- In Zenica ABiH disarming, detaining and expelling HVO
- 4- Sovići-Doljani, April 17, 1993
- 5- Preparatory attack on Mostar- Plan for attack

S.R.P.M., 2009. Slobodan Praljak

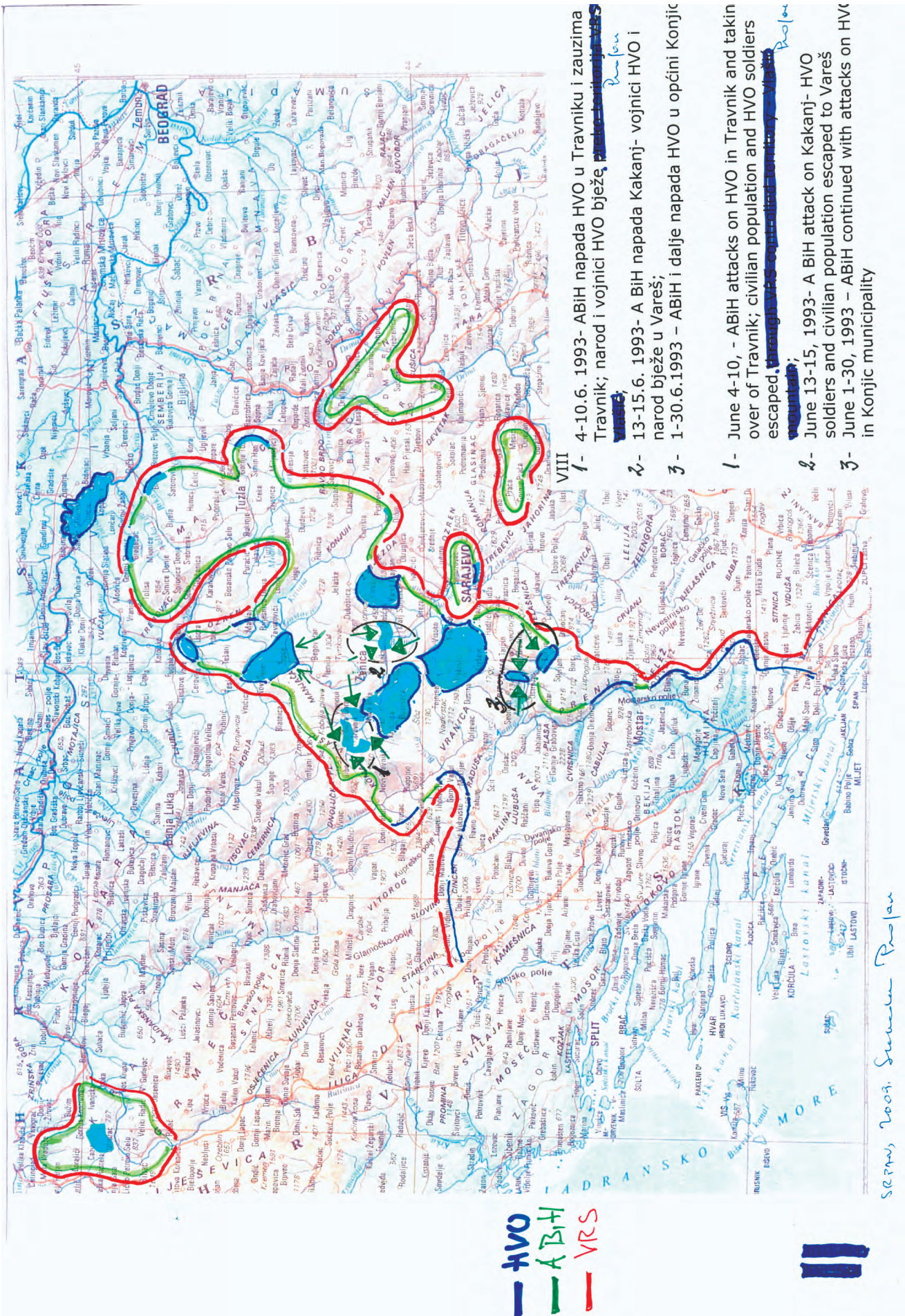

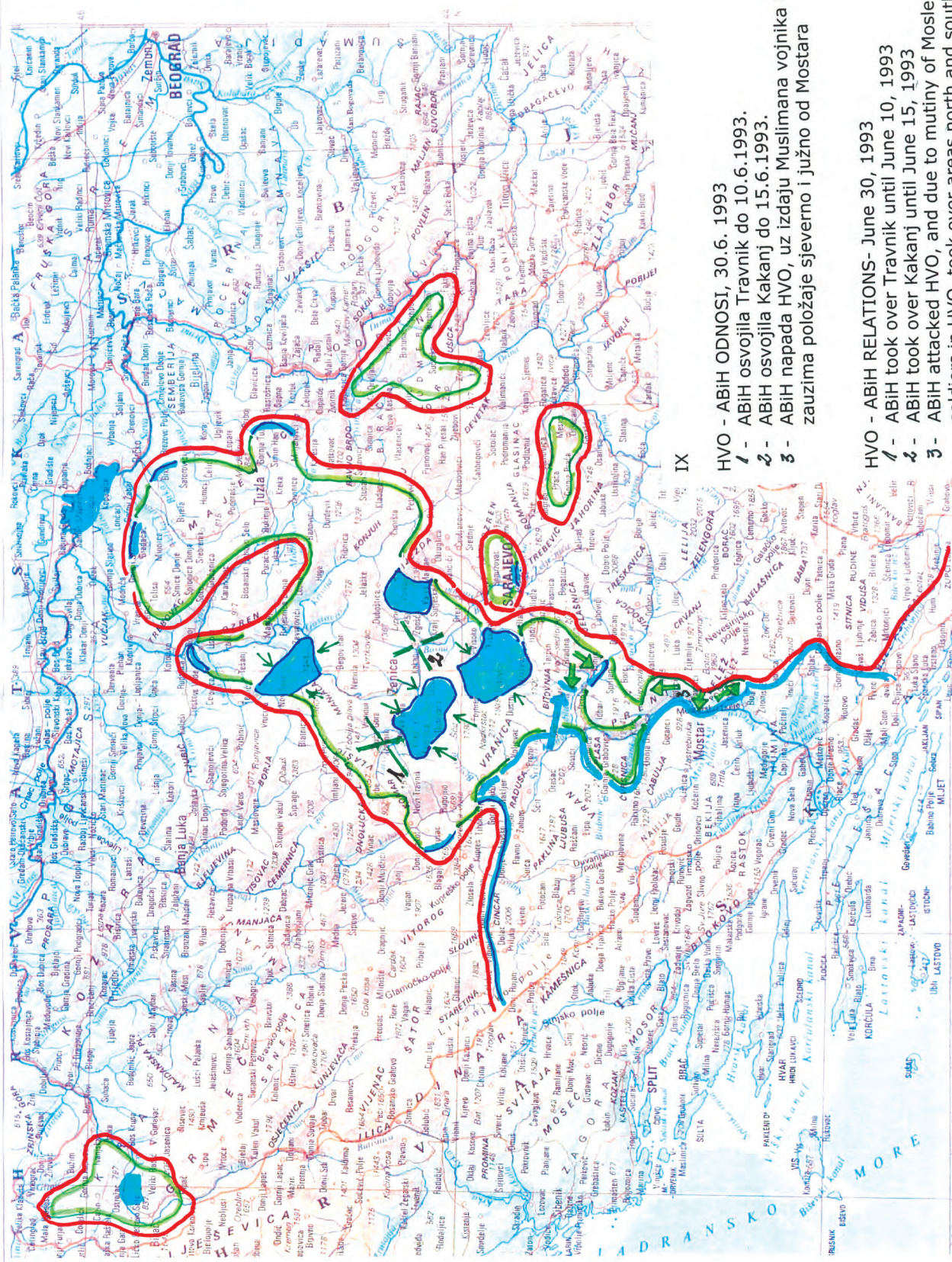
VII
SVTBANJ 1993

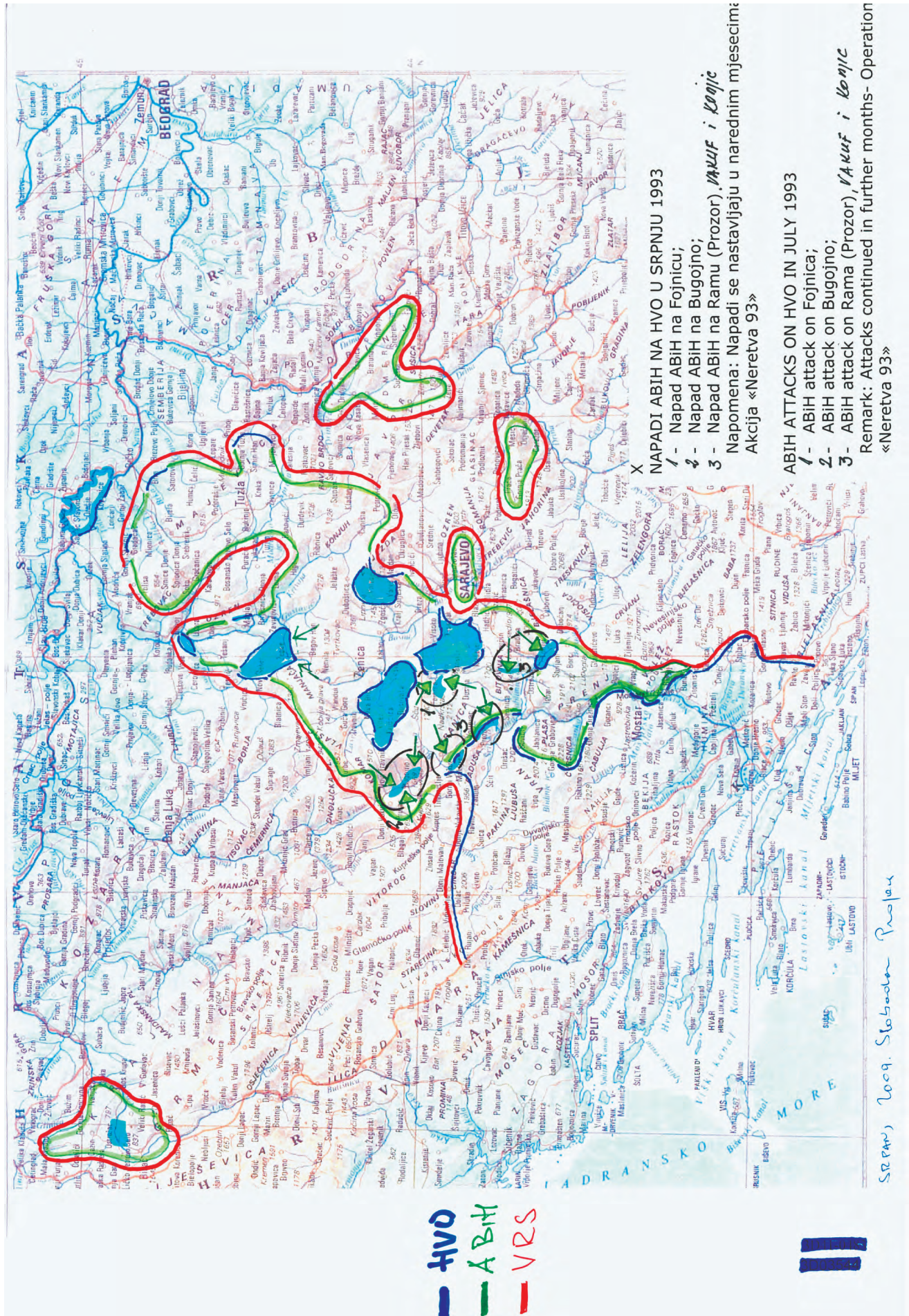
- 1 - 9.5.1993- napad ABiH na HVO u Mostaru
 - 2 - 1-30.6.1993- opći napad ABiH na HVO u općini Konjic
- MAY 1993
- 1 - 9.5.1993- ABiH attack on HVO in Mostar
 - 2 - 1-30.6.1993- general attack by ABiH on HVO in Konjic municipality

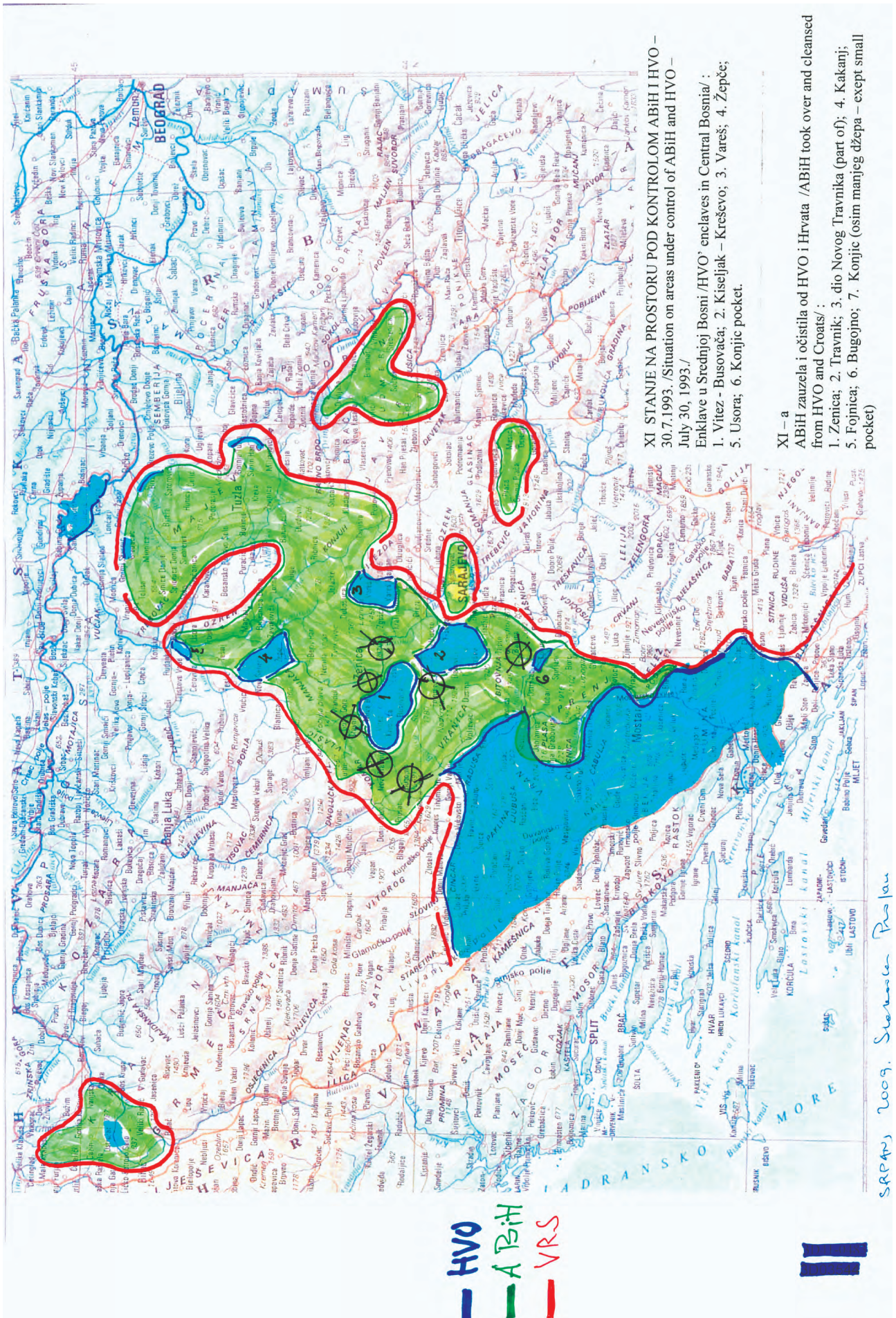
— HVO
— ABiH
— VRS

SEPT. 2009. Stanovna Rota

XI STANJE NA PROSTORU POD KONTROLOM ABIH I HVO – 30.7.1993. / Situation on areas under control of ABiH and HVO – July 30, 1993./

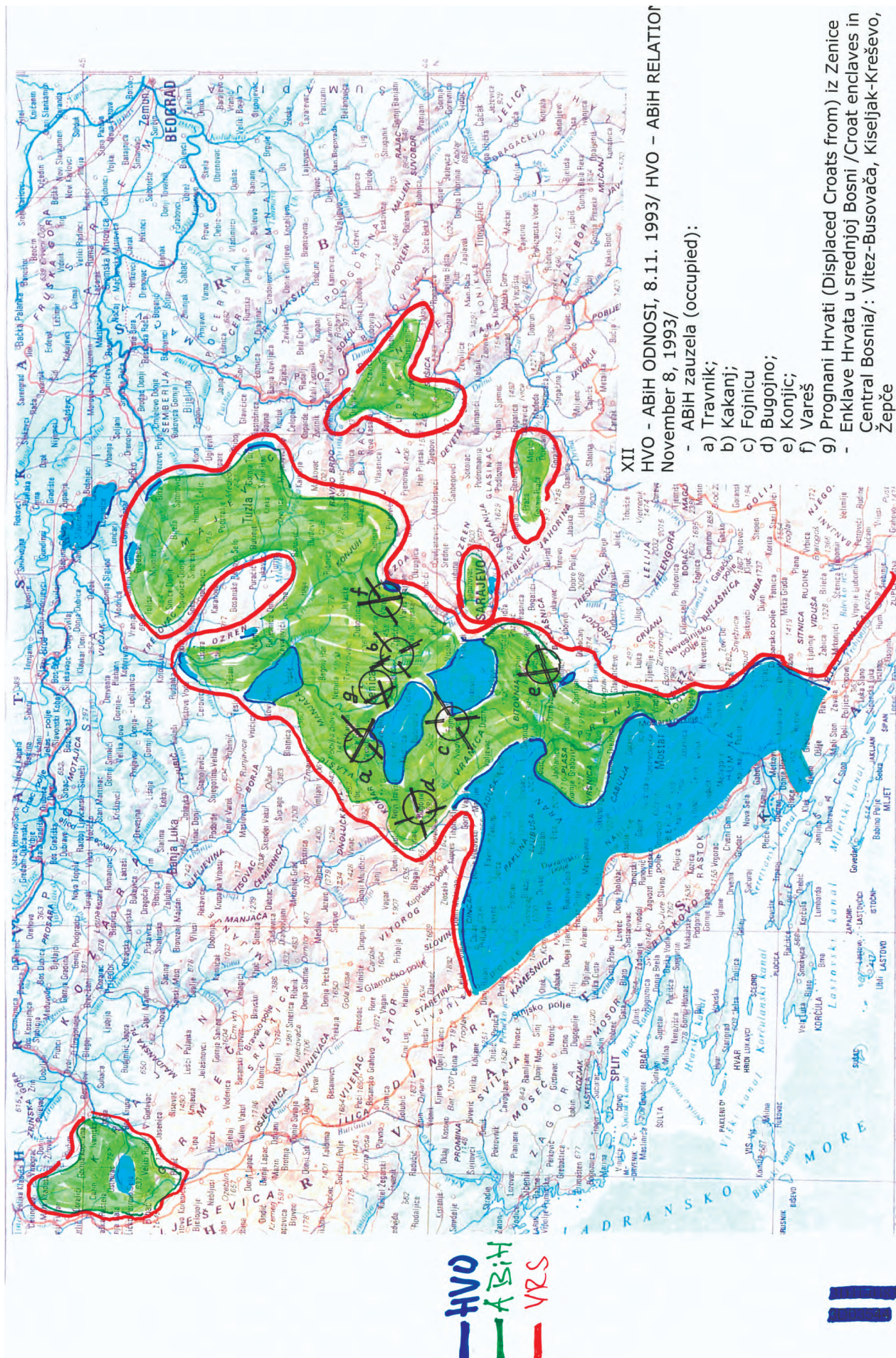
Enklave u Srednjoj Bosni /HVO' enclaves in Central Bosnia/ :

1. Vitez - Busovača;
2. Kiseljak - Kreševo;
3. Vareš;
4. Žepče;
5. Usora;
6. Konjic pocket.

XI – a
 ABiH zauzela i očistila od HVO i Hrvata /ABiH took over and cleansed from HVO and Croats/ :

1. Zenica;
2. Travnik;
3. dio Novog Travnika (part of);
4. Kakanj;
5. Fojnica;
6. Bugojno;
7. Konjic (osim manjeg džepa – except small pocket)

SARAJEVO 2009. Srđan Pranjković

XII
 HVO - ABiH ODNOSI, 8.11. 1993/ HVO - ABiH RELATIOI
 November 8, 1993/

- ABiH zauzela (occupied):
- a) Travnik;
- b) Kakanj;
- c) Fojnicu
- d) Bugojno;
- e) Konjic;
- f) Vareš
- g) Prognani Hrvati (Displaced Croats from) iz Zenice
- Enklave Hrvata u srednjoj Bosni / Croat enclaves in Central Bosnia/: Vitez-Busovača, Kiseljak-Kreševo, Žepče

SRTM93 1009. Stanica Prostor

HVO
 ABiH
 VRS

Ustroj i razmještaj OZ SB travanj 1993.

BROJNO STANJE OZ SB :

1. Travnička brigada oko 800 vojnika
 2. Brigada Frankopan oko 600 vojnika
 3. Brigada Stjepan Tomašević oko 700 vojnika
 4. Viteška brigada oko 1100 vojnika
 5. Brigada N. Šubić Zrinski oko 1400 vojnika
 6. Brigada B. Josip Jelačić oko 1900 vojnika
 7. Brigada Jure Francetić oko 850 vojnika
 8. II. Zenička brigada oko 400 vojnika (u formiranju)
 9. Brigada Kotromanić oko 600 vojnika
 10. Brigada Bobovac oko 700 vojnika
 11. 111. XP brigada oko 1400 vojnika
 12. 110. brigada oko 650 vojnika
- 4. Ltrd PZO oko 170 vojnika, - MTD oko 170 vojnika
- 4. bVP oko 300 vojnika, PPN Vitezovi 60 vojnika
- LOB oko 150 vojnika, Zap. OZ SB oko 50 vojnika

UKUPNO OKO 12 000 VOJNIKA

OD TOGA:

- ↑ U Lašvansko- Lepeničkoj dolini oko 7 400 vojnika
- ↑ Izvan Lašvansko- Lepeničke doline oko 4 600 vojnika

ALTOGETHER ABOUT 12 000 SOLGERS
Thereof : In Lašvanska – Lepenička walley about 7 400 solgers.
Outside lašvanska – Lepenička walley about 4 600 solgers.

Odnos snaga ABiH i HVO ožujak 1993.

BROJ BRIGADA A BIH USMJERENIH PREMA Lašvansko - Lepeničkoj dolini

- => Iz 3. Korpusa 15 brigada oko 45 000 vojnika
- => Iz 6. Korpusa 2 brigade oko 4 000 vojnika
- => Iz 1. Korpusa 2 brigade oko 4 000 vojnika
- => Iz Specijalnih odreda za posebne namjene oko 1000 vojnika

UKUPNO OKO 54 000 VOJNIKA

Odnos snaga u Lašvansko-Lepeničkoj dolini 7 : 1

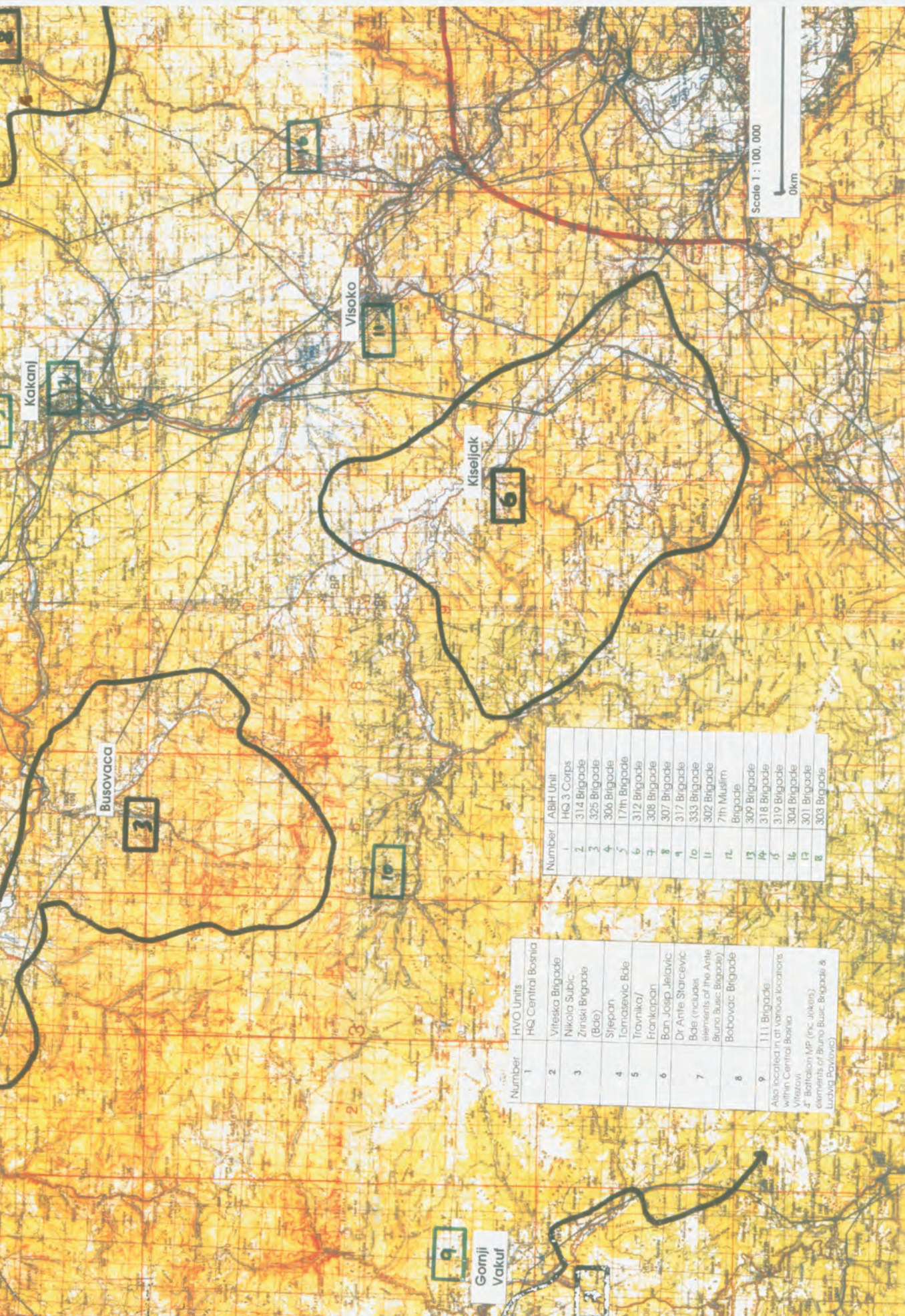
ALTOGETHER ABOUT 54 000 SOLGERS
Balance of power in Lašvanska – Lepenička walley 7 : 1

Stjepan Frankopan

16. Središnja Bosna – linije frontova i raspored vojnih snaga

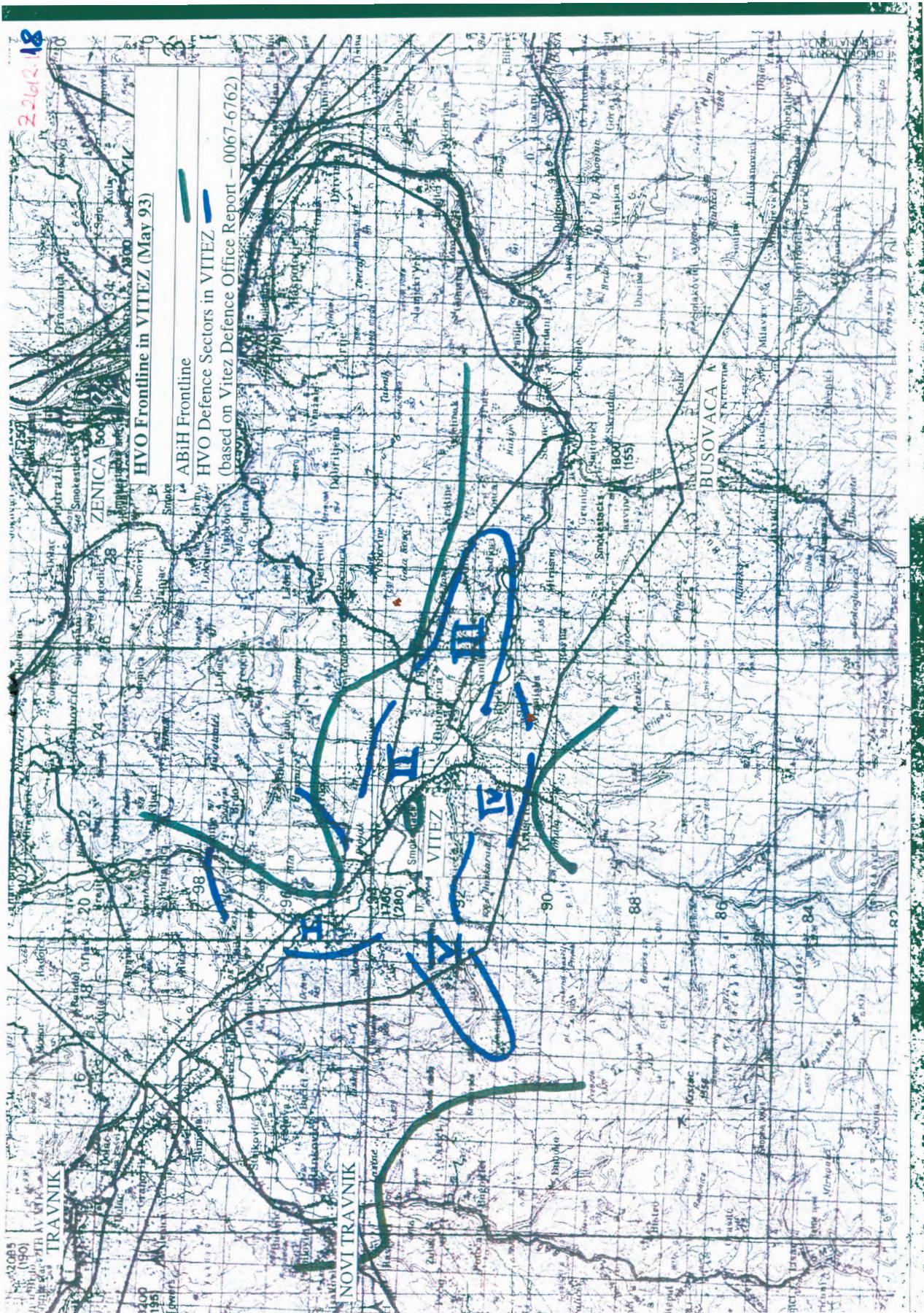

Number	HVO Units
1	HQ Central Bosnia
2	Viteška Brigade
3	Nikola Subić Zrinski Brigade (Bos)
4	Stjepan Tomasević Bos
5	Travnika/ Frankopan
6	Ban Jozip Jelavić
7	Dr Ante Starčević Bos (includes elements of the Ante Bruno Bušić Brigade)
8	Bobovac Brigade
9	1111 Brigade (Also located in at various locations within Central Bosnia, Vitezovi)
10	4 th Battalion MP (The Jokers) elements of Bruno Bušić Brigade & Lovrag (Povijest)

Number	ABH Unit
1	HQ 3 Corps
2	314 Brigade
3	325 Brigade
4	306 Brigade
5	17th Brigade
6	312 Brigade
7	308 Brigade
8	307 Brigade
9	317 Brigade
10	333 Brigade
11	307 Brigade
12	7th Muslim Brigade
13	309 Brigade
14	318 Brigade
15	319 Brigade
16	304 Brigade
17	301 Brigade
18	303 Brigade

KOMANDANTU 4. KORPUSA

Prema našim saznanjima na prostoru Jablanice, Konjica, Pazarića, Tarčina a vjerovatno i drugih mjesta u zoni odgovornosti 4.K. jedan manji dio kadrova iz Armije RBiH, MUP-a i vlasti u potpunosti se stavio u službu ostvarenja velikohrvatske politike kroz potpuno sprovođenje zadataka koje dobijaju od rukovodilaca HZ «HR-HB», što direktno utiče na razbijanje našeg fronta borbe za cjelovitu i demokratsku RBiH, a posredno i neposredno zbunjuje jedan dio naših pripadnika i dovodi ih u zabunu. Ovo se naročito odnosi na dr. R. Hadžihuseinovića – predsjednika SO Konjic, Jasmina Gusku – načelnika MUP-a Konjic. Načelnika MUP-a Hadžići Tufo i komandanta 7. konjičke brigade Cerovac Midhada. Radi sagledavanja cjelovite situacije i planskog preduzimanja mjera

N A R E D J U J E M :

1. Što prije otići na Igman i obaviti razgovor sa komandantom OG «Igman» gospodinom Dževadom Radjom, Ališpaga Zulfikarom i ostalim.
2. Angažujte sve ostale moguće izvore radi što hitnijeg sagledavanja cjelokupnog stanja i utvrđivanja istine, jer ovdje je istina jedini kriterij.
3. Problem svestrano izučite i ono što je u vašoj nadležnosti odmah riješite, a predložite koje i kakve (ako su potrebne) kadrovske promjene treba da uradi GS OS R BiH, MUP ili Predsjedništvo R BiH ili eventualno stranka.
4. Po potrebi predložite posebne mjere krivičnog gonjenja ili eventualno ako je potrebno napraviti plan akcije za koju ćemo blagovremeno odrediti snage i sredstva.
5. Provjerite ima li sličnih pojava i na drugim mjestima.

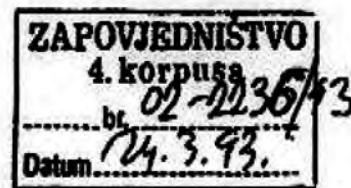
N A Č E L N I K

ŠTABA VRHOVNE KOMANDE OS RBiH

Sefer Halilović

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA R BiH - 4. KORPUS
 7. BRIGADA «SUAD ALIĆ» KONJIC
 Broj: 02-7.../93
 Datum: 23. 03. 1993. god.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA R BiH 4. KORPUS
 7. BRIGADA «SUAD ALIĆ» KONJIC
 Broj: 02-7.../93
 Datum: 23. 03. 1993. god.

ZAPOVJEDNIŠTVO
 4. korpusa
 br. 02-2236/93
 Datum 24. 3. 93.

4. KORPUS MOSTAR
 VANREDNI OPERATIVNI IZVJEŠTAJ

Obavještavamo Vas da je stanje u zoni naše odgovornosti sljedeće:

- 150 pripadnika HVO zarobljeno,
- Grad blokirano,
- život u gradu paralizovan,
- Nastavljamo sa hapšenjem.

KOMANDANT
 Cerovac Midhad

4. KORPUS – CENTAR VEZE
 CADCN3Uf

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
 HRVATSKO VIJECCE OBRANE
 BRIGADA «HERCEG BOSNA» KONJIC

OBRANA
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO

Datum: 24. 03. 1993. godine

HVO MOSTAR
 ZAPOVJEDNISSTVO OZ J/i h
 M O S T A R

Izvijsce za dan 24. 03. 1993.

Po odlasku mjesovite komisije iz Mostara pristupili smo sa nasse strane provedbi izdate zapovjedi, no druga strana nije ispunila ni jednu toccku zapovjedi. Armijske snage su od samog jutra zvestoko napale nasse polozejaje, uzvaccali smo tek toliko da odrzzimo crtu obrane. U Konjicu je blokirana nass VP kao i zapovjednisstvo II bojne. Po gradu se pale nasse zastave i uhicuju nassi ljudi. Izvijscceni smo da nassi ljudi iz vojarnje Ivan-sedlo joss nisu pussteni, kao ni ostali uhiceni.

Tjekom nocci, poslije izdate zapovjedi, vrssili pregrupiranja i planirali napad (veza im je ccitavu noc radila ssifrirano).

Rano jutros razoruzzani su nassi ljudi u selu Strgovnice i njihove snage su nakon toga krenule ka nassim polozejajima u tom rajonu. Prethodni dan nam nisu vratili ranjenika i dva uhiccenika, iako smo poslali sanitet da ih preuzmu. Sa istom praksom nastavljaju i danas. Jutros su u Konjicu su zarobili nass sanitet koji je prevezio ranjenu zzenu pa je na nassu intervenciju pussteno, ali je na povratku u Klis na svakom punktu zaustavljeno i osoblje verbalno maltretirano. Od tada ne dozvoljavaju prolaz sanitetu tako da nismo u stanju prevoziti nasse ranjenike do medicinske ustanove.

Od ranog jutra napada se kompletna zona odgovornosti I bojne, a istovremeno je napadnuto Pokojisste gdje su nassa dvojica ranjena. Vec trecci dan Vratna Gora je u okruzenju i tucce se iz Krussccice. Sela na rubnim djelovima ka Prozorskoj opccini su ccitav dan pod vatrom i pokussavaju se zauzeti (rijec je o selima: Pozzetva, Plavzi, Bussccak i Prijeslop). U selu Jasenik su zarobili sve nasse vojake i civile Hrvatske nacionalnosti (njih oko 50) i zatvorili ih u jednu kuccu blizu dzzamije, valjda mislecci da ccemo mi granatirati istu a da ih mi sami pobijemo, ssto mi naravno nismo uccinili. U selu Gostevicci zarobili su oko 50 zzena i djece i zatvorili ih u neku kuccu zzelecci da im sluzzi kao zzivi sstit. U selu Trusina napravili su punkt sa koga vatreno djeluju. U Seonici drzzimo njihove snage u okruzenju ali po nocci nemozzemo kontrolirati veliki prostor da bi sprijeccili dolazak svjezzih snaga. Iz sela Podhuma, Parsovicca i Gorana potiskuju nasse snage ka Goranskom Polju pa se povlaccimo ka raskrizzju prema Buturovic Polju. Ka selu Vrce upucceno je 400-500 pripadnika A BiH, ovo je selo tucceno iz MB iz Ccelebicca. Iz Jablanice (neznamo tocnu lokaciju) tuccena je Kostajnica. Iz Ostrozzca su tucceni Falanovo Brdo i Kostajnica ccitav dan i to iskljuccivo civilni ciljevi, sreccom u ova dva sela nije bilo ozlijeddenih niti poginulih. Orudde u Ostrozzac (MB 82 i 102 mm – 10 kom) dovucceno je iz Konjica iz brigade «Suad Alicc» koja je oslabila crtu prema ccetnicima na konjicckoj bojissnici. Iz sela Gorica tucceni su Obri ali je to mjesto neutralizirano. Jake svjezze snage ubacuju preko sela Repovaca prema selima Gornje i Donje Viššnjevica. Civilno stanovnisstvo iz Gornjih i Donjih Vissnjevica, kao i Mrkosovica i Budissnje ravni izvukli smo prema Ljesovini, a civilno stanovnisstvo iz Goranskog Polja prema Kostajnici iako je ostalo joss nekoliko starica.

Iz Konjica (sa kojima zbog prekida telefonskih veza tessko stupiti u kontakt) smo dobili informaciju (ne znamo stupanj toccnosti) da je brigada «Suad Alicc» dobila zadatak da nas vojniccki porazi na svom polozejajima oko Konjica (dakle na crtama prema ccetnicima), no odredeni potccinjeni je ne zzele izvrsiti i navodno zzele prekid sukoba.

Muslimanski politiccari zatjevaju od vojske prekid susreta no nemaju utjecaj na vojsku. Prema i ranijm informacijama armijske snage su imale za cilj svrgavanje muslimanskog politicckog i civilnog voddstva pa sada samo do kraja realiziraju vojni plan o vojnom osvajanju opccine i uspostavi nove muslimanske vlasti.

Do sada na podruccju Klisa imamo registriranih 4 mrtva i 2 ranjena. Upravo dogovaramo prekid vatre, no i slussamo njihovo izvijsce za Radio BiH, koje govori suprotno. Na najgori naccin uz obilje neistina informiraju javnost (izvijsce ssaljje Haso Hakalovic sa kojim dogovaramo prekid vatre), pa ne vjerujemo u njihovu iskrenost.

I BOJNA «KLIS»

Zzeljko Mlikota

..... 12. 7. 2000. g.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA REPUBLIKE BiH

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 Strogo povjerljivo

43 bbr

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA REPUBLIKE BiH
 KOMANDA OG "IGMAN"
 Igman, 16. 04. 1993. godine

02/1

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO PUVJERLJIVO

BORBENI IZVJESSTAJ

KOMANDANTU 4. KORPUSA
 M O S T A R

U toku danasnjeg dana na području Konjica nastavljene su borbe na svim dijelovima opštine. Possto je jedan uređaj bio u kvaru nemam puno informacija iz Klisa. Dobili smo uređaj sa Igmara i ponovo uspostavili vezu. Izvjessten sam da tamo nema većih problema i da se brigada «Neretvica» uspješno nosi sa agresorskim HVO-om.

U zoni 7. brigade situacija je sljedeća:

– objekat Zlatar je u okruženju i nastavlja se sa dejstvima. HVO intenzivno trazzi pomoć i ssto se ticce ovog objekta na izmaku su snage. Inacce sa ovog objekta artiljerijom nemilosrdno tuku grad i sva muslimanska sela,

– uveli smo svjezje snage na pravcu Podorassac-s. Ovccari i uspjeti deblokirati selo i pomocci civilima. Po izvjesstaju occiscen je rejon jugozapadno od vijadukta prema Zlataru.

– Nastavljeno jhe dejstvo nassih snaga na pravcu s.Homolje–Repovica i trenutno cciste selo Galjevo. Tu HVO daje veliki otpor i tu su poginula nassa dva borca. Nastavit cce se do kraja jer je ovladjivanje Repovicom uslov za pokret ka Babinom Nosu. Objekat Zlatar dominira nad svim a njegovim osvajanjem komanduje Cerovac, i veoma je spor ssto se odrazava na ostalo.

HVO potisnut je iz sela Ovccari i sela Borovac povukao se u magacin DC prema gradu. Od strane grada blokiran je sa snagama VP pod komandom Ssahicha koji veoma uspješno komanduje bataljonom.

– Objekat Babin Nos je blokiran a u njegovo osvajanje cce krenuti tek poslije Zlatara i Repovice.

– Interesantno je da HVO Konjic putem veze vapi za pomoć i obećana im je iz Kresseva i Kiseljaka. Na tim pravcima postavljene su zasjede. Inacce ovdje je pozitivno odjeknuo vasse obraccanje javnosti i krajnje otvoreno rekli ssta rade Hrvati.

DO KONACCNE POBJEDE !!!

PNSS ZA ONP

ESAD RAMICH

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA REPUBLIKE BiH
 KOMANDA 4. KORPUSA

Djelov.broj: 01-3191/73
 Mostar, 17.04.1993.

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 Strogo povjerljivo
 H I T N O !

NAREĐENJE-

SVIM JEDINICAMA
 4. KORPUSA

Na osnovu nastale situacije i razvoja događaja i borbenih dejstava u zoni odgovornosti 4. korpusa, a u cilju prevazilaženja situacije i uspostavljanju što povoljnijeg stanja za nas,

N A R E Đ U J E M :

1. Jedinice koje su u borbenom dodiru sa snagama HVO i HV nastaviti ~~ODBRANOM~~ b/d, te u tom cilju poduzimati sve potrebne mjere. Težište dejstva dati na objekte i pravce koji vas najviše ugrožavaju.

Početine uspjehe maksimalno eksploatisati:

Izvršite posjedanje dominantnih objekata (ako iste niste posjeli) sa kojih možete kontrolisati veće prostore i šire rejone.

Izvršite međusobnu uvezanost i koordinaciju. Vršite stalno izviđanje i osmatranje pravaca sa kojih se izvode b/d prema vašim jedinicama.

Jedinice maksimalno osamostalite u logističkom smislu. Težište imati na tehničkom obezbjeđenju (misli se na materijalna sredstva koja obezbjeđuju samostalno izvođenje borbenih dejstava).

2. Jedinice koje drže položaje prema četnicima ne smiju dozvoliti prodor istih u zonama svoje odgovornosti.
3. U svemu ostalom pridržavati se ranije dobijenih naredenja i uputstava.
4. Odmah dostavljati sve podatke o zarobljenim i poginulim pripadnicima HVO i HV.
5. Takođe voditi urednu evidenciju o svojim ranjenim i poginulim borcima i iste nam dostavljati.
6. Izvještaje dostavljati redovne svakih 6 sati a vanredne po potrebi.

KOMANDANT
 Gospodin
 Arif Pašalić

REPUBLIKA BiH
 Armija R BiH
 BVM 4.korpUSA A RBiH
 s.BrAdina, 17.04.1993.g.20,00h

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO

BORBENI IZVJESSTAJ,

K-DANTU 4.KORPUSA MOSTAR

Danas su nastavljena borbena dejstva sa HVO u zonama obje brigade u konjic. Situacija u zoni 7.brigade je sljedecha:
 Na osnovu podataka koje mi je referisao komandant brigade na referisanju obrucanom danas u s.BrAdina od 18,00 do 20,00 sati stanje je sljedeche:

POLOZZAJ HVO "STARI GRAD"

Objekat je u okruzenju. Snage 7.brigade zarobili su pet vojnika HVO. Na Gradu je ostalo joss 11 vojnika sa zapovjednikom Mikulich Draganom. Slavni zapovjednik otporne taccke je tzv."Berko" koji nije iz Konjica i ne dozvoljava vojnicima da se predaju. Od orudja gore ima dva PAM-a, jedan MB 82mm i jedan MB 120mm. Oko objekta postoji minsko polje.

POLOZZAJ HVO "ZLATAR"

Objekat je u potpunom okruzenju. Okruzzuju ga 60 vojnika "Crni labudovi", 40 pripadnika spec.jed. MUP-a Hadzichi i 80 vojnika 7.brigade Konjic. Objekat je veoma jak i dobro posjednut i utvrdjen. U dosadassnjem stezanju obrucca oko objekta zarobljeno je 20 vojnika HVO, dva sijacca smrti i jedan PAT 20/3 na vozilu. Nastavlja se stezanje obrucca a na vezama HVO ccuje se zahtjev posade za predajom.

POLOZZAJI HVO "SPILJANI"

Nasse jedinice razoruzzale su i zatvorile 15 pripadnika HVO i kompletnu liniju prema ccetnicima na tom rejonu drzzi A R BiH.

POLOZZAJ HVO "POLJE BIJELA"

Nasse snage su razoruzzale 15 vojnika HVO. Ti vojnici su trazzili da prijedju u A BiH. Odobreno je osmorici i sada su u A BiH. Na toj liniji liniju prema ccetnicima drzzi iskljuccivo A BiH. Jucces su HVO vojnici intenzivno granatinal nassu jedinicu koja je drzzala liniju prema ccetnicima na s.Prevlje. Tu su zarobili nassu posadu i uzeli liniju. Sa igmana sam vezom naredio da se odmah napadne i povrati linija. Prvi bataljon 7.brigade je izvrssio moje naredjenje i do jutra je linija ponovo zauzeta. HVO vojnici se drzze zarobljeni tuda nebi HVO granatirao taj rejon. U toj akciji klaksse su ranjeni dva borca A BiH.

POLOZZAJ HVO "BABIN NOS"

Radi se o izuzetno utvrdjenom objektu odakle se bjedomuccno nazara grad Konjic i ubijaju civili. Objekat su okruzzile snage BVB 4.KorpUSA i snage MUP-a Konjic. Sa distance ga tuccemo samohotkom. Pjessadija neche krenuti u osvajanje dok ne oslobodimo Zlatar i Repovicu odakle se sstiti ledjnom vatrom ovaj objekat. Svi vazzni objekti u gradu su pod nassom kontrolom. Za sada u 7.brigadi ima 4 vojnika mrtva, jedan teze i pet laksse ranjenih i kod Zuke jedan mrtav i dva ranjena. Jedan vod brigade bio je u okruzenju na gradskom stadionu i u toku nochi dolinom Neretve izvukao se u grad.

SADEKUA - URGENT

OBJEKAT HVO "S.RADESSINE"

Selo je jako utvrđeno i odatle HVO tuče sa trocijevcem i MB 120 mm. Selo je okruženo našim snagama iz pravca s.Ribichi, s.Seljani i s.Idbar. Komandantu brigade izdati su konkretni zadaci i brigada nastavlja dještvo. Komandant brigade "Neretvica" referisao je slijedeće:
 -Efikasnom akcijom razoruzano je s.Tressnjevice i mjesstani su ostavljeni na miru.Snage brigade zauzele su objekat Busschak.Tu je zarobljeno 40 000 metaka,1 PAM 12,7mm i 2 MB 82 mm.Nasse snage oslobodile su sela Lukssije, SSagolje,Prijeslop,Goransko Polje i Mirosavce.Vode se borbe za oslobodjenje Buturovich Polja.Brigada "Neretvica"je uspjela osloboditi putni koridor Seonica - Buturovich polje i Parsovichi.U brigadama ima za sada tri vojnika poginula i jedan ranjen.U fazi je forsiranje jablanicckog jezera na pravcu Ostrozzac - Gorica sa ciljem udara na s.Obrch.Brigada je posjela liniju sa 300 boraca prema Prozoru iza položaja Hera,SSchiba i Kuta i na dozvoljave prodor snaga koje nadiru iz Prozora.Nastojacemo isto prije zavrssiti posao u Konjicu a zatim sa svim brigadama krenuti u protivudar u dva pravca

1.Konjic - Jablanica - Mostar

2.Konjic - Prozor - Rama

Inacće izvjesstavam Vas da smo ostvarili maksimalno sadejstvo sa svim brigadama OG "Igman".Pomazzu nam i u ljudstvu i MTS-u.Narocćito se isticće legendarni "Zuka".HVO evidentno saradjuje sa cetnicima.Potvrda tome je dovodjenje 30 kamiona ljudi i MTS-a u Hadziche i selektivno dještvo artiljerije sa Boraka po muslimanskim selima.Nema sumnje da se radi o otvorenoj agresiji Srba i Hrvata na suverenu R BiH.Mi idemo do kraja u njeno oslobadjanje na istok i zapad.Ne zaustavljajte nas molimo Vas i ne ssaljite nam nikakve pregovaracće.Ipak Vam napominjem da chemo izvrssiti svako Vasse naredjenje.Pratimo Vassa reagovanja u medijima i imate punu podrssku ovoga naroda.

Ako hochete da mi ssaljete bilo kakve depeše ssaljite ih na CV OG "Igman" odakle i ja Vama ssaljem izvjesstaje.

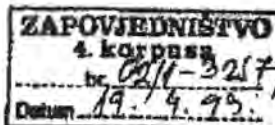
DO KONACCNE POBJEDE !!!

PNSS ZA ONP 4.KORPUSA
ESAD RAMICH

REPUBLIKA BiH
 ARMIIJA R BiH
 s. Bradina 18.04.1993. 22,00 h

4. 21

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO

-K-di 4, KORPUSA

BORBENI IZVJESSTAJ

U toku ccitavog dana vodjena su oslobodilaccka dejstva nasaih snaga u Konjicu. Situacija je sljedecha:

Zlatar:

Objekat je stezan i u 17,00 sati nasse snage su ovladale istim.
 Na Zlataru smo zarobili: 2 MB 120 mm, 1 top B-1, 1 VBR, 1 PAT 20/3 i 2 mitraljeza. Na objektu nismo nasli mrtvih, jer su ih izvukli prilikom bjezanja.

Bradi:

Objekat je takodje koncentrisan stezan i prije dva sata je zauzet
 Na objektu su zarobljena 2 PAM-a i jedan MB 82mm

Na pravcu s. Galjevo-s. Homolje-Repovci nasse jedinice su uspjesno djelstvovale i Kompletno taj pravac sa kljucnom Repovci je oslobodjen.

Sela Ovcari i Vrbichi kao jaka HVO uporišta su takodje danas oslobodjena. Ovim je oslobodjen koridor Bradina-Konjic.

Ovim momentom brigada "Neretvica" oslobadja HVO uporišta Pokorište i Ceriche. Ovim ce biti oslobodjena kompletna desna obala Neretve.

Ostaje da se oslobode uporišta na lijevoj obali Neretve: Turija, Zabdija, Pomol i LJubinjs. Spremljena je akcija i odradjuje se sutra. Sva dejstva obje nasse brigade krenula su munjevito naprijed. Cilj nam je isto prije osloboditi i pomoci Jablanici i dalje.

Po Vassoj depesi za pregovore sa ccetnicima 23.04.1993.god. na Butmiru odredjen je G-din Handzo Mustafa dipl. politolog.

PNS za DNP

G-da: Handzo Mustafa

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

GLAVNI STOŽER HVO
Dj.broj:02-2/1-01-648/93
Mostar,18.04.1993.godine

OBRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.

- OZ SREDNJA BOSNA
- OZ BOSANSKA POSAVINA
- OZ S/Z-H
- OZ J/I H

Obustava sukoba
između A BiH i HVO
- Zapovijed -

Temeljem zaključaka nakon razgovora gosp.Mate Bobana i gosp.Alije
Izetbegovića vođenih 18.04.1993.godine u Zagrebu, a suglasno točki 3.
razgovora

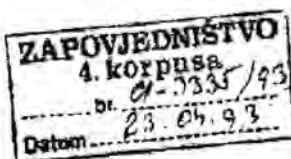
Z A P O V J E D A M

- 1.Sve postrojbe HVO odmah će obustaviti sukobe sa postrojbama ABiH.
- 2.Odmah pristupiti razmjeni zarobljenika vojnika i civila.
- 3.Pristupiti brinjavanju ranjenih bez obzira kojim snagama pripadaju.
- 4.Prikupiti vjerodostojne podatke o nosiocima sukoba, protjerivanja civilnog pučanstva, ubijanju zarobljenih vojnika i civila, paljenju kuća i drugih objekata.
- 5.Uspostaviti vezu sa zapovjedništvom A BiH i tražiti od njih provođenje iste zapovijedi.
- 6.Ovom zapovijedi upoznati sve postrojbe HVO.

NAČELNIK GS HVO
brigadir
Milivoj Petković

Ime organa	GS HVO
Telef. broj	2111
Datum	18.04. 93. u 16 ¹⁵
Podpis	<i>[Signature]</i>

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA BiH - 4. KORPUS
 Konjica, 22.04.1993. god

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO

BORBENI IZVJEŠTAJ.-

K-DANTU 4. KORPUSA,

U toku dana u Konjicu su se izvodila intenzivna borbena dejstva. Odustalo se od oslobađanja s. Turija, Zabrđe i Zaslavlje dok se ne oslobodi s. Radešine. Nakon toga se stvaraju za udar snagama HVO sa kota pravcem Ljubina - s. Turija i preuzimanje linije prema četnicima.

U toku dana tekla je akcija oslobađanja s. Radešine gdje se do sada dobro odvija i nemamo gubitaka, tako je i u s. Vrce dok je u s. Budišina Ravan situacija teža. Tu smo imali tri poginula borca i akcija ide teže.

Danas u toku dana prisluškivani su razgovori četničkog komandanta iz Bijele U razgovorima se vidi da oni prihvataju ranjenike HVO-a i zbrinjavaju dok im ovi zauzvrat prebacuju srbe iz Konjica preko Turije. Sada im je presječen taj koridor.

FNS za DNP
 Esad Ramić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
 HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
 OPERATIVNA ZONA JUGOISTOČNA HERCEGOVINA MOSTAR

Dj. broj 01-428 / 193
 Mostar, 22. travnja 1993. god.

OBRTNA

VOJNA TAJNA

STROGO POV.

Republika Bosna i Hercegovina
 HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
 ODJEL OBRANE
 UPRAVA VOJNE POLICIJE
 MOSTAR

Izvešće o stanju u Jablanici
 i Konjicu

Primijeno: 01.05.1993		
Org. jed.	Broj	Prilog
01-413-01	1098/193	

Glavni stožer HVO - Mostar

17 Dana 20.04.1993. godine njezovita komisija u sastavu tri člana LZ OZ BiH, četiri člana A BiH i predstavnici UNPROFOR-a su ulazili u Jablanicu i na područje Konjica. U Jablanici smo 20.04.1993.g uspjeli obići osam (8) naših civila i pripadnika HVO koje je A BiH zarobila i drži ih u zatvoru - bivši Spomen dom. Nisu fizički maltretirani, a jesu zaplašeni. Stanovništvo u Jablanici (Hrvati) živi sada sa ograničenim pravima, vrši im se pretres stanova, oduzima oružje i sva obilježja sa predznakom H. Po izjavi četvorice Hrvata, ranijih sudionika u vlasti, ni stanovništvo nije do sada bijeno. Već se pripadnici A BiH zanimaju za stanove u kojima žive Hrvati. Stanovništvo u Jablanici živi u strahu ina još u gradu 640 ljudi i žele izaći iz Jablanice. To A BiH ne dozvoljava jer misle da bi HVO nakon toga djelovao terorički po Jablanici.

20.04.1993.g smo uspjeli doći do Ostrošca i obići četiri obitelji zatečene u jednoj kući koja nije njihova. Pred kućom je jedan stražar. A BiH tvrdi da ih čuva od odmazde jer im je tu od granate poginuo jedan čovjek. Imao sam utisak da je najtežim slučaj i da se tako prikaže predstavnicima UN. Nisu tuđini ni maltretirani. Ne žele izaći iz Ostrošca. Žele samo da se vrate u svoje domove. Dok smo bili u Ostrošcu, trajala su bojeva djelovanja. Taj dan pukovnik Kris je tražio od obadvije strane prekid bojevit djelovanja. Traži primirje i dalji rad na

-2-

utvrđivanju uzroka, posljedica i ukupnog stanja na terenu.

Drugi dan, 21.04.1993.g smo uspjeli doći samo do našeg punkta u Doljanima. Išao je gospodin Fušić i predstavnici UNPROFOR-a i A BiH. Naših zapovjednika u Doljanima nije bilo, pa su s punkta vraćeni. Nisu išli u Soviće.

Taj dana smo pokušali otići u Kostajnicu u zapovjedništvo brigade HVO "Herceg Stjepan". Vraćeni smo na punktu A BiH u Ostrošcu. Predstavnik A BiH nije dozvolio prolaz sa obrazloženjem da UNPROFOR ide u Klis da pomogne Hrvatima koji su tamo, navodno, u teškom položaju. Jučer smo uz pomoć UN predstavnika uspjeli ući u Konjic u zapovjedništvo 7. brigade A BiH. Tu su nam prijetili verbalno ističući svoje ciljeve. Došao je tada Zuka, tada su se smirili. Istakao je da on zapovjeđa od Igljana do Dražnice. Kaže da treba HVO u Konjice da preda teško naoružanje i da se dalje pregovara. Postignut je sporazum da se danas sastanu Zuka i Zdravko Šegolj u Ostrošcu i da pregovaraju. Uvijek ističu kao preduvjet prekid vatre.

Stanje u Jablanici, a posebno u Konjicu je veoma teško. Saznali smo da ima 300 zarobljenih Hrvata u Oslebićima. Kako su Hrvati razoružani u Jablanici i drugim mjestima treba tražiti od UNPROFOR-a da se A BiH u Jablanici razoruža. Predstavnici HVO ne bi trebali više, za sada, ići u Jablanicu i Konjic.

DOSTAVLJENO:

- GS HZ HB Mostar
- General Slobodan Praljak
- ONB OZ JIH

ZAPOVJEDNIK OZ JIH
Brigada

/Miljenko Lasić/

REPUBLIKA BiH
 ARMIJA R BiH
 s. Bradina 21.04.1993. godine, 21:15h

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO
 -VRLO HITNO-

Borbena izvještaj

KOMANDANTU 4. KORPUSA
 MOSTAR

U toku dana nase jedinice posjele su liniju: s. Prevlje-ispod s. Turija-stari dio grada-Pomol-Babin nos-s. Drahovica-Lisina i time dovela u okruzenje preostali dio snaga HVO na lijevoj obali rijeke Neretve. Na toj obali na putu do Jablanice ostalo je jos jedno utvrdjenje HVO u s. Radesine. To utvrdjenje je okruzeno. U toku noci dio snaga iz grada dovesce se u rejon Radesina sa zadatkom u toku sutrasnjeg dana razbiti snage HVO-a u rejonu s. Radesina, ovladati mjestom i time deblokirati put Konjic-Jablanica. Paralelno sa ovom akcijom sutra ce teci akcija oslobadjanja s. Unca i objekta Ljesovina u Klisu. Sto se tice objekta "Zlatar" najveći dio objekta je u tehnickom smislu sacuvan dok je zgrada usljed cetnickog granatiranja znatno oštećena. U podzemnom dijelu skoro sva tehnika je pustena u rad tako da imamo za sada mogucnosti:

- odrzavanja KT i UKT veza
- odrzavanje zicanih PTT i induktorskih veza
- prisluskivanje RR veza cetnika i HVO-a
- ostalo sto nije za javnost jer mi nije siguran ni ovaj put kojim Vas izvjestavam.

Danas sam prisluskivao razgovor cetnickog pukovnika Riste Lazarevica iz s. Bijela sa izvjesnim pukovnikom Djerom. Riste ga je izvjestavao da Hrvati koji su potisnuti od nasih snaga traze da ih on primi u Bijelu i preko Nevesinja provedu u Mostar. To Djeric nije odobrio i naredio je da se puca i na HVO i na ABiH. Djero je javio Risti da mu stize pojačanje u vojsci i u artiljeriji koje vodi Boro Antelj, komandant ovdasnje cetnicke brigade.

Inace vec sam Vas izvjestio da je ovdje zarobljeno mnoštvo veoma važne dokumentacije HVO-a koja govori o saradnji sa cetnicima, pogodbama oko Konjica, krajnjim ciljevima HVO-a itd. Zbog toga sam ja tu dokumentaciju sklonio na sigurno i trebalo bi hitno da se do Vas probije ekipa sa Sejom Brankovicem da mu ovo predam i ovim se zatvara krug i ovdje su odgovori na sva pitanja vezana za HVO.

Danas su cetnici intenzivno granatirali grad radi podrške HVO-u. Risto Lazarevic podrzava HVO artiljerijom jer zna sta i njih u Bijeloj i Borcima ceka kada mi završimo ovo sa HVO-om. Granatiran je i nadzemni dio objekta "Zlatar" bez vecih steta.

Danas saljem snage za pomoc u Jablanicu.

CADAL90A

PNS ZA ONP

Esad Ramic

oe
/m

APR 23 '93 13:19 088662421*1236457690

P.1

GLAVNI STOŽER HVO
 V O S
 Str.pov.br. 03-270/93
 MOSTAR, 23.travnja 1993.

OBRANA
 VOJNA TAJNA
 STROGO POV.

INFORMACIJA,

PRILOG O KONJICU

Dostavljamo Vam spisak sela koja su popaljena, iz kojih su protjerani Hrvati i o kojima nemamo podataka.

a) Konjička općina – rajon Klis /dolina Neretvice/

1. Selo Trusina, Hrvati protjerani, jedan dio strijeljan a selo zapaljeno.
2. Selo Sultić, Hrvati protjerani, a selo spaljeno.
3. Selo Bušćak, Hrvati protjerani, jedan dio sela spaljen, muškarci strijeljani.
4. Selo Orlište, Hrvati koji su se zatekli svi poubijani, selo potpuno spaljeno.
5. Selo Mrkosovice – Lukšije, Hrvati protjerani, nemamo podataka o poginulim, neznamo da li je spaljeno.
6. Selo Jasenik, Hrvati protjerani.
7. Selo Slavkovići, Hrvati protjerani a selo opljačkano.
8. Selo Dobričevići, Hrvati protjerani a selo opljačkano.
9. Selo Bare, Hrvati protjerani a selo opljačkano.
10. Selo Prijeslop, Hrvati protjerani a selo opljačkano.
11. Selo Solakova Kula, Hrvati protjerani a selo opljačkano.
12. Selo Goransko polje, Hrvati protjerani, a selo opljačkano.
13. Selo Gorani, Hrvati protjerani, a 10 kuća opljačkano.
14. Selo Ljesovina, Hrvati pružaju otpor, izloženi desetodnevnom napadu.
15. Selo Budišnja ravan, Hrvati protjerani i nalaze se u Ljesovini.

b) Područje grada Konjica i prigradska sela.

1. Sam grad Konjic pod potpunom kontrolom drže muslimani. Hrvati ili protjerani ili zatvoreni u s.Čelebići gdje prema našim saznanjima u tom logoru ima oko 300 Hrvata.
2. Prognani Hrvati iz grada skoncentrirani su selima: Turija, Zabrdje i Zaslavlje. O njihovoj sudbini ništa ne znamo.
3. Hrvatsko selo Dubravice, Hrvati protjerani, korišteni kao živi zid za osvajanje objekta Zlatar koga je držao HVO. O sudbini vojnika i civila ništa ne znamo.
4. Selo Galjevo, Hrvati protjerani, selo opljačkano pa spaljeno.
5. Selo Ovčari, Hrvati protjerani, selo opljačkano, ne znamo da li je spaljeno.
6. Selo Radešine, Hrvati se nalaze u okruženju već 10 dana, nalaze se na lijevoj obali Jablaničkog jezera u potpunom okruženju.

NAPOMENA

U potpunom okruženju nalazi se selo Vrci /nasuprot Radešinama/, Hrvati se dobro drže.

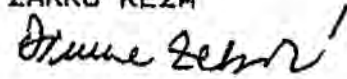
Selo Obri nalaze se u potpunom okruženju, odvojeni su od Vrca i Buturović polja. Hrvati se u ovom selu dobro drže.

Za NAČELNIK VOS GS HVO

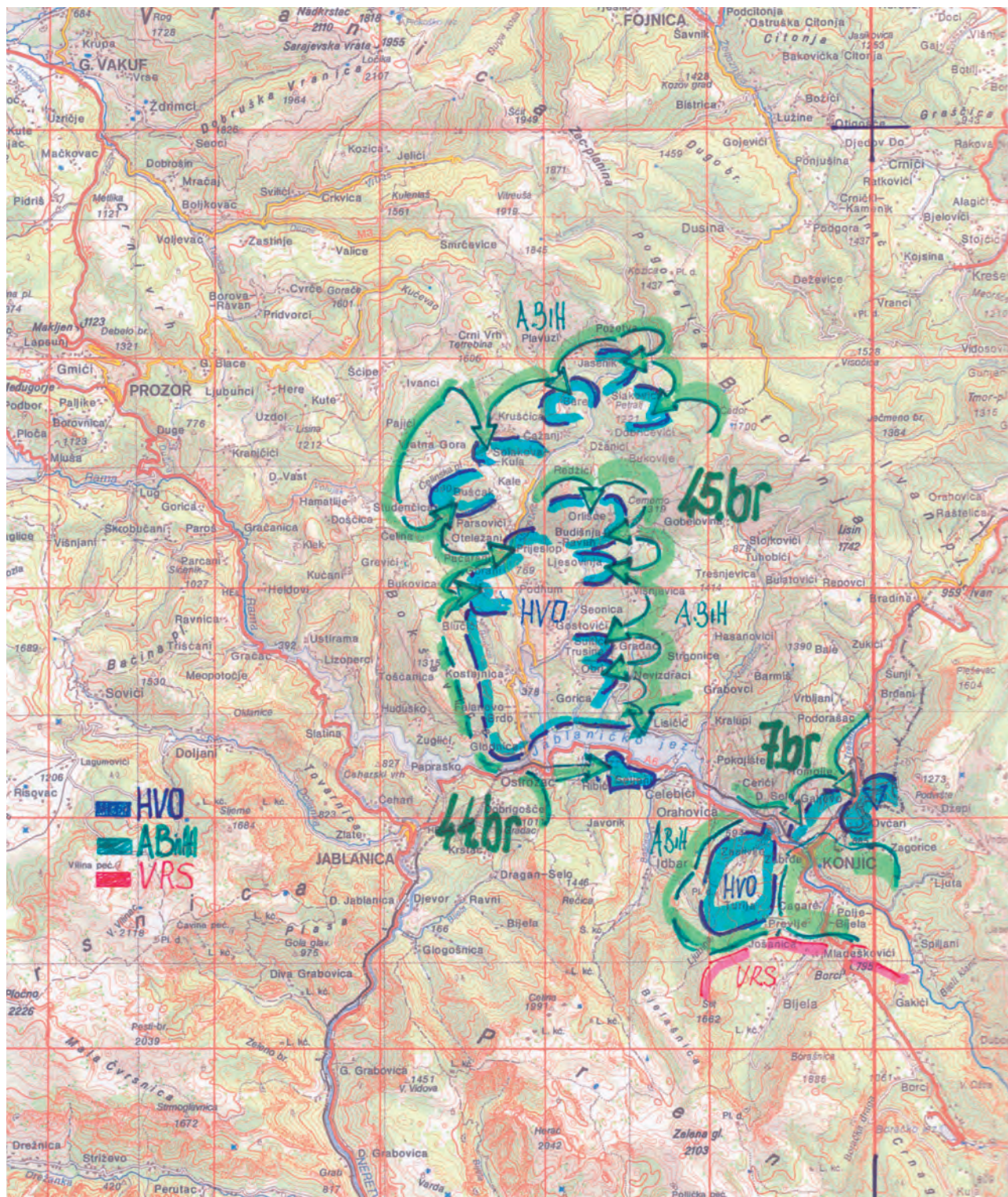
ŽARKO KEŽA

Za NAČELNIK VOS GS HVO

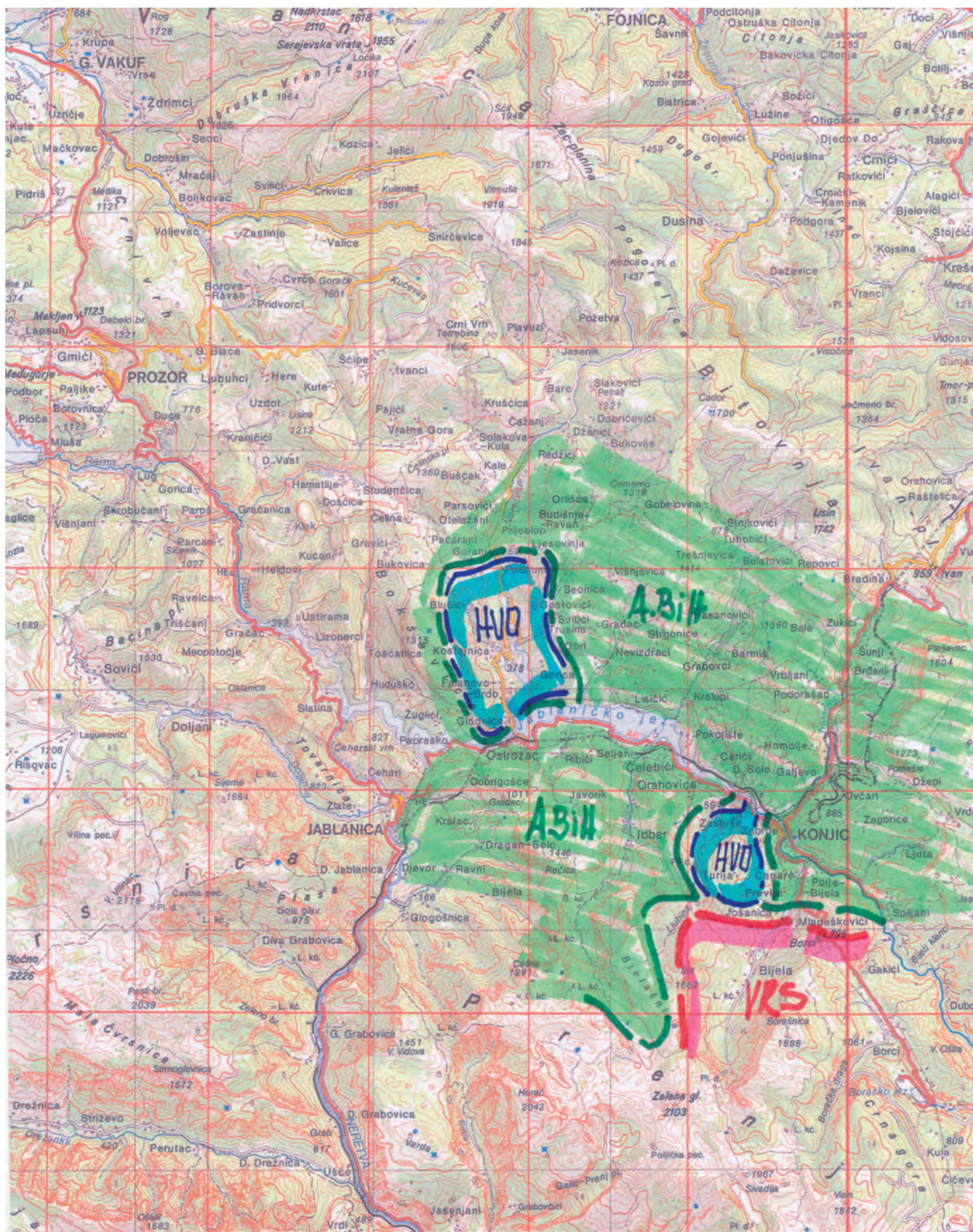
ZARKO KEŽA

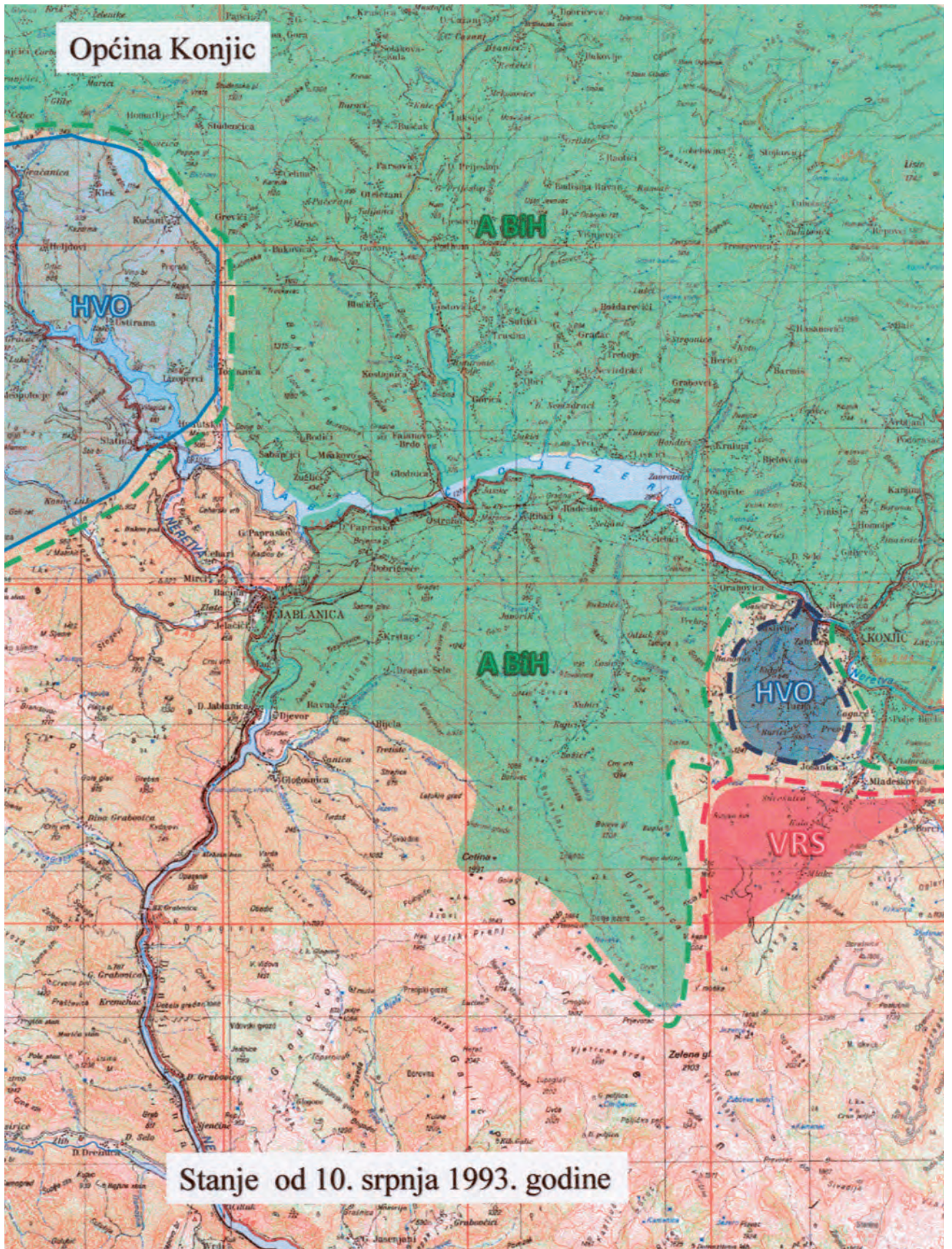
OPĆINA KONJIC - STANJE OD 13.4.1993. DO 25.4.1993.

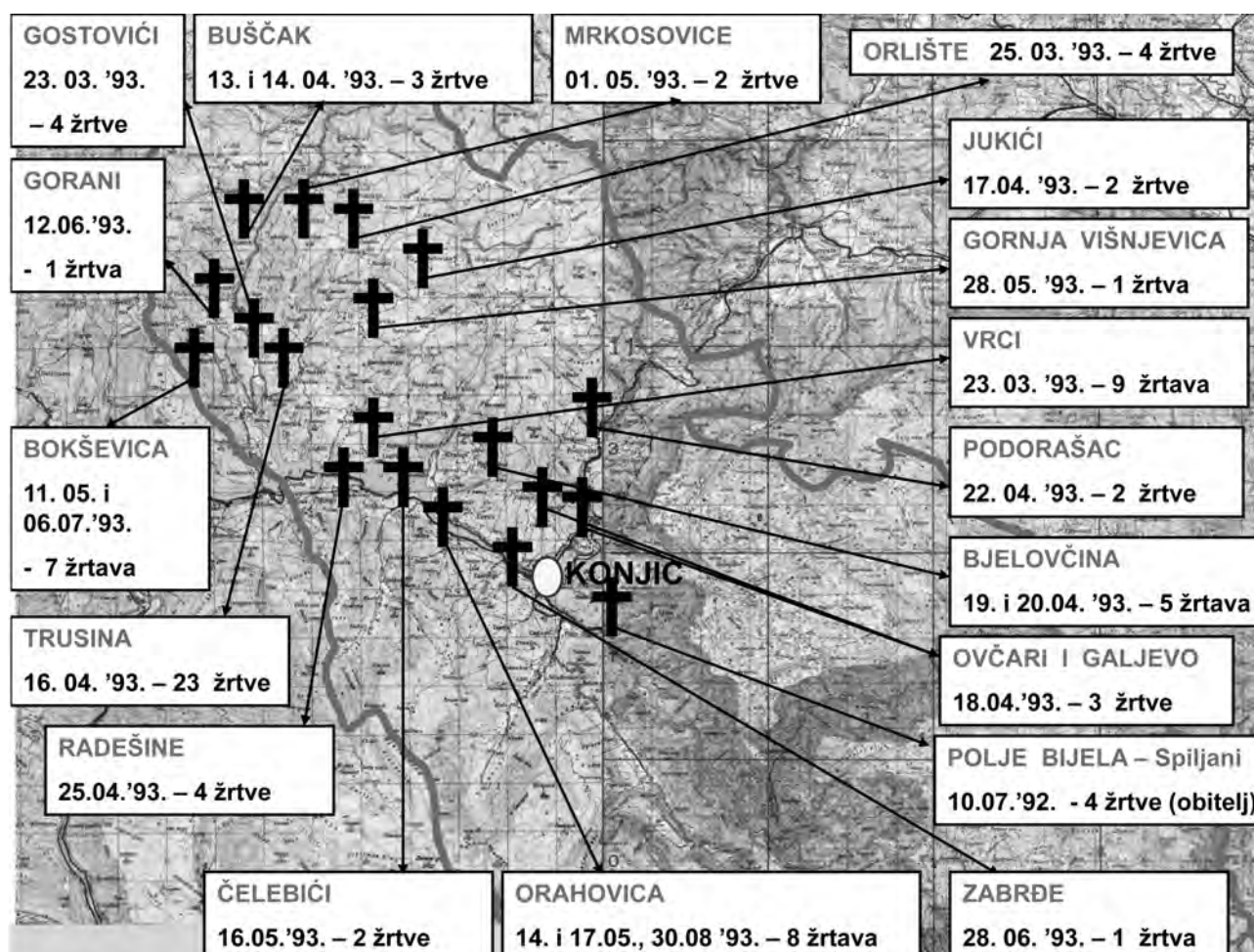

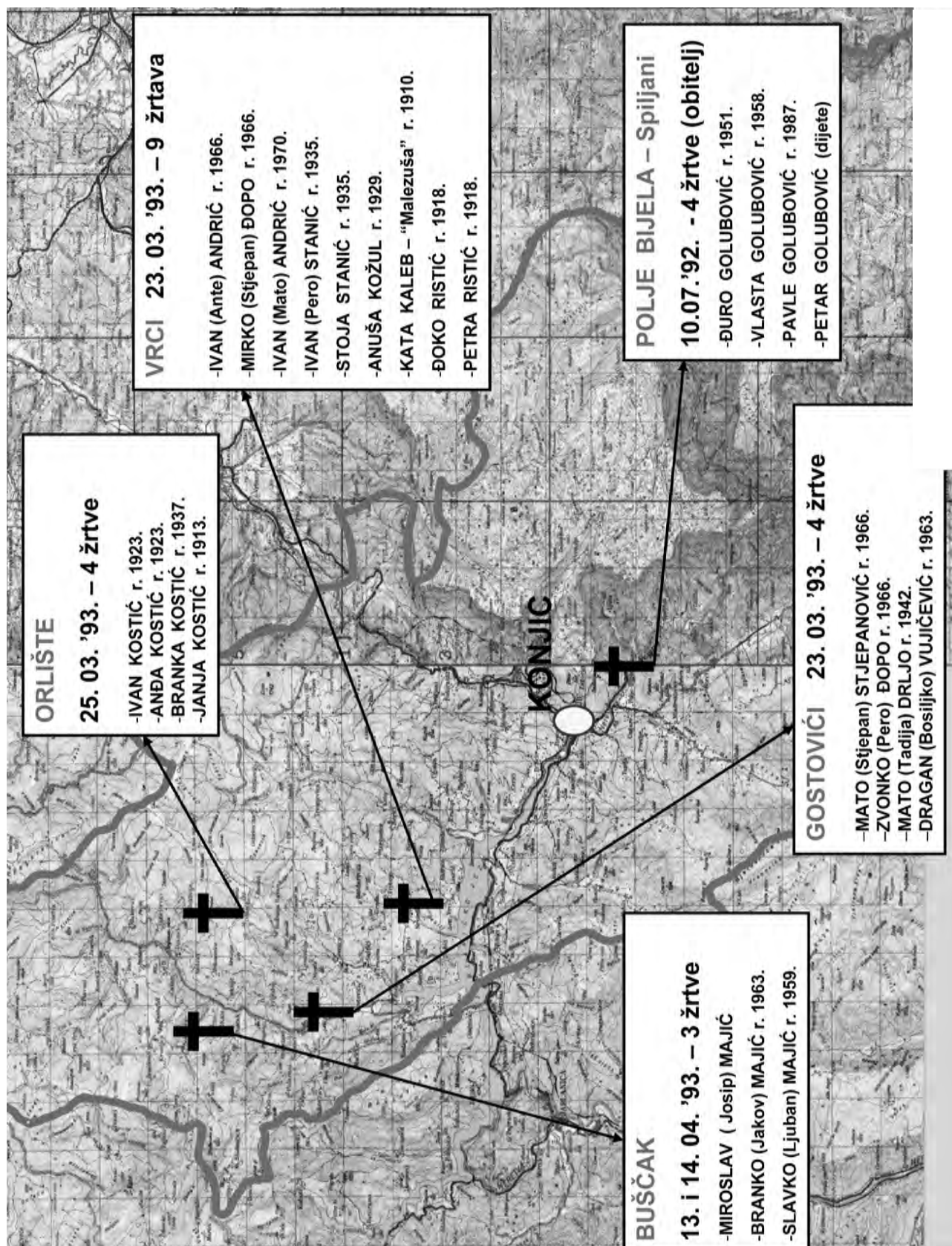
OPĆINA KONJIC - STANJE SVIBANJ 1993. DO 10.7.1993.

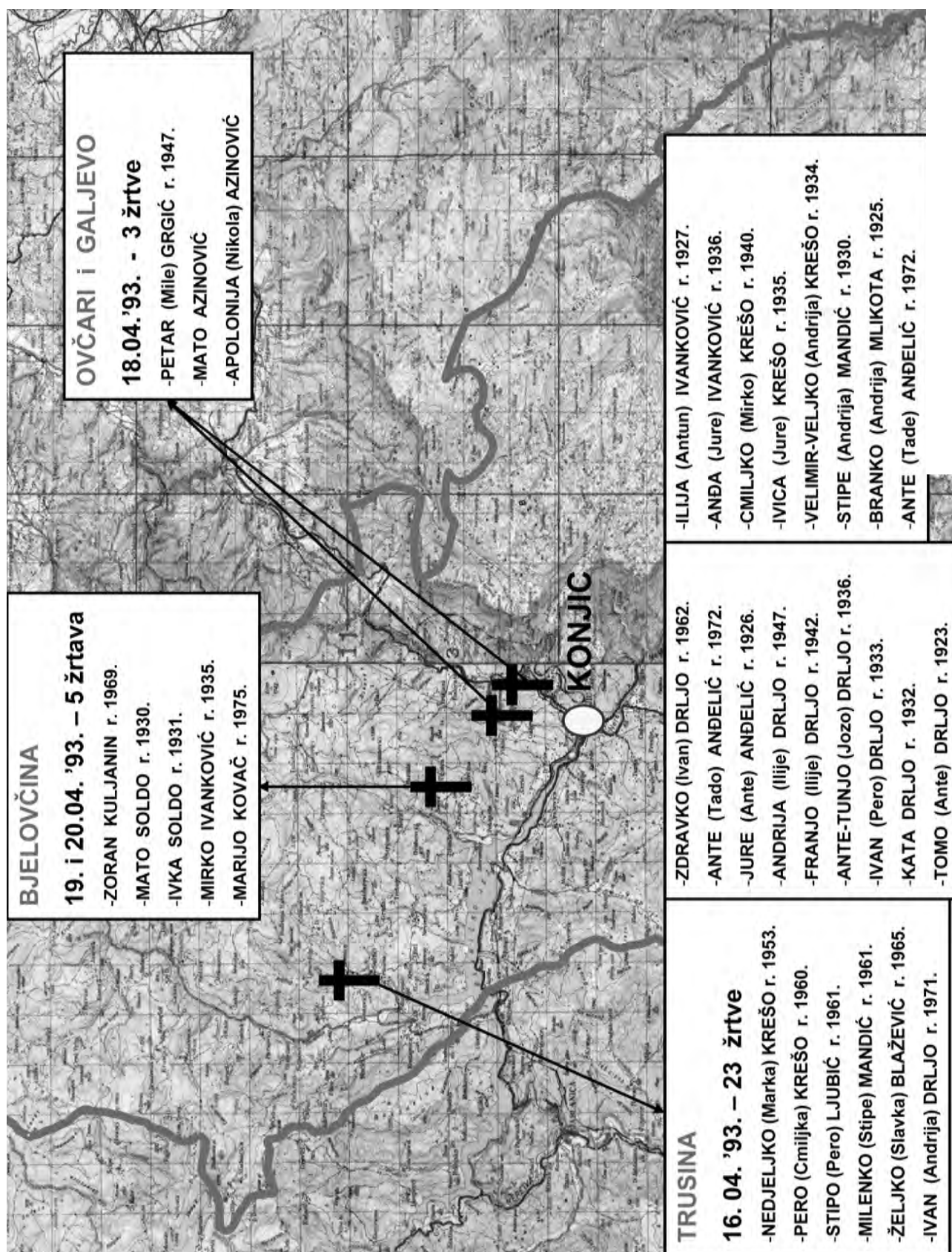

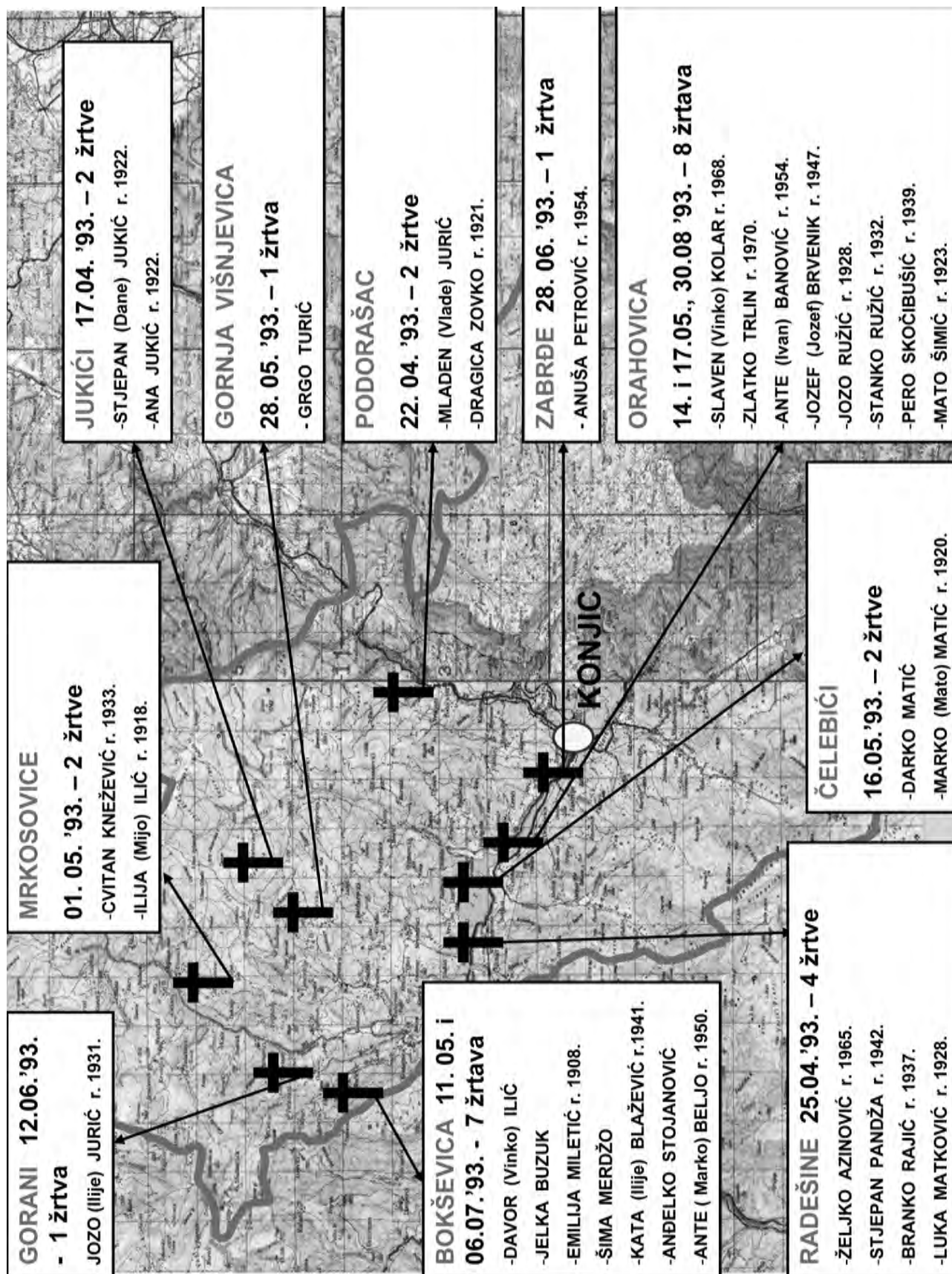
OPĆINA KONJIC - STANJE OD 10. SRPNJA 1993.

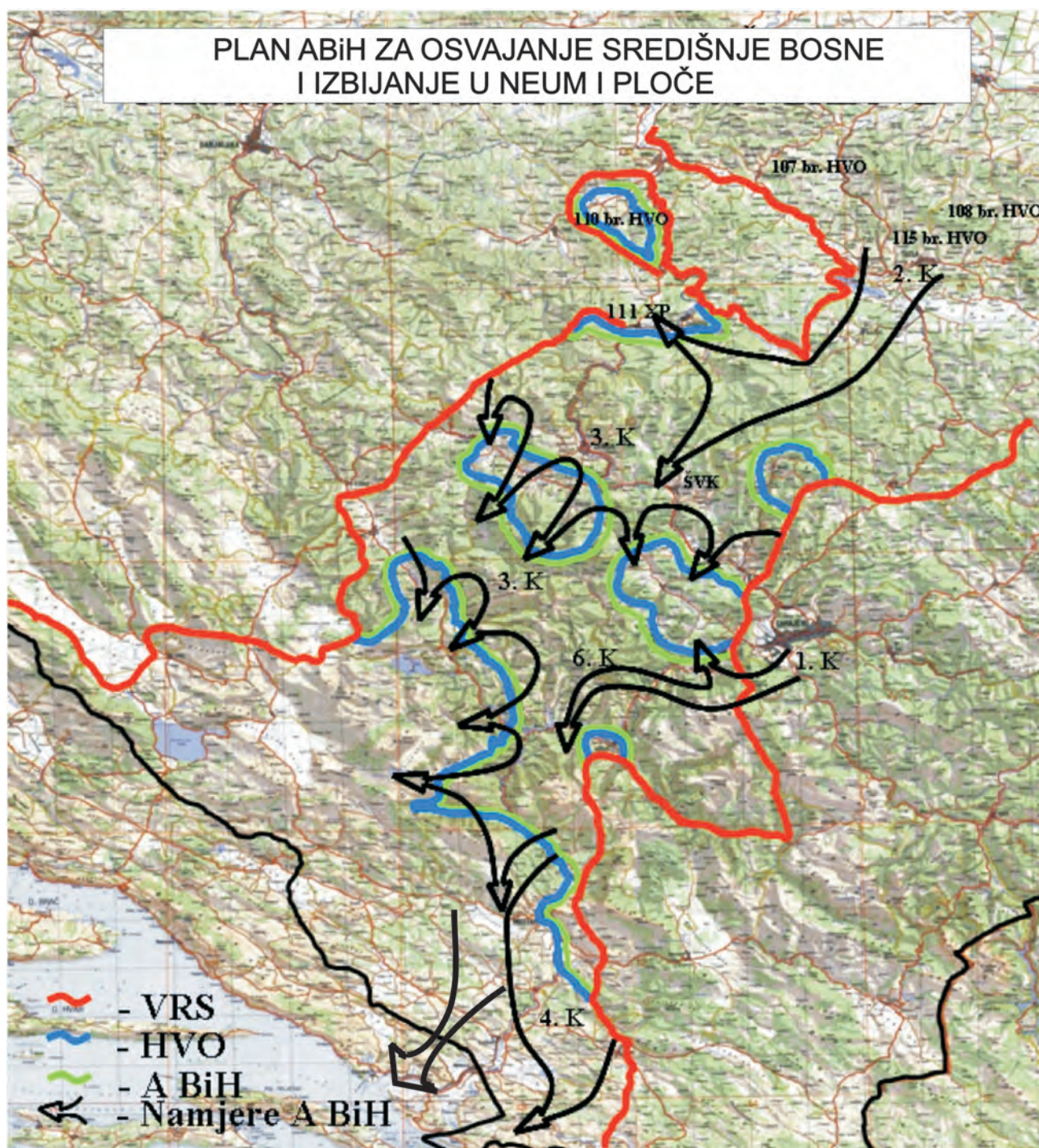

PROLJEĆE – JESEN 1993

**Stanje u BiH
Ljeto – Jesen 1992**

Legenda:

- - VRS
- - A BiH
- - HVO
- - Pravci djelovanja VRS
- - Obrana HVO

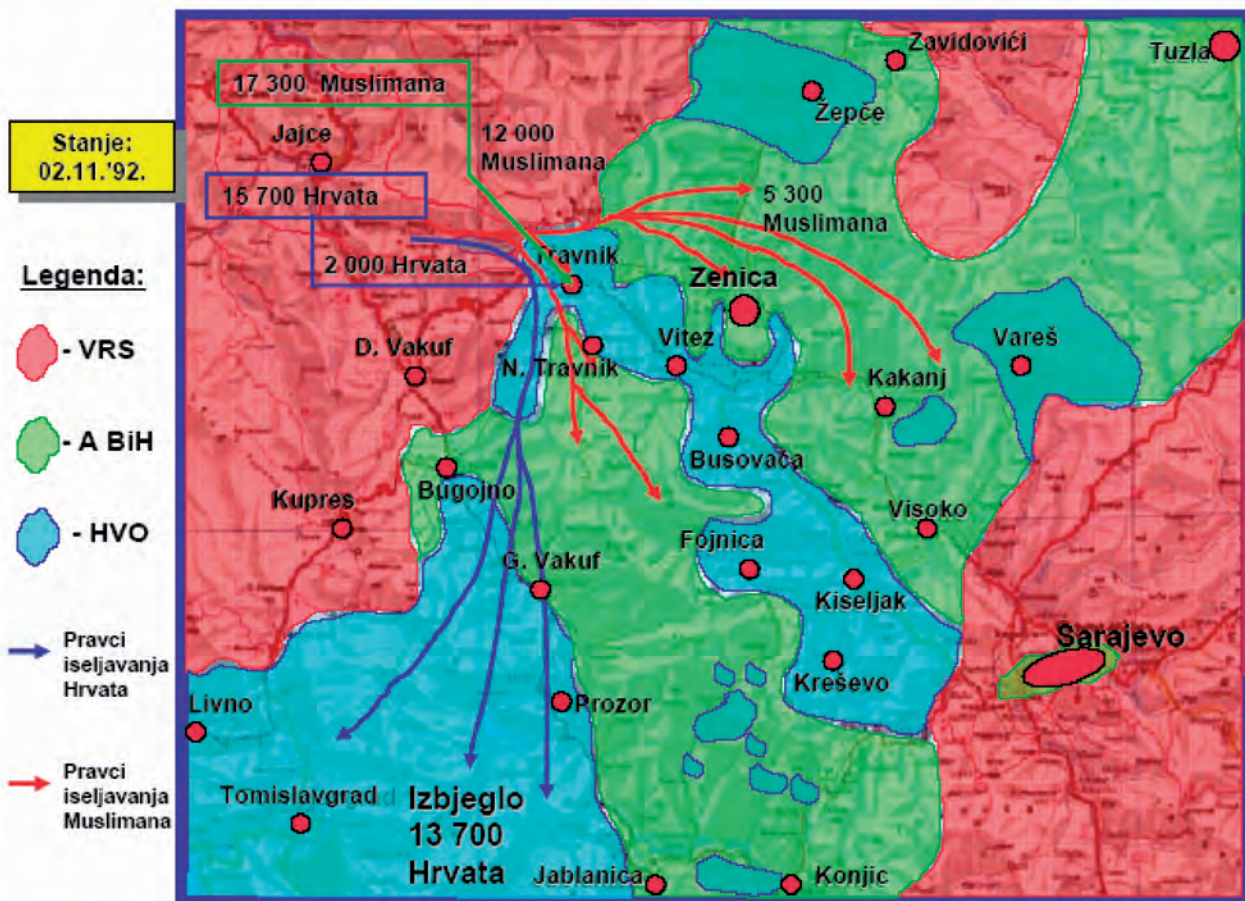

**Stanje:
02.11.1992.g.**

Legenda:

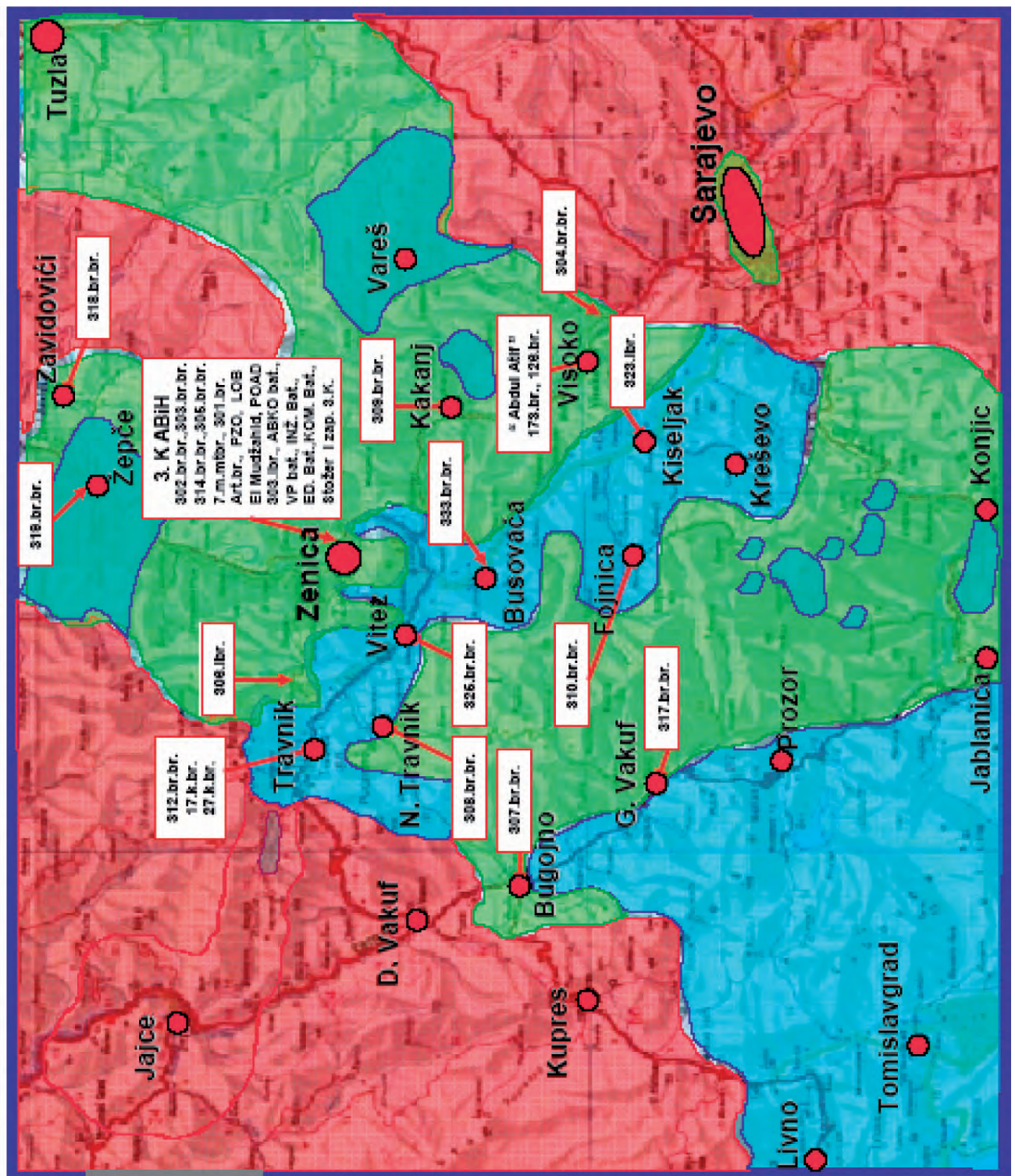
- - VRS
- - A BiH
- - HVO
- - Crte obrane HVO

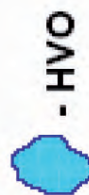
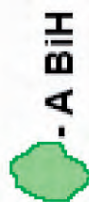
Pregled operativnih zona HVO Prosinac 1992.g.

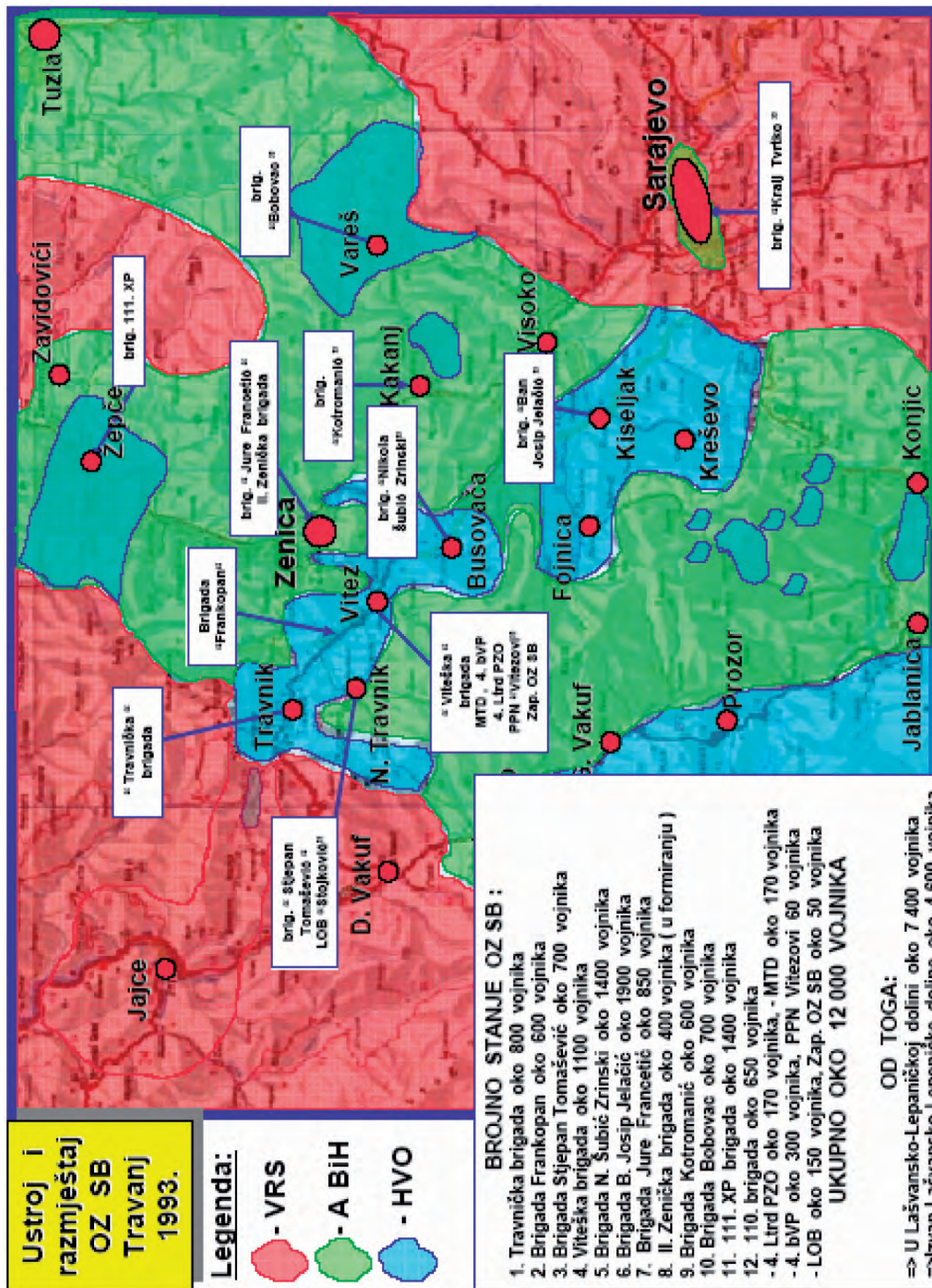

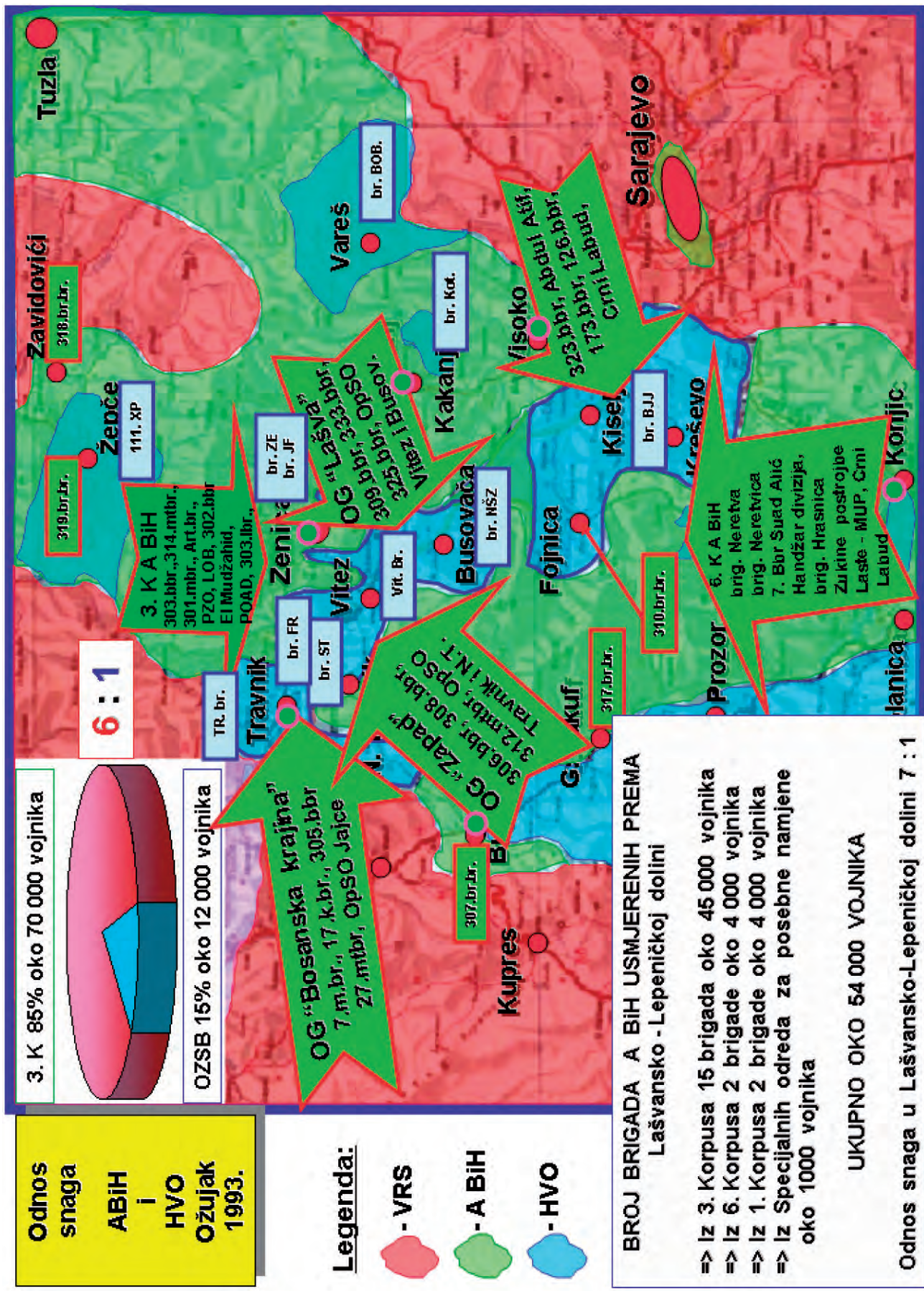

Ustroj i
razmještaj
3.k. ABIH
Prosinac
1992.

Legenda:

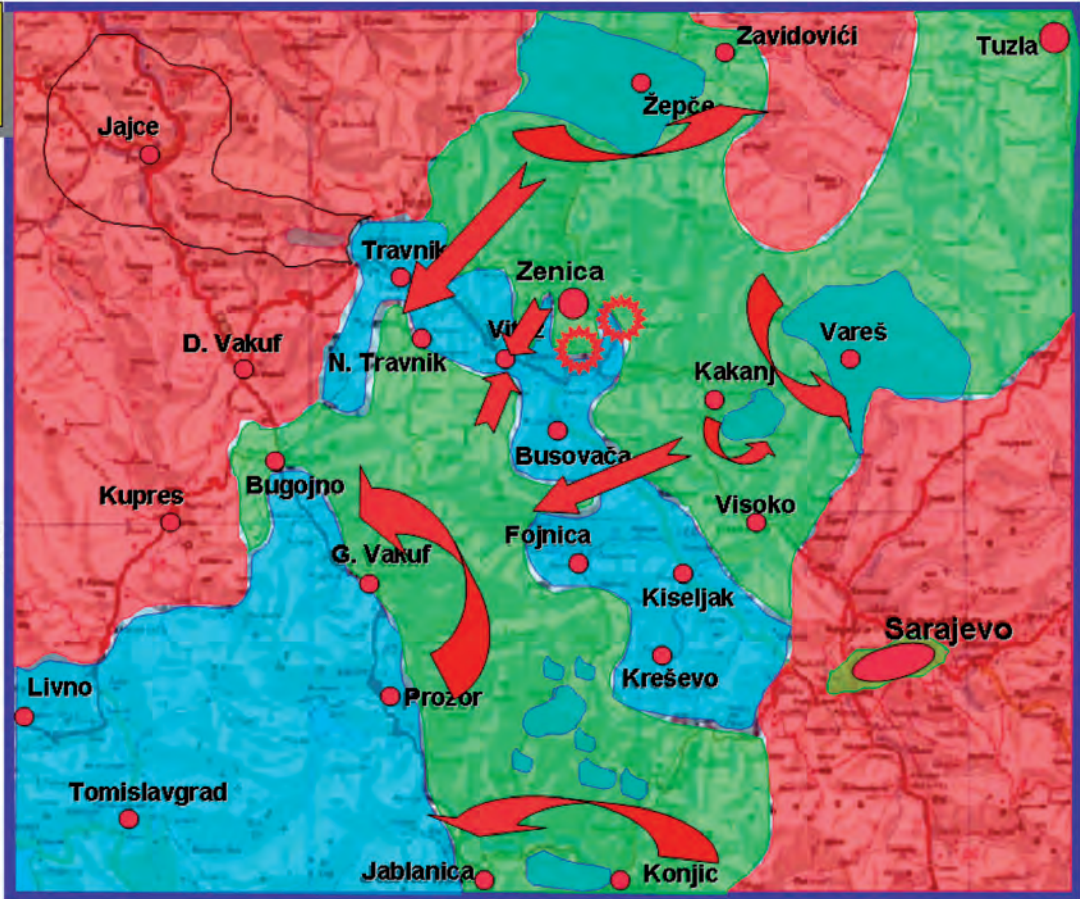

Zamisli - namjere A BiH

Legenda:

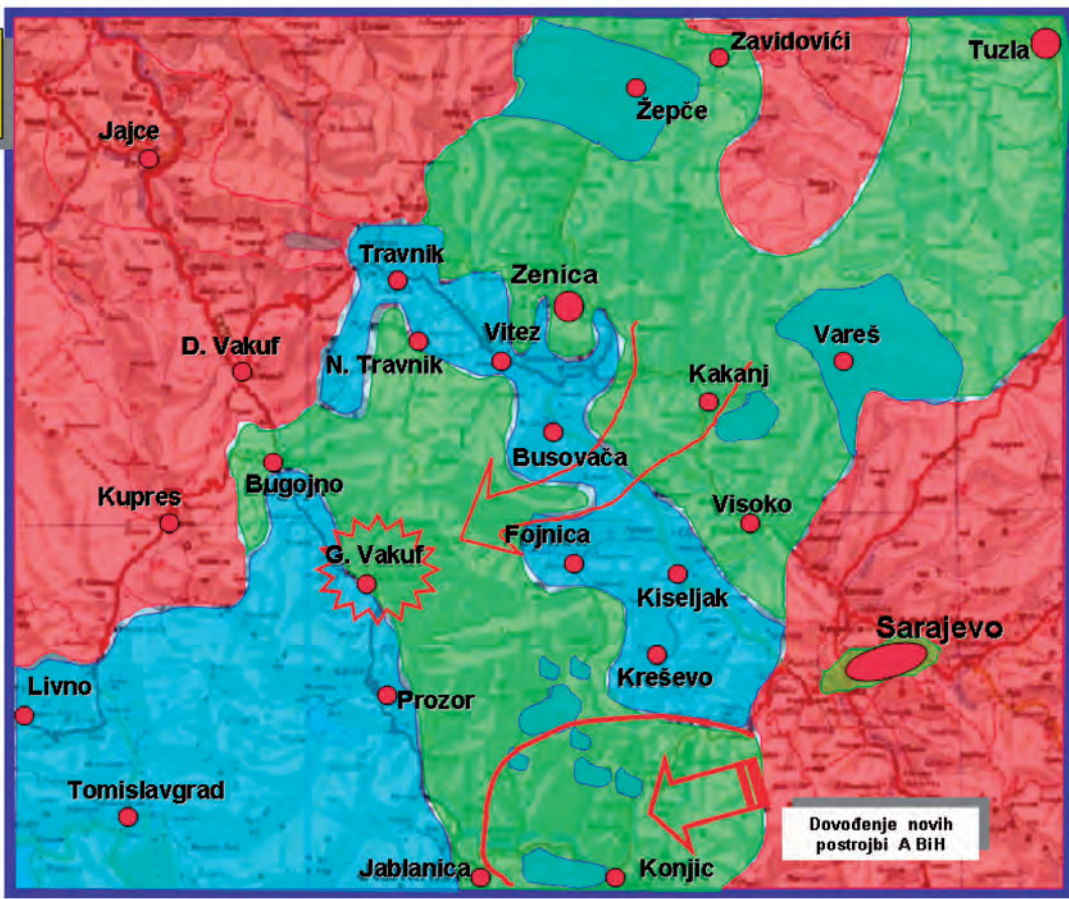
- - VRS
- - A BiH
- - HVO
- - Blokada od strane A BiH
- - Pravci djelovanja A BiH
- - Mjesto sukoba

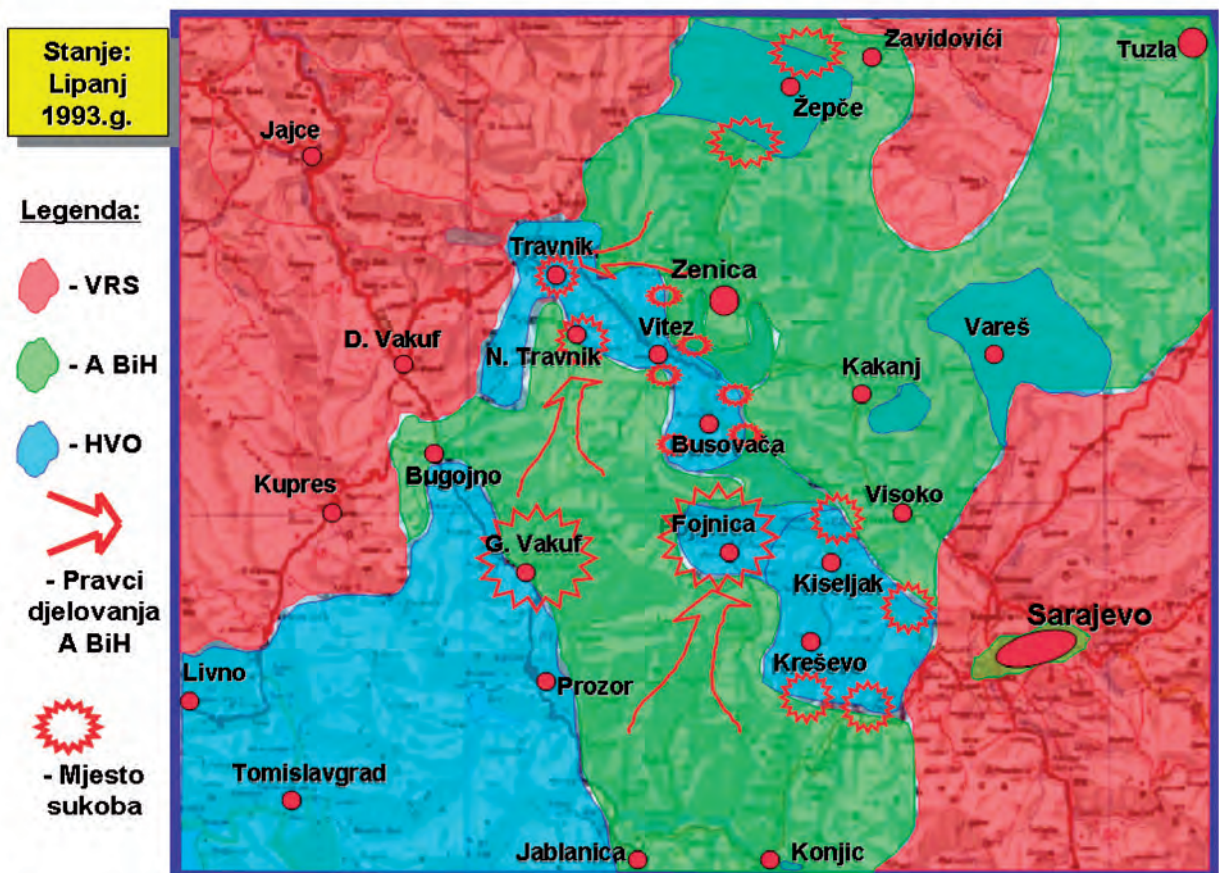
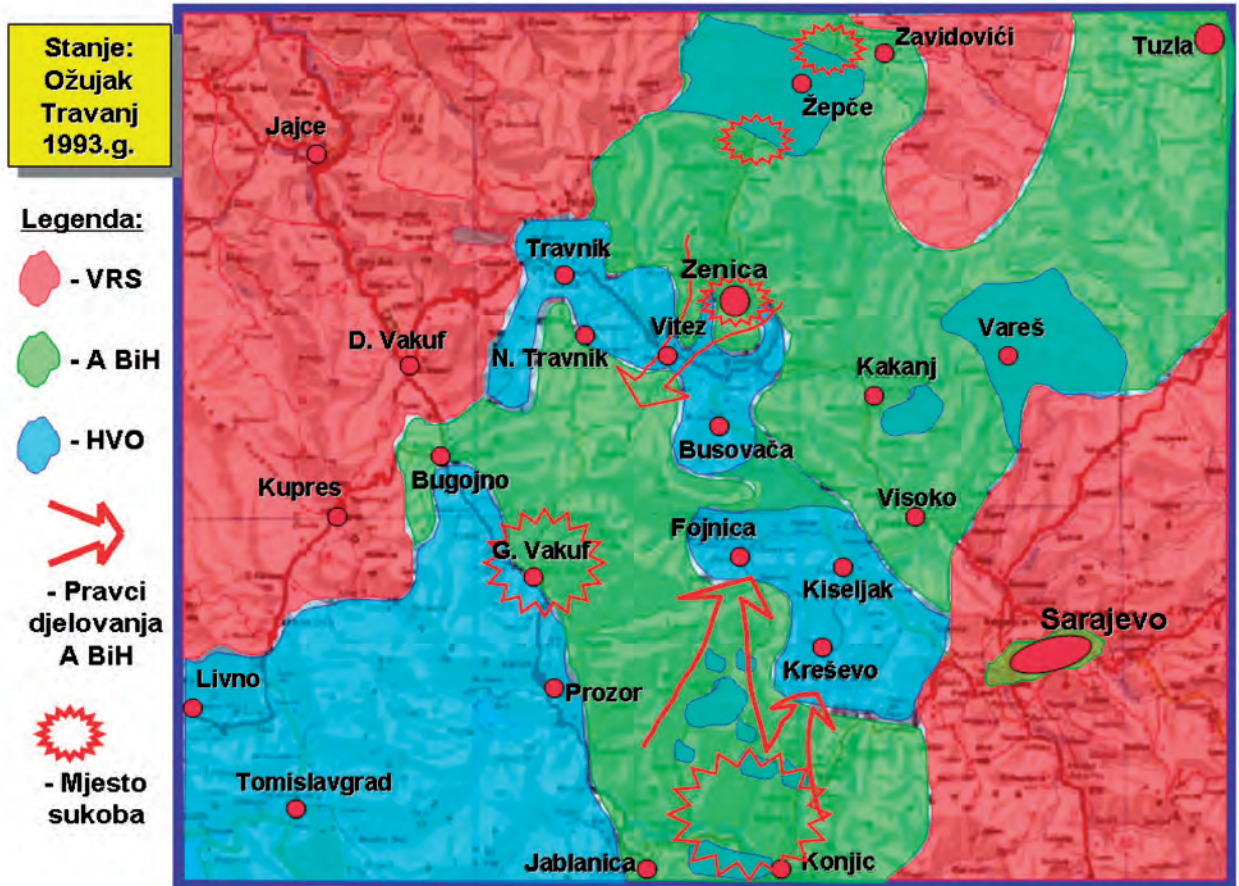

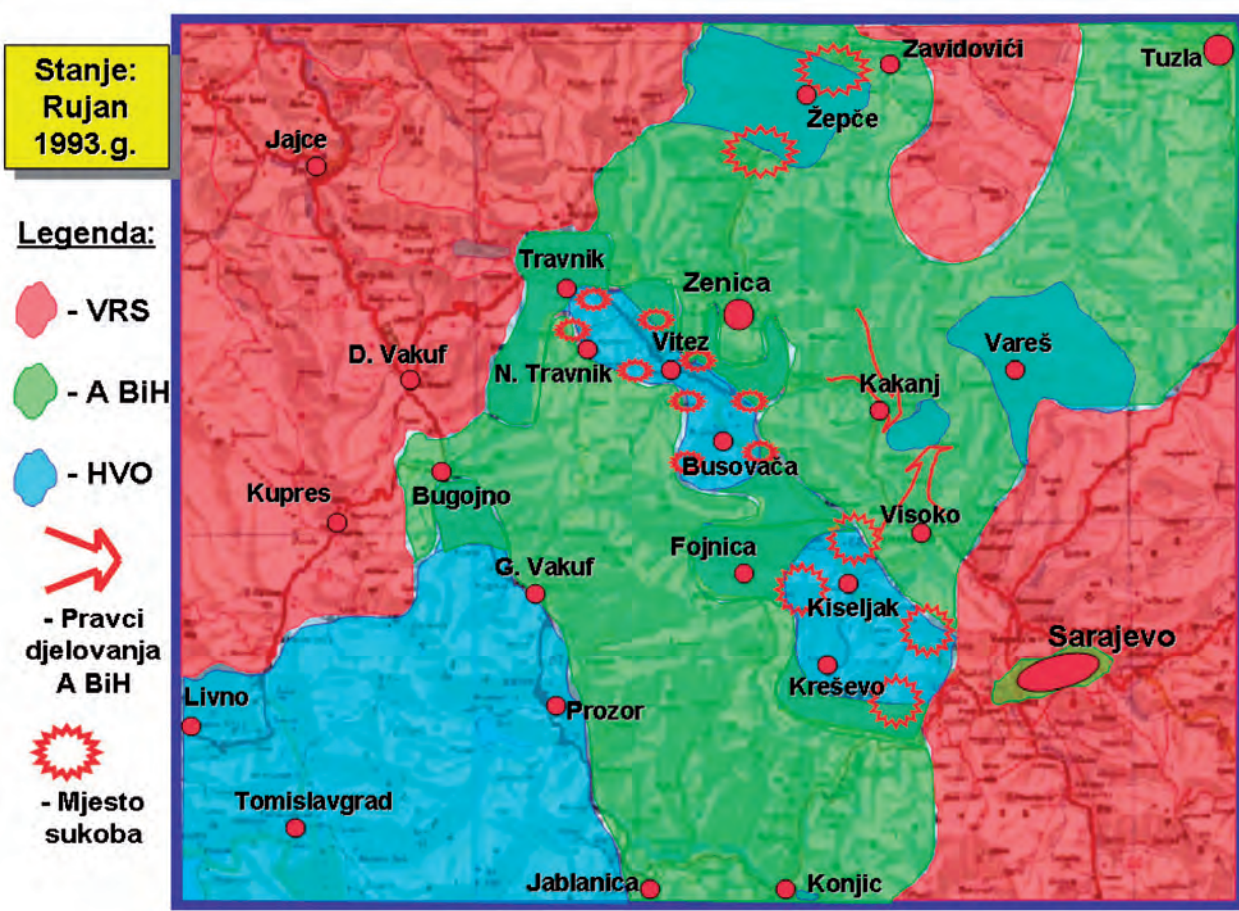
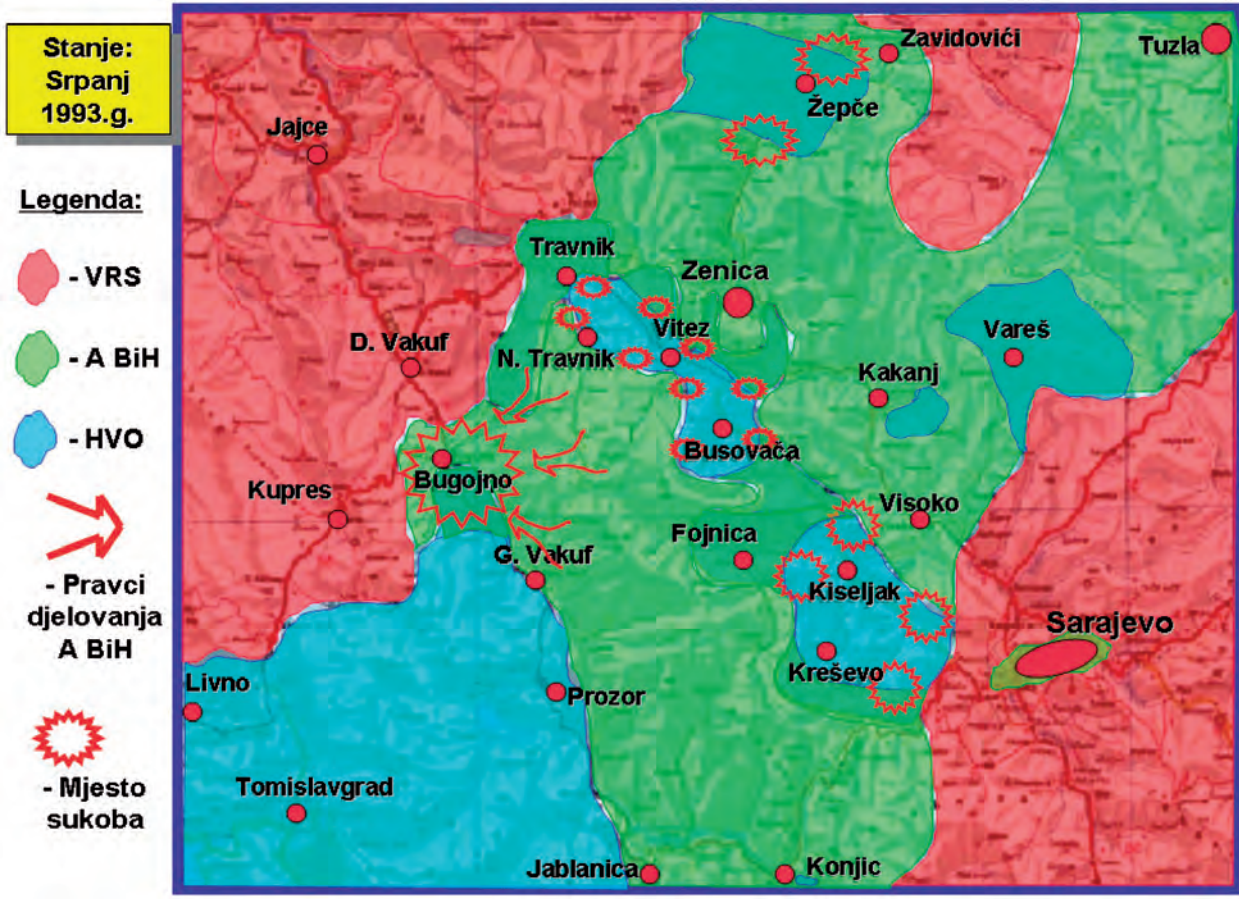
Stanje: Siječanj 1993.g.

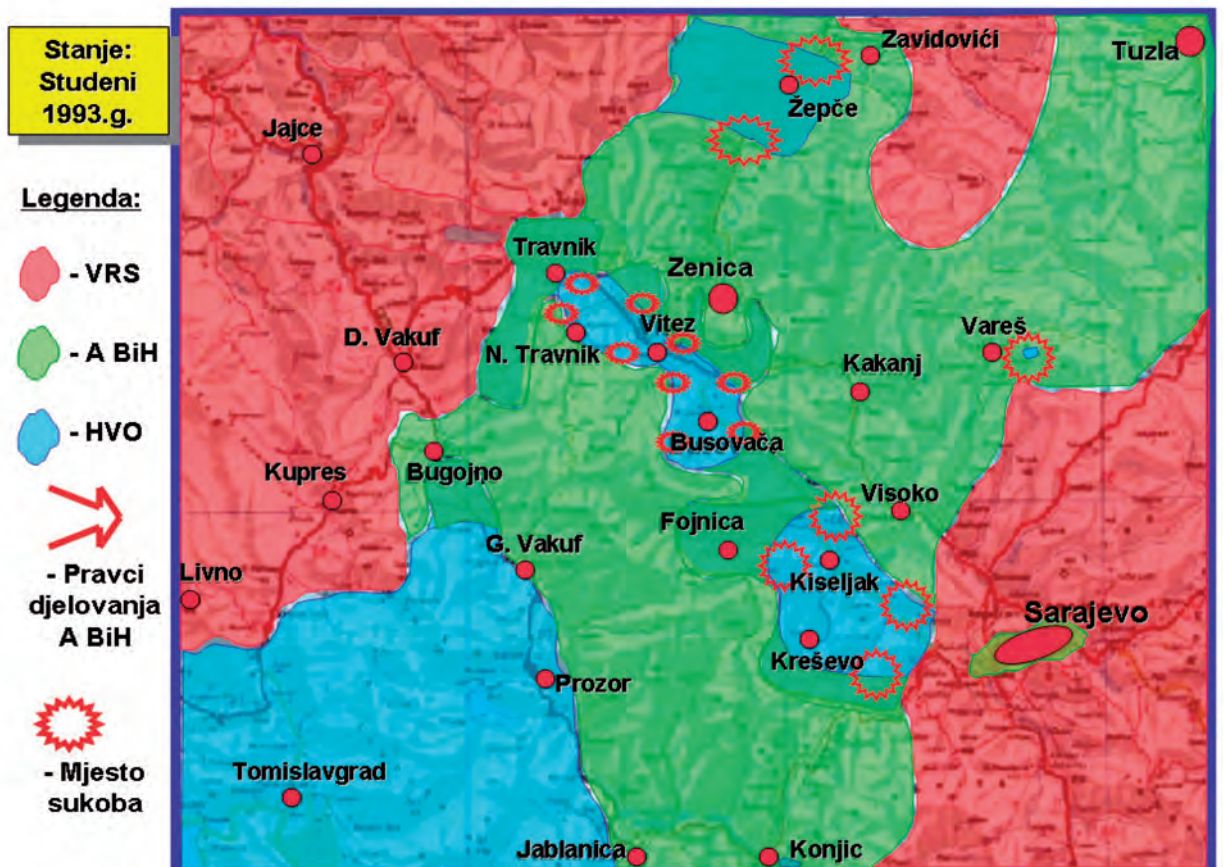
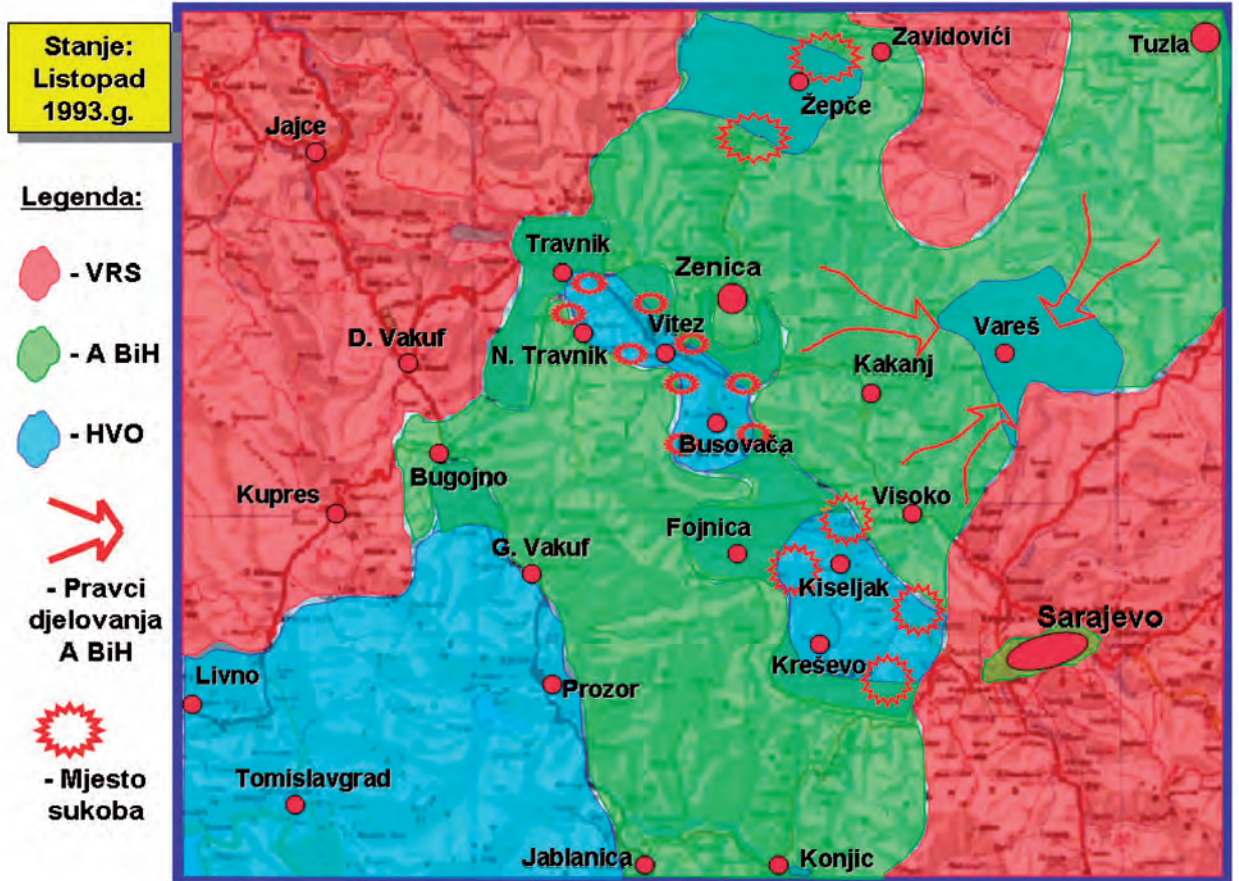
Legenda:

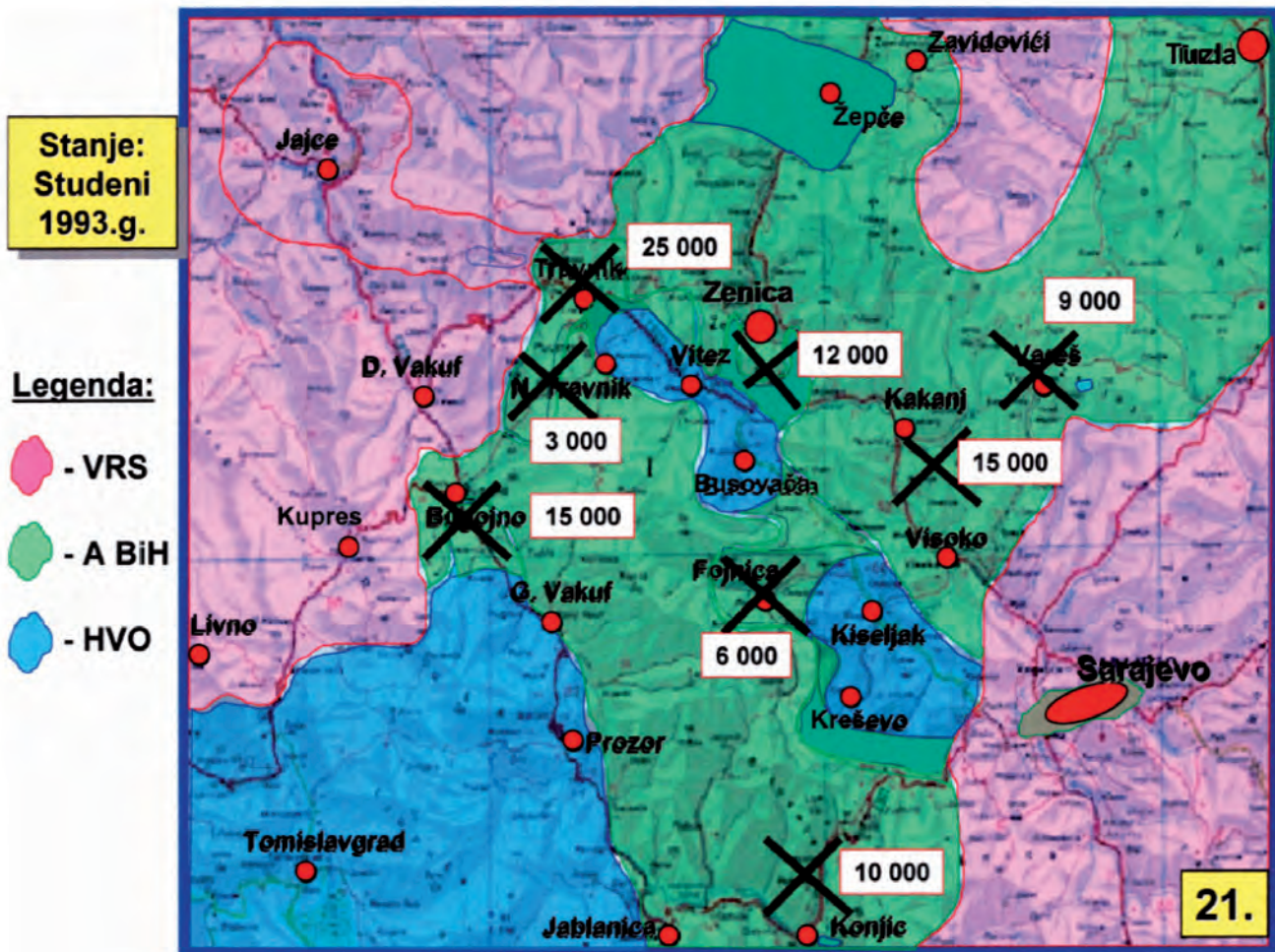
- - VRS
- - A BiH
- - HVO
- - Pravci djelovanja A BiH
- - Mjesto sukoba

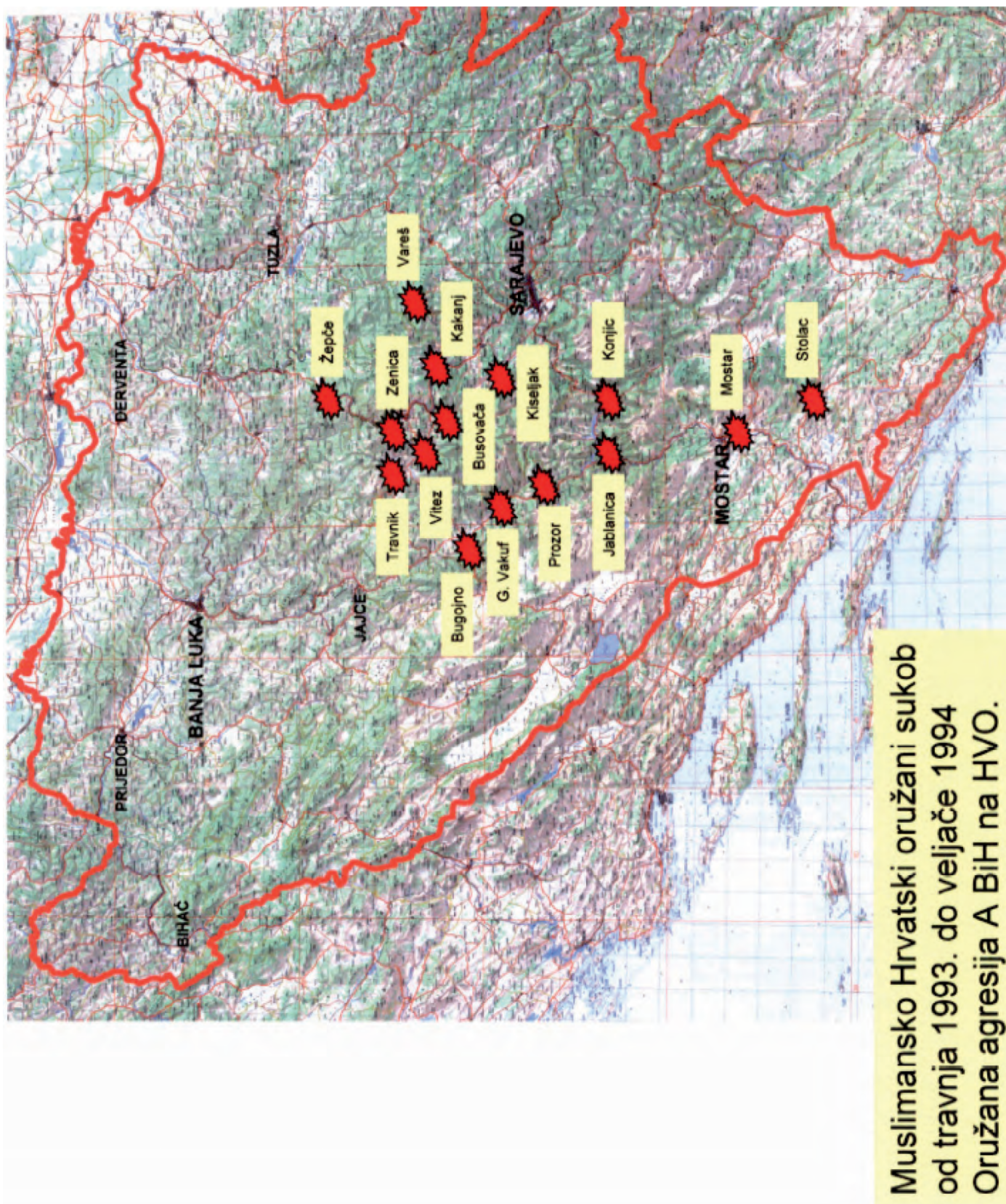

DR. ISMET HADŽIOSMANOVIĆ: BOŠNJAČKO-HRVATSKI POLITIČKI OBRAČUN – Mostar 2006.
(Politički obračuni u Mostaru)

Dana 16. 4. 1993. god. u prijepodnevnim satima postrojbe HVO-a su izvršile zločin nad muslimanskim civilima u selu Ahmići.

Isti dan u ranim jutarnjim satima u zoni odgovornosti Konjičke brigade A RBiH izvršen je zločin nad hrvatskim civilima u selu Trusina kod Konjica. Ovaj čin je pokazao da su zaračene vojne strane obostrano izvršile ratni zločin.

Na političkom planu obavljaju se intenzivne konsultacije između Općinskog odbora SDA i Općinskog odbora HDZ-a u Mostaru. U priopćenju koje su zajedno potpisali S. Vrljić i ja, pozdravili smo prihvaćeni neformalni sporazum A. Izetbegović – M. Boban i zahtijevali njegovu što hitniju primjenu u Mostaru. Mi nismo znali za zločin u Ahmićima i Trusini od 16. 4. 1993. godine.

Dokument 131: Zajedničko priopćenje SDA i HDZ Mostara, 16. 4. 1993. godine.

Shvatajući vrlo dramatičnu situaciju i krajnje opasnu za mogući sukob širih razmjera HVO-a i Armije RBiH, Regionalni odbor SDA za Hercegovinu izdaje dva saopštenja 17. 4. 1993. godine. U prvom saopštenju ističe kako su tijekom noći to jest 16/17. 4. zajedno izašli na ulice pripadnici HVO-a i Armije RBiH, u Mostaru protestirajući protiv mogućih sukoba. Ta spontana grupa zajedničke vojske je željela da iskaže svoje nezadovoljstvo i da spriječe mogući rat u Mostaru između HVO i Armije RBiH. Rukovodstvo stranke SDA je tom prilikom upozorilo najviše političke i vojne organe muslimanskog i hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini da neodložno rade na sprječavanju sukoba. U drugom saopćenju rukovodstvo SDA ističe da je uzrok velikog broja žrtava koji su poginuli do sada u međusobnim sukobima jer se odugovlači u pregovorima i realizaciji Vance-Owenovog plana. Rukovodstvo Regionalnog odbora SDA traži u tom saopćenju da u Mostar dođu Mate Boban i Ejup Ganić, kako bi oni direktno uticali na smirivanje napetosti. Na kraju ističu da će oni intenzivirati pregovore oko političkog rješenja i da je to jedini put otklanjanja nesporazuma.

Sa zajedničkog sastanka čelnika Općinskog odbora HDZ-a -Mostar i Općinskog odbora SDA-Mostar gosp. STOJANA Dr. VRLJIĆA i gosp. ISMETA Dr. HADŽIOSMANOVIĆA, analizirajući aktualno-političku situaciju u Općini Mostar, daju;

ZAJEDNIČKO PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

1. Hrvati i Muslimani uložili su prevelike žrtve za slobodu, demokraciju i suživot na ovim prostorima, da bi mogli dopustiti bilo kakvo ugrožavanje ovih tekovina.

Dati životi najizvršnijih sinova, obvezuju nas da istrajemo u zajedničkoj borbi.

Protiv smo uvođenja bilo kakvog vida anarhije i međusobnog uništenja, na našim prostorima, što je interes zajedničkog nam agresora.

2. Posebno nas bole i zabrinjavaju oružani napadi pripadnika postrojbi Armije BiH i HVO, tamo gdje je Armija BiH u većini ili obratno.

3. Općinski odbori HDZ-a i SDA Mostar, pozdravljaju postignuti dogovor izaslanstava hrvatskog i muslimanskog naroda, u okviru pregovora u UN i planu VANCE-OWEN, te zahtijevaju da se odmah pristupi njegovoj realizaciji.

Ne provođenje odredbi ovog sporazuma, samo je u interesu agresora i protivno je međunarodnim naporima, za okončanje rata i političkog razrješenja sukoba.

4. Zbog toga, čelnici Općinskog odbora HDZ-a i SDA Mostar, zahtijevaju od cijelog svog članstva, aktivan doprinos u provođenju postignutih dogovora, tolerancijom, dobronamjernošću i mudrošću, u mjestu gdje žive i rade, što je sve sastavni dio borbe protiv agresora.

Općinski odbori HDZ-a i SDA Mostar, obvezuju se da će međusobnim dijalogom pristupiti realizaciji postignutih dogovora.

5. Pojedinci i grupe, koji se protive ovome, snose odgovornost za produženje rata i rasstrojstva RBiH, ŠTO JE I KRIVANJE SVE U AGRESORA.

PREDsjednik OO SDA MOSTAR

ISMET Dr. HADŽIOSMANOVIĆ

PREDsjednik OO HDZ-a MOSTAR

Prof. STOJAN Dr. VRLJIĆ

Mostar, 16. travnja 1993.

Glavni akteri zajedničkog okupljanja boraca HVO-a i A RBiH 17. 4. 1993. su bili Safet Oručević i Zijad Demirović, dok su organizirano počinjeni ratni zločini u Ahmićima i Trusini kod Konjica. Za to vrijeme A. Pašalić piše zapovijed o napadu na HVO i HV u zoni odgovornosti Četvrtog korpusa br. 01-3191/93 od 17. 4. 1993. god.

Na prostorima sjeverne Hercegovine dramatično se pogoršava situacija između postrojbi HVO i Armije RBiH. Vode se prave borbe u širokom rejonu Konjica i Jablanice. ...

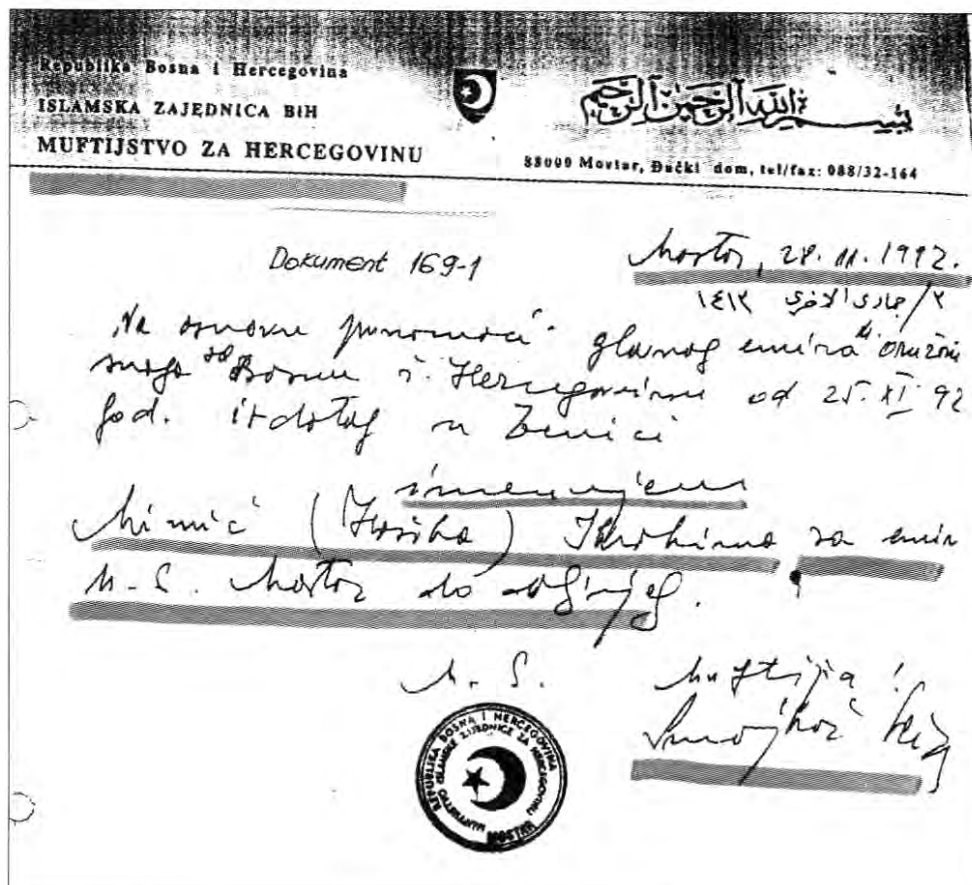
Razvoj političkih događaja u toku agresije potvrdio je i dokazao da su se realizirale pojedine tvrdnje o stvaranju islamske države u BiH. Dolazak muslimana-mudžahedina kako su sebe sami nazivali, njihovo odijevanje, ratne koračnice i zločini koje su izvele pojedine postrojbe mudžahedina, dovoljno je bilo naći u moru zločina jednu kap i reći da ratni zločin se izvodi pod motivom džihada i za islam. Jasno da se ovom konstatacijom želi opravdati počinjeni zločini koga su izvele pojedine skupine mudžahedina u BiH.

Izvršena je djelimična islamizacija vojske Armije RBiH. Stvorena je Druga muslimanska brigada početkom 1995. godine. Na svečanosti su bili muftija tuzlanski Kavazović, Sakib Mahmuljin, zamjenik ministra obrane Vojske federacije BiH i Rasim Delić zapovjednik Združenog stožera Vojske Federacije. Tvrdnja o islamizaciji vojske kao vojne sile kojom se želi doći do islamske države, A. Izetbegovića je

dovodilo pred svršen čin, kome se teško mogao oduprijeti. Video zapisi sa tih smotri obišle su cijeli svijet koji, na taj čin, gleda sa podozrenjem i nevjericom u dobre namjere ove vrste muslimanske vojske.

U zoni odgovornosti Četvrtog korpusa postojala je oružana jedinica pod nazivom «Muslimanske oružane snage», čiji je prvi zapovjednik bio Senad Mičijević. Poslije je on smijenjen i imenovan Ibrahim Mimić koga imenuje muftija hercegovački hadži Seid ef. Smajkić. Imenovanje zapovjednika «Muslimanskih oružanih snaga» u Četvrtom korpusu obavljao je muftija S. Smajkić po odobrenju glavnog «emira» Mahmuta Karalića komandanta muslimanskih snaga u Armiji RBiH, čije sjedište je bilo u Zenici. Ovo je nepobitan dokaz kako je postojala organizacija muslimanskih oružanih snaga u Armiji RBiH i kako su vjerski službenici direktno bili nadležni za njihov ustroj, a poglavito u Četvrtom korpusu Armije RBiH.

Od ovih činjenica A. Izetbegović se ne može ograditi, jer je i on znao za postojanje paralelne vojne organizacije u strukturi Armije RBiH.

REPUBLIKA BiH
ARMIJU RBiH
KOMANDA 4. K
Djelo. broj: 02-3145 - 1/93
Mostar, 16.04.1993. godine

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
strogo povjerljivo
H I T N O

DECA664B
1234567C

Na osnovu obavještenja od strane ŠVK OS RBiH starije
srupa HVO u reformi Hercevice je sljedeće:

1. Nalaze se u velikom položaju, jer nemaju dovoljno ljudstva. Zbog toga
da njihova ostaljenja sa Prozora traže naša pojačanja sjeverno
od Hercevice.
2. HVO obavještava da su jedinice ARBiH razvile u Vih i da su
kreću u pravcu s. Kostajnice.
3. Jedinice HVO očekuju pomoć u ljudstvu iz Prozora sa sjeverne
strane, a postrojbenja HVO u Hiscjaku je naredeno da im kreću
u pomoć preko s. Bradine.
4. HVO iz Hercevice će pokušati da razvuku s. ^{Grevica,} ~~Grevica,~~ jer
preko s. Grevica i Jucera može doći pojačanja njima u pomoć.

Ne dozvoliti da čuete da izmjenjuju i
stavljaju u ruku protivni od strane HVO.

U nzi gore navedenog,

N A R E Đ U J E M:

1. Nastaviti sa b/d u svojim stavovima odgovornosti i ne dozvoliti
dolazak novih srupa iz pravca Prozora preko s. Jucera i
s. Grevica kao i iz pravca Bradina
2. Uskladiti i objediniti razjednička b/d radi što uspije-
šnijeg vođenja boje i slamanja srupa HVO.
3. Pristupiti odmah izvršenju ovog navedenja.
4. Izvijestiti saljite svako čitih sati ako bismo mogli
prati ti tak b/d.

ZM/

- DOSTAVITI:
- 43, 44. i 45. bbr
 - bvp
 - OPSO KONJIC
 - OPSO JABLANICA
 - b6 PROZAR

KOMANDANT
Arif Pasalic

MUSTAFA HADROVIĆ

21. 2. 2007.

Tt 14613-14616

Na pitanje tužitelja o starom mostu svjedok je odgovorio:

H: Ja govorim istinu sudskom vijeću. Ja imam dokument i fotografiju također. Gospodin Praljak je bio s nama u starom gradu u to doba, i on je rekao – gospodin Praljak, general. General Praljak. I ja sam snimio fotografiju, jer sam htio da me se vidi kako sam do generala, koji je baš počeo da...

Prevoditelj: prevoditelj nije razumio.

H: Ja sam snimio fotografiju njega, Čulajšića, Pašalića, Hasića i Keme, malog pilota. Časni sude, onda sam snimio sljedeću fotografiju i stao sam odmah do...

Tužitelj: Čuvali ste stari most...

Sudac Antonetti: Ali druga tema... Gospodin je naveo da ima neke fotografije snimljene s generalom Praljakom. Razumio sam da ih ima sa sobom. Ako bi bilo moguće da ih gospodin preda ili da ih kopira za nas, da tajništvo to kopira. To bi bilo nešto što bismo pozdravili...

Obrana bi željela vidjeti fotografije. Možete li ih predati da ih fotokopiramo. Imate li fotografije sa sobom.

H: Imam, časni sude. Dajem vam prvu fotografiju za fotokopiranje i da vidite sa kim je gospodin Praljak sjedio, a kasnije ću vam dati drugu fotografiju kako biste je fotokopirali. Na drugoj fotografiji su isti ljudi a ja sam bio sa g. Praljakom, Arifom Pašalićem, Mićom Lasić, Hasić-pilot i Kemo. Kemo, mladi čovjek radi, a Hasić ima vlastitu apoteku u Mostaru.

Sudac Antonetti: Na prvoj fotografiji je 6 ljudi. Jedna je osoba snimila fotografiju. Tko je sedma osoba? Ili se radilo o automatskom aparatu koji snima nakon što ga se pozicionira.

H: Prvu sam fotografiju snimio ja. Na njoj su gospodin Praljak, Pašalić, Mića Lasić, Kemo i Hasić. A drugu fotografiju, jer sam ja htio biti isto na fotografiji, snimio je Šiširak Hara. Snimljena je u kafiću u starom gradu kraj starog mosta.

Sudac: Antonetti: Gospodine, Praljak, izvolite.

Praljak: Malo pitanje. Nije li ova fotografija snimljena u aprilu 1993? Siguran da ćete se vi sjetiti, koliko se ja sjećam to je sredinom 4. mjeseca 1993.

H: Tako nekako, oko tog vremena, jer tada još nije počeo konflikt. Prešli smo Neretvu i vraćali smo se s Podveležja i iz Veleža. Gospodine Praljak vi znate da smo se svi vratili iz Podveležja i da su četnici tada otišli i otišli u Nevesinje.

Praljak: Ako se vi dobro sjećate, a ja sam siguran da se sjećate, jer se i ja sjećam, fotografija je snimljena sredinom aprila 1993.

H: Prije sukoba. Baš prije sukoba.

General Slobodan Praljak,
do njega Arif Pašalić,
general Mića Lasić

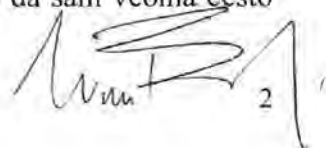
BULJKO ZLATAN

Evo ga, mi smo uključeni. Ja ću vas moliti na početku snimke da mi se predstavite. Dakle, vaše ime...

Ja sam Zlatan Buljko iz Mostara. U periodu četvrtog mjeseca '93. godine imao sam priliku da vidim gospodina Slobodana Praljka. To je bilo kada sam u pratnji Arifa Pašalića i Mirsada Hujke došao u prostorije regionalnog odbora Stranke demokratske akcije, i u tim prostorijama sam vidio da sjedi gospodin Praljak, a do njega je bio gospodin Demirović koji je bio inače pod nadimkom Šosi. I tu se desila konverzacija između gospodina Praljka i ovih ljudi koji su bili sa mnom, gospodina Pašalića i Mirsada Hujke, i zapamtio sam jednu rečenicu koju je rekao gospodin Praljak - da je potrebno da se što prije ovo završi da ne bi bilo žrtava u nekakvom eventualno sukobu.

Znači, vi ste došli u prostorije. Vi ste tada bili u svojstvu čega? Koga? Čega?

Ja sam tada bio, baš u tom periodu, ispred Armije na pregovorima sa HVO-om, i naravno sa predstavnicima međunarodne zajednice, s obzirom da govorim engleski jezik, i bila je ta potreba. Tako su mene često zvali na te sastanke između HVO-a i Armije. To je počelo u četvrtom mjesecu, a naravno da sam kasnije i nastavio u petom mjesecu, i kad je sukob izbijao da sam veoma često

BULJKO ZLATAN

bio prisutan na tim sastancima. To je bio razlog što sam ja... I baš tih dana su bili neki pregovori, odnosno sastanci između Armije i HVO-a u tom smislu.

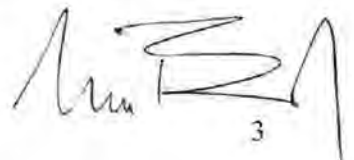
Recite mi, taj dan, taj događaj kojeg sada spominjemo i koji nas jedino zanima, to je bio službeno sazvan oficijelni sastanak, ili se radilo o nečemu što je bilo improvizirano?

Pa po mom najboljem sjećanju i onome u tom trenutku što sam znao, to nije bio zvanični sastanak. Barem meni nije rečeno da je zvanični sastanak. Zašto su se gospodin Pašalić i Hujdur uputili tamo, oni meni nisu rekli. Dakle, mogu spekulirati i činjenicom da možda su oni i bili pozvani od nekoga tamo, da li od gospodina Demirovića, ali inače oni nisu meni prenosili nekakve činjenice ni podatke, i tako dalje. Nisam baš bio uključen u to. Dakle, može se desiti da je to bio i slučajni njihov sastanak. A može se desiti da su oni došli vjerojatno na poziv gospodina Demirovića.

Kakva je bila atmosfera tada tamo...?

Pa, veoma...atmosfera nije bila uopće nekakva da kažem neprijateljska atmosfera. Atmosfera je bila normalna. Ja sam ovako, sa distance, kada to gledam, znam, oni su svi bili vojnici, profesionalci, ***** koji je u tom smislu bio...veoma je opušteno bilo. Nije bilo nikakvih, da tako kažem, nije bilo nikakvih niti prijetnji, niti bilo kakvih drugih stvari.

Da vas pitam još nešto: nakon tog sastanka, uz taj sastanak veže se događaj na Rondou. Dakle, događaj koji je ili prethodio tom sastanku, nazovimo ga sastanak, ili se dogodio nakon toga, ali uglavnom bio je na Rondou kad su se pojavile tenzije između naoružanih grupa. S jedne strane su bili momci Armije B i H, s druge strane su bili momci HVO-a. Da li vi imate

BULJKO ZLATAN

informacija o tome, da li vi imate saznanja o tome što se dalje događalo u smislu tog događaja?

Dakle, tih stvari je bilo, naravno. Međutim ja nisam bio očevidac toga. I ne znam o tome.

Dobro.

Tako da vam ne mogu u tom smislu nešto detaljnije reći. A da je bilo, da. Bilo je tih nekih...

Dakle, o tom događaju na Rondou vi ne znate?

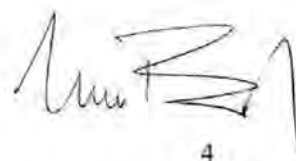
Ne. Ne znam.

Niste bili prisutni?

Ne, nisam bio prisutan.

Ja mislim da je to sve. Hvala vam.

Razgovor vodila: Lada Puljizević
Izrada transkripta: Zdenka Omrčen
Zagreb, veljača 2008.

4

IZJAVA

Ja niže potpisani **Zlatan Buljko** Izjavljujem da sam u prosincu 2005.godine svojom voljom, obrani generala Praljka, dao izjavu o događajima u kojima sam sudjelovao, a vezani su uz ratna zbivanja u Bosni i Hercegovini (1991-1994). Pristajem da moja izjava bude korištena u postupku pred međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju.

Izjavljujem da sam prije davanja izjave obrani generala Praljka upozoren da moram govoriti istinu i da neistinita izjava predstavlja kazneno djelo po Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine i po pravilima MKSJ.

Izjavljujem da sam upozorenje razumio i da je sve što sam u izjavi naveo istinito i točno, po mojem najboljem znanju i sjećanju.

Izjavu sam pažljivo pročitao i ona u cijelosti odgovara onome što sam izjavio. Vlastoručno sam pisani tekst izjave potpisao.

U Mostaru

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Zlatan Buljko', written over a horizontal line. The signature is stylized and somewhat abstract.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

4. KORPUS

ZAPOVJEDNIŠTVO

VOJNA TAJNA

(Naziv jedinice-postrojbe)

(Stepen tajnosti)

Dj. broj:

01-3359/93

Mostar, 23.04.1993

UNPROFOR 1 EZ

Prevod

P R O T E S T

Obzirom na povišenje tenzija pa i sporadične direktne sukobe između jedinica Armije BiH i postrojbi HVO-a u Mostaru proteklih dana osjećamo potrebnim da Vam uputimo protest zbog prisustva generala Praljak Slobodana visokog časnika Hrvatske vojske koji boravi u Glavnom stožeru HVO-a od 21.04.1993. i vrši rukovođenje i komandovanje jedinicama HVO-a što je suprotno međunarodnim pravnim normama.

U reonu Čapljina - Stolac - Dubrave nalaze se dijelovi 114 brigade HV-a i 116 brigade HV-a koji vrše borbena dejstva usmjerena na položaje jedinica Armije BiH.

Smatramo da Vi kao međunarodna institucija morate intervenirati kod svojih pretpostavljenih u cilju sprečavanja ovakvih pojava koje smatramo otvorenom agresijom na teritorij suverene Republike BiH.

ZAPOVJEDNIK

Ante Pašalić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA REPUBLIKE BiH
 KOMANDA 4. KORPUSA

Pov.broj: 01- 3230/93
 Mostar, 18.04.1993.

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 POVJERLJIVO

N A R E D E N J E :

41. motorizovana brigada
 - SLAVNA
 MUP CSB Mostar

Do konačnog završetka mosta kod hotela Bristol - Neretva preko istog
 dozvoljava se prelaz samo m/v Komandanta 4. korpusa Armije R BiH,
 Načelnika CSB Mostar i Komandanta 41. motorizovane brigade. Ostalim
 m/v nedozvoliti prelaz.

KOMANDA
 41. motorizovane brigade
 304-171/93
 Datum: 18.04.1993

KOMANDANT

~~gospodin~~

ANf Pašalić

S L U Z B E N A Z A B I L J E Š K A

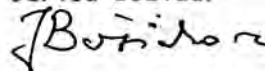
Sastavljena u prostorijama Policijske stanice Mostar u vezi saznanja oko otvrđivanja položaja armije BiH.

Putem prijateljsko poznanitičke veze koja je nastanjena na području Zalika došlo se do saznanja da su pripadnici Armije BiH u jutarnjim satima 19.04.93. godine postavili snajperska mjesta na sledećim objektima: banka brođ u ulici A.Zuanića, na zgradi Revije u neposrednoj blizini hotel Bristola i na zgradi u Oseščukovoj ulici iznad kafića vl. Pašić Bisera.

Takođe osobnim uvidom utvrdio sam da su od strane pripadnika armije BiH u ulici B.Krpića ispred ulaza u upravnu zgradu APR0 napravljeno mitraljesko gnjezdo u kome se nalazi puško mitraljez starog tipa (Šarac) a na prolaz između zgrada Sarajevske banke i ulaza u poslovnicu ZOILa kao i na južni ulaz Banke istovareno je po ~~100~~ desetak kubnih metara šodera.

ZABILJEŠKU SAČINIO

Jurica Božidar

S L U Ž B E N A Z A B I L J E Š K A

sastavljena dana 22.04.1993. u prostorijama Policijske stanice Mostar, a u vezi dole navedenog:

Obzirom da dosadašnju situaciju u gradu Mostaru, te na događaje koji su se u posljednje vrijeme desili, a u vezi dogovora komandanta IV Korpusa Armije BiH Arifa Pašajlića i Petra Zelenike Načelnika HVO za jugoistočnu Hercegovinu a sve u vezi prethodnog saznanja i obilazaka grada prije ovih događaja došao sam do dodatnih saznanja da su ekstremisti iz Armije BiH locirani njihov najveći dio u zgradi Hotel Mostar-a (koji je po odluci Vlade HZ HB jošo od ranije određen da bude starački dom, međutim to u praksi nikada nije izvršeno).

U Hotel Mostar-u se nalaze pripadnici Armije BiH iz Podveležja, Nevesinja, Gacka, te taj objekat u duhu dogovora gore navedenih Zapovjednika obzirom da je leglo ekstremista, snajperista potrebno je odmah bez odlaganja isprazniti i u njega dislocirati starački dom po ranijoj odluci.

Đački dom "Dule Mučibabić" stacioniran u Ul. S.Radića tačnije okružen ulicama S.Radića, V.Nazora, A.Zuanića je sjedište svih mogućih ekstremista, snajperista koji sa krova đačkog doma pucaju na prolaznike, pa predlažem da se Đački dom odmah bez odlaganja isprazni (unjemu borave izbjeglice iz Podveležja, Nevesinja i Gacka).

U ulici Ričina br.104 (Ul.A.Šantića) gdje se nalazi uprava Hidroelektrana na Neretvi locirana je jedna jedinica Armije BiH koji navodno osiguravaju navedeni objekat.

- Okolo zgrade Policijske stanice Mostar nalaze se stanovi bilo vojni bilo civilni uk kojima stanuju pripadnici Armije BiH i pripadnici tkz. MUP-a BiH, i to na višim katovima.
- U zgradi kino Partizan locirana u Ul.Ričina br. 5 (A.Šantića br.5) nalaze se prostorije tkz. Mup-a BiH sa svojim idejnim vođom Memiš Safetom.
- U istoj ulici na broju 6 locirana je druga II Brigada Armije BiH u sastavu IV Korpusa (Uprava R.O. "Merkur").
- U zgradama ~~Sakala~~ RO "Soko" koji se nalaze na stubovima, tačnije u Ul.V.Nazora br. 20 "SINDIKALNE PROSTORIJE" nalaze se nekoliko pripadnika Armije BiH koji su u posljednjim događajima pucali na prolaznike, pretpostavljam da se i sada tu nalaze.

OVA ZABILJEŠKA JE NAPISANA DA SE ZNA NA KOM LOKALITETU SE NALAZE PRIPADNICI ARMIJE BiH (ima još lokaliteta u Ul.Cernička itd.) ZA KOJE NEMAM POUZDANE PODATKE. KADA DOĐE VRIJEME ZA RAZDVAJANJE ZARAČENIH STRANA DA JEDNI IDU U VOJARNU "TIHOMIR MIŠIĆ" U VOJARNU HELIODROM, A DRUGI U VOJARNU JUŽNI LOGOR I VOJARNU KONAK, A U DUHU DOGOVORA ZAPOVJEDNIKA ARMIJE BiH I HVO.

PREDLAŽEM DA SE UPOZNAJU:

1. POLICIJSKA UPRAVA MOSTAR
2. UPRAVA VOJNE POLICIJE HVO .

ZABILJEŠKI SAČINIO

Jasmin Dizdarević

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
 PRVA MOSTARSKA BRIGADA

KOMANDA 41.mtbr

(naziv jedinice)

Dj. broj: 469-2/93.

Mostar, 19.04. 1993.

ODBRANA REPUBLIKE

VOJNA TAJNA

STROGO POV.

(Stepen tajnosti)

URUČITI ODMAH!

Na osnovu Naredjenja komandanta 4.korpusa Armije R BiH a i zbog zaoštrene situacije na području opštine Mostar, prelaska i odvlačenja snaga HVO kao pojačanje postrojbama koje vode b/d u Jablanici protiv Armije R BiH,

N A R E D J U J E M

1. Blokirati i zatvoriti magistralni put Mostar-Jablanica u rejonu Rijela i na mestu na ulasku u s, Drežnica.
2. Ne dozveliti ni po koju cijenu prelazak vozila ka i iz Jablanice, naročito ako preveze snage HVO i HV. Na svaki pokušaj prelaska silom odgoverti istem mjerem.
3. Dozveljava se prelazak u pravcu i iz pravca Jablanice vozilima UN-PROFOR-a, UNHCR i Crvenog križa (medjunarednog).
4. Rok izvršenja ove naredbe ODMAH po prijemu. Izvijestiti me preko KP veze šifrovanâ.

Destavljene:

-4. bataljon

-ONO

-arhiva

KOMANDANT

Adhad Hujdur

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA REPUBLIKE BiH
 KOMANDA 4.KORPUSA
 Djelov.broj: 02/1-3200-26/93
 Mostar, 23.04.1993.godine

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 Povjerljivo
 H I T N O !

Naredjenje.-

44.bbr Jablanica

Na osnovu razvoja događaja na teritoriji i dogovora koji se vode između A R BiH (4.K), HVO, EZ i UNPROFOR-a prenesite Naredjenje 4.bataljonu 41.mtbr (Drežnica) da izvrše razminiranje mosta Bijela.

Na mostu ne smije biti niko, osim obezbjedjenje koje vrši-štiti most ali isto da se nslazi iznad mosta kako bi ga uspješno mogle braniti. Pojačati obezbjedjenje mosta-izborom pogodnih položaja za odbranu i zaštitu.

BS/ZM

DOSTAVITI:
 - Naslovu
 - ONO 4.K

KOMANDANT
 gospodin

Ante Pašalić

HVO OZ JIH

Dj.broj:01-2529/93
Mostar, 26.04.1993.OBRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.Izvješće o stanju na području
Jablanice i Konjica.GLAVNI STOŽER HVO HZ HB
MOSTAR

Na dogovoreni sastanak dana 26. 04. 1993. god. U «Projektantu» došli su predstavnici HVO u 10.00 sati i to:

- Zapovjednik OZ JIH Mića Lasić
- Stanko Marić
- Božo Raguz
- Berislav Pušić

Nakon dužeg vremena došli su predstavnici A BiH, ali bez ikakvih ovlasti i to:

- Sulejman Budaković
- Mustafa Isović
- Bjedić i još neki

Sastankom je rukovodio predstavnik UN-a i dogovoreno je da se sastanak nastavi u 12.00 sati u Jablanici. Sastanak je održan u kampu Španjolskog bataljuna uz prisustvo puk. Moralesa. Rukovoditelj sastanka g. Kristofer zbog efikasnosti tražio je da HVO definiira članove Komisije koji će posjetiti jednovremeno tri ugrožena područja: Konjic, Klis i Sovići. Dogovoreno je da se posjeti u bolnici A. Pašalić koji će dati suglasnost na predstavnike A BiH u komisiji što je i učinjeno. Pašalić je definirao da ga na pregovorima zamjenjuje g. Emir Bijedić. Sastanak je nastavljen pošto su na pregovore pristigli zapovjednik 7. brigade ABiH g. Midhat Cerovac i od strane ABiH uhićeni i zatvoreni NS brigade HVO «H. Stjepan» Zovko Dobroslov. U tijeku razgovora u prostoriju je upao vojnik A BiH koji se predstavio kao Nihad Bojadžić (navodno prvi rođak Sulejmana Ugljanina i navodno bivši vojnik HV). Pokazao je papir-naredbu vrhovnog štaba po kojoj je zapovjednik snaga A BiH od Igmana do uključno Drežnice neki Salko Gušić, a zamjenik mu je Zuka i da iz ABiH iz Mostara nemaju ovlasti da o bilo čemu pregovaraju kad je u pitanju područje gospode Gušića i Zuke. (Dokument o postavljenju-datum 18. 04. 1993.) G. Kristofer je kratko razgovarao sa dotičnim vojnikom i g. Lasićem, a potom predložio da se sastanak okonča i ekipe vrata u Mostar. Potom je naglasio da se ovo može riješiti samo na nivou viših zapovjednika gospode Petkovića i Halilovića, a da se sastanci ovog nivoa nastave po njihovu dogovoru.

----- 2 -----

Na sve ovo negodovanje je iskazao i puk., zap. Španjolskog bataljuna gospodin Morales. Da bismo napravili prostor za buduće razgovore i još više popravili opći dojam i pokazali se pravim pregovaračima i da nam je stalo do razgovora, nastavili smo neformalne razgovore u čem uglavnom nisu sudjelovali posrednici (UN). Primijetili smo da Zukini i Armijiski vojnici lako ulaze u kamp Španj. Bataljuna naoružani i u razgovorima smo saznali da ih posrednici vode tamo gdje oni hoće bez našeg znanja. Isto tako, primijetili smo da se u konvoje UN-a ubacuju i kamioni sumnjivih vlasnika i ABiH i tako prevoze terete. Na polasku Španjolski bataljun je insistirao, odnosno osobno g. Morales, da se vratimo transporterom do prvog punkta HVO-a jer nam ne mogu garantirati sigurnost ako se budemo vozili našim kolima. Upozoreni smo da su Španjolci primijetili u Jablanici Zuku i nekoliko njegovih snajperista, te da za jedno snajpersko gnijezdo sa dva snajperista znaju već na jednoj zgradi. Do punkta na Grabovici vratili smo se transporterom a u Mostaru smo još jednom upoznali g. Kristofera da ne možemo pregovarati jer druga strana nema definirane zapovjednike i sugovornike. Već duže vrijeme, pogotovo od početka pregovora sa promatračima da g. Pašalić ne vlada situacijom i da djeluje izgubljeno. Da ne vlada stanjem pokazao je to prije dva dana u Konjicu.

Dostavljeno:

- Ministarstvo obrane HZ HB Mostar
- GS HVO HZ HB Mostar
- ONO OZ JIH Mostar

ZAPOVJEDNIK
Brigadir
Gosp. Miljenko Lasić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIJA REPUBLIKE BiH
 4. KORPUS

42. brdska brigada
 Broj: ol-1025/93
 Datum, 18.04.1993.g.

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POV.

Priprema za borbena
 dejstva brigade
 naređenje-

U vezi Naređenja Komande 4.korpusa, Stogo pov. br.ol-5191/93 od 17.04.1993.godine, a na osnovu nastale situacije, razvoja događaja i borbenih dejstava u zoni odgovornosti 4.korpusa i 42. brdske brigade, te u cilju prevazilaženja situacije i uspostavljanja što povoljnije situacije za naše jedinice.

N A R E Đ U J E M :

1. Staviti u punu borbenu gotovost Komandu i sve jedinice brigade.
2. Pored već zaposjednutih položaja u neposrednom dodiru sa agresorom u rejonu Rotimlja, preduzeti sledeće:
 - 1.pb sa jednom četom na položaju, jednom četom u pripravnosti u rejonu s. Rotimlja i jednom četom na odmaranju organizovati odbranu u rejonu s. Rotimlja i Podgradina (prema ustaljenim položajima). Dijelom ljudstva čete u pripravnosti organizovati potpuno borbeno obezbjeđenje u rejonu razmještaja. Sa četom koja je na odmoru, preko njenih starješina organizovati kontakt, kako bi što prije bila mobilna i u pripravnosti za izvršenje borbenih zadataka prema dogovorenom planu angažovanja.
Ostale jedinice bataljona angažovati prema postojećem planu i po potrebi;
 - 2.pb sa jednom pč biti u rejonu razmještaja u punoj b/g za upotrebu po mom naređenju. Jednom pč. djelom ljudstva ostvariti kontrolu pravca Buna-Gubavica, a dijelom snaga ove čete kontrolisati prostor s. Stanojevići i biti u gotovosti za b/d na punktu Buna. Ostale jedinice bataljona angažirati prema potrebi;
 - 3.pb, snagama jačine jednog voda kontrolisati i zatvoriti pravac Žitomislići-Pijesci, s djelom snaga kontrolisati pravac u zahvatu komunikacije Bivolje Brdo-Pijesci. Snagama razmještenim u selima na pravcu Čapljina-Domanovići, kontrolisati pravce: Tasovčići-Domanovići, Počitelj-Muminovača, Ševaš Polje-Bivolje Brdo. Preko određenih lica u selima imati stalni kontakt u cilju razmjene informacija i pune gotovosti ljudstva u evidenciji bataljona.
- Jedinice brigade: K-dni vod, vod veze, izviđački vod, vod VP, MAD, POV, inž.vod i logističke čete, djeluju i dejstvuju po planovima načelnika vodova i službi, a po naređenju NS, pomoćnika za bezbjednost i logistiku.

- 2 -

3. Zadaci organa Komande brigade

Operativno-nastavni organ (ONO), u saradnji sa PNŠ sa ObP, organom bezbjednosti, organom za moral i IVD i organom za logistiku pripremiće Plan upotrebe jedinice brigade za borbena dejstva, Plan rada Komande brigade, plan obezbjeđenja K-de, plan kontole jedinica i plan sadejstva i veze sa susjednim jedinicama Armije. Pripremiti i predložiti Plan koordinacije sadejstva i angažovanja snaga u selima na teritoriji. Razraditi Plan veze i TKT, plan inženjeriskog obezbjeđenja, izraditi radnu kartu u razmjeri 1:50.000, i plan obuke jedinica i K-di.

- PNŠ za ObP izradiće Plan obavještajnog obezbjeđenja, Plan angažovanja izviđačkog voda i izraditi obavještajnu kartu i prateća dokumenta uz radnu kartu.

- Organ za popunu i personalne poslove ažuriraće kartoteku-evidenciju ljudstva, izvrši popune nedostajućeg ljudstva, posebno specijalistički VES. Popunu vršiti sa teritorije opština Mostar, Čapljina i Stolac.

- Organ za moral, IPD i VP izradiće Plan informisanja ljudstva, sastava brigade, stanovništva na teritoriji opština Mostar, Čapljina i Stolac i vojnika Muslimana koji se nalaze u postrojbama HVO pomenutih opština. Pri izradi Plana izmjenjati mišljenja i prijedloge sa opštinskim odborima SDA, a po potrebi i u dogovoru sa drugim institucijama Muslimana na teritoriji. Organizovati u komandama i jedinicama redovno praćenje radio i radiodnevnik Sarajevo i po potrebi organizovati objašnjavanje događanja kod ljudstva. Sprječiti širenje glasina i dezinformacija koje utiču na moral boraca i naroda, disciplinu i drugo i obezbjediti pravilno tumačenje pojava i događaja. Svakodnevno planski i organizovano, moralno i psihički pripremiti ljudstvo za predstojeće zadatke i naročito prije angažovanja ljudstva u izvršavanju borbenih zadataka.

4. Preduzeti sve potrebne mjere preko organa K-de, komandanata i komandira na sprječavanju nabavke i konzumiranja alkohola, povrede i samoranjavanja, samovolje i udaljavanja iz jedinice bez odobrenja nadležnog starješine.

- Organ bezbjednosti sačiniće Plan angažovanja voda VP, predložiti mjere bezbjednosti i zaštitu K-de i jedinice. Ostvariti saradnju sa odgovarajućim organima bezbjednosti na teritoriji.

- Organ za logistiku sačiniće planove obezbjeđenja po službama, izraditi Plan angažovanja i borbenog obezbjeđenja pozadinskih jedinica. Sagledati mogućnosti snabdjevanja artiklima ishrane iz mjesnih izvora u slučaju potrebe njihovog korištenja.

5. U toku izrade navedenih dokumenata i planova, ostvariti međusobnu saradnju, a za nejasna pitanja obratiti se zamjeniku K-ta.

6. Rok za izvršenje navedenih zadataka je 19.04.93.g. do 12,00 časova kada mi izrađena dokumenta donijeti na uvid i ovjeru.

Dostaviti:

- NS, pom.K-ta za moral, Snč.OB,
pom.K-ta za log., 1.pb, 2.pb,
3.pb,

Komandant:
Bajro Pizović
Bajro Pizović

**ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
PRVA MOSTARSKA BRIGADA**

KOMANDA 41.mtbr

(naziv jedinice)

Dj. broj: _____

Mostar, 19.04. 1993.

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO
(Stepen tajnosti)

NA SIGNAL "SICILIJA-126" POSJEDNITE POLOŽAJE ZA ODBRANU. DEJSTVOVATI U SLUČAJU DIREKTNE UGROŽENOSTI.

BOJA TRAKE: "ZELENA"

KOMANDANT
gosp. Midhad Hujdur

**REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
PRVA MOSTARSKA BRIGADA**

KOMANDA 41.mtbr

(naziv jedinice)

Dj. broj: _____

Mostar, 19.04. 1993.

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO
(Stepen tajnosti)

NA SIGNAL "RAK-625" OTPOČNITE SA OPŠTIM NAPADOM NA SVIM MJESTIMA I PO ZADATIM PRAVCIMA.

BOJA TRAKE: "PLAVA"

KOMANDANT
gosp. Midhad Hujdur

**REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
PRVA MOSTARSKA BRIGADA**

KOMANDA 41.mtbr

(naziv jedinice)

Dj. broj: _____

Mostar, 19.04. 1993.

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO
(Stepen tajnosti)

NA SIGNAL "EKVATOR-304" OTPOČNITE AKTIVNA DEJSTVA I IZADJITE I POSJEDNITE ZADATU LINIJU PO ZAPOVJESTI ZA ODBRANU. NAPADNA DEJSTVA OTPOČETI PO DOBIJANJU SIGNALA "RAK-625".

BOJA TRAKE: "BIJELA"

KOMANDANT
gosp. Midhad Hujdur

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
 PRVA MOSTARSKA BRIGADA
 41. MOTORIZOVANA BRIGADA

KOMANDA 41. MOT. Br.
 (naziv jedinice)

Dj. broj: 470

Mostar. 19.04. 1993.

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO
 (Stepen tajnosti)

ZAPOVJEST ZA ODBRANU Op.br. 1

Karta 1:25.000 Mostar 2-1, 2-2, 2-3 i 2-4.

Na osnovu Naredjenja komandanta 4. Korpusa Armije R BiH i zbog pogoršanja opšte vojne i političke situacije na teritoriji opštine Mostar, kao i zbog pouzdanih saznanja da će postrojbe HVO potpomognute postrojbama HV izvršiti napad na grad Mostar, a i Ćira,

N A R E D J U J E M

1. Sve jedinice 41. motorizovane brigade kao i dijelovi jedinica iz sastava 4. Korpusa posjedađu položaje za upomu odbranu i zadatkom odbrane dodjeljenih rejonu po sljedećem:

1.1. Prvi bataljon ima zadatak posjedanja položaja za odbranu u rejonu Južni logor, zatvaranje pravca iz s. Rodoč ka Mostaru u protivoklopnom smislu. Po sticanju uslova za to krenuti u napad ka raskršnici puteva Mostar-Buna, Mostar - Blagaj, posjedanje položaja za odbranu i zatvaranje prolaza preko avijatičarskog mosta. U daljnim borbeni dejstvima težiti spajanju sa sam. četom Blagaj u rejonu s. Buna. Dio snaga prebaciti na desnu obalu r. Neretve i staviti pod komandu komandanta 2. bataljona.

1.2. Drugi bataljon ima zadatak posjedanja položaja za odbranu u svojoj zoni odgovornosti, zatvaranje pravca iz s. Rodoč ka Mostaru u rejonu Čekrk. Težiti za posjedanjem linije odbrane Čekrk - magistrala - Šenovac- Bulevar- ul. Dr. S. Mujića - banka (nova) - kafić "Vaha"- garnizona ambulanta-stara bolnica-mljekara-CentarII. U pozadini dostignute linije izvršiti blokiranje snaga HVO i njihovo neutralisanje. Dio snaga iz 4. Čete uputiti ka komandi 41. motorizovane brigade radi pojačavanja odbrane. U daljnim dejstvima izvršiti napad sa krila pravcima: Šenovac-Podhum-Bal-inovac i Centar II - Rudnik. Dio snaga odvojiti za zauzimanje brda Hum.

1.3. Treći bataljon ima zadatak posjedanja položaja za odbranu u svojoj zoni odgovornosti, zatvaranje pravca iz Vrapčića ka Mostaru u rejonu Sutina i onemogućavanja prelaska preko brane HE "Mostar" kao i potpuno blokiranje i zauzimanje kasarne Sjeverni logor. Dio ljudstva (30 ljudi) sa naoružanjem prebaciti na desnu stranu i staviti pod komandu komandanta 2. bataljona. U komandu uputiti kompletnu poslogu sa RBR "OSA" i kontejnerima kao i posluga sa RPG. Posluga treba da su obučene za izvršenje gadjanja iz oružja koja poslužuju. U daljim dejstvima bataljon ima pravač napredovanja ka s. Vrapčići i Potoci.

1.4. Bataljon "Nevesinje" se stavlja pod komandu komandanta 3. bataljona od koga će primiti zadatak, a dio ljudstva (30 boraca sa naoružanjem) prebaciti na desnu obalu i razmjestiti u Djački dom i Ekonomsku školu gdje će i posjesti položaje za odbranu. Komandir koji vodi ljudstvo na desnu obalu dužan se javiti u komandu 41. motorizovane brigade radi daljeg preciziranja zadataka.

1.5. Bataljon "Šargan" se stavlja pod komandu komandanta 1. bataljona od koga će primiti zadatak.

1.6. MID ima zadatak da sa sadašnjih VP otvara vatru na ciljeve koji su dati od strane NA 41. motorizovane brigade kao i po potrebi i zahtjevima iz brigade. Minobacači 82mm sa svojih VP otvaraju vatru po ciljevima koji su dati u Planu vatre od strane NA 41. mbr, kao i po zahtjevima komandanta bataljona.

1.7. Samostalna četa "Blagaj" ima zadatak posjedanja položaja za odbranu u svojoj zoni odgovornosti a po sticanju uslova za to izvršiti napad pravcem Blagaj- Kosor-Buna i ovladati mostovima preko r. Buna na putu Mostar - Čapljina i Mostar-Domanovići i upornom odbranom ne dozvoliti prodor postrojbi RVO iz pravca Čapljina i Domanovića ka Mostaru. Težiti za spajanjem sa snagama 1. bataljona.

1.8. MUP R BiH ima zadatak posjedanja položaja i odbrane Starog mosta i novo-izgrađenog mosta na Musali, a dijelom snaga izvršiti napad na prostorije MUP-a HZ HE i policijske stanice Mostar koje posjesti i uporno braniti. Težiti da u našoj zoni odbrane ostanu zgrada Hirurgije. Ljudstvo za izvršenje napada na zgradu MUP-a i PS Mostar imati u pripravnosti u hotelu "Mostar".

1.9. Izvidjački vod ima zadatak zauzimanja prostorija Elektro-Herzegovine. Po zauzimanju prostorija iste uporno braniti, a el. energiju isključivati po zahtjevima iz brigade.

- 3 -

1.10. Diverzantski vod ima zadatak napada na objekte žitoprometa i zauzimanje istih koje uporno braniti. Izvršiti diverziju na prelazu iz Sjevernog logora preko r. Neretve.

1.11. Četa Vojne policije ima zadatak odbrane KM brigade sa pojačanim brojem ljudi. Dio ljudstva upotrijebiti u dogovoru sa komandantom 2. bataljona za odbranu u rejonu Šenovac kao i vršenje kontrole i pretresa terena u zoni odgovornosti 2. bataljona.

1.12. POČ se po orudjima pridodaje 1. i 2. bataljonu za zatvaranje pravca (po 1 Bst sa poslugom), 1 POLO "crvena strijela" pridodati 3. bataljonu a "Maljutku" postaviti u rejon pogodan za dejstvo ka naselju B. Brijeg.

1.13. Vod PAM se po orudjima pridodaje 1. i 3. bataljonu i zadatke prima od komandanata bataljona.

1.14. Ostale jedinice posjedađu položaje za odbranu u rejonu razmještaja i u pripravnosti za upotrebu po naredjenju k-ta 41. motorizovane brigade.

2. Gotovost za odbranu do 17.00 sati dana 19.04.1993. godina kada završiti i sa prebacivanjem ljudstva i tehnike sa jedne na drugu stranu r. Neretve.

3. Održati redovnu l/g na liniji odbrane ka žetnicima.

4. Ljudstvo koje se pridodaje drugim jedinicama, po stizanju u iste i dobijanju zadataka ostaju u njima do daljnjeg. Smjene ljudstva će određivati komandanti kojima je ljudstvo stavljeno pod komandu.

5. U toku posjedanja položaja za odbranu kao i izvođenja b/d radio vezu koristiti samo uz upotrebu dokumenata veze i poruke slati šifrovano.

6. Prilikom posjedanja položaja pokrete jedinica vršiti prikriveno, a po posjedanju istih kretanje svesti na najmanju moguću mjeru.

- 4 -

7. U slučaju približavanja neprijatelja iste zaustaviti a vatru otvarati po potrebi i to iz svih raspoloživih oružja istovremeno. Strogo voditi računa o utrošku municije i to na raspoloživom.

8. Izvještaje iz bataljona i drugih jedinica slati svaka 2 sata sa tažištem na promjenama u rasporedu neprijatelja.

MD/FI

Dostavljeno:

- 1.2.3. bataljon
- Bataljon "Nevesinje"
- Bataljon "Šargan"
- Samostalna četa "Blagaj"
- MTD
- MUP R BiH
- Izvidjački vod
- Diverzantski vod
- Četa Vojne policije
- Protivoklopna četa
- Vod PAM
- Komanda 4. Korpusa
- ONO
- a r h i v a

KOMANDANT

gosp. Miroslav Hujdur

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 ARMIIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
 PRVA MOSTARSKA BRIGADA

41. MOTORIZOVANA BRIGADA

KOMANDA 41. MOT. BR.

(naziv jedinice)

Dj. broj: 420-1/93

Mostar, 20. 04. 1993.

VOJNA TAJNA
 STROGO POV.

(Stepan tajnosti)

Na osnovu razvoja situacije u gradu Mostaru,

N A R E D J U J E M

1. Jedinice 2. bataljona u toku dana pojačati utvrđivanje dostignute linije odbrane.
2. Pripremiti ljudstvo za odsudnu odbranu posjednutog rejona, a i za vršenje napada u pravcu hotela Mostara i komande 41. mot. br. radi spajanja snaga u jednu cjelinu.
3. Formirati grupe koje u toku dana ubaciti iza neprijateljske linije sa zadatkom uništavanja vatrenih sredstava neprijatelja.
4. Signal za izvršenje borbene radnje spajanja snaga 4. čete sa bataljonom, a po sticanju uslova za to i spajanje sa komandom 41. mot.br. je "RAK-625".
5. Za izvršenje ovog zadatka predpočinjavaju vam se MUP R BiH, diverzantski vod, dio bataljona Nevesinje (30 ljudi). Ljudstvo iz ovih jedinica po prijemu ovog Naredjenja u što kraćem roku je dužno preći na desnu obalu i staviti se na raspolaganje komandantu 2. bataljona. Pri prelasku koristiti čamčane prelaze i prelaz "Kamenica".

Dostavljeno: ✓

- 2. bataljon
- diverzantski vod
- bataljon Nevesinje
- MUP R BiH
- ONO
- a r h i v a

KOMANDANT
 Michad Hujdur

28/04 '93 16:33

S 088708364 TU SIROKI BRIJEG

P.01

93 04/28 16:33

COPY KRISAK S. BRIJEG

ZAJEDNIČKO PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Danas, 20. travnja 1993. godine sastali su se posredstvom
 predstavnika UN predstavnici HVO i A BiH. U cilju smanjenja
 napetosti između postrojbe HVO i A BiH dogovoreno je sljedeće:

1. Formira se zajednički zapovjednički punkt HVO A BiH kod
 ugostiteljskog objekta "Jugnja". Funktom će rukovoditi
 predstavnik A BiH Enad Hudo, predstavnik Vojne policije HVO
 Zarko Jurić i predstavnik UNPROFOR-a. Nadzor će se obavljati
 ulicom Bulevar do Hotela "Ero".

2. Sve postrojbe HVO i A BiH povlače se u objekte gdje su
 inače smještene, pred objektom može biti samo jedan stražar, a
 navedene postrojbe ne smiju zapošljavati oružane položaje na crti
 razgraničenja. Hitne slučajeve kretanja vozila i ljudi odobravati
 će se zajednički.

3. Pozivaju se građani na strogo pridržavanje policijskog sata,
 a ova nesporazume rješavati će Vojna policija.

4. Transportere španjolskog bataljuna UN smjestiti na raskrižjima
 kod katoličke crkve, kod Doma zdravlja i kod robne kuće Hit.

Ovi će zajedno sa zajedničkim zapovjedništvom punkta
 kontrolirati crtu razgraničenja.

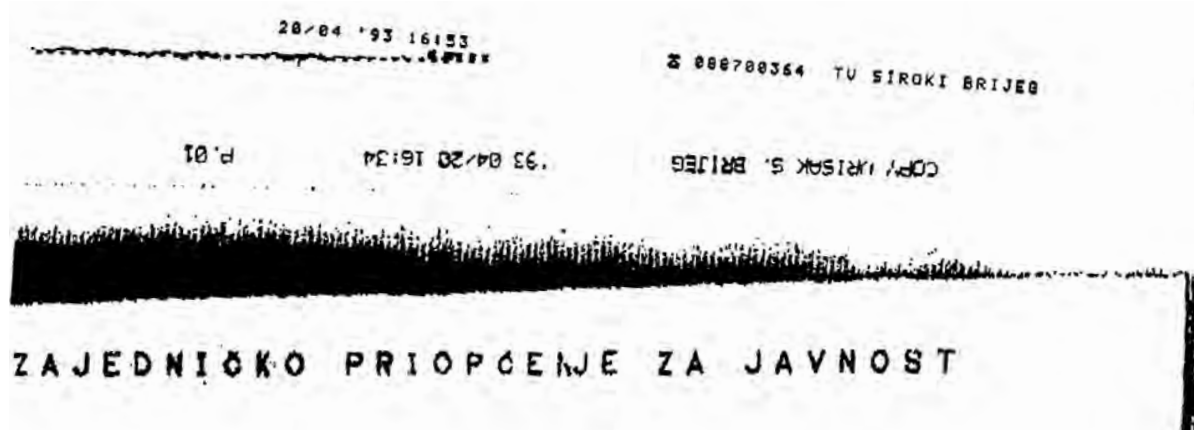
KOMANDANT

A BiH

NAČELNIK OZ JIH

Petar Zelenikar

Danas, 20. travnja 1993. godine sastali su se posredstvom predstavnika UN predstavnici HVO i A BiH. U cilju smirivanja napetosti između postrojba HVO i A BiH dogovoreno je sljedeće:

1. Formira se zajednički zapovjednički punkt HVO A BiH kod ugostiteljskog objekta «Jagnje»- Punktom će rukovoditi predstavnik A BiH Esad Humo, predstavnik Vojne policije HVO Žarko Jurić i predstavnik UNPROFOR-a. Nadzor će se obavljati ulicom Bulevar do Hotela «Ero».
2. Sve postrojbe HVO i A BiH povlače se u objekte gdje su i inače smještene, pred objektom može biti samo jedan stražar, a navedene postrojbe ne smiju zaposjedati borbene položaje na crti razgraničenja. Hitne slučajeve kretanja vozila i ljudi odobravat će se zajednički.
3. Pozivaju se građani na strogo pridržavanje policijskog sata, a sve nesporazume rješavat će Vojna policija.
4. Transportere Španjolskog bataljuna UN smjestiti na raskrižjima kod katoličke crkve, kod Doma zdravlja i kod robne kuće Hit.

Ona će zajedno sa zajedničkim zapovjedništvom punkta kontrolirati crtu razgraničenja.

KOMANDANT 4. KORPUSA A BiH

/Arif Pašalić/

NAČELNIK OZ JIH

/Petar Zelenika/

ZAJEDNIČKO PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

Danas, 21. travnja 1993. god. na sastanku kome su prisustvovali Načelnik OZ JIH gosp. Petar Zelenika i komandant 4. korpusa A BiH gosp. Arif Pašalić, doneseni su sljedeći zaključci:

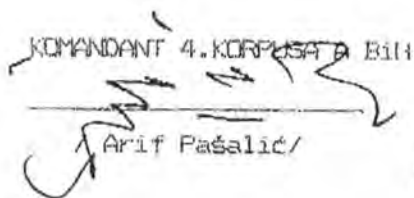
1. Izdat će se zajednička zapovjed za izmještanje svih vojaka A BiH u Konak u Južni logor, a HVO u Vojarnu «Tihomir Mišić» i Vojarnu Heliiodrom (III brigada ostaje u postojećem objektu i pomjeranje vrši samo prema crti neprijatelja). Rok izvršenja je 48 sati nakon izdavanja zapovijedi (23. 04. u 13.000 sati).
2. Vojna policija HVO ostaje na svojoj poziciji na Strojarskom fakultetu, a Vojna policija A BiH na Šemovcu do drugačije zapovijedi.
3. Zabranjuje se nošenje oružja dugih cijevi svima onima koji ne vrše službu.
4. Mješoviti timovi Vojne policije formirat će se i obavljati svoju zadaću nakon realizacije zaključka iz točke 1.
5. Nakon izmještanja postrojbi u vojarne uklonit će se svi zakoni za borbena djelovanja u gradu.
6. Komisiju za nadzor i kontrolu izvršenja zapovijedi čine Redžo Mehić i Adis Hondžo u ime 4. Korpusa A BiH i Mario Mikulić i Mato Knezović u ime OZ JIH.
7. Sve informacije u svezi s djelovanjem A BiH i HVO sredstvima priopćavanja mogu davati samo pomoćnici zapovjednika za IPD u 4. Korpusu i OZ JIH svojim zajedničkim priopćenjima.

KOMANDANT 4. KORPUSA A BiH

/Arif Pašalić/

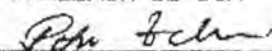
NAČELNIK OZ JIH

/Petar Zelenika/

KOMANDANT 4. KORPUSA A BiH

 /Arif Pašalić/

NAČELNIK OZ JIH

 /Petar Zelenika/

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
 OPERATIVNA ZONA JUGOISTOČNA BIH

Dj.broj 01-2489 /93
 Mostar, 22.travnja 1993.god.

Prmijena:	23.04.1993.g.	
Objed:		VOJNA TAJNA
	03-234-23/93	STROGO POV.

U cilju reguliranja odnosa u gradu i obveza vojnika na području grada i gradske okoline,

Z A P O V J E D A M

1. Vojnike HVO smjestiti u vojarnu "Tihomir Mišić", a 3. brigadu smjestiti na Heleiodrom.
2. Zabranjuje se nošenje oružja dugih cijevi svim onima koji ne vrše službu u skladu sa zapovjedima koje su na snazi od ranije.
3. Zabranjuje se nošenje crnih odora svim pripadnicima postrojbi HVO.
4. Formira se mješoviti tim HVO i A BiH u koji se ispred HVO OZ JIH delegiraju gosp. Mate Knezović i gosp. Mario Mikulić. Tim počinje sa radom odmah.
5. Vojna policija HVO ostaje na Univerzitetu (Vojna policija A BiH ostaje u postojećem objektu na Šemovcu).
6. Ukloniti sve zaklone za borbena djelovanja u gradu, a najkasnije 22.04.1993.god.u 14.00 sati.
7. Sve informacije u svezi s djelovanjem HVO i A BiH sredstvima priopćavanja mogu davati samo pomoćnici zapovjednika za IPD u OZ JIH i 4. korpusu svojim zajedničkim priopćenjima.
8. Formiraju se mješoviti timovi Vojne policije HVO i A BiH koji će patrolirati svim dijelovima grada tijekom 24 sata i kontrolirati situaciju u gradu. Patrole će biti odjevene u jednake vojne odore bez ikakvih obilježja, i djelovat će do opoziva točke osam ove zapovjedi.
9. Do 14.00 sati 22.04.1993.god. razmijeniti sve uhićene od strane Vojne policije HVO i A BiH principom "svi za sve".

10. Sva djelovanja na području OZ JIH se bez uvjetno odmah obustavljaju, a djelovanje prema četnicima realizirati prema zapovijedi za aktivnu obranu OZ JIH.

11. Pomoćnik zapovjednika OZ JIH za IPD organizira sastanke po postrojbama sa upoznavanjem obveza iz ove zapovijedi i značajem ovih obveza za budućnost življenja na ovim prostorima.

12. Sve obveze iz ove zapovijedi realizirati do 14,00 sati dana 22.04.1993.godine, a za realiziranje iste odgovorni su mi zapovjednici prvopotčinjenih postrojbi.

DOSTAVLJENO:

- 1. brigada HVO "Knez Domagoj"
- 2. brigada HVO
- 3. brigada HVO
- 4. brigada HVO "Stjepan Radić"
- Brigada HVO "Herceg Stjepan"
- RT puk
- Tenkovska bojna
- 2.lard PZO
- 3.bojna Vojne policije -na znanje
- 4.Korpus A BiH- na znanje
- Policijska uprava Mostar - na znanje
- GND

ZAPOVJEDNIK OZ JIH

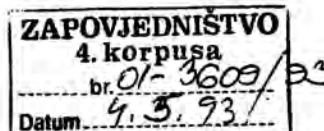
gadir

Milenko Lasić /

4. KORPUS

~~STANJEVA KOMISIJA OZ J/I HERCEGOVINA~~~~EPDZ~~

Mostar, 03.05.1993.god.

I Z V J E Š T A J
MJEŠOVITE KOMISIJE A R BIH I HVO
 ZA DAN 03.05.1993.GOD.

Stanje iseljenosti objekata zadržano je od prije, kako je to u izvješću navedeno. I dalje se dešavaju pojedinačni slučajevi izbacivanja iz stanova bez zakonskih rješenja o tome.

Patrola mješovite policije obišla je sve objekte koji su trebali biti iseljeni ali je stanje kao i prije tjedan dana što se uglavnom odnosi na lijevu obalu. Također prilikom obilaska mosta mješovitoj patroli je zapovjednik 1. mostarske brigade rekao da nemaju tu šta da kontrolišu. Molimo da se sa nivoa Zapovjedništva OZ za JIH i korpusa to razrješi.

Komisija ponovo zahtijeva hitan sastanak zapovjedništva radi daljih uputa, iz razloga jer je blokiran rad komisije zbog neizvršenja zajedničke zapovjedi.

Komisija je u posljednje vrijeme opterećena prijavama građana koji traže zaštitu svojih prava kao i imovine..

Prijedlog komisije:

1. ~~Da~~ Komisija prestane sa radom i dežurama u prostorijama Vodoprivrede, s tim da mješovita policija i dalje bude smještena u istim prostorijama, a komisija da se sastaje po potrebi i djeluje tamo gdje se uputi od strane oba zapovjedništva. To sve skupa iz razloga što nas čekaju tekuće obveze po našim stalnim poslovima.

ISPRED HVO

Mate Knezović

*/ Mate Knezović /

ISPRED A R BIH

Reda Mehčić

/ Reda Mehčić /

ZAPOVJEDNIŠTVO

970-1

8.11.

Zahtjev za telefonske
priključke

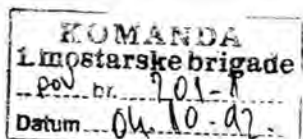
HVO - OPĆINSKI STOŽER MOSTAR

Molimo vas da nam obezbjedite priključke poštanskih telefona koji su nam neophodni za normalan rad naših postrojbi, i to:

1. Zamjenik zapovjednika - prostorije KTK "Visoko"
2. IPD - prostorije GP "Vranica"
3. Načelnik Štaba - prostorije GP "Vranica"
4. Treći bataljon - prostorije vojarnе "Konak"
5. Drugi bataljon - Ulica A. Šantića, 4 (bivša kancelarija "Merkura")
6. Logistika Brigade - prostorije GP "Vranica"
7. broj telefona 411-744 - za načelnika Štaba Zapovjednika
gosp. Šemsudin Hasić
8. broj telefona 412-404 - za zamjenika zapovjednika Brigade
gosp. Sulejman Budaković
9. broj telefona 415-120 - za načelnika veze Brigade
gosp. Nijaz Jakupović
10. broj telefona 38-434 - za pomoćnika za bezbjednosne poslove
gosp. Kemal Jusufović

Uz poštovanje,

REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
OPĆINSKI STOŽER MOSTAR
ZAPOVJEDNIK
S. Pašalić

JAKUPOVIĆ

ZAHTJEV ZA UVOĐENJE
TELEFONA
D O S T A V L J A . -

CENTRU VEZE PRVE MOSTARSKE BRIGADE

Za potrebe Izviđačkog voda potrebno je da uvedete telefonsku liniju u prostorije bivšeg Aero - kluba Ljubo Brešan, gdje je smještena Izviđačka jedinica.

Takođe za potrebe iste jedinice, potrebno je obezbjediti radio-vezu sa centrom sa tri radio-stanice.

DOSTAVLJENO:

- ② Centru veze.
- Izviđačkom vodu

Z A P O V J E R N I K
Ariš Pašalić

KOMANDA PRVE
MOSTARSKE BRIGADE
Int.broj: 357-14
Mostar, 18.09.1992. god.

O D L U K A

Na osnovu ovlaštenja Armije R BiH a u vezi obnavljanja rada MZ "14.februar" odlučio sam da se dodjeli prostorija "RAZVITKA" u Splitskoj ulici na privremeno korišćenje MZ "14.februar".

O b r a z l o ž e n j e

MZ "14.februar" dana 17.09.1992. god. obratila se Molbom broj 418/92. da joj se dozvoli da u prostorijama "Razvitka" u Splitskoj ulici obnovi rad MZ.

Prilikom donošenja ove Odluke imao sam u vidu ratne prilike i činjenicu da Vlada HVO nije još odlučila o obnovi rada ove MZ, te sam uzeo u obzir da u početku ratnih dejstava prostorije MZ "14.februar" su predate mostarskom bataljonu za potrebe Logistike.

AH/AP

KOMANDANT :

[Signature]
Mir Pasalić

PRVA MOSTARSKA BRIGADA

Dj. broj: 22-1

Mostar, 10.08.1992.

Zahtjev, dostavlja.-

PTT MOSTAR

Molimo vas da nam prosljedite 3 linije i to na sljedećim pravcima:

1. Konak - A. Šantića
2. Konak - Cernica - Krpića
3. Konak - Gojka Vukovića (Izviđači)

Za nesmetan rad ove veze su nam prijeko potrebne u obavljanju postavljenih zadataka u odbrani grada.

NJ/MH

komandant

Brz. P. 22-1/92
Gojka Vukovića

OPĆINSKI ODBOR SDA MOSTAR
BROJ: 416/93
Mostar, 4.01.1993. godine

IV KORPUS ARMIJE REPUBLIKE BiH

Molimo Vas da nam za potrebe SDA mjesnog pododbora
Avenija - Zgoni izdate odobrenje za privremeno korištenje
prostorija u Ulici Splitska 17. U tim prostorijama se
prije rata nalazio RAZVITKOV butik.

OPĆINSKI ODBOR SDA - MOSTAR

/dr. Ismet Hadžilasmanović /

provna služba

ODOBRIO KORISTENJE PROSTORIJA

POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA
ZA LOGISTIKU 4. KORPUSA
Gospodin *Mahmut*
Mahmutćehajić Mirsad

*odobriti!
Napisati rješenje
o korišćenju prostorija
po zahtjevu.*

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

ARMIJA REPUBLIKE BiH

ZAPOVJEDNIŠTVO 4. KORPUSA

Djelovodni broj: 04-587/93

Mostar, 25.01.1993.godine

Na osnovu člana 16. stav 1. tačka 7. i 12. člana 67. i 69. Uredbe sa zakonskom snagom o odredbi ("Službeni list R BiH" broj 4/92,9/92,19/92) donesena je uredba sa zakonskom snagom o kretanjima i normativima raspoređivanja građana i materijalnih sredstava u oružanim snagama i za druge potrebe odbrane i na osnovu toga, Zapovjedništvo 4.KorpUSA Armiji RBiH izdaje sledeću

N A R E D B U

1. Izvršiti oslobađanje kancelarijskog prostora vlasništvo DP "VRANICA" Mostar, u ulici S. Radića poslovna zgrada VRANICE u kojima je sada smještena prometna služba HVO.

2. Ovu naredbu izvršiti najdalje do 26.01.1993.godine do 15⁰⁰ časova. Nakon isteka navedenog roka ovlaštena lica Armije RBiH ući će u posjed navedenog prostora, a po ranije izvršenoj rekviziciji.

AT/AK

Z a p o v j e d n i k
gosp. Arif Pašalić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA

ARMIJA REPUBLIKE BiH

ZAPOVJEDNIŠTVO 4. KORPUSA

Djelovodni broj: 04-40

Mostar, 27.01.1993.godine

CIVILNA ZAŠTITA MOSTAR

Za potrebe uređenja kancelarijskih prostorija 4.KorpUSA Armije RBiH u ulici Alekse Santica br. 8 bivše prostorije Tr Merkur Mostar, potrebno je izvršiti opravke i zaštitu.

1. Zastita otvora od mehaničkog udara;
2. Unutar objekta u prostorijama izvršiti opravku maltera, moleraja, postavljanja najlona na prozore kao i pregled el. instalacije. Količine radova ustanoviti sa CZ.

Za izvršenje navedenih opravki 4.Korpusu Armije RBiH ovlašten je gospodin Elezović Smajo.

POMOĆNIK ZA LOGISTIKU

4. KORPUSA
Mahmutčehajić Mirsad

ARMIJA REPUBLIKE BIH
KOMANDA IV. KORPUSA

Broj: 05-777/93

01.02.1993. godine

Izuzimanje GP
Vranica.-

ŠTABU VRHOVNE KOMANDE
ORUŽANIH SNAGA

U vezi izuzimanja GP "Vranica" Odjel Mostar, za potrebe Armije R BiH Komande IV. Korpusa postavljamo sljedeća pitanja:

1. GP "Vranica" sa sjedištem u Mostaru ima preko 500 radnika, od toga dio radnika nalazi se na radilištu u Rusiji i Njemačkoj, U vezi izvršenja tekućih ugovora, 150 radnika je u Armiji R BiH i HVO.

Dio materijalnih sredstava izuzelo je HVO Mostar.

GP "Vranica" ostvaruje određene prihode koji ^{se} daju u artiklima ishrane.

Prvo pitanje: Da li izuzeti kompletnu GP "Vranicu" u sastav Armije RBiH?

Drugo: U slučaju izuzimanja pitanje ^{statusa} sastava firme i radnika?

Treće: Pitanje, da li samo izuzeti dio sredstava i ljudstva, a zavisno od potreba jedinica IV. Korpusa?

Četvrto pitanje: U slučaju izuzimanja da li će se GP "Vranica" smatrati civilnim preduzećem ili vojnim preduzećem?

Pitanje izuzimanje firmi i radne obaveze regulisano je putem Uredbi R BiH, što porazumjeva i funkcionisanje civilne vlasti.

Obzirom da civilna vlast u Mostaru ne funkcioniše, molimo odgovore na ova pitanja i Vaše instrukcije.

Ovo smatrajte hitnim.

K O M A N D A N T :

gosp. *[Signature]*

OC

09

Arif

ARMIJA REPUBLIKE BIH
KOMANDA IV. KORPUSA

Dj.br. OK-1005/43
Mostar, 11.02.93

Davanje na korištenje
prostora, dostavlja.-

REGIONALNI ODBOR SDA
SAVJET ZA MARKETING

Na vaše traženje da vam se ustupe na privremeno korištenje prostorije bivše PBS PJ Mostar, kao i zgrada Opštine u Fejićevoj ulici, obavještavamo vas da je IV. Korpus Armije BiH izvršio ranije izuzimanje tih prostorija za svoje potrebe.

Cijeneci vaš zahtjev, a i trenutne naše potrebe, obavještavamo vas da vašem zahtjevu možemo udovoljiti i navedene prostore vam ustupiti na privremeno korištenje.

Svi odnosi koji nastanu u vezi sa ovim korištenjem, naknadno će se regulisati.

DOSTAVLJENO:

Regionodbor SDA

Logistika

- a/a

KOMANDANT
gosp. Arif Pašalić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

4. KORPUS

ZAPOVJEDNIŠTVO

4. KORPUSA

(Naziv jedinice - postrojbe)

Dj. broj: 04/172/93
Mostar, 11.02 1993

VOJNA TAJNA

(Stepen tajnosti)

N A R E D B A

Najoštrije zabranjujem izdavanje i izuzimanje ^{materijala i} sredstava rada iz
proizvođnog pogona DP"VRANICA" Mostar.

Izuzimanje se može izvršiti jedino uz ^{pisane} saglasnost ^{Komande} 4. Korpusa.

ZAPOVJEDNIK ZA LOGISTIKU

gospodin

Mrsad Mahmutcehajić
Mrsad Mahmutcehajić

Hidroelektrane na Neretvi - Jablanica

Elektroprivredno preduzeće u društvenoj svojini za proizvodnju električne energije, sa potpunom odgovornošću

Telefoni:		
centrala (Jablanica)	752-629	
centrala (Mostar)	32-660	
	32-661	
	32-346	
direktor		
t e l e x (Jablanica)	46-190	
t e l e x (Mostar)	46-112	
telefaks (Jablanica)	752-638	
telefaks (Mostar)	420-625	

ARMIJA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
ČETVRTI KORPUS
- ZAPOVJEDNIŠTVO - Sektor bezbjednosti

M O S T A R

Predmet:

Naš broj: 193. MT/JT

Vaš broj:
Mostar, 2.3.1993.godine
Alekse Šantića 106a

POVJERLJIVO

Na osnovu akta Komande Prve mostarske brigade Pov.br. 135-1 od 19.08. 1992. godine (potpisanog od strane Komandanta gospodina Arifa Pašalića) izuzet je za potrebe jedinica Prve mostarske brigade dio poslovnog prostora sa cjelokupnim postojećim inventarom u upravnoj zgradi ovog Preduzeća u Mostaru u ulici Alekse Šantića br. 106a, Nakon useljenja pripadnika Brigade u ove prostorije manji dio objekta nastavili smo koristiti za službene potrebe Preduzeća za rad radnika uprave koji imaju radnu obavezu (Oko 20 radnika) na ovom lokaliteti, kakvo stanje je i danas.

Od dolaska u ovaj objekat pripadnici Brigade su organizovali i sprovodili trajno obezbjedjenje i čuvanje cijelog navedenog poslovnog objekta.

Prije par dana od strane pripadnika jedinice Brigade koja je smještena u navedenom objektu obaviješteni smo da mijenjaju lokaciju i napuštaju sve prostorije u ovom objektu.

U novonastaloj situaciji nismo u mogućnosti da sami organizujemo obezbjedjenje ovog objekta zbog nedostatka materijalno-tehničkih sredstava i osoblja. Radi se o značajnom objektu za ovo Preduzeće i sistemu hidroelektrana na slivu rijeke Neretve u kome je smještena velika telefonska centrala sa pratećim uređajima, računar za obradu podataka i tehnička i poslovna dokumentacija od značaja za rad sistema hidroelektrana.

Ostvarili smo ovih dana usmeni kontakt sa gospodinom Masleša Ramom iz MUP-a Republike BiH u Mostaru ali smo obaviješteni da u ovim uslovima MUP nije u mogućnosti da nam pruži pomoć na obezbjedjenju navedenog objekta.

Na osnovu izloženog obraćamo vam se sa molbom da nam isadjete u susret i pružite pomoć na obezbjedjenju ovog za nas značajnog objekta.

S poštovanjem

w.đ. DIREKTORA
[Signature]
Muharemedin Tanović, dipl. ecc.